

ԵՐԵՎԱՆԻ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԻ ԻԶԵՎԱՆԻ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂԻ ԳԻՏԱԿԱՆ
ԽՈՐՀՐԴԻ

ՈՐՈՇՈՒՄ N 43/5

22-ը փետրվարի 2020 թվականի

Հոգեբանություն (031301.01.6) կրթական ծրագիրը հաստատելու մասին:

Ղեկավարվելով Երևանի պետական համալսարանի Իջևանի մասնաճյուղի կանոնադրության 21-րդ կետի 5-րդ ենթակետով և Երևանի պետական համալսարանի Իջևանի մասնաճյուղի գիտական խորհրդի կանոնակարգի 4-րդ կետի 5-րդ ենթակետով՝ Երևանի պետական համալսարանի Իջևանի մասնաճյուղի գիտական խորհուրդը որոշում է.

- Հոգեբանություն (031301.01.6)՝ կրթական ծրագիրը համաձայն հավելվածի:

ԵՂԶ ԻՄ ԳԻՏԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴԻ ՆԱԽԱԳԱՀ՝ _____ Ա. Հ. ՄԱԿԱՐՅԱՆ

**«ՀՈԳԵԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ» ԿՐԹԱԿԱՆ ԾՐԱԳՐԻ
ՄԱՍՆԱԳԻՐ**

1. Ծրագրի անվանումը և մասնագիտության թվանիշը	«Հոգեբանություն», 031301.01.6
2. Բուհը	«Երևանի պետական համալսարան» հիմնադրամի Իջևանի մասնաճյուղ
3. Ծրագիրը հավատարմագրված է	–
4. Շնորհվող որակավորումը	Հոգեբանության բակալավր
5. Ծրագրի մեկնարկի ուսումնական տարին	2019-2020
6. Ուսումնառության լեզուն	Հայերեն
7. Ուսուցման ձևը	Առկա

8. Ծրագրի ընդունելության չափանիշները/պահանջները
Բակալավրի առկա ուսուցման ծրագրի ընդունելությունը կատարվում է ըստ ՀՀ կառավարության կողմից հաստատված համապատասխան կարգի ¹ : Ընդունելության քննությունները. Հայոց լեզու և գրականություն (գրավոր), Օտար լեզու (գրավոր), Կենսաբանություն (գրավոր) ² :

9. Ծրագրի նպատակները
Ծրագիրը նպատակ ունի. - Տրամադրելու բազմակողմանի գիտելիքներ հոգեբանության հիմնարար ոլորտների՝ ընդհանուր հոգեբանության, սոցիալական, զարգացման, կլինիկական հոգեբանության վերաբերյալ, տալու խոր տեսական հենք հոգեկանի կառուցվածքը, զարգացումը, ախտաբանական դրսևորումները հասկանալու, մեկնաբանելու և վերլուծելու համար: - Զարգացնելու ուսանողների մասնագիտական կարողությունները՝ ուսուցանելով հոգեախտորոշման, հոգեբանական հետազոտության իրականացման, հոգեբանական խորհրդատվության սկզբունքներն ու մեթոդները: - Զարգացնելու ուսանողների ընդհանրական մտավոր կարողությունները՝ վերլուծություն, համեմատություն և համադրում, քննադատական մտածողությունը, տարբեր աղբյուրներից տեղեկատվություն հայթայթելու, մեկնաբանելու և ներկայացնելու կարողությունը: - զարգացնելու ուսանողների աշխատանքային գործունակությունը՝ իրենց ուսումնառության ոլորտին և մակարդակին համապատասխան, - օգնելու նրանց կիրառելու մասնագիտական կարողությունները արդի հասարակական կյանքի տարբեր ոլորտներում:

10. Ծրագրի կրթական վերջնարդյունքները
Ա. Մասնագիտական գիտելիք և իմացություն Այս ծրագրի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի. - Նկարագրելու հոգեբանության հիմնական մեթոդաբանական սկզբունքները, արդի և հիմնարար տեսությունները, ներկայացնելու դրանց առնչվող հայեցակարգերը, մոտեցումներն ու հասկացությունները, բացատրելու դրանց կիրառական նշանակությունը հասարակական կյանքի տարբեր ոլորտներում: - Բացահայտելու հոգեբանական հիմնախնդիրները՝ մարդու հոգեկան զարգացման

¹ «ՀՀ պետական և ոչ պետական բարձրագույն ուսումնական հաստատություններ ընդունելության (ըստ բակալավրի կրթական ծրագրի) կարգ», ՀՀ կառավարության որոշում (26 ապրիլի 2012 թվականի N 597 –Ն):

² Կենսաբանություն առարկայից ընդունելության քննությունը պարտադիր է անվճար տեղերի դիմորդների համար, իսկ վճարովի տեղերի դիմորդների համար փոխանցվում է դպրոցի «Կենսաբանություն» առարկայի ամփոփիչ գնահատականը

օրինաչափությունները, մեխանիզմները, առանձնահատկությունները, հոգեկանի նորմալ և ախտաբանական դրսևորումները: 3. Սահմանելու հոգեբանական հետազոտության կազմակերպման, տվյալների հավաքագրման, արդյունքների վերլուծության և մեկնաբանման հիմնական մեթոդները, մատնանշելու դրանց կիրառման ուղիները, հնարավորությունները և սահմանափակումները: 4. Ճանաչելու հոգեբանության հիմնարար և կիրառական բնագավառներին առնչվող հոգեբանական փաստերը և օրինաչափությունները, բացատրելու դրանց դերն ու նշանակությունը անհատի և հասարակության կյանքում: 5. Թվարկելու հոգեբանի մասնագիտական գործունեության հիմնական էթիկական սկզբունքները, մատնանշելու դրանց նշանակությունը և պահպանման անհրաժեշտությունը: 6. Ճանաչելու հոգեկան խանգարումների յուրաքանչյուր տեսակի ախտանիշները և դրանց դասակարգման համակարգերը /DSM-IV- R, ICD-10/:

Բ. Գործնական մասնագիտական կարողություններ

Այս ծրագրի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի.

1. Կիրառելու հոգեբանական հետազոտության հիմնական մեթոդները ըստ նշանակության, վերլուծելու և մեկնաբանելու ստացված արդյունքները մասնագիտական (աշխատանքի կամ ուսումնառության) խնդիրների լուծման համար:
2. Գործնականում կիրառելու հոգեախտորոշիչ մեթոդներ, մասնագիտական վերլուծության օգնությամբ կատարելու հիմնավորված եզրահանգումներ:
3. Տարբերակելու և մեկնաբանելու հոգեբանական երևույթները, մարդու կյանքի և գործունեության տարբեր ոլորտներում առկա հոգեբանական խնդիրները, իրականացնելու այդ խնդիրների լուծմանն ուղղված գործողություններ:
4. Համադրելու հոգեբանական աշխատանքի տարբեր մոտեցումները, գտնելու մասնագիտական լուծումներ և ցուցաբերելու ստեղծագործական մոտեցում:
5. Կազմակերպելու իր աշխատանքային և/կամ ուսումնական գործունեությունը ստացած տեսագործական գիտելիքներին համապատասխան:

Գ. Ընդհանրական (փոխանցելի) կարողություններ

Այս ծրագրի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի.

1. Համագործակցելու տվյալ և հարակից ոլորտների այլ մասնագետների հետ, աշխատելու մասնագիտական միջավայրում, պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:
2. Կիրառելու ժամանակակից ՏՀՏ-ները գիտելիքի փոխանցման գործընթացը և մասնագիտական գործունեությունը արդյունավետ իրականացնելու և դյուրացնելու համար:
3. Քննադատորեն վերլուծելու և եզրահանգումներ կատարելու տեսությունների, ուսումնասիրությունների և կիրառական հիմնախնդիրների վերաբերյալ:
4. Պատրաստելու զեկուցումներ, ներկայացնելու հետազոտությունների արդյունքները, վարելու գիտական բանավեճեր,
5. Ստեղծագործաբար կիրառելու ձեռքբերված գիտելիքը, ընկալելու և տարածելու նոր տեղեկատվությունը:

11. Ծրագրի ուսումնական պլանը

Կից ներկայացված է:

12. Ուսումնական պլանի քարտեզը

Կցված է

13. Գնահատման ձևերը

- Հետազոտական աշխատանք
- Լուսապատկերաշար
- Բանավոր հարցում
- Գործնական աշխատանք
- Թեմատիկ աշխատանք
- Կիսամյակային ամփոփիչ աշխատանք
- Թղթապանակ
- Հետազոտական աշխատանք/մասնագիտական գրականության վերաբերյալ/

- Ինքնագնահատում, փոխգնահատում
- Ռեֆերատ
- Էսսե
- Խմբային ներկայացում
- Տարաբնույթ առաջադրանքներ
- Չեկուցումներ
- Ուսումնական նախագծեր
- Գրավոր կարճ հաղորդագրություններ
- Ստուգարքներ
- Քննություններ
- Ավարտական աշխատանքի պաշտպանություն:

14. Շրջանավարտների ապագա կարիերայի հնարավորությունները

«Հոգեբանություն» կրթական ծրագրի շրջանավարտները ինքնուրույն մասնագիտական գործունեության հնարավորություն կունենան հոգեախտորոշման, հոգեբանական աջակցության, առողջապահական, մասնագիտական գործունեության, սոցիալական խնամքի և կրթական ոլորտներում:

Շրջանավարտները կարող են աշխատել խնամքի և պաշտպանության ցերեկային կենտրոններում որպես սոցիալական խնամք և հոգեբանական աջակցություն իրականացնող մասնագետներ, հիմնական և ավագ դպրոցներում որպես հոգեախտորոշիչ, զարգացնող, հոգեշտկող և աջակցող հոգեբան-մասնագետներ, կազմակերպություններում որպես անձնակազմի հետ աշխատող հոգեբաններ, փորձառու հոգեբանի ղեկավարությամբ (սուպերվիզիայի ներքո) հոգեբանական ծառայության կենտրոններում որպես հոգեբանական ախտորոշում և աջակցություն իրականացնող մասնագետներ:

Ծրագրի շրջանավարտները կարող են շարունակել իրենց ուսումը ԵՊՀ Փիլիսոփայության և հոգեբանության ֆակուլտետի մագիստրատուրայում, հետագայում՝ ասպիրանտուրայում:

15. Ուսումնառության օժանդակության ռեսուրսները և ձևերը

Սույն ծրագրով ուսումնառության օժանդակության համար առկա են բազմազան ռեսուրսներ՝ դասախոսների անձնական միջոցներով և դրամաշնորհային ծրագրերի շրջանակներում ձեռքբերված ժամանակակից մասնագիտական գրականություն (հայերեն, ռուսերեն և անգլերեն), էլեկտրոնային գրադարան, քանակական հետազոտությունների համար նախատեսված համակարգչային ծրագրեր, ժամանակակից տեղեկատվական տեխնոլոգիաների կիրառմամբ դասախոսություններ իրականացնելու հարմարեցված լսարաններ, հոգեբանական գործնական աշխատանքների համար նախատեսված և կահավորված թրեյնինգների սենյակ:

Ծրագրի իրականացման համար գիտահետազոտական և ուսումնական բազա են հանդիսանում ֆակուլտետում գործող 3 հետազոտական լաբորատորիաները և Կիրառական հոգեբանության կենտրոնը: Ուսանողները մասնակցում են լաբորատորիաների աշխատանքներին, ինչպես նաև միջազգային համագործակցության շրջանակներում լաբորատորիաների կողմից իրականացվող միջմշակութային ուսումնասիրություններին:

Ֆակուլտետի դասախոսական անձնակազմը կիրառում է դասավանդման և ուսումնառության նորարարական մեթոդներ և միջոցներ՝ բանավեճեր, փոքր խմբերով աշխատանքներ, հետազոտական առաջադրանքներ, որոնք նպաստում են ծրագրի կրթական վերջնարդյունքների ձեռքբերմանը:

16. Կրթական չափորոշիչները կամ ծրագրային կողմնորոշիչները, որոնք օգտագործվել են ծրագիրը մշակելիս

Տվյալ կրթական ծրագրի մշակման հիմքում ընկած են բարձրագույն կրթության որակավորումների եվրոպական շրջանակը («Դուբլինյան նկարագրիչները»), ՀՀ բարձրագույն կրթության պետական կրթական չափորոշիչները, ՀՀ կրթության և գիտության նախարարի 22.12.2016թ.-ի թիվ 1326-Ա հրամանով հաստատված «Հոգեբանություն մասնագիտության» որակավորումների ոլորտային շրջանակի բնութագրերը, ինչպես նաև մի շարք միջազգային ծրագրային կողմնորոշիչներ և չափորոշիչներ:

17. Լրացուցիչ տեղեկատվություն ծրագրի վերաբերյալ
Պետք է նկատի ունենալ, որ ծրագրի մասնագիրը տալիս է ծրագրի հիմնական բնութագրերի համառոտ նկարագրությունը և այն կրթական վերջնարդյունքները, որոնք ենթադրվում է, որ ձեռք կբերի միջին բնութագրական ուսանողը, եթե նա լիարժեք կերպով օգտվի ծրագրի ընձեռած ուսումնառության հնարավորություններից: Ծրագրի վերաբերյալ լրացուցիչ տեղեկատվություն կարելի է գտնել ԵՊՀ ԻՄ դասընթացների տեղեկագրքում:

«ՀՈԳԵԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ» ԿՐԹԱԿԱՆ ԾՐԱԳՐԻ ԿՐԹԱԿԱՆ ՎԵՐՋՆԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԸ

Ծրագրի ավարտին ուսանողը ունակ կլինի.

Ա. Մասնագիտական գիտելիք և իմացություն		Բ. Գործնական մասնագիտական կարողություններ	
Ա1	Նկարագրելու հոգեբանության հիմնական մեթոդաբանական սկզբունքները, արդի և հիմնարար տեսությունները, ներկայացնելու դրանց առնչվող հայեցակարգերը, մոտեցումներն ու հասկացությունները, բացատրելու դրանց կիրառական նշանակությունը հասարակական կյանքի տարբեր ոլորտներում:	Բ1	կիրառելու հոգեբանական հետազոտության հիմնական մեթոդները ըստ նշանակության, վերլուծելու և մեկնաբանելու ստացված արդյունքները մասնագիտական (աշխատանքի կամ ուսումնառության) խնդիրների լուծման համար:
Ա2	Բացահայտելու հոգեբանական հիմնախնդիրները՝ մարդու հոգեկան զարգացման օրինաչափությունները, մեխանիզմները, առանձնահատկությունները, հոգեկանի նորմալ և ախտաբանական դրսևորումները:	Բ2	Գործնականում կիրառելու հոգեախտորոշիչ մեթոդներ, մասնագիտական վերլուծության օգնությամբ կատարելու հիմնավորված եզրահանգումներ:
Ա3	Սահմանելու հոգեբանական հետազոտության կազմակերպման, տվյալների հավաքագրման, արդյունքների վերլուծության և մեկնաբանման հիմնական մեթոդները, մատնանշելու դրանց կիրառման ուղիները, հնարավորությունները և ահմանափակումները:	Բ3	Տարբերակելու և մեկնաբանելու հոգեբանական երևույթները, մարդու կյանքի և գործունեության տարբեր ոլորտներում առկա հոգեբանական խնդիրները, իրականացնելու այդ խնդիրների լուծմանն ուղղված գործողություններ:
Ա4	Ճանաչելու հոգեբանության հիմնարար և կիրառական բնագավառներին առնչվող հոգեբանական փաստերը և օրինաչափությունները, բացատրելու դրանց դերն ու նշանակությունը անհատի և հասարակության կյանքում:	Բ4	Համադրելու հոգեբանական աշխատանքի տարբեր մոտեցումները, գտնելու մասնագիտական լուծումներ և ցուցաբերելու ստեղծագործական մոտեցում:
Ա5	Թվարկելու հոգեբանի մասնագիտական գործունեության հիմնական էթիկական սկզբունքները, մատնանշելու դրանց նշանակությունը և պահպանման անհրաժեշտությունը:	Բ5	Կազմակերպելու իր աշխատանքային և/կամ ուսումնական գործունեությունը ստացած տեսագործական գիտելիքներին համապատասխան:
Ա6	Ճանաչելու հոգեկան խանգարումների յուրաքանչյուր տեսակի ախտանիշները և դրանց դասակարգման համակարգերը /DSM-IV-R, ICD-10/		
Գ. Ընդհանրական (փոխանցելի) կարողություններ			
Գ1	Համագործակցելու տվյալ և հարակից ոլորտների այլ մասնագետների հետ, աշխատելու մասնագիտական միջավայրում, պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:	Գ4	Պատրաստելու զեկուցումներ, ներկայացնելու հետազոտությունների արդյունքները, վարելու գիտական բանավեճեր,

Գ2	Կիրառելու ժամանակակից S2S -ները գիտելիքի փոխանցման գործընթացը և մասնագիտական գործունեությունը արդյունավետ իրականացնելու և դյուրացնելու համար:	Գ5	Ստեղծագործաբար կիրառելու ձեռքբերված գիտելիքը, ընկալելու և տարածելու նոր տեղեկատվությունը,
Գ3	Քննադատորեն վերլուծելու և եզրահանգումներ կատարելու տեսությունների, ուսումնասիրությունների և կիրառական հիմնախնդիրների վերաբերյալ:		

«ՀՈԳԵԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ» ԾՐԱԳՐԻ ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ՊԼԱՆԻ ԶԱՐՏԵԶԸ

Ուսումնական մոդուլի անվանումը	Մոդուլի թվանիշը	Ծրագրի կրթական վերջնարդյունքները																
		Ա1	Ա2	Ա3	Ա4	Ա5	Ա6	Բ1	Բ2	Բ3	Բ4	Բ5	Գ1	Գ2	Գ3	Գ4	Գ5	
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԿՐԹԱԿԱՆ ԿԱՌՈՒՑԱՄԱՍ																		
Պարտադիր դասընթացներ																		
Ֆիզդաստիարակություն	0001/B01,B07											X						
Ֆիզդաստիարակություն	0001/B13,B16											X						
Էկոլոգիայի և բնապահպանության հիմունքներ	0105/B02														X	X		
Ռուսերեն-1	0305/B03												X			X		
Տեղեկատվական տեխնոլոգիաների կիրառման հիմունքներ	0104/B04												X	X				
Հայոց լեզու և խոսքի մշակույթ-1	0302/B05															X	X	
Հայոց պատմության հիմնահարցեր-1	0304/B06														X		X	
Քաղ. պաշտպան. և արտակարգ իրավիճ. բնակչ. առաջին բուժօգն.	0001/B08												X				X	
Ռուսերեն-2	0305/ B09												X			X		
Հայոց լեզու և խոսքի մշակույթ-2	0302/B10															X	X	
Հայոց պատմության հիմնահարցեր-2	0304/B11														X		X	
Փիլիսոփայության հիմունքներ	0304/B12												X			X		

Կիրառական վիճակագրություն և տվյալների հետ աշխատանք	0104/B14														X		X	
Իրավունքի հիմունքներ	0304/B15													X			X	
Կամընտրական դասընթացներ																		
Անգլերեն-1-4 կրեդիտ	0305/ B17													X			X	
Ֆրանսերեն-1-4 կրեդիտ	0305/ B17													X			X	
Կամընտրական դասընթացներ																		
Անգլերեն-2-4 կրեդիտ	0305/ B18													X			X	
Ֆրանսերեն-2-4 կրեդիտ	0305/ B18													X			X	
Ընդհանուր կրթական կառուցամաս /Կամընտրական 4/																		
Բարոյագիտության հիմունքներ-2 կրեդիտ	0303/B19															X	X	
Բնագիտության ժամանակակից հայեցակարգեր-2 կրեդիտ	0105/B19															X		X
Գործարարության հիմունքներ-2 կրեդիտ	0201/ B19																X	X
Կրոնագիտության հիմունքներ-2 կրեդիտ	0304/ B19															X		X
Մշակութաբանության հիմունքներ-2 կրեդիտ	0202/ B19															X		X
Սոցիոլոգիայի հիմունքներ-2 կրեդիտ	0303/ B19													X		X	X	
Տնտեսագիտության հիմունքներ-2 կրեդիտ	0201/ B19															X		X
Տրամաբանության հիմունքներ-2 կրեդիտ	0304/ B19																X	
Քաղաքագիտության հիմունքներ-2 կրեդիտ	0304/ B19															X		X

Մասնագիտական կառուցամաս																		
Պարտադիր դասընթացներ																		
ԿՆՀ մորֆոլոգիա և ԲՆԳ ֆիզիոլոգիա	0303/B20		X		X					X			X			X	X	
Մասնագիտության ներածություն	0303/B21		X		X						X		X					
Իմացական գործընթացների հոգեբանություն և պրակտիկում-1	0303/B22	X	X	X				X	X						X	X	X	
Անձնային աճի պրակտիկում	0303/B23					X					X	X						X
Իմացական գործընթացների հոգեբանություն և պրակտիկում-2	0303/B24	X	X		X			X	X						X			
Հոգեբանության պատմություն	0303/B25	X			X					X			X					X
Մարդաբանություն և համեմատական հոգեբանություն	0303/B26		X							X					X	X		
Հոգեֆիզիոլոգիա	0303/B27	X	X					X	X	X			X			X	X	
Անձի հոգեբանություն	0303/B28	X	X						X						X			
Դիֆերենցիալ հոգեբանություն և պրակտիկում	0303/B29	X			X				X							X		
Սոցիալական հոգեբանություն	0303/B30	X	X							X					X			
Կրթության հոգեբանություն	0303/B31		X		X				X	X								X
Հուզական մային ոլորտի հոգեբանություն և պրակտիկում	0303/B32	X	X					X		X			X		X	X		
Անձի տեսություններ	0303/B33	X	X							X					X	X		
Հոգեախտորոշում	0303/B34			X	X			X	X					X		X		
Էթնոհոգեբանություն	0303/B35	X	X							X					X			

Ընտանիքի հոգեբանություն	0303/B36		X						X					X	X		
Չարգացման հոգեբանություն	0303/B37	X	X		X					X					X	X	
Փորձարարական հոգեբանություն	0303/B38	X		X		X		X	X						X	X	
Կոնֆլիկտի հոգեբանություն	0303/B39				X					X		X	X				
Ռազմական հոգեբանություն	0303/B40				X					X		X	X				
Հոգեբանական խորհրդատվություն և պրակտիկում	0303/B41				X	X				X	X		X				
Բժշկական հոգեբանություն	0303/B42	X					X			X				X			
Ստեղծագործական հոգեբանություն	0303/B43				X	X				X					X		
Ինքնակարգավորման հիմունքներ	0303/B44	X	X					X					X				
Արտակարգ իրավիճակների հոգեբանություն	0303/B45		X		X					X	X		X				X
Հոգեթերապիա-1	0303/B46	X	X									X					
Հոգեսոմատիկա	0303/B47						X		X		X						X
Կառավարման հոգեբանություն	0303/B48		X		X					X	X		X				X
Իրավաբանական հոգեբանություն և փորձաքննություն	0303/B49		X		X				X						X		
Հոգեգենետիկայի հիմունքներ	0303/B50		X		X			X					X				
Հատուկ հոգեբանություն	0303/B51		X		X				X						X		
Հոգեախտաբանություն	0303/B52		X		X				X						X		
Մաթվիճակագրական մեթոդները հոգեբանության մեջ	0303/B53			X	X						X	X	X	X		X	X
Հոգեթերապիա-2	0303/B54			X	X						X	X	X	X		X	

Կամընտրական դասընթացներ																		
Առողջության հոգեբանություն-3կրեդիտ	0303/B55	X	X						X									
Սեռի հոգեբանություն-3կրեդիտ	0303/B55		X				X			X								X
Կամընտրական դասընթացներ																		
Ներազդման հոգեբանություն-3կրեդիտ	0303/B56	X			X					X						X		
Քաղաքական հոգեբանություն-3կրեդիտ	0303/B56				X					X	X							X
Կամընտրական դասընթացներ																		
Այցելուակենտրոն թերապիա-2 կրեդիտ	0303/B57				X	X				X						X		
Արտթերապիա-2 կրեդիտ	0303/B57				X	X				X						X		
Կամընտրական դասընթացներ																		
Իմիջի հոգեբանություն-4 կրեդիտ	0303/B58	X			X						X	X						X
Մանկական հոգեախտորոշում և հոգեթերապիա-4կրեդիտ	0303/B58			X				X	X							X		
Կրթական այլ մոդուլներ																		
Կուրսային աշխատանք - 1	0303/B59	X						X			X					X		X
Մասնագիտական պրակտիկա-1	0303/B60	X		X		X					X					X		X
Կուրսային աշխատանք -2	0303/B61	X		X				X	X		X					X		X
Մասնագիտական պրակտիկա-2	0303/B62			X		X		X	X		X					X		X
Ավարտական աշխատանք	0303/B63	X		X				X	X		X					X		X
Մասնագիտական պրակտիկա-3	0303/B64			X		X		X	X		X					X		X

«ՀՈԳԵԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ» ԾՐԱԳՐԻ ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ՊԼԱՆԸ

Դերժ. ուստար	Կրթական մոդուլի անվանումը	Կրեդիտներ	Ուումնական բեռնվածությունը, ժամ					Կիսամյակներ																Ձևահատմուն ձևը
			ընդամենը	դասախ.	գործն. /սեմ.	լաբ. աշխ.	ինքն. աշխ.	1		2		3		4		5		6		7		8		
								կրդ.	լս.ժ	կրդ.	լս.ժ	կրդ.	լս.ժ	կրդ.	լս.ժ	կրդ.	լս.ժ	կրդ.	լս.ժ	կրդ.	լս.ժ	կրդ.	լս.ժ	
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԿՐԹԱԿԱՆ ԿԱՌՈՒՑԱՄԱՍ		44	1440	225	555	0	660	16	18	16	18	8	10	4	6									
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԿՐԹԱԿԱՆ ԿԱՌՈՒՑԱՄԱՍ (ՊԱՐՏԱԴԻՐ)		40	1320	165	555	0	600	16	18	16	18	8	10	0	2									
	Հայոց պատմության հիմնահարցեր-1	2	60	30			30	2	2															Ստ.
	Հայոց լեզու և խոսքի մշակույթ-1	2	60		30		30	2	2															Ստ.
	Ռուսերեն - 1	4	120		60		60	4	4															Ստ.
	Էկոլոգիայի և բնապահպանության հիմունքներ	2	60		30		30	2	2															Ստ.
	Տեղեկատվական տեխնոլոգիա- ների կիրառման հմտություններ	2	60		30		30	2	2															Ստ.
	Հայոց պատմության հիմնահարցեր - 2	2	60	30			30			2	2													Ստ.
	Հայոց լեզու և խոսքի մշակույթ-2	2	60		30		30			2	2													Ստ.
	Ռուսաց լեզու-2	4	120		60		60			4	4													Ստ.

Քաղաքացիական պաշտպանության և արտակարգ իրավիճակներում բնակչության առաջին բուժօգնություն	4	120	30	30		60			4	4												Ստ.
Կիրառական վիճակագրություն և տվյալների հետ աշխատանք	2	60	15	15		30					2	2										Ստ.
Իրավունքի հիմունքներ	2	60	30			30					2	2										Ստ.
Փիլիսոփայության հիմունքներ	4	120	30	30		60					4	4										Ստ.
Ֆիզդաստիարակություն - 4	0	120		120				2		2		2		2								Ստ.
Կամընտրական առարկաներ	4	120		60		60	4	4														Ստ.
Անգլերեն - 1																						
Ֆրանսերեն - 1																						
Կամընտրական առարկաներ	4	120		60		60			4	4												Ստ.
Անգլերեն – 2																						
Ֆրանսերեն - 2																						
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԿՐԹԱԿԱՆ ԿԱՌՈՒՑԱՄԱՍ(ԿԱՄԸՆՏՐԱԿԱՆ)	4	120	60			60							4	4								Ստ.
Բարոյագիտության հիմունքներ	2		30			30																
Բնագիտության ժամանակակից հայեցակարգեր	2		30			30																
Գործարարության հիմունքներ	2		30			30																
Կրոնագիտության հիմունքներ	2		30			30																

Մշակութաբանության հիմունքներ		2		30			30																	
Սոցիոլոգիայի հիմունքներ		2		30			30																	
Տնտեսագիտություն		2		30			30																	
Տրամաբանության հիմունքներ		2		30			30																	
Քաղաքագիտության հիմունքներ		2		30			30																	
ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ԿԱՌՈՒՑԱՄԱՍ		162	4860	1425	795	45	2595	15	14	15	14	24	22	26	25	26	24	26	24	30	28			
ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ԿԱՌՈՒՑԱՄԱՍ (ՊԱՐՏԱԴԻՐ)		150	4500	1335	750	45	2370	15	14	15	14	24	22	26	25	20	20	24	22	26	25			
	ԿՆՀ մորֆոլոգիա և ԲՆԳ ֆիզիոլոգիա	5	150	45	15		90	5	4															Եզ.գն.
	Մասնագիտության ներածություն	2	60	30			30	2	2															Առ.ընթ.գն.
	Իմացական գործընթացների հոգեբանություն և պրակտիկում-1	6	180	60	30		90	6	6															Եզ.գն.
	Անձնային աճի պրակտիկում	2	60		30		30	2	2															Առ.Եզ.գն.
	Իմացական գործընթացների հոգեբանություն և պրակտիկում-2	6	180	60	30		90			6	6													Եզ.գն.
	Հոգեբանության պատմություն	5	150	45	15		90			5	4													Եզ.գն.
	Մարդաբանություն և համեմատական հոգեբանություն	4	120	45	15		60			4	4													Եզ.գն.
	Հոգեֆիզիոլոգիա	4	120	45	15		60					4	4											Եզ.գն.
	Անձի հոգեբանություն	4	120	30	30		60					4	4											Առ.Եզ.գն.

Դիֆերենցիալ հոգեբանություն և պրակտիկում	6	180	30	45		105					6	5										Եզ.գն.
Սոցիալական հոգեբանություն	6	180	60	30		90					6	6										Եզ.գն.
Կրթության հոգեբանություն	4	120	30	15		75					4	3										Առ.Եզ.գն.
Հուզականային ոլորտի հոգեբանություն և պրակտիկում	6	180	45	30	15	90							6	6								Եզ.գն.
Անձի տեսություններ	6	180	60	15		105							6	5								Եզ.գն.
Հոգեախտորոշում	6	180	30	30	30	90							6	6								Եզ.գն.
Էթնոհոգեբանություն	4	120	30	30		60							4	4								Առ.Եզ.գն.
Ընտանիքի հոգեբանություն	4	120	30	30		60							4	4								Առ.Եզ.գն.
Չարագցման հոգեբանություն	5	150	60	15		75									5	5						Եզ.գն.
Փորձարարական հոգեբանություն	4	120	30	30		60									4	4						Եզ.գն.
Կոնֆլիկտի հոգեբանություն	4	120	45	15		60									4	4						Առ.Եզ.գն.
Ռազմական հոգեբանություն	3	90	30	15		45									3	3						Առ.Եզ.գն.
Հոգեբանական խորհրդատվություն և պրակտիկում	4	120	30	30		60									4	4						Եզ.գն.
Բժշկական հոգեբանություն	6	180	60	30		90											6	6				Եզ.գն.
Ստեղծագործության հոգեբանություն	4	120	30	30		60											4	4				Առ.Եզ.գն.
Ինքնակարգավորման հիմունքներ	4	120	30	30		60											4	4				Առ.Եզ.գն.
Արտակարգ իրավիճակների	2	60	30			30											2	2				Առ.ընթ.գն.

հոգեբանություն																							
Հոգեթերապիա-1	5	150	30	30		90											5	4					Եզ.գն.
Հոգեսոմատիկա	3	90	30			60											3	2					Առ.եզ.գն
Կառավարման հոգեբանություն	6	180	60	30		90													6	6			Եզ.գն.
Իրավաբանական հոգեբանություն և փորձաքննություն	6	180	60	30		90													6	6			Եզ.գն.
Հոգեգենետիկայի հիմունքներ	2	60	30			30													2	2			Առ.ընթ.գն
Հատուկ հոգեբանություն	2	60	30			30													2	2			Առ.եզ.գն
Հոգեախտաբանություն	2	60	30			30													2	2			Առ.եզ.գն
Մաթ. վիճակագրական մեթոդները հոգեբանության մեջ	3	90	15	30		45													3	3			Առ.ընթ.գն
Հոգեթերապիա-2	5	150	30	30		90													5	4			Եզ.գն.
ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ԿԱՌՈՒՑԱՄԱՍ (ԿԱՄԸՆՏՐԱԿԱՆ)	12	360	90	45	0	225									6	4	2	2	4	3			
Կամընտրական առարկաներ	3	90	30			60									3	2							Առ.ընթ.գն
Սեռի հոգեբանություն																							
Առողջության հոգեբանություն																							
Կամընտրական առարկաներ	3	90	15	15		60									3	2							Առ.եզ.գն
Ներազդման հոգեբանություն																							
Քաղաքական հոգեբանություն																							

Կամընտրական առարկաներ		2	60	15	15		30										2	2						Առ. ընթ. գն
	Արտթերապիա																							
	Այցելուական տրոն թերապիա																							
Կամընտրական առարկաներ		4	120	30	15		75												4	3				Առ. եզ. գն
	Իմիջի հոգեբանություն																							
	Մանկական հոգեախտորոշում և հոգեթերապիա																							
ԿՐԹԱԿԱՆ ԱՅԼ ՄՈՂՈՒՆԵՐ		34	1020				1020								4		4					26		
	Մասնագիտական պրակտիկա-1	2	60				60								2									Ստ.
	Կուրսային աշխատանք – 1	2	60				60								2									Առ. ընթ. գն
	Կուրսային աշխատանք – 2	2	60				60										2							Առ. ընթ. գն
	Մասնագիտական պրակտիկա-2	2	60				60										2							Ստ.
	Մասնագիտական պրակտիկա-3	6	180				180															6		Ստ.
	Ավարտական աշխատանք	20	600				600															20		Առ. ընթ. գն
ԸՆԴՀԱՄԵՆԸ`		240	7320	1650	1350	45	4275	31	32	31	32	32	30	31	30	24	30	24	30	28	26	0		240

«ՀՈԳԵԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ»

ԾՐԱԳՐԻ ԴԱՍԸՆԹԱՑՆԵՐԻ ՆՎԱՐԱԳՐԻՉՆԵՐ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԿՐԹԱԿԱՆ ԿԱՌՈՒՑԱՄԱՍ (Պարտադիր դասընթացներ)

0302/B05	Հայոց լեզու 3 խոսքի մշակույթ-1	2 ECTS կրեդիտ
2 ժամ/շաբ.	0/0/30	
1-ին՝ աշնանային	Ստուգաբք	
Դասընթացի նպատակն է ուսումնասիրել խոսքը, նրա դրսևորման ձևերը, ուղղախոսական ու արտասանական նորմերը, խոսքի բաղադրիչների կապակցման միջոցները, խոսքի մասերի գործածության յուրահատկությունները, գրագրության ձևերը և խոսքային էթիկան, կառուցել արտահայտիչ ու ներգործուն գրավոր ու բանավոր խոսք: Դասընթացի խնդիրները. Ուսուցանել խոսքի մշակույթի ընդհանուր օրինաչափությունները, լեզվական և գրական նորմերը, հնչյունական, բառային և քերականական մակարդակներն ու նրանց կիրառության յուրահատկությունները, ձևավորել ու մշակել գրական խոսքի բարձր ճաշակ ու մշակույթ:		
Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն - Ներկայացնելու խոսքի ընդհանուր հատկանիշները, դրսևորման ձևերը, սահմանելու և ճիշտ կիրառելու լեզվական և հնչյունական-արտասանական, ուղղախոսական նորմերը: - Ձևավորելու բանավոր խոսքի և գրավոր խոսքի բարձր մակարդակ՝ ճիշտ և տեղին կիրառելով լեզվական տարբեր իրողությունները (բառապաշարի շերտեր, ձևաիմաստային խմբեր, դարձվածքներ և այլն): - Սահմանելու, բացատրելու գրական, լեզվական, ոճական նորմաները, որոնք կիրառելի են ժամանակակից հայերենում: բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ - Կառուցելու հարուստ բառապաշարով, շարահյուսորեն ճշգրիտ կապակցված գրավոր և բանավոր խոսք: - Գործառնելու գրագրության ձևերը, ուղղախոսության և արտասանվածքի նորմերը բանավոր խոսքում: գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ - Պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը, - Աշխատելու թիմում:		
Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետյալ վերջնարդյունքները. Գ4. պատրաստելու զեկուցումներ, ներկայացնելու հետազոտությունների արդյունքները, վարելու գիտական բանավեճեր, Գ5. ստեղծագործաբար կիրառելու ձեռքբերված գիտելիքը, ընկալելու և տարածելու նոր տեղեկատվությունը:		

Կիրառվում են դասավանդման 7 ուսումնառության հետքայլ ձխերն ու մեթոդները. 1. քննարկում /բանավեճ 2. համագործակցային աշխատանք 3. մտազրոհ 4. վերլուծական մեթոդ 5. խոսքային կամ բանավոր մեթոդ 6. գրավոր մեթոդ 7. բացատրական մեթոդ:
Գնահատման մեթոդները 7 չափանիշներն են. Ստուգարքն անցկացվում է բանավոր հարցման ձևով՝ անցած նյութի հիման վրա:
Դասընթացը բաղկացած է հետքայլ հիմնական թեմաներից. Թեմա 1. Խոսքի մշակույթ առարկան, նպատակը և խնդիրները: Խոսքի դրսևորման ձևերը: Լեզվական նորմ: Թեմա 2. Հնչյունական /արտասանական/ մակարդակ: Գրագրության ձևեր: Թեմա 3. Բառային մակարդակ: Թեմա 4. Քերականական մակարդակ: Ձևաբանություն: Թեմա 5. Շարահյուսություն:
Հիմնական գրականության ցանկ. 1. Ավետիսյան Յուրի, Հայոց լեզու և խոսքի մշակույթ, Գիրք Ա, ԵՊՀ, Եր., 2014: 2. Հայոց լեզու և խոսքի մշակույթ (Հեղինակային խումբ), Գիրք Բ, ԵՊՀ, Եր, 2015: 3. Ասատրյան Մ. Ե. , Ժամանակակից հայոց լեզու/Ձևաբանություն/, Եր, 2002: 4. Բաղիկյան Խ., Դարձվածային ոճաբանություն, 2003: 5. Եզեկյան Լ., Հայոց լեզվի ոճաբանություն, Եր, 2003: 6. Մարգարյան Ա., Ժամանակակից հայոց լեզու /Բառագիտություն/, Երևան, 1997:

0302/B10	Հայոց լեզու և խոսքի մշակույթ -2	2 ECTS կրեդիտ
2 ժամ/շաբ.	0/0/30	
2-րդ՝ գարնանային	ստուգարք	
Դասընթացին պատասկն է՝ հարստացնել ու զարգացնել լեզվի կիրառական և հաղորդակցական հնավորությունները խոսքի պատկերավորման-արտահայտչական միջոցների յուրացմամբ, գործառական բոլոր ոճերի առանձնահատկությունների իմացությամբ ու անսխալ, գրագետ գործառմամբ, ձևավորել կարողություններ՝ գեղարվեստական խոսքի հնչյունական, բառային ու քերականական առանձնահատկությունները ինքնուրույն մեկնաբանելու և արժևորելու համար, ծանոթացնել հրապարակային խոսքի ընդհանուր կառուցվածքին և հիմնական հատկանիշներին և կիրառելի դարձնելու սովորական գործընթացներում:		
Դասընթացի խնդիրները. 1. Բացահայտել արտահայտչական և պատկերավորման միջոցների դերը խոսքում, խոսքի գործառական տարբերակների համակարգը /գիտական, պաշտոնական, խոսակցական/, գեղարվեստական և հրապարակային խոսքի խնդիրները, կառուցվածքը, լեզվական առանձնահատկությունները:		
Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ <i>ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն</i>		

1. Ներկայացնելու խոսքի արժանիքները: 2. Կիրառելու արտահայտչական և պատկերավորման միջոցները: բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ 1. Լուսաբանելու գործառական ոճերի դասակարգման հիմունքները և ոճերի առանձնահատկությունները: գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ 1. Կառուցելու պատկերավոր և գրագետ խոսքարվեստ, վերացնելու խոսքային անճշտությունները, դրսևորելու խոսքային բարձր էթիկետ:		
Դասընթացը ձյավորում է կրթական ծրագրի հետյալ վերջնարդյունքները. Գ4. պատրաստելու զեկուցումներ, ներկայացնելու հետազոտությունների արդյունքները, վարելու գիտական բանավեճեր, Գ5. ստեղծագործաբար կիրառելու ձեռքբերված գիտելիքը, ընկալելու և տարածելու նոր տեղեկատվությունը:		
Կիրառվում են դասավանդման 7 ուսումնառության հետյալ ձյերն ու մեթոդները. 1. Քննարկում /բանավեճ: 2. Համագործակցային աշխատանք: 3. Մտագրոհ: 4. Վերլուծականմեթոդ: 5. Խոսքային կամ բանավոր մեթոդ: 6. Գրավոր մեթոդ: 7. Բացատրական մեթոդ:		
Գնահատման մեթոդները 7 չափանիշներն են. Ստուգարքն անցկացվում է բանավոր հարցման ձևով՝ անցած նյութի հիման վրա:		
Դասընթացը բաղկացած է հետյալ հիմնական թեմաներից. Թեմա1. Խոսքի արժանիքները: Թեմա 2. Խոսքի պատկերավորման-արտահայտչական միջոցներ: Թեմա 3. Խոսքի գործառական տարբերակներ /գիտական, պաշտոնական, խոսակցական/: Թեմա 4. Գեղարվեստական ոճ: Հրապարակային խոսք:		
Հիմնական գրականության ցանկ. 1. Ավետիսյան Յուրի, Հայոց լեզու և խոսքի մշակույթ, Գիրք Ա, ԵՊՀ, Եր., 2014: 22 2. Հայոց լեզու և խոսքի մշակույթ (Հեղինակային խումբ), Գիրք Բ, ԵՊՀ, Եր., 2015: 3. Ասատրյան Մ. Ե. , Ժամանակակից հայոց լեզու/Ձևաբանություն/, Եր, 2002: 4. Բաղիկյան Խ., Դարձվածային ոճաբանություն, Եր., 2003: 5. Եզեկյան Լ., Հայոց լեզվի ոճաբանություն, Եր, 2003: Մարգարյան Ա., Ժամանակակից հայոց լեզու /Բառագիտություն/, Երևան, 1997:		

0304/B06	Հայոց պատմության հիմնահարցեր-1	2 ECTS կրեդիտ
2 Ժամ/շաբ.	30/0/0	
1-ին կիսամյակ	Ստուգարք	

Դասընթացի նպատակն է՝ ուսումնասիրել հայ ժողովրդի ծագումից մինչև 17-րդ դարն ընկած ժամանակահատվածի պատմությունը: Այդ նպատակով նախ տրվում է նախագիտելիք Հայկական լեռնաշխարհի պատմական աշխարհագրության, համապատասխան ժամանակաշրջանների պատմության սկզբնաղբյուրների վերաբերյալ, որից հետո ներկայացվում է պատմությունը՝ գիտական բարձր մակարդակով: Դասընթացում ոչ միայն ներկայացվում են փաստերն ու իրադարձությունները, այլև տրվում է դրանց վերլուծությունը, ինչն անհրաժեշտ է պատմությունից դասեր քաղելու և այն հանուն ՀՀ քաղաքական լավագույն ապագայի կերտման նպատակով: Առանձին թեմաներով ուսումնասիրվում են հայ հոգևոր և նյութական մշակույթը, Հայաստանի պետական կառավարման համակարգերը, տնտեսությունը, որոնք ևս ունեն թե՛ ճանաչողական, թե՛ կիրառական նշանակություն:

Դասընթացի խնդիրները.

1. Ձևավորել հստակ պատկերացում հայոց հին և միջնադարյան պետականությունների առանձնահատկությունների, զարգացման ընթացքի և փուլերի մասին:
2. Ձևավորել պատմական փաստերը համադրելու, երևույթները համակողմանի գնահատելու կորոշություն:
3. Ապահովել գիտելիքներ և հիմք հետագա դասընթացների հետ տրամաբանական կամ պատճառահետևանքային կապ ապահովելու համար:

Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝

ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն

1. Վերարտադրելու հայոց պատմության համապատասխան ժամանակաշրջանների պատմությանը վերաբերող հիմնական փաստական նյութը:
2. Նկարագրելու հայոց պատմության համապատասխան ժամանակաշրջանների գլխավոր իրադարձությունները:
3. Ներկայացնելու համապատասխան ժամանակաշրջանում ստեղծված հոգևոր և նյութական մշակույթի արժեքները, լուսաբանելու Հայաստանի պետական կառավարման համակարգերը, տնտեսության, ռազմական և այլ բնագավառներ ու նվաճումները:

բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ

1. Բացահայտելու պատմական տվյալ ժամանակահատվածի իրադարձությունների պատճառահետևանքային կապերը:
2. Արժևորելու պատմական տվյալ ժամանակահատվածի կարևոր իրադարձությունները՝ համաշխարհային պատմության համատեքստում:
3. Արժևորելու ինչպես նախաքրիստոնեական, այնպես էլ քրիստոնեական դարաշրջաններում ստեղծված մեր մշակութային արժեքները:

գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ

23

1. Տարբերակելու և գնահատելու մեր պատմության բնորոշ առանձնահատկությունները, ինչը և հնարավորություն կտա քաղաքական կողմնորոշում ունենալու ներկայում և ապագայում:
2. Բանավիճելու:

Դասընթացը ձյավորում է կրթական ծրագրի հետյալ վերջնարդյունքները.

Գ3. քննադատորեն վերլուծելու և եզրահանգումներ կատարելու տեսությունների, ուսումնասիրությունների և կիրառական հիմնախնդիրների վերաբերյալ:

Գ5. ստեղծագործաբար կիրառելու ձեռքբերված գիտելիքը, ընկալելու և տարածելու նոր տեղեկատվությունը:

Կիրառվում են դասավանդման 3 ուսումնառության հետյալ ձյերն ու մեթոդները.

1. դասախոսություն 2. ռեֆերատ 4. անհատական և խմբային առաջադրանքներ:
Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են. Ստուգաթիվ Նախապես տրված հարցաշարի շրջակա նույն անցկացվում է բանավոր հարցում:
Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից. Թեմա 1. Հայաստանը հնագույն շրջանում: Թեմա 2. Հայաստանի հին շրջանի պատմությունը. Վանի թագավորությունը /Ք.ա. 9-6-րդ դդ./: Երվանդունիների թագավորությունը: Թեմա 3. Մեծ Հայքի թագավորության վերելքը Արտաշեսյան շրջանում: Թեմա 4. Արշակունիների թագավորությունը: Թեմա 5. Հայաստանը վաղ միջնադարում: Թեմա 6. Հայաստանը զարգացած միջնադարում: Թեմա 7. Հայաստանը ուշ միջնադարում:
Հիմնական գրականության ցանկ. 1. Հայոց պատմություն, (Հր. Սիմոնյանի խմբագրությամբ), Երևան, 2012: 2. Հայ ժողովրդի պատմություն, (Ստ. Մելիք-Բախշյանի խմբագրությամբ), Երևան, 1975: 3. Հայոց պատմություն. հիմնահարցեր, (Հր. Սիմոնյանի խմբագրությամբ), Երևան, 2000: 4. Հայոց պատմություն, (Պողոսյան Ս., Ասրյան Ա.), Երևան, 2009:

0304/B11	Հայոց պատմության հիմնահարցեր-2	2 ECTS կրեդիտ
2 ժամ/շաբ.	30/0/0	
2-րդ կիսամյակ	Ստուգաթիվ	
Դասընթացի նպատակն է՝ ուսումնասիրել հայ ժողովրդի 17-րդ դարից մինչև մեր օրերը ընկած ժամանակահատվածի պատմությունը: Այդ նպատակով նախ տրվում է նախագիտելիք համապատասխան ժամանակաշրջանների պատմության սկզբնաղբյուրների վերաբերյալ, որից հետո ներկայացվում է պատմությունը՝ գիտության ամենավերջին ձեռքբերումների մակարդակով: Դասընթացում ոչ միայն ներկայացվում են փաստերն ու իրադարձությունները, այլև տրվում է դրանց ²⁴ վերլուծությունը, ինչն անհրաժեշտ է պատմությունից դասեր քաղելու և այն հանուն մեր ապագայի կառուցման գործածելու նպատակով: Առանձին թեմաներով ուսումնասիրվում են հայ հոգևոր և նյութական մշակույթը, Հայաստանի պետական կառավարման համակարգերը, տնտեսությունը, որոնք ևս ունեն թե՛ ճանաչողական, թե՛ կիրառական նշանակություն: Հայոց պատմությունը դիտարկվում է համաշխարհային պատմության համատեքստում:		
<u>Դասընթացի խնդիրները.</u> 1. Ձևավորել հստակ պատկերացում հայոց նոր և նորագույն պատմության առանձնահատկությունների, զարգացման ընթացքի և փուլերի մասին: 2. Ձևավորել պատմական փաստերը համադրելու, երևույթները համակողմանի գնահատելու		

կարողություն: 3. Ապահովել գիտելիքներ և հիմք հետագա դասընթացների ուսումնասիրման, քննարկման և ներկայացման համար:
Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն 1. Վերարտադրելու հայոց պատմության համապատասխան ժամանակաշրջանների պատմությանը վերաբերող հիմնական փաստական նյութը: 2. Նկարագրելու հայոց պատմության համապատասխան ժամանակաշրջանների գլխավոր իրադարձությունները: բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ 1. Բացահայտելու պատմական տվյալ ժամանակահատվածի իրադարձությունների պատճառահետևանքային կապերը: 2. Արժևորելու պատմական տվյալ ժամանակահատվածի կարևոր իրադարձությունները՝ համաշխարհային պատմության համատեքստում գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ 1. Տարբերակելու և գնահատելու մեր պատմության որոշակի օրինաչափությունները, ինչը ևս հնարավորություն կտա ապագայում ճիշտ կողմնորոշվելու:
Դասընթացը ձյավորում է կրթական ծրագրի հետյալ վերջնարդյունքները. Գ3. քննադատորեն վերլուծելու և եզրահանգումներ կատարելու տեսությունների, ուսումնասիրությունների և կիրառական հիմնախնդիրների վերաբերյալ: Գ5. ստեղծագործաբար կիրառելու ձեռքբերված գիտելիքը, ընկալելու և տարածելու նոր տեղեկատվությունը:
Կիրառվում են դասավանդման 3 ուսումնառության հետյալ ձյերն ու մեթոդները. 1. դասախոսություն 2. ռեֆերատ 3. անհատական և խմբային առաջադրանքներ:
Գնահատման մեթոդները 3 չափանիշներն են. Ստուգաբք. Նախապես տրված հարցաշարի շրջականում անցկացվում է բանավոր հարցում:
Դասընթացը բաղկացած է հետյալ հիմնական բաժիններից. Թեմա 1. Հայ ազատագրական շարժումները 16-18-րդ դարերում: Թեմա 2. Ռուսաստանի ներթափանցումը Անդրկովկաս 19-րդ դարի սկզբին: Թեմա 3. Հայկական հարցի միջազգայնացումը: Թեմա 4. Ազատագրական խմբակների, կազմակերպությունների ու քաղաքական-ազգային կուսակցությունների ձևավորումը: Թեմա 5. Ազգային-ազատագրական զինված պայքարի փուլը: Թեմա 6. Իրավիճակը Հայաստանը 20-րդ դարի սկզբին: Արևմտահայության Մեծ Եղեռնը և ինքնապաշտպանական մարտերը: Թեմա 7. Հայաստանը 1917թ. ռուսական հեղափոխությունների շրջանում: Թեմա 8. Հայաստանի Հանրապետությունը 1918-1920թթ.: Թեմա 9. Խորհրդային Հայաստանը 1920-1991թթ.: Թեմա 10. Հայաստանի Երրորդ

Հանրապետությունը: Թեմա 11. Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետությունը:
Հիմնական գրականության ցանկ. 1. Հայոց պատմություն, (Հր. Սիմոնյանի խմբագրությամբ), Երևան, 2012: 2. Հայ ժողովրդի պատմություն, (Ստ. Մելիք-Բախշյանի խմբագրությամբ), Երևան, 1975: 3. Հայոց պատմություն. հիմնահարցեր, (Հր. Սիմոնյանի խմբագրությամբ), Երևան, 2000: 4. Հայոց պատմություն, (Պողոսյան Ս., Ասրյան Ա.), Երևան, 2009:

1. 0305/ B03	2. Ռուսերեն- 1	3. 4 ECTS կրեդիտ
4. 4 ժամ/շաբ.	5. 0/60/0	
6. 1-ին կիսամյակ	7. ստուգաթղթ	
8. Դասընթացի նպատակն է՝ ուսանողի մոտ ձևավորել բանավոր և գրավոր խոսքի և երկխոսության կառուցման ունակություններ, ելնելով հաղորդակցման հիմնական պահանջմունքներից:		
Դասընթացի խնդիրներն են. 1. Ձևավորել գիտելիքներ՝ հիմնված ժամանակակից պատկերացումների վրա: 2. Վեր հանել թերություններն ու շտկել դրանք: 3. Խորացնել ուսանողի լեզվական հմտությունները և հաղորդակցման կարողությունները: 4. Հատուկ ուշադրություն դարձնել մասնագիտական բառապաշարին՝ ուսումնասիրվող թեմաների շրջանակներում:		
9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն 1. Ներկայացնելու ծրագրով նախատեսված քերականական նյութը: 2. Ներկայացնելու ծրագրով նախատեսված անհրաժեշտ բառապաշար: 3. Կիրառելու ուղղագրության հիմնական սկզբունքները և կանոնները: բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ 1. Կարդալու, պատմելու, մեկնաբանելու և վերարտադրելու գեղարվեստական և ճանաչողական բնույթի տեքստեր գրքերից, թերթերից, ամսագրերից: գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ 1. Շարադրելու տեքստ (20 նախադասություն) առաջարկված որևէ թեմայով (իր, ընտանիքի, ուսման, ազատ ժամանակի, հայրենիքի, հայրենի քաղաքի, եղանակի, հետաքրքրությունների և այլնի մասին): 2. Ընկալելու և սկսելու, շարունակելու և ավարտելու երկխոսությունները:		
10. Դասընթացը ձյավորում է կրթական ծրագրի հետյալ վերջնարդյունքները.		26
Գ1. համագործակցելու տվյալ և հարակից ոլորտների այլ մասնագետների հետ, աշխատելու մասնագիտական միջավայրում, պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը: Գ4. պատրաստելու զեկուցումներ, ներկայացնելու հետազոտությունների արդյունքները, վարելու գիտական բանավեճեր:		
11. Կիրառվում են դասավանդման 3 ուսումնառության հետյալ ձյերն ու մեթոդները. 1. քննարկում /բանավեճ 2. համագործակցային աշխատանք 3. Էվրիստիկական մեթոդ 4. մտազրոհ		

5. ինդուկտիվ մեթոդ 6. դեդուկտիվ մեթոդ 7. վերլուծական մեթոդ 8. խոսքային կամ բանավոր մեթոդ 9. գրավոր մեթոդ 10. բացատրական մեթոդ:
12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են Ստուգաբլիթ անց է կացվում բանավոր և հիմնված է կիսամյակի ընթացքում տրված ստուգողական աշխատանքների արդյունքների վրա:
13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից. Բաժին 1. Հնչյունաբանություն: Ձայնավորների և բաղաձայնների դասակարգումը: Արտասանության և հնչերանգային հիմնական տիպերը: Բաժին 2. Բառագիտություն. բառիմաստ, մեկիմաստ և բազմիմաստ բառեր: Բառի ուղիղ և փոխաբերական իմաստները: Հոմանիշներ, հականիշներ, համանուններ, հարանուններ: Դարձվածքներ: Բաժին 3. Բառակազմություն, բառի ձևաբանական կազմը /արմատներ, ածանցներ, վերջավորություններ, նրանց ուղղագրությունը/: Բաժին 4. Ձևաբանություն. ձևաբանության հիմնական միավորները /բառ, ձևույթ/: Խոսքի մասերի դասակարգումը և նրանց բերականական կարգերը: Գոյական անուն, բերականական կարգերը, գոյականի ուղղագրությունը: Ածական անուն, բերականական կարգերը, ուղղագրությունը: Թվական անուն, բերականական կարգերը, ուղղագրությունը: Դերանուն, բերականական կարգերը, ուղղագրությունը: Բայ, բերականական կարգերը, ուղղագրությունը:
14. Հիմնական գրականության ցանկ. 1. Русский язык. Под общ. ред. Л.М.Мкртчяна. Ер., изд-во ЕГУ, 2004 2. Учебник по русскому языку. Грамматика. Коммуникация Речь., П. Б. Балаян, Л. А. Тер-Саркисян, Б. С. Ходжумян. Ереван, изд-во ЕГУ, 2015г. 3. Учебные пособия по специальности.

1. 0305/ B09	2. Ռուսերեն - 2	3. 4 ECTS կրեդիտ
4. 4 ժամ/շաբ.	5. 0/60/0	
6. 2-րդ կիսամյակ	7. ստուգաբլիթ	
8. Դասընթացի նպատակն է՝ ապահովել և կատարելագործել ուսանողի բանավոր և գրավոր խոսքի կառուցման ունակությունները և մասնագիտական լեզվի տիրապետումը:		
Դասընթացի խնդիրներն են.		27
1. Ձևավորել գիտելիքներ՝ հիմնված ժամանակակից պատկերացումների վրա: 2. Վեր հանել թերություններն ու շտկել դրանք: 3. Խորացնել ուսանողի լեզվական հմտությունները և հաղորդակցման կարողությունները: 4. Հատուկ ուշադրություն դարձնել մասնագիտական բառապաշարին՝ ուսումնասիրվող թեմաների շրջանակներում:		
9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն 1. Գործածելու տվյալ մասնագիտության տերմինային համակարգը: 2. Կառուցելու տրամաբանորեն ճիշտ, փաստարկված, հստակ բանավոր և գրավոր խոսք՝ վերլուծությունների, հաշվետվությունների, հետազոտությունների տեսքով:		

3. Գործածելու մասնագիտական տեքստին հատուկ շարահյուսական կառուցվածքները:

բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ

1. Ընտրելու, վերլուծելու և ադապտացնելու տնտեսագիտության, բնագիտության և հումանիտար ոլորտներից ձեռք բերած հիմնարար միջգիտակարգային գիտելիքները անկանխատեսելի իրավիճակներում արդյունավետ միջմշակութային հաղորդակցման և թարգմանություններ կատարելու նպատակով:
2. Կիրառելու գիտելիքները պրակտիկայում՝ միջմշակութային առնչություններին նպաստելու համատեքստում, ձևակերպելու խնդիրները և դրանց լուծման ուղիները:
3. Վերարտադրելու մասնագիտական տեքստը, նաև ներկայացնելու նրա բովանդակությունը սեղմ և ընդարձակ:
4. Թարգմանելու մասնագիտական տեքստը հայերենից ռուսերեն և հակառակը:
5. Չանազանելու մասնագիտական հատուկ շարահյուսական կառուցվածքները:

գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ

1. Գնահատելու, վերլուծելու և զուգադրելու լեզվական, մշակութային և հասարակական տեղեկատվությունը:
2. Օգտվելու տեղեկատվական տարբեր աղբյուրներից, մշակելու և ներկայացնելու տեղեկատվությունը:

10. Դասընթացը ձյավորում է կրթական ծրագրի հետյալ վերջնարդյունքները.

Գ1. համագործակցելու տվյալ և հարակից ոլորտների այլ մասնագետների հետ, աշխատելու մասնագիտական միջավայրում, պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:

Գ4. պատրաստելու զեկուցումներ, ներկայացնելու հետազոտությունների արդյունքները, վարելու գիտական բանավեճեր:

11. Կիրառվում են դասավանդման 7 ուսումնառության հետյալ ձյերն ու մեթոդները.

1. քննարկում /բանավեճ
2. համագործակցային աշխատանք
3. Էվրիստիկական մեթոդ
4. մտագրոհ
5. ինդուկտիվ մեթոդ
6. դեդուկտիվ մեթոդ
7. վերլուծական մեթոդ
8. խոսքային կամ բանավոր մեթոդ
9. գրավոր մեթոդ
10. բացատրական մեթոդ:

12. Գնահատման մեթոդները 7 չափանիշներն են.

Ստուգարքն անց է կացվում բանավոր և հիմնված է կիսամյակի ընթացքում տրված ստուգողական աշխատանքների արդյունքների վրա:

13. Դասընթացը բաղկացած է հետյալ հիմնական բաժիններից.

Բաժին 1. Ձևաբանություն: Դերբայ, դերբայական դարձված, ուղղագրությունը: Մակբայ, քերականական կարգերը, ուղղագրությունը: Կապեր, շաղկապներ, մասնիկներ, ձայնարկություններ, քերականական կարգերը, ուղղագրությունը: **Բաժին 2.** Շարահյուսություն. շարահյուսության հիմնական միավորները /բառակապակցություն, նախադասություն, նախադասության անդամներ/: Պարզ նախադասություն, դասակարգումը, նախադասության գլխավոր և երկրորդական անդամները: Բարդ նախադասություն, դասակարգումը, տեսակները: **Բաժին 3.** Մասնագիտական տեքստ, կառուցվածքը, տվյալ մասնագիտության տերմինային համակարգը, մասնագիտական տեքստին բնորոշ շարահյուսական

կառուցվածքները: **Բաժին 4.** Մասնագիտական տեքստի թարգմանություն. գիտական տեքստի թարգմանության տեսության հիմնական խնդիրները: Գիտական զեկույցների և մասնագիտական ռեֆերատների կառուցման հիմնական սկզբունքները:

14. Հիմնական գրականության ցանկ

1. Русский язык. Под общ. ред. Л. М. Мкртчяна. Ер., изд-во ЕГУ, 2004.
2. Учебник по русскому языку. Грамматика. Коммуникация. Речь. П. Б. Балаян, Л. А. Тер-Саркисян, Б. С. Ходжумян. Ереван, изд-во ЕГУ, 2015г.
3. Учебные пособия по специальности.

1. 0104/B04	2. Տեղեկատվական տեխնոլոգիաների կիրառման հիմունքներ	3. 2 կրեդիտ
4. 2 ժամ/շաբ.	5. 0/30/0	
6. 1-ին կիսամյակ	7. ստուգարք	

Դասընթացի նպատակն է՝ ուսանողի մոտ ձևավորել անհրաժեշտ գիտելիքներ համակարգիչների տեխնիկական և ծրագրային ապահովման մասին, զարգացնել համակարգիչից օգտվելու հմտություններ, որոնք կկիրառվեն ուսումնառության ընթացքում, առօրյայում, շարունակական կրթության ընթացքում, ստեղծել անհրաժեշտ հիմքեր համակարգիչի օգնությամբ մասնագիտության մեջ գործնական հետազոտություններ ու վերլուծություններ կատարելու համար:

Դասընթացի խնդիրները.

1. Ուսանողներին ծանոթացնել համակարգչի կառուցվածքին, համակարգային և կիրառական ծրագրերին:
2. Մեկնաբանել փաստաթղթերի գեղարվեստական ձևավորման ռճերը, շրիֆտատեսակները, խմբագրման հնարավորությունները:
3. Բացահայտել ժամանակակից համակարգչի դերն ու կարևորությունը հումանիտար մասնագիտությունների մեջ:
4. Կատարել տրամաբանական արտահայտություններ Excel համակարգով խնդիրներ լուծելու համար:
5. Ըստ կատարած հաշվարկների ստացված տվյալների կառուցել գրաֆիկներ, տեսակավորել:

Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝

ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն

1. Թվարկելու համակարգչի կառուցվածքը և նշելու աշխատանքի հիմնական սկզբունքները:
2. Ընտրելու ռճեր, շրիֆտատեսակներ, շաբլոններ word տեքստային խմբագրով փաստաթղթեր ձևավորելու համար:
3. Վերարտադրելու և ստեղծելու էլեկտրոնային աղյուսակ:
4. Ուսանողը ունակ կլինի ընտրել և ներկայացնել Power Point համակարգի հնարավորությունները:

բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ

1. Օգտագործելու օպերացիոն համակարգի հնարավորությունները:
2. Կատարելու իր թղթավարությունը Microsoft Word տեքստային խմբագրիչով:
3. Էլեկտրոնային աղյուսակով կատարելու հաշվարկային աշխատանքներ՝ կիրառելով ստանդարտ ֆունկցիաներ և տրամաբանական գործողություններ:
4. Կիրառելու Power Point ծրագիրը զեկուցումների, ռեֆերատների, կուրսային և ավարտական աշխատանքների ցուցադրման համար:

գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ

1. Պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:

Դասընթացը ձյավորում է կրթական ծրագրի հետյալ վերջնարդյունքները.

Գ1. համագործակցելու տվյալ և հարակից ոլորտների այլ մասնագետների հետ, աշխատելու մասնագիտական միջավայրում, պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:

Գ2. կիրառելու ժամանակակից S2S -ները գիտելիքի փոխանցման գործընթացը և մասնագիտական գործունեությունը արդյունավետ իրականացնելու և դյուրացնելու համար:

Կիրառվում են դասավանդման 3 ուսումնառության հետյալ ձյերն ու մեթոդները.

1. գործնական աշխատանք
2. փոքր խմբերում տարբեր հարցադրումներ և քննարկումներ,
3. լաբորատոր աշխատանքներ,
4. տնային, ինքնուրույն և ստուգողական աշխատանքներ և խմբային նախագծեր.

Գնահատման մեթոդները 3 չափանիշներն են.

Ստուգաթ.

Թեստը, առաջադրանքը, խնդիրը կամ ռեֆերատը. գնահատվում է «Բավարար», եթե կատարել է 50% և ավելի:

1. Ուսանողը շնորհանդեսի ուղեկցությամբ Power Point ծրագրով ներկայացնում է հանձնարարված ինքնուրույն աշխատանքները:
2. Ուսանողը հանձնում է ուսումնառության ողջ ընթացքում ստացած գիտելիքների վերաբերյալ ռեֆերատը:
3. Ուսանողը տեղում կատարում է առաջադրանք, որը բաղկացած է MS Word և Excel – ծրագրերի թեստերից:

Դասընթացը բաղկացած է հետյալ հիմնական թեմաներից.

Թեմա 1. Համակարգչի կառուցվածքը 3 աշխատանքի հիմնական սկզբունքները.

Համակարգչի կառուցվածքը և աշխատանքի հիմնական սկզբունքները: ԷՀՄ-ի հիմնական հանգույցները. հիշասարք, պրոցեսոր, ներածման և արտածման սարքեր: ԷՀՄ-ի ծրագրային ապահովումը: Ֆայլ, ֆայլի անվանում. Ֆայլի ճանապարհ: Հիշողության չափման միավորները:

Թեմա 2. Microsoft Word փաստաթղթերի ստեղծում և ձևավորում.

Փաստաթղթերի ստեղծում և ձևավորում: Տառի բնութագրերը: WordArt-ի տեղադրում: Նրա հետ աշխատելու գործիքներ: Formatting պանելի գործիքները: Աշխատանք Tab-երի հետ: Պարագրաֆ, նրա բնութագրերը: Էջի պարամետրերի տեղադրում: Եզրագծերի և ֆոնի տեղադրում, տեքստերի խմբագրում (բլոկների պատճենում, տեղափոխում, տեղադրում): Փաստաթղթերի նախնական դիտարկում և տպում: Տեքստերի սխալների ուղղում, որոնում, փոխարինում: Էջի համարների տեղադրում: Drawing ռեժիմ: Աշխատանք Autoshapec-երի հետ: Աղյուսակների տեղադրում:

Թեմա 3. Microsoft Excel Էլեկտրոնային աղյուսակներ

Microsoft Excel Էլեկտրոնային աղյուսակային համակարգի պատուհանի կառուցվածքը: Բջիջներ: Տվյալների ներմուծում, խմբագրում, ֆորմատավորում: Բջջի հասցեների տիպերը: Ներմուծման ավտոմատացում: Տրամաբանական գործողություններ, ֆունկցիաներ: Տվյալների տեսակավորում Filter, Sort ռեժիմները:

Թեմա 4. Microsoft PowerPoint ներկայացման ստեղծում:

Ներկայացումների ստեղծում: Անիմացիաների և ոճերի հաղորդում սահիկներին: Ձայնային, լուսային ոճերի հաղորդում սահիկներին: Դիզայնի ձևավորում: Ավտոմատացնել սահիկների միջև անցումը: Ներկայացումն ինտեգրել այլ թվայնացված միջոցների հետ:

Հիմնական գրականության ցանկ.

1. Ա.Հովակիմյան., Ս.Սարգսյան, Լ.Խաչոյան., Ն.Իսախրյան, Ա.Մանուկյան, Ն.Մկրտչյան. Համակարգչային գրագիտություն, Մեթոդական ձեռնարկ, Երևան, 2012թ.:
2. Тихомиров А., Прокди А. К. Колосков П.В., Клендрова И.А. и др. Microsoft Office 2007, Наука и Техника, Эл. Книга, 2008.
3. Բ. Ջանփոլադյան, Քոմիյութերային կիրառական տեխնոլոգիաների հիմունքները, ՀԴՃՀ, Երևան, 2000թ.:

1. 0001/B08	2. Քաղաքացիական պաշտպանություն և արտակարգ իրավիճակներում բնակչության առաջին բուժօգնություն	3. 4 ECTS կրեդիտ
4. 4 ժամ/շաբ.	5.30/30/0	
6. 2-րդ կիսամյակ	7. Ստուգարք	
8.Դասընթացի նպատակն է սովորողների մոտ ձևավորել ԱԻ-ների մասին պատկերացում, ԱԻ-ներում գործելու հմտություններ, փրկարարական աշխատանքների կազմակերպման վերաբերյալ հմտություններ և տարաբնույթ պատահարների ժամանակ հնարավոր վնասվածքների և այլ ախտահարումների դեպքում առաջին բուժօգնության ցուցաբերման անհրաժեշտ կարողություններ:		
9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն 1. Ներկայացնելու տարաբնույթ ԱԻ-ների հետևանքով ստեղծված իրավիճակները և դրան դիմակայելու ուղիները: 2. Ներկայացնելու տեղեկատվություն ԱԻ-ում և պատերազմի ժամանակ պետության կողմից բնակչության պաշտպանությանն ուղղված միջոցառումների մասին: 3. Մեկնաբանելու ՀՀ-ում հավանական ԱԻ-ներից բխող ռիսկերի գնահատման մեթոդները: 4. Ներկայացնելու համաճարակային իրավիճակներում վարակի տարածման հնարավոր ուղիներն ու բացատրելու դրանցից պաշտպանության ձևերը:		

5. Ներկայացնելու առաջին բուժօգնություն ցուցաբերելու հիմնահարցերը:

բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ

1. զնահատելու տուժածի վիճակը (առաջնային և երկրորդային զննում), վնասվածքի տեսակն ու ծանրությունը և ցույց տալ առաջին բուժօգնություն:
2. Դրսևորելու նախընտրելի վարքագիծ տարաբնույթ արտակարգ իրավիճակներում:
3. Ցուցաբերելու առաջին բուժօգնություն տարաբնույթ վնասվածքների և ախտահարումների դեպքերում:
4. Օգտագործելու ձեռք բերված կարողությունները ԱԻ և պատերազմի ժամանակ պետության կողմից իրականացվող միջոցառումների ընթացքում:

գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ

1. Կիրառելու ձեռք բերված տեսական գիտելիքները գործնականում:
2. Աշխատելու թիմում և լուծելու բարդ խնդիրներ:
3. Վերլուծելու իրավիճակը և կատարելու անհրաժեշտ գործողություններ իր և շրջապատի համար:

10. Դասընթացը ձյավորում է կրթական ծրագրի հետյալ վերջնարդյունքը.

Գ1. համագործակցելու տվյալ և հարակից ոլորտների այլ մասնագետների հետ, աշխատելու մասնագիտական միջավայրում, պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:

Գ5. ստեղծագործաբար կիրառելու ձեռքբերված գիտելիքը, ընկալելու և տարածելու նոր տեղեկատվությունը:

11. Կիրառվում են դասավանդման 3 ուսումնառության հետյալ ձյերն ու մեթոդները.

1. դասախոսություն
2. սեմինար
3. հարցադրումներ և քննարկումներ,
4. լաբորատոր աշխատանքներ,
5. տնային, ինքնուրույն և ստուգողական աշխատանքներ և խմբային նախագծեր.

12. Գնահատման մեթոդները 3 չափանիշները

Դասընթացն ավարտվում է **ստուգաբով:** Ստուգաբովն անցկացվում է բանավոր հարցման միջոցով: Հարցերի 50%-ին պատասխանելու դեպքում ստուգաբով համարվում է հանձնված:

13. Դասընթացը բաղկացած է հետյալ հիմնական բաժիններից.

Բաժին 1. Արտակարգ իրավիճակներ ու պատահարներ: **Թեմա 1.** Արտակարգ իրավիճակների նախարարության կառուցվածքն ու խնդիրները: **Թեմա 2.** Արտակարգ իրավիճակները, նրանց բնութագրերն ու կանխարգելման միջոցառումները: **Բաժին 2. Քաղաքացիական պաշտպանություն: Թեմա 3.** Բնակչության գործողությունները ահաբեկությանների և նրանց սպառնալիքի³² ժամանակ: **Թեմա 4.** Հակառակորդի հարձակման ժամանակակից միջոցների բնութագրերը, նրանց վարակման օջախները և զնահատման մեթոդները: **Թեմա 5.** Բնակչության պաշտպանության պաշտպանության կազմակերպումը արտակարգ իրավիճակների և պատերազմի ժամանակ: **Թեմա 6.** Արտակարգ իրավիճակների և պատերազմի ժամանակ բնակչության բարոյահոգեբանական պատրաստվածության հիմնական ուղղությունները: **Թեմա 7.** Փրկարարական աշխատանքների կազմակերպումը արտակարգ իրավիճակների և պատերազմի ժամանակ, տեղեկատվության կազմակերպումը: **Բաժին 3. ԱԻ-ում բնակչության առաջին բուժօգնություն: Թեմա 8.** Առաջին բուժօգնությունն ու միջբժշկական օգնությունն արտակարգ իրավիճակներում: **Թեմա 9.** Ախտահարվածների ու հիվանդների բժշկական տեսակավորումը արտակարգ իրավիճակների պայմաններում: **Թեմա 10.** Սուր հիվանդություններ և թունավորումներ: **Թեմա 11.** Հակահամաճարակային միջոցառումներն արտակարգ իրավիճակներում: **Թեմա 12.** Վնասվածքներ և սուր

վիրաբուժական հիվանդություններ:

14. Հիմնական գրականության ցանկ.

1. Մարկարյան Ռ.Վ., Ջանջուղազյան Ն.Ա., Օհանջանյան Մ.Մ., Հարությունյան Ա.Ա., Հարությունյան Վ.Ս., Բաղդասարյան Լ.Լ., Հասարթյան Ռ.Ց., Վարդանյան Ջ.Հ., «Քաղաքաշտպանության և արտակարգ իրավիճակների հիմնահարցեր», Երևանի համալս. հրատ., 2006, 238 էջ:
2. Հեղինակների կողմից, «Մինչքննական օգնությունը բնակչությանը արտակարգ իրավիճակներում», ուսումնական ձեռնարկ, Երևանի համալս. հրատ., 2007, 224 էջ:
3. Կ.Ա. Մանասյան, «Սիրտ-թոքային վերակենդանացման մինչքննական մեթոդների ուսուցումը» (ուսումնամեթոդական աշխատանք), Եր., Երևանի համալս. հրատ., 2007, 44 էջ:
4. Մ.Խ.Ադամյան, «Փոխադրական անշարժացում», ուսումնամեթոդական աշխատանք, Եր., Երևանի համալս. հրատ., 2011, 36 էջ:
5. Ս.Ա.Մանուկյան, Գ.Հ.Ճաղարյան, «Արտակարգ իրավիճակների և քաղաքացիական պաշտպանության հիմնահարցեր», ուսումնական ձեռնարկ, Եր., Երևանի համալս. հրատ., 2017

1. 0105/B02	2. Էկոլոգիայի և բնապահպանության հիմունքներ	3. 2 ECTS կրեդիտ
4. 2 ժամ/շաբ.	5. 30/0/0	
6. 1-ին կիսամյակ	7. Մտուգարք	
Դասընթացի նպատակն է՝ ուսումնասիրել կենսոլորտի կառուցվածքի տեսական հիմնահարցերը և «մարդ-կենսոլորտ» համակարգում նրանց փոխազդեցությունը, ինչպես նաև պատրաստել որակյալ մասնագետներ, որոնք կարող են գնահատել շրջակա միջավայրի աղտոտման աստիճանը, որպես հասարակության գործունեության արդյունք և նախազգուշացնելու կամ կանխարգելելու անթրոպոգեն գործունեության ոչ ցանկալի հետևանքները: Նպաստել հասկանալու Էկոլոգիական հիմնախնդիրների էությունը և զարգացնել այդ խնդիրները լուծելու ունակությունը: Սովորողներին նախապատրաստել աշխարհայացքի ինքնուրույն ընտրության: Դասընթացի խնդիրները. 1. Ուսանողների տալ հիմնարար գիտելիքներ՝ Էկոլոգիայի հիմնական հասկացությունների և օրենքների, Էկոլոգիական համակարգերի և գործընթացների, շրջակա միջավայրի Էկոլոգիական հնարավորությունների, բնական և տեխնոգեն միջավայրերի, ժամանակակից զարգացման տենդենցների, Էկոլոգիական մշակույթի, որպես գործոնի ձևավորման, Էկոլոգիական ճգնաժամերի, Էկոլոգիայի բնագավառում միջազգային իրավական նորմերի, Հայաստանի Հանրապետությունում գործող Էկոլոգիական օրենսդրության մասին: 2. Ուսանողների մոտ զարգացնել հմտություններ բնագիտությունից, Էկոլոգիայից, բնապահպանությունից՝ ձևավորելով դիտարկելու, ստեղծագործելու, հետազոտելու, ունակությունները, տրամաբանական և գիտական լեզվամտածողությունները, եզրակնություն անելու կարողությունները: 3. Դաստիարակել քաղաքացիական դիրքորոշում և պատասխանատվություն՝ մարդկության և բնական միջավայրի նկատմամբ: Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն 1. Սահմանելու Էկոլոգիայի հիմնական հասկացությունները, Էկոլոգիական հիմնական և կարևոր օրենքները, սկզբունքները, օրինաչափությունները և կանոնները: 2. Նշելու շրջակա միջավայրի զարգացման կոնցեպցիաները և թվարկելու մթնոլորտի, ջրոլորտի և հողոլորտի վրա հիմնական անթրոպոգեն ազդեցություն ունեցող աղտոտող նյութերը և ներկայացնելու նրանց վերլուծության մեթոդները:		

3. Բացատրելու, թե ի՞նչ ազդեցություն կարող է ունենալ բնակչության վրա շրջակա միջավայրի աղտոտման հետևանքները: բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ 1. Էկոլոգիական գնահատական տալու շրջակա միջավայրի հիմնական գործոններին: 2. Նախագգուշական միջոցառումներ ներկայացնելու՝ զերծ պահելու շրջակա միջավայրը Էկոլոգիական աղետներից: 3. Անցկացնելու մոնիտորինգ և գնահատելու տարածաշրջանի Էկոլոգիական իրավիճակը, համապատասխան եզրակացություն տալ այն նպաստող գործոնների մասին, որոնք կբարելավեն տարածաշրջանի Էկոլոգիան: գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ 1. Ցուցաբերելու ինքնուրույն ուսումնասիրելու ունակություն: 2. Հետազոտություններ անելու՝ ստացած տեղեկությունը արհեստավարժ օգտագործելու խնդիրների լուծման նպատակով: 3. Կիրառելու կանխատեսման մեթոդը՝ որոշելու համար, թե այս կամ այն գործոնը ինչպիսի ազդեցություն կարող է ունենալ տվյալ Էկոհամակարգի վրա:
Դասընթացը ձյավորում է կրթական ծրագրի հետյալ վերջնարդյունքները. Գ3.Քննադատորեն վերլուծելու և եզրահանգումներ կատարելու տեսությունների, ուսումնասիրությունների և կիրառական հիմնախնդիրների վերաբերյալ. Գ4.պատրաստելու զեկուցումներ, ներկայացնելու հետազոտությունների արդյունքները, վարելու գիտական բանավեճեր:
Կիրառվում են դասավանդման 3 ուսումնառության հետյալ ձյերն ու մեթոդները. 1. Պասիվ դասախոսություն 2. Ակտիվ դասախոսություն ✓ <i>հարց ու պատասխան</i> ✓ <i>զրույց</i> 3.Ինտերակտիվ դասախոսություն ✓ <i>«Power Point» համակարգչային ծրագրով դրվագների ցուցադրում</i> ✓ <i>հարց ու պատասխան</i> ✓ <i>բանավեճ</i> ✓ <i>զրույց</i>
Գնահատման մեթոդները 34 և չափանիշներն են. Բանավոր քննում ըստ նախապես ներկայացված հարցաշարի կամ դասախոսի կողմից առաջադրված թեմայով ռեֆերատի զեկուցում: Այն ուսնողները, որոնք ամբողջական դասընթացի մաս կազմող 5 և ավելի թեմաներից կամ ինքնուրույն աշխատանքների թեմաներից գնահատվել են «ստուգված», ապա ստանում են «Ստուգված»:
Դասընթացը բաղկացած է հետյալ հիմնական թեմաներից. Թեմա 1. Էկոլոգիայի համառոտ պատմությունը: Էկոլոգիայի կառուցվածքը, առարկան և օբյեկտը: Լիբիխի, միխմուսի, Վիյամի գործոնների անկախության և Շելֆորդի տոլերանտության օրենքները: Թեմա 2. Էկոհամակարգի գործունեության սկզբունքները: Էկոհամակարգի կառուցվածքը: Պրոդուցենտներ, կոնսումենտներ, ռեդուցենտներ /ավտոտրոֆներ, հետերոտրոֆներ/: Թեմա 3. Օրգանիզմների գոյության միջավայրը և պայմանները: Կենսական, ոչ կենսական, մարդածին, սահմանափակող գործոններ: Օրգանիզմների հարմարվելը միջավայրի պայմաններին: Թեմա 4. Էներգիայի և նյութերի հոսքը

Էկոհամակարգում: Էկոհամակարգերի Էներգետիկական դասակարգումը: Էներգիայի և Նյութերի փոխանցումը Էկոհամակարգերում, Էներգիայի կորուստները սննդային շղթաներում: Ազոտի, ֆոսֆորի, ծծմբի, ածխածնի շրջանառությունը: **Թեմա 5.** Մարդու առողջության Էկոլոգիական ասպեկտները: Միջավայրի բիոհական, կենսաբանական աղտոտումը, միջավայրի աղտոտումը աղմուկով, սննդամթերքների աղտոտումը: Գյուղատնտեսական և ուրբանիստական համակարգեր: **Թեմա 6.** Անսպառ և սպառվող պաշարները: Մարդու ազդեցությունը կենսոլորտի վրա: Արդյունաբերության առաջընթացը և բնապահպանության հիմնախնդիրները: Արդյունաբերության Էկոլոգիացման սկզբունքները: **Թեմա 7.** Քարոլորտի կառուցվածքը: Մթնոլորտի կառուցվածքը, Նշանակությունը: Ջուրը երկրի վրա և Նրա հատկությունները: Կենսոլորտի կառուցվածքը: Հողը, Նրա կառուցվածքը և Նշանակությունը բնության մեջ: **Թեմա 8.** Պոպուլյացիայի բնութագիրը, ծնելիություն և մահացություն, պոպուլյացիայի սեռային կազմը, պոպուլյացիաների միջև գոյություն ունեցող փոխազդեցության ձևերը, գիշատիչ-զոի փոխհարաբերությունը: **Թեմա 9.** Մթնոլորտային օդի աղտոտման հիմնական աղբյուրները և դրա Էկոլոգիական հետևանքները: Ջրոլորտի վրա մարդածին բացասական ազդեցությունները: Քարոլորտի և բնահողի վրա մարդածին բացասական ազդեցությունները: Երկրի կլիմայի փոփոխության և անապատացման հիմնախնդիրները:

Հիմնական գրականության ցանկ.

1. Գրիգորյան Կ., Եսայան Ա., Ժամհարյան Հ., Խոյեցյան Ա., Մովսեսյան Հ., Փիրումյան Գ., Էկոլոգիայի և բնության պահպանության հիմունքներ, 2010:
2. Գրիգորյան Ա., Աղասյան Ա., ՀՀ բնության հատուկ պահպանվող տարածքների համակարգի ներկա վիճակը, Երևան, 2008:
3. Մելքումյան Լ., Գալստյան Մ., Բնապահպանության հիմունքներ: Ուսումնական ձեռնարկ, Երևան, 2010:
4. Շահինյան Մ., Թամրազյան Ն., Էկոլոգիա, Երևան, 2002:
5. Валова В.Д. Основы экологии: Учебное пособие.-5-е изд., Москва, 2005.

1. 0104/B14	2. Կիրառական վիճակագրություն և տվյալների հետ աշխատանք	3. 2 ECTS կրեդիտ
4. 2 Ժամ/շաբ.	5. 15/15/0	
6. 3-րդ կիսամյակ	7. Մտուգարք	
8. Դասընթացի նպատակն է՝ ծանոթացնել կիրառական վիճակագրության հիմնական մեթոդների հետ, սովորեցնել ուսանողներին կիրառել վիճակագրության մեթոդները գործնական խնդիրներ լուծելու համար, ծանոթացնել ուսանողներին կիրառական վիճակագրության տարբեր բաժինների հետ:		
9.Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝		
ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն		35
1. Ձևակերպելու վիճակագրական խնդիրներ: 2. Կառուցելու նմուշին համապատասխան հաճախությունների սյունապատկերը:		
բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ		
1. Վերլուծելով առկա տվյալները՝ կատարելու վիճակագրական հետևություններ: 2. Ստանալու տարբեր բնութագրիչների գնահատականներ:		
գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ		
1. Համակարգելու և վերլուծելու ստացած տեղեկատվությունը և կատարելու հետևություններ:		
10.Դասընթացը ձյափորում է կրթական ծրագրի հետյալ վերջնարդյունք(ներ)ը.		

Գ2. Կիրառելու ժամանակակից S2S-ները գիտելիքի փոխանցման գործընթացը և մասնագիտական գործունեությունը արդյունավետ իրականացնելու և դյուրացնելու համար: Գ4. պատրաստելու զեկուցումներ, ներկայացնելու հետազոտությունների արդյունքները, վարելու գիտական բանավեճեր:	
11. Կիրառվում են դասավանդման , ուսումնառության հետյալ ձևերն ու մեթոդները. 1. դասախոսություն 2. գործնական պարապմունք 3. ինքնուրույն խատանքներ	
12. Գնահատման մեթոդները , չափանիշներն են. Ստուգաթիվ անց է կացվում բանավոր:	
13. Դասընթացը բաղկացած է հետյալ հիմնական բաժիններից. Թեմա 1. Նկարագրական վիճակագրություն: Թեմա 2. Նմուշային եղանակ: Թեմա 3. Գնահատման տեսություն: Թեմա 4. Միջակայքային գնահատականներ:	
14. Հիմնական գրականության ցանկ. 5. Ահարոնյան Ն., Իսրայելյան Ե., Հավանականությունների տեսության խնդրանգիրք, ԵՊՀ, Երևան, 2016. 6. Գասպարյան Կ.Վ., Վիճակագրության խնդիրների ժողովածու, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2017: 7. Հարությունյան Ե. և այլոք, Հավանականություն և կիրառական վիճակագրություն, 2000: 8. Ивченко Г. И., Медведев Ю. И., Математическая статистика, кн. дом Либроком, М., 2014.	

1. 0304/B15	2. Դրավունքի հիմունքներ	3. 2 կրեդիտ
4. 2 ժամ/շաբ.	5. 30/0/0	
6. 3-րդ կիսամյակ	7. Ստուգաթիվ	
8. Դասընթացի նպատակն է՝ ուսանողին սովորեցնել հասարակական կյանքի տարբեր ոլորտների օրենսդրական կարգավորման հիմունքները, ստացած իրավական գիտելիքները գործնականում կիրառելու հմտություններ, ինչպես նաև ձևավորել իրավական աշխարհայացք ու մշակույթ: Դասընթացի խնդիրները. • Ձևավորել կայուն գիտելիքներ իրավունքի տեսության և իրավունքի առանձին ճյուղերի վերաբերյալ: • Ձևավորել մասնագիտական գործունեության մեջ նորմատիվ իրավական ակտերի, իրավաբանական փաստաթղթերի կիրառման կարողություններ ու ունակություններ:		
9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն 1. Սահմանելու իրավագիտության հիմնական հասկացությունները, կատեգորիաները, ինստիտուտները և տերմինները: 2. Ներկայացնելու հայկական իրավունքի և օրենսդրության համակարգի կառուցվածքը, իրավական		

նորմերի առանձնահատկությունները և նրանց տեսակները, նորմատիվ իրավական ակտերի համակարգը: 3. Մեկնաբանելու իր մասնագիտական ոլորտում իրավաբանական տերմինաբանությունը: բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ 1. Կիրառելու իրավական ակտերը, իրավաբանական փաստաթղթերը իր մասնագիտական գործունեության մեջ: 2. Վերլուծելու իրավական նորմը՝ այն կիրառելով կոնկրետ իրավիճակներում: 3. Վերլուծելու և համակարգելու իրավական տեղեկատվությունը:		
10. Դասընթացը ձյավորում է կրթական ծրագրի հետյալ վերջնարդյունքները. Գ1. համագործակցելու տվյալ և հարակից ոլորտների այլ մասնագետների հետ, աշխատելու մասնագիտական միջավայրում, պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը, Գ4. պատրաստելու զեկուցումներ, ներկայացնելու հետազոտությունների արդյունքները, վարելու գիտական բանավեճեր:		
11. Կիրառվում են դասավանդման 3 ուսումնառության հետյալ ձյերն ու մեթոդները. 1. դասախոսություն 2. ռեֆերատ 3. զեկուցում:		
12. Պահանջարկի մեթոդները 3 չափանիշներն են. Ստուգաթիվ Նախապես տրված հարցաշարից անց է կացվում բանավոր հարցում:		
13. Դասընթացը բաղկացած է հետյալ հիմնական բաժիններից. Թեմա 1. Պետության և իրավունքի տեսություն: Թեմա 2. Սահմանադրական իրավունք: Թեմա 3. Քաղաքացիական իրավունք: Թեմա 4. Քրեական իրավունք: Թեմա 5. Աշխատանքային իրավունք: Թեմա 6. Ընտանեկան իրավունք: Թեմա 7. Տեղական ինքնակառավարում: Թեմա 8. Վարչական իրավունք: Թեմա 9. Դատավարական իրավունք: Թեմա 10. Արդարադատություն, դատախազություն և նոտարիատ: Թեմա 11. Կրթության, գիտության, մշակույթի և սոցիալական ոլորտի 33 օրենսդրություն: Թեմա 12. Միջազգային իրավունք:		
37		
14. Հիմնական գրականության ցանկ. 1. Այվազյան Վ., Մարդու իրավունքներ, Երևան, 2002: 2. Առաքելյան Ս., Գաբուզյան Ա., ՀՀ քրեական իրավունք, Երևան, 2003, 2006: 3. Բարսեղյան Ս., ՀՀ Քաղաքացիական իրավունք, Երևան, 2000: 4. Դիլբանյան Ա., ՀՀ դատարանակազմությունը և իրավապահ մարմինները, Երևան, 1999: 5. Դարախանյան Գ., Ընտանեկան իրավունք, Երևան, 2001: 6. Քոչարյան Վ., Միջազգային իրավունք, Երևան, 2002:		

1. 0304 /B12	2. Փիլիսոփայության հիմունքներ	3. 4 ECTS կրեդիտ
--------------	-------------------------------	------------------

4. 4 ժամ/շաբ.	5. 30/0/30
6. 3-րդ կիսամյակ	7. Ստուգարք
8. Դասընթացի նպատակն է՝ ներկայացնել փիլիսոփայության հիմնական օրենքները, կատեգորիաներն ու սկզբունքները, կեցության և իմացության էությունը, հիմնական ձևերն ու նրանց զարգացման օրինաչափությունները, որոնք թույլ են տալիս կերտել ազգային նկարագրով և գիտական աշխարհայացքով զինված մարդ, ձևավորել փիլիսոփայական մտածողության այն մակարդակը, որն անհրաժեշտ է յուրաքանչյուր կրթված և լավ մասնագետի համար: Դասընթացի խնդիրները 1. Բացահայտել փիլիսոփայության հիմնական օրենքները, կատեգորիաներն ու սկզբունքները: 2. Բացատրել կեցության և իմացության էությունը, հիմնական ձևերն ու նրանց զարգացման օրինաչափությունները: 3. Հիմնարար գիտությունների տվյալների փիլիսոփայական մեկնաբանությունների միջոցով աջակցել ուսանողի համակարգված աշխարհայացքի, քաղաքակրթական զարգացումների, արդի միտումներին և այդ համատեքստում ազգային մրցունակ համակարգի մասին պատկերացումների ձևավորմանը:	
9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն 1. Սահմանելու կեցության համընդհանուր օրենքները, կատեգորիաները, հիմնական ձևերն ու առանձնահատկությունները: 2. Բացահայտելու ճանաչողության, գիտության էության առանձնահատկությունները: 3. Ներկայացնելու աշխարհի և նրանում մարդու տեղի ու դերի փիլիսոփայական հայեցակարգի ընդհանուր և տարբերակիչ առանձնահատկությունները, ճշմարտության և մոլորության, գիտելիքների և հավատի, ռացիոնալ և իռացիոնալ սահմանազատման փիլիսոփայական մեթոդաբանության դերն ու նշանակությունը: բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ 1. Տարբերելու գիտականը ոչ գիտականից, ճշմարիտը կեղծից, էականը ոչ էականից: 2. Վերլուծելու հասարակական կյանքում տեղի ունեցող գործընթացները և դրանց պատճառահետևանքային կապերը: 3. Կողմնորոշվելու մարդ-մարդ և մարդ-բնություն փոխհարաբերություններում: գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ 1. Տեղին և ժամանակին գործածելու փիլիսոփայական մտածողության կոնցեպտուալ ապարատը:	
10. Դասընթացը ձյավորում է կրթական ծրագրի հետյալ վերջնարդյունքները. 38 Գ1. համագործակցելու տվյալ և հարակից ոլորտների այլ մասնագետների հետ, աշխատելու մասնագիտական միջավայրում, պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը, Գ4. պատրաստելու զեկուցումներ, ներկայացնելու հետազոտությունների արդյունքները, վարելու գիտական բանավեճեր:	
11. Կիրառվում են դասավանդման 3 ուսումնառության հետյալ ձյերն ու մեթոդները. 1. դասախոսություն 2. սեմինար	

3. քննարկում
4. գեկուցում
5. ռեֆերատ
12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են. Ստուգաբ. Նախապես տրված հարցաշարի շրջականում անցկացվում է բանավոր հարցում:
13. Դասընթացը բաղկացած է հետյալ հիմնական բաժիններից. Թեմա 1. Փիլիսոփայության առարկան: Թեմա 2. Կեցություն և մատերիա: Թեմա 3. Դիալեկտիկա: Թեմա 4. Բնություն: Թեմա 5. Մարդ և պրակտիկա: Թեմա 6. Գիտակցություն և ճանաչողություն: Թեմա 7. Գիտություն: Թեմա 8. Հասարակություն:
14. Հիմնական գրականության ցանկ. 1. Դավիթ Անհաղթ, Երկեր, Երևան, 1980: 2. Բրուտյան Գ., Իմաստասիրական երկխոսություններ, Զ. 1, Երևան, 1987: 3. Բրուտյան Գ., Իմաստասիրական երկխոսություններ, Զ. 2, Երևան, 1987: 4. Գաբրիելյան Հ., Հայ փիլիսոփայության պատմություն, Երևան, 1980: 5. Կյուրեղյան Է., Փիլիսոփայություն, Երևան, 2004: 6. Փիլիսոփայության բառարան, Երևան, 1975:

1.0001/ B01, B07	2.Ֆիզդաստիարակություն	3. 0 ECTS կրեդիտ
4.2 ժամ/շաբ.	5. 0/30/0	
6.1-ին, 2-րդ կիսամյակներ	7.Ստուգաբք	
8.Դասընթացի նպատակն է հաշվի առնելով հասարակության և անհատի զարգացման հետաքրքրություններն ու շահերը, մարզի բնակլիմայական պայմանները և ուսանողների ֆիզիկական զարգացման ու շարժողական ընդունակությունների առանձնահատկությունները՝ ուսանողների մոտ ձևավորել սոցիալապես անհրաժեշտ գիտելիքների և հմտությունների ծավալը լիարժեք ֆիզիկական պատրաստություն ստանալու, ամենօրյա կյանքի ու կրթության պահանջները ապահովելու և շարունակելու վերաբերյալ: Կարևորելով ուսանողների գիտակցական մակարդակի բարձրացումը՝ դասընթացը նպատակ ունի. • ապահովել երիտասարդ սերնդի կրթադաստիարակչական գործընթացը, • նպաստել ուսումնառողների առողջական վիճակի բարելավմանը, • բարձրացնել ֆիզիկական դաստիարակության դերն ու նշանակությունը, պարապմունքները դարձնել ակտիվ հանգստի, մտավոր լարվածության վերացման և ուժերի վերականգնման միջոց, կենսաձևում արմատավորել ֆիզիկական կուլտուրան և սպորտը որպես առողջ ապրելակերպի միջոց, • նպաստել սովորողների մտավոր, հոգևոր և ֆիզիկական ունակությունների համակողմանի ու ներդաշնակ զարգացմանը, բարձրացնել նրանց մտավոր և ֆիզիկական աշխատունակությունը և պատրաստվածությունը, • զարգացնել ուսանողների ֆունկցիոնալ և շարժողական ընդունակությունները, ձևավորել նրանց մոտ արագաշարժություն, ուժ, ճկունություն, դիմացկունություն, ճարպկություն, կոորդինացիա և		

այլն:

Դասընթացի խնդիրներն են.

- հասնել նրան, որ ուսանողները կարևորեն ֆիզիկական դաստիարակության սոցիալական դերն ու նշանակությունը անձի զարգացման և նրա մասնագիտական գործունեության պատրաստման հարցում,
- ուսանողներին հաղորդել հիմնարար գիտելիքներ առողջ կենսաձևի գիտակենսաբանական և գործնական հիմունքների վերաբերյալ,
- ուսանողների մոտ ձևավորել համամարդկային գաղափարներ, բարոյական և կամային հատկանիշներ, կարգապահություն, աշխատասիրություն, սոցիալական ակտիվ դիրքորոշում,
- ուսանողների մոտ ձևավորել ֆիզիկական ինքնակատարելագործման և ինքնադաստիարակման արժեքային համակարգ, սերմանել ֆիզիկական կուլտուրայով և սպորտով կանոնավոր պարապելու պահանջմունք,
- ուսանողների մոտ ձևավորել առողջությունը պահպանելու և ամրապնդելու, հոգեկան կայունությունը զարգացնելու, հոգեֆիզիկական ընդունակություններն ու անձի յուրահատկությունները մշակելու գործնական կարողություններն ու հմտություններ:

9.Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝

ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն

1. սահմանելու անձնական հիգիենայի և ֆիզիկական վարժություններով պարապմունքների հիգիենիկ կանոնները,
2. թվարկելու կոփման կանոնները և բացատրել դրանց նշանակությունը,
3. ներկայացնելու ֆիզիկական դաստիարակության պարապմունքների ժամանակ անվտանգության պահպանման կանոնները,
4. ներկայացնելու առողջ կենսաձևի գիտակենսաբանական և գործնական հիմունքները,
5. առանձնացնելու վնասակար սովորությունները և բացատրել դրանց կործանարար ազդեցությունը անձի մտավոր և ֆիզիկական զարգացման վրա:

բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ

1. կատարելու նորմատիվներին համապատասխան ֆիզիկական վարժություններ (ակրոբատիկ վարժություններ, վազք, հեռացատկ),
2. ցուցաբերելու շարժողական ընդունակություններ ու ֆունկցիոնալ կարողություններ ուսուցանվող մարզաձևերում,
3. ցուցաբերելու տեխնիկական և տակտիկական գործողությունների հստակ կատարում մարզախաղերի ժամանակ,

գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ (եթե այդպիսիք կան)

1. աջակցելու կուրսում, ֆակուլտետում, բուհում և նրա շրջանակներից դուրս անցկացվող մասսայական և առողջարարական ֆիզկուլտուրայի ու սպորտային միջոցառումների կազմակերպմանը,
2. դասընթացի ժամանակ կազմակերպելու թիմային մրցախաղեր տարբեր սպորտաձևերից,
3. կազմելու իր և ընկերների առողջ կենսակերպի ապահովման ուսումնամարզական պարապմունքների պլան:

10.Դասընթացը ձյավորում է կրթական ծրագրի հետյալ վերջնարդյունքները.

Բ5. Կազմակերպելու իր աշխատանքային և ուսումնական գործունեությունը ստացած տեսագործական գիտելիքներին համապատասխան:

11.Կիրառվում են դասավանդման 7 ուսումնառության հետյալ ձյերն ու մեթոդները.

1. Վերահսկողական ուսումնական պարապմունքներ .
 - տեսական դասեր դասախոսությունների ձևով (խոսքային մեթոդ),

- մեթոդական-գործնական պարապմունքներ (ինտերակտիվ մեթոդ),
- ուսումնամարզական պարապմունքներ (ինտերակտիվ մեթոդ),
- անհատական և խմբային լրացուցիչ պարապմունքներ (խմբային մեթոդ),
- ինքնուրույն պարապմունքներ դասախոսի հանձնարարությամբ և հսկողությամբ (խմբային մեթոդ),

2. արտաուսումնական պարապմունքներ.

- ֆիզիկական վարժությունների կատարում օրվա ընթացքում,
- վերականգնողական միջոցառումների իրականացում,
- մասնակցություն պարապմունքներ ըստ նախընտրած մարզաձևերի,
- ինքնուրույն պարապմունքներ ֆիզիկական վարժություններով, սպորտով, տուրիզմով,
- մասնակցություն մասսայական առողջարարական և սպորտային միջոցառումներ բուհում,
- մարզաառողջարարական ճամբարների կազմակերպում:

12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշները

Դասընթացն ավարտվում է ստուգաթղթով: Ստուգաթիվը համարվում է հանձնած, եթե ուսումնառողը ապահովում է ստուգիչ վարժությունների կատարումը և բավարարում է սահմանված նորմատիվների պահանջներին:

13. Դասընթացի թեմատիկ բովանդակությունը. /բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից./

1-ին կիսամյակ

Թեմա 1. Ֆիզիկական դաստիարակություն, նրա դերն ու նշանակությունը ընդհանուր կրթական համակարգում: Ֆիզկուլտուրայի և սպորտի հիգիենիկ հիմունքները: Անձնական հիգիենայի և ֆիզիկական վարժություններով պարապմունքների հիգիենիկ կանոնները: Շարային պատրաստություն, դարձումներ տեղում, շարային քայլք: **Թեմա 2.** Մարմնի կոփման կանոնները և դրանց նշանակությունը: Վազբ: Վազբի տեխնիկայի ուսուցում: Վազբ. փոփոխական արագությամբ, արգելքների հաղթահարումով, 60 մ /ցածր մեկնարկից/, 500 մ /աղջիկներ/, 1000 մ /տղաներ/: Հեռացատկ: Հեռացատկի տեխնիկայի ուսուցում: Հեռացատկ տեղից: **Թեմա 3.** Սպորտային խաղերի դերն ու նշանակությունը ուսանողի մտավոր և ֆիզիկական դաստիարակության, ակտիվ հանգստի, մտավոր լարվածության վերացման և ուժերի վերականգնման գործում: Սպորտային խաղ վոլեյբոլ. խաղի կանոնների ուսուցում, սկզբնահարվածի ուսուցում, գնդակի ընդունում և փոխանցում 2 ձեռքով: Սպորտային խաղ բասկետբոլ, խաղի կանոնների ուսուցում: Գնդակի վարում և փոխանցում 2 ձեռքով: Չամբյուղի մեջ գնդակի նետման տեխնիկայի ուսուցում: **Թեմա 4.** Ուսանողի առողջ կենցաղավարության հիմունքները, նրա արդյունավետության չափանիշները, պայթարը բացասական երևույթների դեմ: Երկկողմանի խաղ (վոլեյբոլ, բասկետբոլ):

2-րդ կիսամյակ

Թեմա 1. Ընդհանուր ֆիզիկական և սպորտային պատրաստության դերը ֆիզիկական դաստիարակության գործում: Շարժողական ընդունակությունների կատարելագործման հիմունքները: Մարմնամարզություն: Ակրորբատիկ վարժություններ. գլուխկոնծի առաջ, ետ, «կամուրջ» պառկած դրությունից, կանգ թիակների վրա, կանգ գլխի վրա, գլորումներ, գլուխկոնծի երկարությամբ: **Թեմա 2.** Ֆիզիկական բեռնվածության ծավալը ուսանողական տարիքում, նրա միջոցով ֆիզիկական զարգացման և մարմնակազմության հնարավորություններն ու շտկման պայմանները: Մարմնամարզություն: Մարզանստարանի վրա հենում պառկած դրությունից ձեռքերի ծալում և ուղղում: **Թեմա 3.** Ինքնուրույն պարապմունքների մեթոդական հիմունքները, նրանց ձևերը և տարիքային և սեռային առանձնահատկությունները: Սպորտային խաղ վոլեյբոլ. վերևից սկզբնահարվածի տեխնիկայի ուսուցում: Սպորտային խաղեր փետրագնդակ, սեղանի

թեմիս. տեխնիկական և տակտիկական տարրերի ուսուցում: Սպորտային խաղ բասկետբոլ. գնդակին տիրապետման տեխնիկայի ուսուցում, պաշտպանության տեխնիկայի ուսուցում, գնդակի նետում զամբյուղի մեջ: **Թեմա 4.** Սպորտային խաղ վոլեյբոլ: Հարձակողական հարվածի տիրապետման տեխնիկայի ուսուցում: Խաղի պաշտպանության տեխնիկայի ուսուցում: Երկկողմանի խաղ: **Թեմա 5.** Ինքնուրույն պարապմունքների հիգիենան և ինքնահսկումը: Վազբ. ընթացքից, արագացումներով, ցածր մեկնարկից, փոփոխական վազբ: Կարճ վազբի տեխնիկայի առանձնահատկությունները՝ 100 մ, 200 մ, 300 մ: Վազբ արգելքների հաղթահարումով (աղջիկներ՝ 200-300 մ, տղաներ՝ 500 մ): Երկար վազբի տեխնիկայի առանձնահատկությունները: Վազբ 500 մ (աղջիկներ), 1000 մ (տղաներ): Հեռացատկ: Հեռացատկ տեղից՝ զույգ ոտքերի հրումով: **Թեմա 6.** Մասնակցությունը սպորտային մրցումների, դրանց ֆիզիկական և հոգևոր դաստիարակչական նշանակությունը: **Թեմա 8.** Ստուգաբային ձևերի նախապատրաստում:

14. Հիմնական գրականության ցանկ.

1. Սամվելյան Լ.Ա., Պետրոսյան Գ.Ա., Թումանյան Հ.Գ., Գրիգորյան Ա.Ա., Ֆիզիկական դաստիարակության ծրագիր (Բարձրագույն ուսումնական հաստատությունների համար), Երևան, ՎՄԿ-ՊՐԻՆՏ, 2007թ.
2. Ազիզյան Գ.Ն., Վանեսյան Հ.Մ., Ֆիզիկական պատրաստություն, Եր., 2002:
3. Ավագյան Է.Հ., Ֆիզիկական պատրաստություն, Ուսումնական ձեռնարկ, Եր., 1978:
4. Բաբայան Հ. Ս., Ուսանողների գեղագիտական դաստիարակություն ֆիզդաստիարակության գործընթացում, Եր., 2000:
5. Բաբայան Մ.Ա., Մարմնամարզության հիմունքներ, Եր., 1989:
6. Բոյախյան Գ. Ե., Մարմնամարզության կիրառական վարժություններ ուսանողների համար, Եր., 2005:
7. Թումանյան Հ.Գ., Դիմացկունություն, տարիքային փոփոխությունները և նրա մշակման մեթոդիկան, Եր., 2002:
8. Մելիքսեթյան Ռ. Տ., Տեսական գիտելիքների ուսուցումը ֆիզիկական կուլտուրայի դասերին, Եր., 1991:
9. Մելքոնյան Հ., Կալաքյան Ե., Մարզախաղեր: Խաղերի կանոնները, Եր., 2007:
10. Նահապետյան Ս. Ս., Ընդհանուր զարգացնող վարժություններ, Եր., 1988:

1.0001/B13, B16	2. Ֆիզդաստիարակություն	3.0 ECTS կրեդիտ
4.2 Ժամ/շաբ.	5.0/30/0	
6.3-րդ, 4-րդ կիսամյակներ	7.Ստուգաբաթ	
8.Դասընթացի նպատակն է հաշվի առնելով հասարակության և անհատի զարգացման հետաքրքրություններն ու շահերը, մարզի բնակլիմայական պայմանները և ուսանողների ֆիզիկական զարգացման ու շարժողական ընդունակությունների առանձնահատկությունները՝ ուսանողների մոտ ձևավորել սոցիալապես անհրաժեշտ գիտելիքների և հմտությունների ծավալը 42արժեք ֆիզիկական պատրաստություն ստանալու, ամենօրյա կյանքի ու կրթության պահանջները ապահովելու և շարունակելու վերաբերյալ: Կարևորելով ուսանողների գիտակցական մակարդակի բարձրացումը՝ դասընթացը նպատակ ունի. • ապահովել երիտասարդ սերնդի կրթադաստիարակչական գործընթացը, • նպաստել ուսումնառողների առողջական վիճակի բարելավմանը, • բարձրացնել ֆիզիկական դաստիարակության դերն ու նշանակությունը, պարապմունքները դարձնել ակտիվ հանգստի, մտավոր լարվածության վերացման և ուժերի վերականգնման միջոց, նպաստել սովորողների մտավոր, հոգևոր և ֆիզիկական ունակությունների համակողմանի ու ներդաշնակ զարգացմանը, բարձրացնել նրանց մտավոր և ֆիզիկական աշխատունակությունը և պատրաստվածությունը, • զարգացնել ուսանողների ֆունկցիոնալ և շարժողական ընդունակությունները, ձևավորել նրանց		

մոտ արագաշարժություն, ուժ, ճկունություն, դիմացկունություն, ճարպկություն, կոորդինացիա և այլն,

- կենսաձևում արմատավորել ֆիզիկական կուլտուրան և սպորտը որպես առողջ ապրելակերպի միջոց:

Դասընթացի խնդիրներն են.

- հասնել նրան, որ ուսանողները կարևորեն ֆիզիկական դաստիարակության սոցիալական դերն ու նշանակությունը անձի զարգացման և նրա մասնագիտական գործունեության պատրաստման հարցում,
- ուսանողներին հաղորդել հիմնարար գիտելիքներ առողջ կենսաձևի գիտակենսաբանական և գործնական հիմունքների վերաբերյալ,
- ուսանողների մոտ ձևավորել համամարդկային գաղափարներ, բարոյական և կամային հատկանիշներ, կարգապահություն, աշխատասիրություն, սոցիալական ակտիվ դիրքորոշում,
- ուսանողների մոտ ձևավորել ֆիզիկական ինքնակատարելագործման և ինքնադաստիարակման արժեքային համակարգ, սերմանել ֆիզիկական կուլտուրայով և սպորտով կանոնավոր պարապելու պահանջմունք,
- ուսանողների մոտ ձևավորել առողջությունը պահպանելու և ամրապնդելու, հոգեկան կայունությունը զարգացնելու, հոգեֆիզիկական ընդունակություններն ու անձի յուրահատկությունները մշակելու գործնական կարողություններ ու հմտություններ:

9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝

ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն

1. ներկայացնելու մասսայական սպորտի, բարձր նվաճումների սպորտի և ուսանողական սպորտի առանձնահատկությունները, թվարկելու սպորտային պատրաստության կազմակերպման և պլանավորման փուլերը,
2. ներկայացնելու ուսանողական սպորտային մրցումների համակարգի կառուցվածքը, ունիվերսիադաների և օլիմպիական խաղերի տարբերությունները, թվարկելու նրանց դաստիարակչական հատկությունները, ներկայացնել տեղեկություններ օլիմպիական խաղերի և անվանի մարզիկների վերաբերյալ,
3. հիմնավորելու կոնկրետ սպորտաձևի ընտրումը կանոնավոր պարապմունքների համար, թվարկելու հիմնական սպորտաձևերի և ֆիզիկական վարժությունների համակարգերի կիրառման բնութագրերը,
4. թվարկելու տարբեր մարզաձևերով պարապմունքների առանձնահատկությունները, մեկնաբանելու անհատի վրա դրանց ներգործության բնութագրերը,
5. ներկայացնելու արտադրական ֆիզիկական կուլտուրայի, արտադրական մարմամարզության առանձնահատկությունները և մեկնաբանելու նրանց անհրաժեշտությունը մասնագիտական գործունեության մեջ:

բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ

1. պահպանելու ընտրած սպորտաձևի կամ ֆիզիկական վարժությունների համակարգերի կատարելագործման նորմաները,
2. սպորտով կանոնավոր պարապելու դեպքում իրականացնելու օրգանիզմի վիճակի ինքնահսկողություն կիրառելով նրա հիմնական մեթոդները և ցուցանիշները, վարելու ինքնավերահսկման օրագիր,
3. ցուցաբերելու տեխնիկական և տակտիկական գործողությունների հստակ կատարում մարզախաղերի ժամանակ,
4. կատարելու շարժողական գործողություններ ֆիզիկական վարժությունների կատարման մատուցված մեթոդներով և ցուցաբերել նորմատիվներին համապատասխան արդյունքներ,

գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ

1. դասախոսի անմիջական հսկողությամբ ուսանողների խմբում իրականացնել թեմատիկ հանձնարարականի փոխադարձ վերահսկողություն,
2. աջակցել ընկերներին թեմատիկ շարժողական գործողությունների, հնարքների կատարման

ժամանակ, ներկայացնել իր կարծիքը ընկերների ֆիզիկական պատրաստվածության վերաբերյալ, 3. վերլուծել դասախոսի կողմից իրեն և խմբին տրված անհատական և խմբային հանձնարարականների իրականացման արդյունքները, 4. կազմակերպել մասսայական և առողջարարական ֆիզկուլտուրայի պարապմունքներ, սպորտային միջոցառումներ կուրսում, ֆակուլտետում, բուհում և նրա շրջանակներից դուրս, 5. կողմնորոշվել տարբեր իրավիճակներում, ցուցաբերել առաջին բուժօգնություն վնասվածքների դեպքում:
10.Դասընթացը ձյավորում է կրթական ծրագրի հետյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. Բ5. Կազմակերպելու իր աշխատանքային և ուսումնական գործունեությունը ստացած տեսագործական գիտելիքներին համապատասխան:
11.Կիրառվում են դասավանդման 7 ուսումնառության հետյալ ձյերն ու մեթոդները. 1. Վերահսկողական ուսումնական պարապմունքներ . • տեսական դասեր դասախոսությունների ձևով (խոսքային մեթոդ), • մեթոդական-գործնական պարապմունքներ (ինտերակտիվ մեթոդ), • ուսումնամարզական պարապմունքներ (ինտերակտիվ մեթոդ), • անհատական և խմբակային լրացուցիչ պարապմունքներ (խմբային մեթոդ), • ինքնուրույն պարապմունքներ դասախոսի հանձնարարությամբ և հսկողությամբ (խմբային մեթոդ), 2. արտաուսումնական պարապմունքներ. • ֆիզիկական վարժությունների կատարում օրվա ընթացքում, • վերականգնողական միջոցառումների իրականացում, • մասնակցություն պարապմունքներ ըստ նախընտրած մարզաձևերի, • ինքնուրույն պարապմունքներ ֆիզիկական վարժություններով, սպորտով, տուրիզմով, • մասնակցություն մասսայական առողջարարական և սպորտային միջոցառումներ բուհում, • մարզաառողջարարական ճամբարների կազմակերպում:
12.Գնահատման մեթոդները և չափանիշները Դասընթացն ավարտվում է ստուգաթղթով: Ստուգաթղթը համարվում է հանձնած, եթե ուսումնառողը ապահովում է ստուգիչ վարժությունների կատարումը և բավարարում է սահմանված նորմատիվների պահանջներին:
13.Դասընթացը բաղկացած է հետյալ հիմնական բաժիններից. 3-րդ կիսամյակ Թեմա 1. Ուսանողական սպորտը, բուհում սպորտային պատրաստության 44 կազմակերպման և պլանավորման առանձնահատկությունները: Թեմա 2. Շարային պատրաստություն, դարձումներ տեղում, շարային քայլք: Թեմա 3. Վազքի տեխնիկայի ուսուցում և ամրապնդում, վազք փոփոխական արագությամբ, վազք 60 մ, 100 մ /ցածր մեկնարկից/: Հեռացատկի տեխնիկայի ուսուցում և ամրապնդում: Հեռացատկ տեղից, տեխնիկայի ուսուցում և ամրապնդում: Վազք արգելքների հաղթահարումով: Վազք 500 մ /աղջիկներ/, 1000 մ /տղաներ/: Թեմա 4. Ուսանողական սպորտային մրցումների համակարգը, ունիվերսիադաներ, օլիմպիական խաղեր: Օլիմպիզմը և օլիմպիական դաստիարակությունը: Թեմա 5. Սպորտային խաղ վոլեյբոլ, խաղի կանոնների ամրապնդում, սկզբնահարվածի ուսուցում և ամրապնդում: Գնդակի ընդունում և փոխանցում 2 ձեռքով: Թեմա 6. Սպորտային խաղ բասկետբոլ, խաղի կանոնների ամրապնդում: Թեմա 7. Կանոնավոր պարապմունքների համար սպորտաձևի ընտրման դրդապատճառները և հիմնավորումը: Հիմնական սպորտաձևերի և ֆիզիկական վարժությունների համամակարգերի համառոտ հոգեֆիզիոլոգիական բնութագրերը: Թեմա 8. Սպորտային խաղ սեղանի

թենիս, խաղի կանոնների ուսուցում, սկզբնահարվածի ուսուցում: **Թեմա 9.** Ակրորբատիկ վարժություններ. գլուխկոնծի առաջ, ետ, «կամուրջ», կանգ թիակների վրա պառկած դրությունից: **Թեմա 10.** Մարմնամարզություն: Ցատկ այծիկի վրայից՝ ոտքերը զատած եղանակով:

4-րդ կիսամյակ

Թեմա 1. Տարբեր մարզաձևերով պարապմունքների առանձնահատկությունները: Անհատի ֆիզիկական, շարժողական և հոգեկան հատկությունների վրա դրանց ներգործության բնութագրերը: **Թեմա 2.** Ակրորբատիկ վարժություններ. գլուխկոնծի առաջ, ետ, «կամուրջ» պառկած դրությունից, կանգ թիակների վրա, կանգ գլխի վրա, գլորումներ, գլուխկոնծի երկարությամբ: Մարզանստարանի վրա հենում պառկած դրությունից ձեռքերի ծալում և ուղղում: **Թեմա 3.** Մարզապարապմունքների արդյունավետության հսկողությունը, ընտրած սպորտաձևի կամ ֆիզիկական վարժությունների համակարգերի կատարելագործման նորմաները: **Թեմա 4.** Սպորտային խաղ վոլեյբոլ: Վերևից սկզբնահարվածի, հարձակողական հարվածի տիրապետման, խաղի պաշտպանության տեխնիկաների ուսուցում և ամրապնդում: **Թեմա 5.** Սպորտային խաղեր փետրագնդակ, սեղանի թենիս, նրանց տեխնիկական և տակտիկական տարրերի ամրապնդում: **Թեմա 6.** Սպորտով կանոնավոր պարապելու դեպքում օրգանիզմի վիճակի ինքնահսկողությունը, նրա հիմնական մեթոդները, ցուցանիշները և ինքնավերահսկման օրագիրը: **Թեմա 7.** Սպորտային խաղ բասկետբոլ, գնդակին տիրապետելու, պաշտպանության, զամբյուղի մեջ գնդակի նետման տեխնիկաների ամրապնդում: **Թեմա 8.** Սպորտային խաղեր վոլեյբոլ և բասկետբոլ: Երկկողմանի խաղ: **Թեմա 9.** Առաջին բուժօգնությունը վնասվածքների դեպքում: **Թեմա 10.** Վազբ. ընթացքից, արագացումներով, ցածր մեկնարկից, փոփոխական: Կարճ վազքի տեխնիկայի առանձնահատկությունները՝ 100 մ, 200 մ, 300 մ: Վազք արագեքների հաղթահարումով (աղջիկներ՝ 200-300 մ, տղաներ՝ 500 մ): Վազք 500 մ (աղջիկներ), 1000 մ (տղաներ): **Թեմա 11.** Հեռացատկ տեղից զույգ ոտքերի հրումով: **Թեմա 12.** Արտադրական ֆիզիկական կուլտուրա, արտադրական մարմնամարզություն, նրանց նշանակությունը մասնագիտական գործունեության մեջ և նրանց առանձնահատկությունները: **Թեմա 13.** Ստուգաբային ձևերի նախապատրաստում:

14.Հիմնական գրականության ցանկ.

1. Սամվելյան Լ.Ա., Պետրոսյան Գ.Ա., Թումանյան Յ.Գ., Գրիգորյան Ա.Ա., Ֆիզիկական դաստիարակության ծրագիր (Բարձրագույն ուսումնական հաստատությունների համար), Երևան, ՎՄԿ-ՊՐԻՆՏ, 2007թ.
2. Ազիզյան Գ.Ն., Վանեսյան Յ.Մ., Ֆիզիկական պատրաստություն, Եր., 2002:
3. Ավագյան Է.Յ., Ֆիզիկական պատրաստություն, Ուսումնական ձեռնարկ, Եր., 1978:
4. Բաբայան Յ. Ս., Ուսանողների գեղագիտական դաստիարակություն ֆիզդաստիարակության գործընթացում, Եր., 2000:
5. Բաբայան Մ.Ա., Մարմնամարզության հիմունքներ, Եր., 1989:
6. Բոյախյան Գ. Ե., Մարմնամարզության կիրառական վարժություններ ուսանողների համար, Եր., 2005:
7. Թումանյան Յ.Գ., Դիմացկունություն, տարիքային փոփոխությունները և նրա մշակման մեթոդիկան, Եր., 2002:
8. Մելիքսեթյան Ռ. Տ., Տեսական գիտելիքների ուսուցումը ֆիզիկական կուլտուրայի դասերին, Եր., 1991:
9. Մելքոնյան Յ., Կալաքյան Ե., Մարզախաղեր: Խաղերի կանոնները, Եր., 2007:
10. Նահապետյան Ս. Ս., Ընդհանուր զարգացնող վարժություններ, Եր., 1988:

Կամրնտրական առարկաներ

1.0305/B17	2. Անգլերեն -1	3. 4 ECTS կրեդիտ
-------------------	-----------------------	-------------------------

4. Ժամ/շաբ.	5. 0/60/0
6. 1-ին կիսամյակ	7. Ստուգարք
8. Դասընթացի նպատակն է՝ ձևավորել ուսանողների լեզվական գիտելիքները անգլերեն լեզվից՝ լեզվի բոլոր մակարդակներում (կարդալ, գրել, ունկնդրել, խոսել), զարգացնել ուսանողների հաղորդակցական հմտությունները՝ միջմշակութային հաղորդակցման: Դասընթացի խնդիրները. 1. Ներկայացնել տվյալ մասնագիտության ոլորտում խիստ գործածական բառապաշար: 2. Չարգացնել ձեռք բերված գիտելիքները համապատասխան խոսքային իրավիճակներում:	
9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն 1. Անգիր վերարտադրելու մասնագիտական բառապաշարը: 2. Թվարկելու հնչյունական և ուղղախոսական կանոնները և բացառությունները: 3. Թվարկելու նախադասության տիպերը և դրանց շարադասական հատկանիշները: 4. Տարբերելու խոսքի մասերը և դրանց կիրառական առանձնահատկությունները: բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ 1. Կիրառելու մասնագիտական բառապաշարը և քերականական գիտելիքները՝ ճիշտ բանավոր և գրավոր խոսք կառուցելիս: 2. Ընկալելու կարդացած և ունկնդրած նյութի հիմնական բովանդակությունը: 3. Կատարելու A1 մակարդակի տեքստերի թարգմանություններ անգլերենից հայերեն և հայերենից անգլերեն: գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ 1. Տարանջատելու հիմնական տեղեկատվությունը երկրորդականից: 2. Իրականացնելու համատեղ աշխատանք թիմում: 3. Կիրառելու տեղեկատվական տեխնոլոգիաներ և ներկայացնելու պրեզենտացիաներ:	
10. Դասընթացը ձյավորում է կրթական ծրագրի հետյալ վերջնարդյունքները. Գ1. համագործակցելու տվյալ և հարակից ոլորտների այլ մասնագետների հետ, աշխատելու մասնագիտական միջավայրում, պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը: Գ4. պատրաստելու զեկուցումներ, ներկայացնելու հետազոտությունների արդյունքները, վարելու գիտական բանավեճեր:	
46 11. Կիրառվում են դասավանդման 3 ուսումնառության հետյալ ձևերն ու մեթոդները. 1. հաղորդակցական մեթոդ 2. մտազրոհ 3. ուսանողական պորտֆոլիո 4. խմբային աշխատանք 5. գրավոր և բանավոր թարգմանություն	

6. աշխատանք տեղեկագրով
7. ռեֆերատ
8. ինքնուրույն աշխատանք
12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են. Ստուգաբերը համարվում է ստուգված ուսանողի՝մոդուլի շրջանակներում ցուցաբերած կամ /և վերջում ներկայացրած աշխատանքների առկայության դեպքում. • գրավոր և բանավոր թարգմանություններ, • ռեֆերատ, • պրեզենտացիա, • խմբային աշխատանք, • ուսանողական պորտֆոլիո (ընթերցանությունը և լսողական ընկալումը ստուգող, գրավոր շարադրանքի վարժություններ):
13. Դասընթացը բաղկացած է հետյալ հիմնական բաժիններից. Բաժին 1. Հնչյունաբանություն և ուղղախոսություն: Հնչյունների դասակարգումը և արտասանական հատկանիշները: Բաժին 2. Քերականություն: Խոսքի մասեր: Շարահյուսություն: Բաժին 3. Մասնագիտական բառապաշարի և տեքստերի ուսումնասիրություն: Համաշխարհային պատմության հիմնահարցեր: Թարգմանություններ անգլերենից հայերեն:
14. Հիմնական գրականության ցանկ. 1. Mkhitarian, Ye., (2004) Basic English for University Students, YSU Press, Yerevan. 2. Cincotta, Howard (Ed.). (1994). An Outline of American History. United States Information Agency. 3. Kirn, Elaine. (1989). About the U.S.A. United States Information Agency, Materials Branch of the English Language Programs Division. 4. Myers, Sondra (Ed.). (1997). Democracy Is a Discussion: Civic Engagement in Old and New Democracies: The Handbook. New London, CT: Connecticut College. 5. Short, Deborah J., Seufert-Bosco, Margaret, & Grognet, Allene Guss. (1995). By the People, for the People: U.S. Government and Citizenship. McHenry, IL: Delta Systems Co., Inc.

1. 0305/B18	2. Անգլերեն-2	3. 4 ECTS կրեդիտ
4. 4 ժամ/շաբ.	5. 0/60/0	47
6. 2-րդ կիսամյակ	7. Ստուգաբ.	
8. Դասընթացի նպատակն է՝ հարստացնել մասնագիտական բառապաշարը, խորացնել ուսանողների գիտելիքները և հմտությունները հաղորդակցական բարդ իրավիճակներում: Դասընթացի խնդիրները. 1. Ներկայացնել պաշտոնական գրագրության ժամանակ անհրաժեշտ սկզբունքները և նմուշների հիման վրա ձևակերպել սեփականը: 2. Հաղորդել գիտելիքներ մասնագիտական նորաբանությունների ոլորտից:		
9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝		

ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն

1. Թվարկելու պաշտոնական գրագրության ժամանակ անհրաժեշտ սկզբունքները և ներկայացնելու սեփական օրինակները:
2. Կազմելու գրավոր և բանավոր շարադրանք՝ օգտագործելով A2 մակարդակին համապատասխան բառապաշար և բերականական կառույցներ:

բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ

1. Ընկալելու և վերարտադրելու կարողացած և ունկնդրած A2 մակարդակի տեքստերի և երկխոսությունների հիմնական բովանդակությունը:
2. Շարադրելու խոսքային իրավիճակին համապատասխան գրավոր և բանավոր պատասխան:
3. Կատարելու A2 մակարդակի տեքստերի թարգմանություններ անգլերենից հայերեն և հայերենից անգլերեն:

գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ

1. Իրականացնելու համատեղ աշխատանք թիմում:
2. Կիրառելու տեղեկատվական տեխնոլոգիաներ և ներկայացնելու պրեզենտացիաներ:
3. Ներգրավելու ձեռք բերված գիտելիքները և կարողությունները միջազգային ասպարեզում՝ անգլերենը օգտագործելով որպես հետագա մասնագիտական առաջընթացի միջոց:

10. Դասընթացը ձյավորում է կրթական ծրագրի հետյալ վերջնարդյունքները.

Գ1. համագործակցելու տվյալ և հարակից ոլորտների այլ մասնագետների հետ, աշխատելու մասնագիտական միջավայրում, պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:

Գ4. պատրաստելու զեկուցումներ, ներկայացնելու հետազոտությունների արդյունքները, վարելու գիտական բանավեճեր:

11. Կիրառվում են դասավանդման 7 ուսումնառության հետյալ ձյերն ու մեթոդները.

1. հաղորդակցական մեթոդ
2. մտազրոհ
3. ուսանողական պորտֆոլիո
4. խմբային աշխատանք
5. գրավոր և բանավոր թարգմանություն
6. աշխատանք տեղեկագրով
7. ռեֆերատ
8. ինքնուրույն աշխատանք

12. Պնահատման մեթոդները 7 չափանիշներն են.

Ստուգարքը համարվում է ստուգված ուսանողի՝մոդուլի շրջանակներում ցուցաբերած կամ/ և վերջում ներկայացրած աշխատանքների առկայության դեպքում.

48

- գրավոր և բանավոր թարգմանություններ,
- ռեֆերատ,
- պրեզենտացիա,
- խմբային աշխատանք,
- ուսանողական պորտֆոլիո (ընթերցանությունը և լսողական ընկալումը ստուգող, գրավոր շարադրանքի վարժություններ, CV, դիմում, մոտիվացիոն նամակ):

13. Դասընթացը բաղկացած է հետյալ հիմնական բաժիններից.

Բաժին 1.Պաշտոնական գրագրություն: Ինքնակենսագրություն, մոտիվացիոն նամակ, դիմում: **Բաժին 2.** Մասնագիտական բառապաշարի և տեքստերի ուսումնասիրություն: Հայոց պատմությունը համաշխարհային համատեքստում: Թարգմանություններ հայերենից անգլերեն:

14. Հիմնական գրականության ցանկ.

1. Mkhitaryan, Ye., (2004) Basic English for University Students, YSU Press, Yerevan.
2. Cincotta, Howard (Ed.). (1994). An Outline of American History. United States Information Agency.
3. Kirn, Elaine. (1989). About the U.S.A. United States Information Agency, Materials Branch of the English Language Programs Division.
4. Myers, Sondra (Ed.). (1997). Democracy Is a Discussion: Civic Engagement in Old and New Democracies: The Handbook. New London, CT: Connecticut College.
5. Short, Deborah J., Seufert-Bosco, Margaret, & Grognet, Allene Guss. (1995). By the People, for the People: U.S. Government and Citizenship. McHenry, IL: Delta Systems Co., Inc.

1.0305 B/17	2.Ֆրանսերեն – 1	3. 4 ECTS կրեդիտ
4. 4 ժամ/շաբ.	5. 0/60/0	
6. 1-ին կիսամյակ	7. Ստուգաթիվ	
8.Դասընթացի նպատակն է՝ հարստացնել դպրոցում ստացած գիտելիքները՝ շեշտը դնելով ֆրանսերենի հնչյունաբանության, բերականական և բառապաշարի հիմնական առանձնահատկությունների վրա: Այս փուլում ստացած գիտելիքները հիմք են հանդիսանում հետագա՝ առավել խորացված ուսումնասիրության համար: Դասընթացի խնդիրները. 1. խորացնել դպրոցում ստացած գիտելիքները՝ շեշտը դնելով ֆրանսերենի հնչյունաբանության, բերականության և բառապաշարի հիմնական առանձնահատկությունների վրա: 2. Ֆրանսերենի բերականական կառուցվածքի և բառապաշարի հիմնական շերտի յուրացման հիման վրա ձևավորել խոսքային հմտություններ և գրավոր տեքստերից օգտվելու ունակություններ: 3. Հանրագումարի բերել ստացված գիտելիքները՝ դրանք ուղղորդելով դեպի համապատասխան մասնագիտական ոլորտները:		
9.Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն 1. Ներկայացնելու ֆրանսերենի արտասանական նորմերը, հնչյունական համակարգը և հնչյունական յուրահատկությունները: 2. Ձևաբանորեն և շարահյուսորեն ճիշտ վերլուծելու բառը և նախադասությունը: 49 բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ 1. Ճիշտ արտասանելու ֆրանսերեն հնչյունները և դրանց տառադարձման նշանները: 2. Ճիշտ հնչերանգով ձևակերպելու հաստատական, հարցական, բացականչական և հրամայական նախադասությունները: 3. Լսելով՝ հասկանալու և վերաշարադրելու տեքստը, որը պարունակում է յուրացրած բառապաշարը և բերականական նյութը (թույլատրվում է 2-3% անձանոթ բառ): 4. Առանց բառարանի կարդալու և վերաշարադրելու միջին բարդության մասնագիտական տեքստեր: գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ 1. Ինքնուրույն կատարելու տեքստի ձևաբանական և շարահյուսական վերլուծություն: 2. Ընկալելու և մեկնաբանելու ֆրանսերենի արտասանական յուրահատկությունները:		

3. Ազատորեն հաղորդակցվելու ֆրանսերենով, ընթերցելու միջին բարդության տեքստեր: 4. Բառարանի օգնությամբ ընթերցելու գեղարվեստական գրականություն և մասնագիտական տեքստեր:		
10. Դասընթացը ձյավորում է կրթական ծրագրի հետյալ վերջնարդյունքները. Գ1. համագործակցելու տվյալ և հարակից ոլորտների այլ մասնագետների հետ, աշխատելու մասնագիտական միջավայրում, պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը: Գ4. պատրաստելու զեկուցումներ, ներկայացնելու հետազոտությունների արդյունքները, վարելու գիտական բանավեճեր:		
11. Կիրառվում են դասավանդման 3 ուսումնառության հետյալ ձեռն ու մեթոդները՝ 1. Անհատական և խմբային առաջադրանքներ 2. ընթերցանություն 3. թեստ 4. ռեֆերատ 5. դիալոգիկ ստուգում 6. շնորհանդես 7. ինքնուրույն աշխատանք		
12. Գնահատման մեթոդները 3 չափանիշներն են. Ստուգաթիվ Նախապես տրված հարցաշարի շրջանակում անցկացվում է բանավոր հարցում:		
13. Դասընթացը բաղկացած է հետյալ հիմնական բաժիններից. Թեմա 1. Ռիթմիկ խմբեր: Շեշտ: Enchainement. Liaison. Թեմա 2. Հատուկ և հասարակ գոյական: Գոյականի սեռը, թիվը: Սեռի արտահայտությունը հոգերի և ածանցների միջոցով: Թեմա 3. Որոշյալ և անորոշ հոդ: Մասնական հոդը որպես անորոշ քանակ արտահայտելու միջոց: Միաձուլված հոդ: Հոդը չօգտագործելու դեպքերը: Թեմա 4. Ածական: Ածականի համաձայնությունը գոյականի հետ: Ածականի իմաստի փոփոխությունը՝ կախված նրա դիրքից: Թեմա 5. Ցուցական, ստացական, հարցական և բացականչական, անորոշ ածականներ: Թեմա 6. Թվական: Քանակական և դասական թվականներ և դրանց գործածությունը: Թեմա 7. Դերանուն: Անձնական անշեշտ դերանուններ, դրանց գործածությունը որպես ենթակա, ուղիղ և անուղղակի խնդիր: Անձնական շեշտված դերանուններ:		
14. Հիմնական գրականության ցանկ. 1. Попова И. Н., Казакова Ж. А., «Французский язык», Москва, 2008 2. M. Gregoire, Od. Thievenaz, «Grammaire progressive du francais» (Niveau intermediaire). 3. Cl. Miquel, «Communication progressive du francais» (Niveau debutant), 4. M. Djoulhakian, R. Meliksetian, A. Mouradian, «Manuel de francais», Erevan – 2011. 50		

1.0305/B18	2.Ֆրանսերեն – 2	3.4 ECTS կրեդիտ
4.4 Ժամ/շաբ.	5.0/60/0	
6.2-րդ կիսամյակ	7.Ստուգաթիվ	
8. Դասընթացի նպատակն է՝ խորացնել և զարգացնել նախորդ փուլում ձեռք բերված գիտելիքները,		

ֆրանսերենի բերականական կառուցվածքի և բառապաշարի հիմնական շերտի յուրացման հիման վրա ձևավորել խոսքային հմտություններ և գրավոր մասնագիտական տեքստերից օգտվելու ունակություններ:

Դասընթացի խնդիրները.

1. Խորացնել նախորդ կիսամյակում ստացած գիտելիքները՝ շեշտը դնելով ֆրանսերենի հնչյունաբանության, բերականության և բառապաշարի հիմնական առանձնահատկությունների վրա:
2. Ֆրանսերենի բերականական կառուցվածքի և բառապաշարի հիմնական շերտի յուրացման հիման վրա ձևավորել խոսքային հմտություններ և գրավոր տեքստերից օգտվելու ունակություններ:
3. Հանրագումարի բերել ստացված գիտելիքները՝ դրանք ուղղորդելով դեպի համապատասխան մասնագիտական ոլորտները:

9.Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝

ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն

1. Ներկայացնելու ֆրանսերենի արտասանական նորմերը, հնչյունական համակարգը և հնչյունական յուրահատկությունները:
2. Ձևաբանորեն և շարահյուսորեն ճիշտ վերլուծելու բառը և նախադասությունը:

բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ

1. Ճիշտ արտասանելու ֆրանսերեն հնչյունները և դրանց տառադարձման նշանները:
2. Ճիշտ հնչերանգով ձևակերպելու հաստատական, հարցական, բացականչական և հրամայական նախադասությունները:
3. Լսելով՝ հասկանալու և վերաշարադրելու տեքստը, որը պարունակում է յուրացրած բառապաշարը և բերականական նյութը (թույլատրվում է 2-3% անձանոթ բառ):
4. Առանց բառարանի կարդալու և վերաշարադրելու միջին բարդության մասնագիտական տեքստեր:

գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ

1. Ինքնուրույն կատարելու տեքստի ձևաբանական և շարահյուսական վերլուծություն:
2. Ընկալելու և մեկնաբանելու ֆրանսերենի արտասանական յուրահատկությունները:
3. Ազատորեն հաղորդակցվելու ֆրանսերենով, ընթերցելու միջին բարդության տեքստեր:
4. Բառարանի օգնությամբ ընթերցելու գեղարվեստական գրականություն և մասնագիտական տեքստեր:

10.Դասընթացը ձյավորում է կրթական ծրագրի հետյալ վերջնարդյունքները.

Գ1. համագործակցելու տվյալ և հարակից ոլորտների այլ մասնագետների հետ, աշխատելու մասնագիտական միջավայրում, պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:

Գ4. պատրաստելու զեկուցումներ, ներկայացնելու հետազոտությունների արդյունքները, վարելու գիտական բանավեճեր:

11.Կիրառվում են դասավանդման 3 ուսումնառության հետյալ ձյերն ու մեթոդները՝

1. անհատական և խմբային առաջադրանքներ
2. ընթերցանություն
3. թեստ
4. ռեֆերատ
5. դիագնոստիկ ստուգում
6. շնորհանդես
7. Ինքնուրույն աշխատանք

12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.**Ստուգաբառ**

Նախապես տրված հարցաշարի շրջանակում անց է կացվում բանավոր հարցում:

13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.

Թեմա 1. Գոյականների իգական սեռի կազմության տարբեր միջոցների դասակարգում՝ քերականորեն, ձևաբանորեն, բառային: Երկու սեռ ունեցող գոյականներ: **Թեմա 2.** Միայն հոգնակի թվով գործածվող գոյականներ. Բաղադրյալ գոյականների հոգնակի թվի կազմությունը: **Թեմա 3.** Անորոշ դերանվանական անձականներ: **Թեմա 4.** Հարաբերական դերանուններ. դրանց ձևերը և գործածությունը նախադասության մեջ **Թեմա 5.** Բայ: Եղանակավորման քերականական արտահայտությունը: **Թեմա 6.** Ֆրանսերեն լեզվի խոնարհման բնութագիրը: Եղանակների կազմությունը և գործածությունը նախադասություններում: **Թեմա 7.** Նախդիրների համակարգային դասակարգում: Տարբեր հարաբերություններ արտահայտող նախդիրներ:

14. Հիմնական գրականության ցանկ.

1. Попова И. Н., Казакова Ж. А., «Французский язык», Москва, 2008
2. M. Gregoire, Od. Thievenaz, «Grammaire progressive du francais» (Niveau intermediaire).
3. Cl. Miquel, «Communication progressive du francais» (Niveau debutant),
4. M. Djoulhakian, R. Melikstian, A. Mouradian, «Manuel de francais», Erevan – 2011.

Կամընտրական դասընթացներ

1. 0201/B19	2. Գործարարության հիմունքներ	3. 2 ECTS կրեդիտ
4. 2 ժամ/շաբ.	5. 30/0/0	
6. 4-րդ կիսամյակ	7. ստուգաբա	
8. Դասընթացի նպատակն է հաղորդել ներկայիս տնտեսական պայմաններում գործարարություն կազմակերպելու և վարելու համար իրավական, տնտեսական և կազմակերպչական գիտելիքներ և հմտություններ:		
Դասընթացի խնդիրները.		
1. Փոխանցել համակարգված գիտելիք գործարարության կազմակերպման վերաբերյալ: 2. Մշակել կազմակերպա-կառավարչական հմտություններ գործարարությամբ զբաղվելու համար: 3. Հաղորդել գիտելիքներ գործունեության սուբյեկտների պատասխանատվության վերաբերյալ:		
9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝		
ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն		
1. Բնութագրելու գործարարության միջավայրը և տեսակները: 2. Տարբերելու ձեռնարկության կազմակերպա-իրավական ձևերը: 3. Իմանալու ձեռնարկության պետական գրանցման փաստաթղթերի փաթեթը: 4. Թվարկելու գործունեության տեխնիկա-տնտեսական հիմնավորման պահանջները:		
բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ		

1. Մշակելու բիզնես-գաղափարներ և վերլուծության միջոցով, ընտրել լավագույնը 2. Կազմակերպելու սեփական գործ և որոշել դրա արդյունավետությունը: 3. Գնահատելու ռիսկը և կողմնորոշվելու ստեղծված ցանկացած իրավիճակում: 4. Հայթայթելու, վերլուծելու և տեղին օգտագործելու գործունեության համար անհրաժեշտ տեղեկատվությունը: գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ 1. Աշխատելու թիմում: 2. Մոտիվացնելու: 3. Առաջնորդելու: 4. Աշխատելու տեղեկատվության հետ:		
10.Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետյալ վերջնարդյունքները. Գ4.պատրաստելու զեկուցումներ, ներկայացնելու հետազոտությունների արդյունքները, վարելու գիտական բանավեճեր, Գ5.ստեղծագործաբար կիրառելու ձեռքբերված գիտելիքը, ընկալելու և տարածելու նոր տեղեկատվությունը:		
11.Կիրառվում են դասավանդման 3 ուսումնառության հետյալ ձյերն ու մեթոդները. 1. գործնական խաղ /թիմային աշխատանք/ 2. դասախոսություն, սեմինար 3. ինքնուրույն աշխատանք /զեկույց,ռեֆերատ,/ 4. ճանաչողական էքսկուրսիաներ		
12.Գնահատման մեթոդները 3 չափանիշներն են. Վերջնարդյունքների ձևավորումը ստուգելու համար նախատեսված ստուգարքը անց կացվում գրավոր:		
13.Դասընթացը բաղկացած է հետյալ հիմնական թեմաներից. Թեմա 1. Գործարարության էությունը և ֆունկցիաները: Թեմա 2. Գործարարության միջավայրը և տեսակները: Թեմա 3. Գործարարության սուբյեկտները: Թեմա 4. Ձեռնարկության կազմակերպա-իրավական ձևերը: Թեմա 5. Բիզնես-գաղափարը և բիզնես հայեցակարգը,որպես գործարարության նախադրյալ: Թեմա 6. Մարքեթինգի պլան: Թեմա 7. Գործունեության կադրային ապահովումը: Թեմա 8. Գործունեության մեկնարկային կապիտալը և ընթացիկ գործունեության ֆինանսական ապահովումը: Թեմա 9. Արտադրական պլան Թեմա 10. Ինքնարժեքի կալկուլյացիա: Թեմա 11. Ձեռնարկատիրական ռիսկ: Թեմա 12. Ֆինանսական պլանավորում:		
14.Հիմնական գրականության ցանկ. 53 1. М.Н.Кондратьева, Е.В.Баландина, Ю.С.Трефилова, «Бизнес-планирование» учебное пособие, Ульяновск УлГТУ 2014/ http://venec.ulstu.ru/lib/disk/2015/17.pdf/ 2. В.Ю.Буров, «Основы предпринимательства»,учебное пособие, Чита – 2011. 3. В.А.Богомолова, Н.М.Белоусова, О.В.Кублашвили, Р.Ю.Ролдугина, «Бизнес-планирование», учебное пособие, Москва 2014 http://storage.elib.mgup.ru/6/bogomolova_2014.pdf// 4. С.И.Башаримова, М.В.Дасько, «Основы предпринимательства» учебное пособие. 5. Е.К.Торосян, Л.П.Сажнева, Ж.Н.Зарубина, «Основы предпринимательской деятельности», учебное пособие, Санкт-Петербург 2016 https://books.ifmo.ru/file/pdf/1909.pdf//.		

1. 0304/B19	2. Քաղաքագիտության հիմունքներ	3. 2 ECTS կրեդիտ
4. 2 ժամ/շաբ.	5. 30/0/0	

6. 4-րդ կիսամյակ	7. Ստուգաթղթ
8. Դասընթացի նպատակն է՝ ուսանողներին ծանոթացնել քաղաքագիտության ձևավորման տեսական և գաղափարական ակունքներին, հիմնական կատեգորիաների ու քաղաքագիտության ուսումնասիրության առարկայական տիրույթին, ձևավորել ուսանողների մոտ քաղաքական իրականության վերլուծության պրակտիկ հմտություններ: Դասընթացի խնդիրները. 1. Ներկայացնել քաղաքական մտքի զարգացման հիմնական էտապները: 2. Ներկայացնել քաղաքական վարչակարգ հասկացությունը, տեսակները: 3. Ներկայացնել ու մեկնաբանել քաղաքական տեխնոլոգիա և քաղաքական գաղափարախոսություն հասկացությունը:	
9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն 1. Ներկայացնելու քաղաքագիտության ձևավորման նախապատմությունը և զարգացման էտապները: 2. Ներկայացնելու իշխանության կառուցվածքը, ռեսուրսները և տեսակները: 3. Թվարկելու ու մեկնաբանելու պետական կառավարման ձևերը: բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ 1. Վերլուծելու քաղաքական վարչակարգ հասկացությունը, տեսակները: 2. Մեկնաբանելու քաղաքական գաղափարախոսություն հասկացությունը: 3. Մեկնաբանելու քաղաքագիտության տեսական և կիրառական նշանակության հիմնահարցերը: գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ 1. Պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը: 2. Աշխատելու թիմում:	
10. Դասընթացը ձյավորում է կրթական ծրագրի հետյալ վերջնարդյունքները. Գ3. քննադատորեն վերլուծելու և եզրահանգումներ կատարելու տեսությունների, ուսումնասիրությունների և կիրառական հիմնախնդիրների վերաբերյալ: Գ5. ստեղծագործաբար կիրառելու ձեռքբերված գիտելիքը, ընկալելու և տարածելու նոր տեղեկատվությունը:	
11. Կիրառվում են դասավանդման 3 ուսումնառության հետյալ ձյերն ու մեթոդները. 1. դասախոսություն 2. քննարկումներ 3. բանավեճեր 4. զեկուցումներ:	54
12. Գնահատման մեթոդները 3 չափանիշներն են. Ստուգաթղթն անցկացվում է բանավոր հարցման ձևով: Ուսանողին տրվում է 4 հարց դասընթացի բովանդակությունից, որոնց բավարար պատասխանի դեպքում ստուգաթղթը համարվում է հանձնված:	
13. Դասընթացը բաղկացած է հետյալ հիմնական թեմաներից. Թեմա 1. Քաղաքագիտության ձևավորման նախապատմությունը: Թեմա 2. Քաղաքական մտքի զարգացման հիմնական էտապները: Թեմա 3. Քաղաքական իշխանություն և իշխանական	

հարաբերություններ: **Թեմա 4.** Քաղաքական ընտրանի /Էլիտա/: **Թեմա 5.** Քաղաքական լիդերություն: **Թեմա 6.** Քաղաքական ռեժիմներ: **Թեմա 7.** Հասարակության քաղաքական համակարգը: Պետությունը որպես քաղաքական համակարգի գլխավոր ինստիտուտ: Պետության ծագումը, բնույթը, դերը և հիմնական ֆունկցիաները: **Թեմա 8.** Քաղաքական կուսակցություններ և կուսակցական համակարգեր: **Թեմա 9.** Քաղաքացիական հասարակություն: **Թեմա 10.** Քաղաքական սոցիալականացում և քաղաքական մասնակցություն: **Թեմա 11.** Ընտրություններ և ընտրական համակարգեր: **Թեմա 12.** Գաղափարախոսությունների տեսություն: **Թեմա 13.** Ազգեր և ազգային քաղաքականություն: **Թեմա 14.** Քաղաքականությունը և կրոնը: **Թեմա 15.** Քաղաքական մշակույթ:

14. Հիմնական գրականության ցանկ.

1. Քաղաքագիտություն: ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2006:
2. Буренко В.И., Журавлев В.В., Политология. Изд-во Моск. гуманит. ун-та, Москва, 2004.
3. Гаджиев К.С. Политология. Москва, 2005.
4. Политология. Под ред. А.А. Радугина. Изд-во Центр, Москва, 1999.
5. Пушкарева Г.В. Политология. Изд-во Айрис-пресс, Москва, 2002.
6. Мальцев В.А. Основы политологии. Изд-во ИТРССПП, Москва, 1998.

1. 0202/ B19	2. Մշակութաբանության հիմունքներ	3. 2 ECTS կրեդիտ
4. 2 ժամ/շաբ.	5. 30/0/0	
6. 4-րդ կիսամյակ	7. Մտուգարք	
Դասընթացի նպատակն է՝ ուսանողի մոտ կայուն գիտելիքներ ձևավորել մշակութաբանության առարկայի և «մշակույթ» հասկացության վերաբերյալ, արմատավորել համակարգված պատկերացում մշակույթի բաղադրիչների, երևույթների, գործընթացների և մեխանիզմների մասին: Հատուկ ուշադրություն դարձնել համաշխարհային ու հայ մշակույթների ընդհանուր բնութագրերի և ներկա գործընթացների վրա: Դասընթացի խնդիրները. 1. Ձևավորել համակարգված պատկերացում մշակույթի բաղադրիչների, երևույթների, գործընթացների վերաբերյալ: 2. Ուսումնասիրել հայ և համաշխարհային մշակույթների ընդհանուր բնութագրերը: Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն 1. Ներկայացնելու գիտության մեջ մշակույթ» հասկացության ամենատարածված սահմանումները և տեսությունները: 55 2. Սահմանելու մշակույթի կառուցվածքը, բաղադրիչները, տիպաբանությունը, մշակույթի ծագման և զարգացման հիմնական օրինաչափությունները: բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ 1. Մեկնաբանելու մշակույթ, ենթամշակույթ, հակամշակույթ հասկացությունները: 2. Վերլուծելու մշակութային գործընթացները և մշակույթի զարգացման դինամիկան: 3. Մեկնաբանելու ժամանակակից մշակութային գործընթացների առանձնահատկությունները: գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ 1. Աշխատելու թիմում: 2. Պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը: Դասընթացը ձյավորում է կրթական ծրագրի հետյալ վերջնարդյունքները.		

Գ3. քննադատորեն վերլուծելու և եզրահանգումներ կատարելու տեսությունների, ուսումնասիրությունների և կիրառական հիմնախնդիրների վերաբերյալ: Գ5. ստեղծագործաբար կիրառելու ձեռքբերված գիտելիքը, ընկալելու և տարածելու նոր տեղեկատվությունը:		
Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետյալ ծյերն ու մեթոդները. 1. դասախոսություն 2. քննարկումներ 3. բանավեճեր 4. ռեֆերատներ 5. զեկուցումներ		
Քնահատման մեթոդները և չափանիշներն են. Ստուգաբք. Ստուգաբքն անցկացվում է բանավոր: Տրվում է առավելագույնը 4 հարց՝ նախապես տրամադրված հարցաշարից:		
Դասընթացը բաղկացած է հետյալ հիմնական թեմաներից. Թեմա 1. Դասընթացի ուսումնասիրման օբյեկտը, առարկան և խնդիրները: «Մշակույթ» հասկացության սահմանումներն ու մշակույթի էության, ծագման և զարգացման վերաբերյալ տեսությունները: Թեմա 2. Մշակույթի մակարդակները: Ազգային և համամարդկային բնույթը: Չանգվածային և էլիտար մշակույթ: Թեմա 3. Հոգևոր գործունեության մշակութային ձևերը: Կրոն, գիտություն և արվեստ: Թեմա 4. Մշակույթ-բնություն-հասարակություն: Թեմա 5. Նախնադարյան մշակույթ: Հին Արևելյան քաղաքակրթություններ (միջագետքյան, եգիպտական, հին հնդկական և չինական): Թեմա 6. Անտիկ (հունահռոմեական) մշակույթ: Թեմա 7. Միջնադար՝ քրիստոնեական և իսլամական մշակույթներ: Թեմա 8. Վերածնունդ և Ռեֆորմացիա: Թեմա 9. Նոր դարաշրջանի եվրոպական մշակույթը: Թեմա 10. Մոդեռնիզմի և պոստմոդեռնիզմի դարաշրջանների մշակույթը: Թեմա 11. Հայկական մշակույթ:		
Հիմնական գրականության ցանկ. 1. Մելքումյան Գ., Մշակութաբանություն, Երևան, 2000: 2. Սարգսյան Ս. Ա., Մշակութաբանություն, Երևան, 1997 3. Սարգսյան Ս. Ա., Մշակույթի տեսություն և հայ մշակույթի պատմություն, Երևան, 2004: 4. Арутюнов С. А., Рыжакова С. И., Культурная антропология, М., 2004. 5. Розин В. М., Культурология, М., 1998.		

1. 0304/ B19	2. Կրոնագիտության հիմունքներ	3. 2 կրեդիտ
4. 2 ժամ/շաբ.	5. 30/0/0	
6. 4-րդ կիսամյակ	7. ստուգաբք	
8. Դասընթացի նպատակն է ուսանողի մոտ ձևավորել ընդհանուր գիտելիքներ ու պատկերացումներ ժամանակակից կրոնների, կրոնական տարատեսակ ուղղությունների, դրանց դավանաբանական ու պաշտամունքային առանձնահատկությունների, Հայ Առաքելական եկեղեցու պատմության հիմնահարցերի, արդի կրոնական ներփակ հոսանքների ու դենոմինացիաների վերաբերյալ:		

Դասընթացի խնդիրները. 1. Ձևավորել ընդհանուր գիտելիքներ ու պատկերացումներ ժամանակակից կրոնների, կրոնական տարատեսակ ուղղությունների վերաբերյալ: 2. Ուսումնասիրել կրոնական տարատեսակ ուղղությունների դավանաբանական ու պաշտամունքային առանձնահատկությունները:
9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն 1. Ներկայացնելու ինչ է կրոնը, ինչպիսի կրոններ կան աշխարհում, ինչ դավանաբանական, պաշտամունքային, տոնածիսական առանձնահատկություններ ունեն դրանք: 2. Նկարագրելու Հայ Առաքելական եկեղեցու պատմությունը, դավանաբանական առանձնահատկությունները: բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ 1. Մեկնաբանելու ժամանակակից կրոնների և կրոնական հոսանքների ու ուղղությունների զարգացման տրամաբանությունը, առանձնահատկություններն ու միտումները: 2. Համեմատական վերլուծության ենթարկելու և իրարից տարբերելու հին աշխարհի տարբեր ժողովուրդների դիցաբանական համակարգերը: գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ 1. Պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:
10. Դասընթացը ձյավորում է <u>կրթական ծրագրի</u> հետյալ վերջնարդյունք(ներ)ը. Գ3. քննադատորեն վերլուծելու և եզրահանգումներ կատարելու տեսությունների, ուսումնասիրությունների և կիրառական հիմնախնդիրների վերաբերյալ: Գ5. ստեղծագործաբար կիրառելու ձեռքբերված գիտելիքը, ընկալելու և տարածելու նոր տեղեկատվությունը:
11. Կիրառվում են դասավանդման 3 ուսումնառության հետյալ ձյերն ու մեթոդները. 1. դասախոսություն 2. քննարկումներ 3. բանավեճ 4. զեկուցում 5. ռեֆերատ 6. անհատական և խմբային առաջադրանքներ
12. Գնահատման մեթոդները 3 չափանիշներն են. 57 Ստուգաբ. Ստուգաբքը անց է կացվում բանավոր, նախապես տրամադրված հարցաշարի շրջանակներում:
13. Դասընթացը բաղկացած է հետյալ հիմնական թեմաներից. Թեմա 1. Դասընթացի առարկան, կրոնի պատմական ձևերը: Թեմա 2. Ժամանակակից կրոնները: Ազգային և համաշխարհային կրոններ: Թեմա 3. Բուդդայականություն, իսլամ, դավանանքը, պաշտամունքը, հիմնական ուղղությունները: Թեմա 4. Քրիստոնեություն: Դավանաբանությունը և պաշտամունքը: Աստվածաշունչ: Թեմա 5. Արդի կրոնական միավորումներն ու համայնքները: Թեմա 6. Քրիստոնեությունը Հայաստանում I-IV դարերում: Թեմա 7. Հայ Առաքելական եկեղեցին V-IX դարերում: Թեմա 8. Հայ Առաքելական եկեղեցին X-XIV դարերում: Թեմա 9. Հայ Առաքելական եկեղեցին XV-XVIII դարերում: Թեմա 10. Հայ Առաքելական

Եկեղեցին XIX-XX դարերում:

14. Հիմնական գրականության ցանկ.

1. Ալիշան Ղ., Հայոց հին հավատքը կամ հեթանոսական կրոնը, Երևան, 2002:
2. Աստվածաշունչ:
3. Գուրան, Սոֆիա, 1929:
4. Երուանդ վրդ. Տեր- Մինասեանց, Ընդհանուր եկեղեցական պատմութիւն, հ. Ա., Էջմիածին, 1908.
5. Владимиров Н., Овсиенко Ф., Мировые религии, М., 1998.
6. История религии, т. 1-2, М., 2002.

1. 0303/ B19	2. Բարոյագիտության հիմունքներ	3. 2 ECTS կրեդիտ
4. 2 ժամ/շաբ.	5. 30/0/0	
6. 4-րդ կիսամյակ	7. ստուգարք	
8. Դասընթացի նպատակն է՝ ներկայացնել բարոյականության տեսության հիմնահարցերը, ամբողջացնել բարոյականության մասին սովորողի պատկերացումները, բարձրացնել բարոյական գիտակցությունը և համաշխարհայնացման արդի ժամանակաշրջանում նպաստել ուսանողի բարոյափիլիսոփայական աշխարհայացքի ձևավորմանը: Դասընթացի խնդիրները. 1. Ծանոթացնել բարոյագիտության հիմնական հասկացություններին, բարոյական առաջընթացի Եուրոյանն ու չափանիշներին, բարոյականության Եուրոյանը, կառուցվածքային բաղադրիչներին, յուրահատկությանը, գործառույթներին, բարոյականության և ազատության հարաբերությանը, ազգային ու համամարդկային բարոյամշակութային արժեքներին, բարոյական արժեհամակարգին: 2. Ցույց տալ ճշմարտության, արդարության, ազատության, բարու և գեղեցիկի կապը կյանքի նպատակի և իմաստի հիմնահարցերին: 3. Նպաստել անձի բարոյական մտահաղորդակցության ձևավորմանը: 4. Բացահայտել բարոյական իդեալի Եուրոյանը ազգայինի և համամարդկային տեսանկյունից: 5. Վերլուծել բարոյականություն հասկացության տարբեր սոցիալ-մշակութային մեկնաբանությունները: 6. Ընդլայնել սովորողների մտահորիզոնը:		
9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն 1. Սահմանելու բարոյագիտության հիմնական հասկացությունները, բարոյական առաջընթացի Եուրոյանը ու չափանիշները: 2. Արժևորելու ազգային և համամարդկային բարոյամշակութային արժեքները, բարոյական արժեհամակարգը: բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ 1. Ցույց տալու ճշմարտության, արդարության, ազատության, բարու և գեղեցիկի կապը կյանքի նպատակի և իմաստի հիմնահարցերին: 2. Բացահայտելու բարոյական իդեալի Եուրոյանը ազգայինի և համամարդկային տեսանկյունից: 3. Վերլուծելու բարոյականություն հասկացության տարբեր սոցիալ-մշակութային մեկնաբանությունները: գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ 1. Պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:		
10. Դասընթացը ձյավորում է կրթական ծրագրի հետյալ վերջնարդյունքները.		

93.քննադատորեն վերլուծելու և եզրահանգումներ կատարելու տեսությունների, ուսումնասիրությունների և կիրառական հիմնախնդիրների վերաբերյալ, 94.պատրաստելու զեկուցումներ, ներկայացնելու հետազոտությունների արդյունքները, վարելու գիտական բանավեճեր:	
11.Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետյալ ձևերն ու մեթոդները. 1. դասախոսություն 2. քննարկումներ 3. զեկուցումներ	
12.Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են. Ստուգաբ. Ստուգաբն անցկացվում է բանավոր: Տրվում է առավելագույնը 4 հարց՝ նախապես տրամադրված հարցաշարից:	
13.Դասընթացը բաղկացած է հետյալ հիմնական բաժիններից. Բաժին 1. Բարոյագիտության հիմնական կատեգորիաները. Թեմա 1. Հասկացություն բարոյագիտության կատեգորիաների մասին: Թեմա 2. Բարին և չարը: Թեմա 3. Պարտք և պատասխանատվություն: Թեմա 4. Պատիվ և արժանապատվություն: Թեմա 5. Խիղճ: Բարոյական իդեալ: Թեմա 6. Կյանքի իմաստն ու նպատակը: Թեմա 7. Երջանկություն. Սեր: Բաժին 2. Բարոյականության էությունը, կառուցվածքային բաղադրիչները, յուրահատկությունը և գործառնությունը: Թեմա 8. Բարոյականության էությունը, յուրահատկությունը և կառուցվածքային բաղադրիչները: Թեմա 9. Բարոյականության հիմնական սոցիալական գործառնությունը: Բաժին 3. Բարոյականություն և ազատություն: Թեմա 10. Անձը և համակեցությունը: Թեմա 11. Բարոյականության հասարակական խնդիրները: Բաժին 4. Անձի բարոյական գիտակցությունը: Թեմա 12. Անձի բարոյական գիտակցությունը: Թեմա 13. Անձի բարոյական գործունեությունը: Թեմա 14. Անձի բարոյական հարաբերությունները: Թեմա 15. Անձի բարոյական մշակույթը: Բաժին 5. Համամարդկային բարոյական արժեքներ և ազգային բարոյական նկարագիր: Թեմա 16. Ժողովրդավարության և մարդու իրավունքների վերաիմաստավորումը եվրոպական բարոյամշակութային արժեհամակարգի համատեքստում: Թեմա 17. Ազգային-բարոյական նկարագիր: Բաժին 6. Բարոյագիտության կիրառական խնդիրներ: Թեմա 18. Կիրառական բարոյագիտություն:	
14. Հիմնական գրականության ցանկ. 1. А. Разин, Этика, Москва, 2003. 2. О. Дробницкий, Понятие морали, Москва, 2004. 3. Дж. Мур, Прунципы этики, Москва, 1984. 4. Этика, Учебник под. Ред. А. Гусейнова и Е. Дубко, Москва, 2000. 5. Словарь по этике.	

1. 0303/ B19	2. Սոցիոլոգիայի հիմունքներ	3. 2 ECTS կրեդիտ
4. 2 ժամ/շաբ.	5. 30/0/0	
6. 4-րդ կիսամյակ	7. Ստուգաբ	
8.Դասընթացի նպատակն է՝ ծանոթացնել ուսանողներին անհատների, սոցիալական խմբերի, դասակարգերի, մարդկային այլ խմբերի գործունեության մեջ հասարակական ընդհանուր օրինաչափությունների դրսևորման		

ձևերին և գործողության մեխանիզմներին տարբեր պատմական պայմաններում և իրադրություններում:

Դասընթացի խնդիրները.

1. Ձևավորել համակարգված պատկերացում կիրառական սոցիոլոգիայի ընդհանուր կառուցվածքի վերաբերյալ:
2. Ուսումնասիրել սոցիալական խմբերի ընդհանուր օրինաչափությունները, դրսևորման ձևերը և գործողության մեխանիզմները տարբեր պատմական պայմաններում և իրադրություններում:

9.Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝

ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն

1. Ներկայացնելու գիտության մեջ «սոցիոլոգիա» հասկացության ամենատարածված սահմանումները և տեսությունները:
2. Սահմանելու սոցիոլոգիայի կառուցվածքը, բաղադրիչները, տիպաբանությունը, մշակույթի ծագման և զարգացման հիմնական օրինաչափությունները:

բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ

1. Մեկնաբանելու տեղեկատվություն հավաքելու մեթոդները:
2. Վերլուծելու սոցիալական խմբերը, դասակարգերը:
3. Մեկնաբանելու կիրառական սոցիոլոգիայի հետազոտության մեթոդների տեսակները:

գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ

1. Աշխատելու թիմում:
2. Պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:

10. Դասընթացը ձյավորում է կրթական ծրագրի հետյալ վերջնարդյունքները.

Գ1. համագործակցելու տվյալ և հարակից ոլորտների այլ մասնագետների հետ, աշխատելու մասնագիտական միջավայրում, պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը,

Գ3. Քննադատորեն վերլուծելու և եզրահանգումներ կատարելու տեսությունների, ուսումնասիրությունների և կիրառական հիմնախնդիրների վերաբերյալ,

Գ4. պատրաստելու զեկուցումներ, ներկայացնելու հետազոտությունների արդյունքները, վարելու գիտական բանավեճեր:

11. Կիրառվում են դասավանդման 7 ուսումնառության հետյալ ձյերն ու մեթոդները.

1. դասախոսություն
2. քննարկումներ
3. բանավեճեր
4. ռեֆերատներ
5. զեկուցումներ:

60

12.Գնահատման մեթոդները 7 չափանիշներն են.

Ստուգադքն անցկացվում է բանավոր: Տրվում է առավելագույնը 4 հարց՝ նախապես տրամադրված հարցաշարից:

13. Դասընթացը բաղկացած է հետյալ հիմնական թեմաներից.

Թեմա 1. Կիրառական սոցիոլոգիա առարկայի նպատակը, խնդիրները: **Թեմա 2.** Տեղեկատվություն հավաքելու մեթոդները: **Թեմա 3.** Դիտման մեթոդ, հարցման մեթոդ, հարցազրույցի մեթոդ, փաստաթղթերի վերլուծության

մեթոդ, ֆոկլոս խումբ: **Թեմա 4.** Հարցաշարի կառուցվածքը, տեսակները: **Թեմա 5.** Սոցիոլոգիական հետազոտության փուլերը, ծրագիրը, ընտրանքը:

14. Հիմնական գրականության ցանկ.

1. Бабосов Е.М. Прикладная социология. Тетра Системс, 2001. ISBN 985-6577-74-8
2. Горшков М.К., Шереги Ф.Э. Прикладная социология. Методология и методы. Москва: Альфа-М; Инфра-М, 2011.
3. Горшков М.К., Шереги Ф.Э. Прикладная социология. Методология и методы. Интерактивное уч. пособ. На CD-ROM. 2012 г.
4. Долгоруков А.М. От замысла к действию. Стратегическое управление. ДИСКУРС, 2011.
5. Ельмеев В.Я., Овсянников В.Г. Прикладная социология: Очерки методологии. СПб.: СПбГУ, 1994 г. (1-е изд.)
6. Кравченко А.И. Прикладная социология и менеджмент: Хрестоматия. М.: МГУ, 1998.

1. 0105/ B19	2. Բնագիտության ժամանակակից հայեցակարգեր	3. 2 ECTS կրեդիտ
4. 2 ժամ/շաբ.	5. 30/0/0	
6. 4-րդ կիսամյակ	7. Մտուցարք	

Դասընթացի նպատակն է՝ հումանիտար և սոցիալ-տնտեսագիտական մասնագիտությունների ներկայացուցիչներին բնագիտական գրագիտության հիմունքներին 21-րդ դարի մակարդակով ծանոթացնելն է: Այն պիտի առաջին հերթին ապագա մտավորականին ուսանի բնագիտության, մաթեմատիկայի և հումանիտար գիտությունների ուսումնասիրման առարկաների ու մեթոդոլոգիայի ընդհանրություններին ու տարբերություններին, որ նման մտավորականն իր հետագա գործունեության ընթացքում հնարավորին չափ քիչ ենթարկվի զանազան մոլորություններին, նախապաշարմունքներին ու սևահավատություններին: Դասընթացի ուսումնասիրման ընթացքում կներկայացվի ժամանակակից բնագիտությունը համապիտանի մեթոդների և օրենքների ամբողջության մեջ՝ ցուցադրելով շրջապատող աշխարհի ճանաչման ռացիոնալ մեթոդի առանձնահատկությունը, բնագիտության տրամաբանությունը և կառուցվածքը:

Դասընթացի խնդիրներն են՝

1. Ձևավորել բնագիտական աշխարհայացք:
2. Ծանոթացնել բնագիտության զարգացման պատմությանը:
3. Բացատրել բնության համակարգերի կազմավորման, կառուցվածքի և զարգացման օրինաչափությունները:
4. Ուսանողներին ծանոթացնել բնագիտության զարգացման ներկա միտումներին:

Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝

ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն

1. Ներկայացնելու բնագիտության զարգացման փուլերը:
2. Ներկայացնելու բնագիտության հիմնական սկզբունքները:
3. Բնութագրելու բնության համակարգերի կառուցվածքի, առաջացման և էվոլյուցիայի կոնցեպցիաները:

61

բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ

1. Կիրառելու բնության համակարգերի կառուցվածքի, զարգացման ընդհանուր սկզբունքների և օրինաչափությունների վերաբերյալ գիտելիքները տարբեր հետազոտություններում:
2. Կատարելու հաշվարկներ որոշակի գործընթացների վերաբերյալ և տալ որակական ու քանակական գնահատական բնության երևույթների վերջնական արդյունքների մասին:

3. Կատարելու համապատասխան եզրակացություններ բնության առավել ընդհանուր համակարգերի վերաբերյալ: գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ 1. Թիմային աշխատանքի ընթացքում հստակ ներկայացնելու սեփական միտքը: 2. Օգտվելով տարբեր աղբյուրներից կատարելու վերլուծություններ և դասակարգելու ստացած ինֆորմացիան: 3. Ստեղծագործելու՝ պահպանելով մասնագիտական էթիկայի նորմերը:
Դասընթացը ձյավորում է կրթական ծրագրի հետյալ վերջնարդյունքները. Գ3. քննադատորեն վերլուծելու և եզրահանգումներ կատարելու տեսությունների, ուսումնասիրությունների և կիրառական հիմնախնդիրների վերաբերյալ: Գ5. ստեղծագործաբար կիրառելու ձեռքբերված գիտելիքը, ընկալելու և տարածելու նոր տեղեկատվությունը:
Կիրառվում են դասավանդման 7 ուսումնառության հետյալ ձյերն ու մեթոդները. 1. խոսքային մեթոդները (դասախոսումը, բացատրումը, պատմումը, զեկուցումը), 2. գործնական մեթոդները (վարժությունների և տնային առաջադրանքի կատարումը), 3. տրամաբանական մեթոդները (ինդուկտիվ, դեդուկտիվ, անալոգիա), 4. ճանաչողական-ստեղծագործական մեթոդները (բացատրական-ցուցադրական, պրոբլեմային-որոնողական), 5. համագործակցային ուսուցման մեթոդները (թիմային և խմբային աշխատանքներ), 6. քննադական մտածողության մեթոդները, 7. խմբային աշխատանքի մեթոդները, 8. ինքնուրույն աշխատանքի մեթոդները, 9. վերահսկողության մեթոդները (գրավոր և բանավոր, պլանավորված և ոչ պլանավորված վերահսկողություն):
Գնահատման մեթոդները 7 չափանիշներն են. Ստուգաբ. Ուսանողին տրվում է ինքնուրույն աշխատանք ռեֆերատի տեսքով՝ դասընթացին վերաբերվող: Տրվում է ռեֆերատը բանավոր և ժամանակակից մեթոդներով ներկայացնելու հնարավորություն, եթե ուսանողը ինքնուրույն աշխատանքը ներկայացնում է դրսևորելով անհրաժեշտ վերջնարդյունքի 50 տոկոսից ավելին նա ստանում է ստուգված:
Դասընթացը բաղկացած է հետյալ հիմնական թեմաներից. Թեմա 1. Բնագիտության ժամանակակից կոնցեպցիաներ առարկայի ⁶² նպատակները, խնդիրները, ուսումնասիրության մեթոդները և զարգացման հիմնական փուլերը: Թեմա 2. Բնագիտական և հումանիտար մշակույթներ: Աշխարհի մեխանիկական, էլեկտրամագնիսական և ժամանակակից պատկերները: Թեմա 3. Նյութի կառուցվածքի կոնցեպցիաները: Միկրոաշխարհի կառուցվածքների և փոխազդեցությունների կոնցեպցիաները: Տարրական մասնիկները: Հիմնարար փոխազդեցությունները: Թեմա 4. Հարաբերականության հատուկ և ընդհանուր սկզբունքները: Անորոշությունը աշխարհում: Անորոշությունների առնչություն: Լրացման սկզբունք: Թեմա 5. Աստղերի, մոլորակների և տիեզերքի կառուցվածքի, առաջացման և էվոլյուցիայի կոնցեպցիաները: Թեմա 6. Կենդանի նյութի ձևերը, հատկությունները և կազմավորման մակարդակները: Թեմա 7. Էվոլյուցիոն կենսաբանության կոնցեպցիաները:
Հիմնական գրականության ցանկ.

1. Ալանյան Լ., Բնագիտության ժամանակակից կոնցեպցիաներ, ԵՊՀ, Երևան, 2007:
2. Канке В.А., Концепции современного естествознания, Логос. Москва, 2002.
3. Концепции современного естествознания Питер 2008 , (Под. редакц. Л. А. Михайлова).

1.0201/B19	2.Տնտեսագիտության հիմունքներ	3.2 ECTS կրեդիտ
4.2 Ժամ/շաբ.	5.30/0/0	
6. 4-րդ կիսամյակ	7.Ստուգաբա	
8.Դասընթացի նպատակն Է՛նուսանողների մոտ ձևավորել համակարգված տրամաբանական մտածողություն և տալ տնտեսագիտական ընդհանուր գիտելիքներ:		
Դասընթացի խնդիրները. 1. Ուսանողներին մեկնաբանել տնտեսագիտության հիմնարար օրենքները կատեգորիաները, ցուցանիշները: 2. Ուսանողներին բացատրել շուկայական տնտեսության սկզբունքները: 3. Ուսուցանել ուսանողներին օգտվել մասնագիտական գրականությունից, օրենքներից: 4. Ուսանողներին զինել միկրո և մակրո ցուցանիշները հասկանալու, վերլուծելու կարողություններով:		
9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն 1. Սահմանելու և մեկնաբանելու շուկայական տնտեսության առանձնահատկությունները, սկզբունքները, տնտեսական օրենքները: 2. Ներկայացնելու շուկայի մոդելները, ռեսուրսների շուկաները և դրանց առանձնահատկությունները: բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ 1. Ներկայացնելու միկրո, մակրո ցուցանիշները, ֆինանսաբանկային համակարգը: 2. Վերլուծելու տնտեսական իրավիճակները: գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ 1. Աշխատելու թիմում: 2. Տրամաբանորեն ճիշտ, փաստարկված և հստակ կառուցել բանավոր և գրավոր խոսքը, հմտորեն հաղորդակցվել հանրության հետ:		
10.Դասընթացը ձյավորում է կրթական ծրագրի հետյալ վերջնարդյունքները. Գ3. քննադատորեն վերլուծելու և եզրահանգումներ կատարելու⁶³ տեսությունների, ուսումնասիրությունների և կիրառական հիմնախնդիրների վերաբերյալ: Գ5.ստեղծագործաբար կիրառելու ձեռքբերված գիտելիքը, ընկալելու և տարածելու նոր տեղեկատվությունը:		
11.Կիրառվում են դասավանդման 3 ուսումնառության հետյալ ձեռն ու մեթոդները. 1. Դասախոսություններ 2. Սեմինարներ, քնարկումներ և բանավեճեր 3. Խմբային աշխատանքներ 4. Ռեֆերատներ		
12.Գնահատման մեթոդները 3 չափանիշներն են.		

Վերջնարդյունքների ձևավորումը ստուգելու համար ստուգարքն անցկացվում է բանավոր հարցման ձևով: Ուսանողին տրվում է 4 հարց դասընթացի բովանդակությունից, որոնց բավարար պատասխանի դեպքում ստուգարքը համարվում է հանձնված:

13. Դասընթացը բաղկացած է հետյալ հիմնական թեմաներից.

Թեմա 1. Տնտեսագիտության տեսության առարկան և մեթոդը: **Թեմա 2.** Տնտեսական զարգացման ընդհանուր խնդիրները: **Թեմա 3.** Տնտեսության շուկայական համակարգը և եկամտի շրջապտույտը: **Թեմա 4.** Անհատական շուկաների վերլուծությունը, պահանջարկ և առաջարկ: **Թեմա 5.** Սպառողի վարքի տեսություն: **Թեմա 6.** Արտադրության ծախսերի տնտեսություն: **Թեմա 7.** Շուկայի կառուցվածքը և գնի ու արտադրության ծավալի որոշումը: **Թեմա 8.** Ձեռնարկությունների ու կազմակերպությունների տիպերը և տեսակները: **Թեմա 9.** Ռեսուրսների գների ձևավորումը: **Թեմա 10.** Մակրոտնտեսական ցուցանիշներ: Ազգային հաշիվների համակարգը: **Թեմա 11.** Մակրոտնտեսական կայունություն և տատանումներ: **Թեմա 12.** Փողը և բանկային համակարգը, դրամավարկային քաղաքականություն: **Թեմա 13.** Պետական բյուջեն և ֆիսկալ քաղաքականությունը: **Թեմա 14.** Միջազգային առևտրի տեսություն: **Թեմա 15.** Վճարային հաշվեկշիռ և արժույթային կուրսեր:

14. Հիմնական գրականության ցանկ.

1. Գորթնի Ջ. , Տնտեսագիտություն: ԵՊՏՀ հրատ., Երևան, 1999:
2. Սամուելսոն Ս., Նորթհանուս Ու., Տնտեսագիտություն, Երևան, 1997:
3. Макконнелл К.Р., Брю С.Л. Экономика. 17-ое изд., Москва, 2009.
4. Экономическая теория. Учебник под ред. В. Камаева, Москва, 1998

1. 0304/B19	2.Տրամաբանության հիմունքներ	3.2 ECTS կրեդիտ
4.2 Ժամ/շաբ.	5. 30/0/0	
6. 4-րդ կիսամյակ	7.Ստուգարք	
8.Դասընթացի նպատակն է՝ ուսումնասիրել մտածողության օրենքները և կանոնները, սովորեցնել մտածել, կոռեկտ դատել, զերծ մնալ տրամաբանական այն սխալներից:		
Դասընթացի խնդիրները.		
1. Ցույց տալ հասկացության և բառի տարբերությունները: 2. Ծանոթացնել հասկացության տեսակների, տրամաբանական հնարների հետ: 3. Ծանոթացնել տրամաբանության և լոգիկայի ստույգ կապին, անդրադառնալ դատողության տեսակներին, տրամաբանության օրենքներին: 4. Ծանոթացնել մտահանգման տարբեր տեսակներին և նրանց կանոններին, պարզաբանել ապացուցման և հերքման եղանակները, նրանց եղանակները, բացահայտել ապացուցման և հերքման ընթացքում հնարքները, տրամաբանական սխալները:		
9.Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝		
ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն		
1. Սահմանելու հասկացության, նրա տեսակների, հասկացության ծավալների միջև հիմնական հարաբերությունները, տրամաբանական հնարները: 2. Մեկնաբանելու դատողության, նրա տեսակների, դատողությունների միջև հիմնական հարաբերությունների, տրամաբանական հիմնական օրենքները: 3. Սահմանելու մտահանգումը, նրա տեսակները, անհրաժեշտ մտահանգման տեսակները, նրանց		

կանոնները, ապացուցումն ու հերքումը, նրանց տեսակները, վարկածը, տրամաբանական սխալները: բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ 1. Բաժանելու, դասակարգելու, տեսակավորելու հասկացությունները, դրանց տեսակները: 2. Չանազանելու հասկացությունն ու դատողությունը, դատողությունները տեսակավորելու ըստ տարբեր հիմքերի, գործածելու տրամաբանության հիմնական օրենքները: 3. Չանազանելու մտահանգման տարբեր տեսակները, անսխալ ապացուցել և հերքել: գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ 1. Կառուցելու և հիմնավորելու սեփական մտքերը առանց տրամաբանական սխալների:	
10. Դասընթացը ձյավորում է կրթական ծրագրի հետյալ վերջնարդյունքները. Գ4. պատրաստելու զեկուցումներ, ներկայացնելու հետազոտությունների արդյունքները, վարելու գիտական բանավեճեր:	
11. Կիրառվում են դասավանդման 3 ուսումնառության հետյալ ձևերն ու մեթոդները. 1. դասախոսություն 2. քննարկում 3. բանավեճ	
12. Գնահատման մեթոդները 3 չափանիշներն են. Վերջնարդյունքների ձևավորումը ստուգելու համար անց է կացվում բանավոր հարցում:	
13. Դասընթացը բաղկացած է հետյալ հիմնական թեմաներից. Թեմա 1. Տրամաբանություն առարկան և նրա դերն ու նշանակությունը: Թեմա 2. Հասկացություն: Թեմա 3. Դատողություն: Թեմա 4. Տրամաբանության օրենքները: Թեմա 5. Մտահանգում: Թեմա 6. Ապացուցում և հերքում: Թեմա 7. Պարալոգիզմ, սոփեստություն, սրամտություն, Պարադոքս: Հիպոթեզ:	
14. Հիմնական գրականության ցանկ. 1. Բրուսյան Գ., Տրամաբանության դասընթաց, Երևան, 1976: 2. Кондаков Н., Логический словарь, Москва, 1975. 3. Гетманов А., Логика, Москва, 1993. 4. Маковелский А., История логики, Москва, 1967. 5. Демидов И., Логика, Москва, 2004:	

ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ԿԱՌՈՒՑԱՄԱՍ

Պարտադիր դասընթացներ

1. 0303/B20	2. ԿՆՀ մոբիլոգիա և ԲՆԳ ֆիզիոլոգիա	3. 5 ECTS կրեդիտ
4. 4 ժամ/ շաբ.	5. 45/0/15	
6. 1-ին կիսամյակ	7. Եզրափակիչ գնահատումով	
8. Դասընթացի նպատակն է՝ ձևավորել կենտրոնական նյարդային համակարգի կառուցվածքային առանձնահատկությունների և գործառույթների, բարձրագույն նյարդային գործունեության հիմնական օրինաչափությունների վերաբերյալ լիարժեք մասնագիտական գիտելիքներ, ինչպես		

նաև դրանց գործնական կիրառման կարողություններ և հմտություններ:

9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝

ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն

1. Սահմանելու և մեկնաբանելու մարդու կենտրոնական նյարդային համակարգի կառուցվածքագործառնական հիմքերը, գործառնության մեխանիզմները:
2. Ներկայացնելու և քննարկելու մարդու կենտրոնական նյարդային համակարգի ֆիլո- և օնոգենները:
3. Վերլուծելու միջնորդանյութերի դերը ԿՆՀ-ի գործառնության մեջ:
4. Սահմանելու բարձրագույն նյարդային գործունեության մեխանիզմները և օրինաչափությունները:
5. Սահմանելու նոր կոնցեպտուալ մոտեցումները գիտական հիմնախնդիրների լուծման ժամանակ:

բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ

1. Կիրառելու ստացած գիտելիքները նորմայում և ախտաբանության մեջ հոգեկանի ուսումնասիրման ժամանակ:
2. Կապ հաստատելու օրգանիզմի նյարդային համակարգի կազմավորման և ֆիզիոլոգիական գործընթացների միջև:
3. Բացատրելու տարբեր հոգեկան վիճակների, հատկությունների և գործընթացների ուղեղային ապահովման առանձնահատկությունները:
4. Որոշելու կենտրոնական նյարդային համակարգի գործունեության խանգարումների ուղեղային բաժինների ախտահարումները,

գ. ընդհանրական/հոխանցելի կարողություններ

1. Կիրառելու նյարդային համակարգի գործառնությունների ուսումնասիրման մեթոդները և հնարքները,
2. Կիրառելու ԿՆՀ-ի և ԲՆԳ-ի գործառնության վերաբերյալ տեղեկության հավաքագրման, մշակման և պահպանման մեթոդները:

10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.

Մ2. Բացահայտելու հոգեբանական հիմնախնդիրները մարդու հոգեկան զարգացման օրինաչափությունները, մեխանիզմները, առանձնահատկությունները, հոգեկանի նորմալ և ախտաբանական դրսևորումները:

Մ4. Ճանաչելու հոգեբանության հիմնարար և կիրառական բնագավառներին առնչվող հոգեբանական փաստերը և օրինաչափությունները, բացատրելու դրանց դերն ու նշանակությունը անհատի և հասարակության կյանքում:

Բ3. Տարբերակելու և մեկնաբանելու հոգեբանական երևույթները, մարդու կյանքի ~~60~~ գործունեության տարբեր ոլորտներում առկա հոգեբանական խնդիրները, իրականացնելու այդ խնդիրների լուծմանն ուղղված գործողություններ:

Գ1. Համագործակցելու տվյալ և հարակից ոլորտների մասնագետների հետ, աշխատելու մասնագիտական միջավայրում, պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:

Գ4. Պատրաստելու զեկուցումներ, ներկայացնելու հետազոտությունների արդյունքները, վարելու գիտական բանավեճեր,

Գ5. Ստեղծագործաբար կիրառելու ձեռքբերված գիտելիքը, ընկալելու և տարածելու նոր տեղեկատվությունը:

11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

1. դասախոսություն,
2. սեմինար պարապմունք
3. գործնական պարապմունք
4. տեսանյութերի դիտում
5. գրականության ինքնուրույն վերլուծություն,
6. բանավոր զեկուցում:

12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

1-ին ընթացիկ քննությունը գնահատվում է առավելագույնը 5 միավոր.

Գնահատման մեթոդ. ամփոփ տրամաբանական պատասխաններ հարցերին՝ գրավոր կերպով, թեստային աշխատանք:

Գնահատման չափանիշներ. նյութի ճիշտ մեկնաբանություն, ինքնուրույնություն:

2-րդ ընթացիկ քննությունը գնահատվում է առավելագույնը 5 միավոր.

Գնահատման մեթոդ. ամփոփ տրամաբանական պատասխաններ հարցերին գրավոր կերպով, թեստային աշխատանք

Գնահատման չափանիշներ. նյութի ճիշտ մեկնաբանություն, ինքնուրույնություն:

Եզրափակիչ քննությունը գնահատվում է առավելագույնը 10 միավոր..

Գնահատման մեթոդ. բանավոր քննություն ըստ առաջադրված հարցաշարի:

Գնահատման չափանիշներ. հարցերի առանցքային կողմերի իմացություն, վերլուծական պատասխաններ:

13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.

Բաժին 1. Ներածություն: ԿՆՀ մորֆոլոգիա և ԲՆԳ ֆիզիոլոգիա առարկան: ԿՆՀ մորֆոլոգիա և ԲՆԳ ֆիզիոլոգիա առարկայի նպատակը և խնդիրները: Նյարդային համակարգի զարգացումը ֆիլո- և օնտոգենեզում: Նեյրոնի կառուցվածքային և ֆունկցիոնալ առանձնահատկությունները: Մինապս, կառուցվածքը, տեսակները, սինապսում նյարդային ազդակի փոխանցման մեխանիզմները: Ռեֆլեկտոր աղեղի կառուցվածքը: Միջնորդանյութերը և դրանց դասակարգումը: Միջնորդանյութերի դերը հոգեկանի գործառնության մեջ:

Բաժին 2. Կենտրոնական նյարդային համակարգի բաժինների կառուցվածքագործառնական առանձնահատկությունները: ԿՆՀ-ի բաժինների կառուցվածքը, դրանց միջև առկա կառուցվածքային և ֆունկցիոնալ կապերը, ախտահարման ժամանակ առաջացած խանգարումները: Ողնուղեղի կառուցվածքագործառնական առանձնահատկությունները՝ ողնուղեղի գորշ նյութի կառուցվածքը և ֆունկցիաները, սպիտակ նյութը (կպուկային, զուգորդական և պրոյեկցիոն նյարդաթելերի ընթացքը և դերը): Գլխուղեղի կառուցվածքը: Երկարավուն ուղեղի կառուցվածքագործառնական առանձնահատկությունները: Երկարավուն ուղեղի գործառնության հոգեբանական և ֆիզիոլոգիական դրսևորումները: Ուղեղիկի կառուցվածքը և դրա խանգարումները: Միջին ուղեղի կառուցվածքը և գործառնությունը: Միջանկյալ ուղեղի կառուցվածքը: 12 գոց գանգուղեղային նյարդերի տեղդրությունը, գործառնությունը: Գլխուղեղի մեծ կիսագնդերի կառուցվածքը, դրա ֆունկցիոնալ բեռնվածությունը:

Բաժին 3. ԲՆԳ ֆիզիոլոգիայի ուսումնասիրության մեթոդոլոգիա. նյարդային համակարգի ռեֆլեկտոր գործունեությունը, պայմանական և ոչ պայմանական ռեֆլեքսների առանձնահատկությունները, պայմանական և ոչ պայմանական արգելակում և դրանց դերը հոգեկանի գործառնության մեջ: Պայմանառեֆլեկտոր գործունեության օրինաչափությունները: Պայմանական ռեֆլեքսների գոյացման մեխանիզմները: Ուղեղի ինտեգրատիվ գործունեություն: Վարքի ձևերը: Վարքի կազմակերպման գործոնները:

14. Հիմնական գրականության ցանկ.

1. Шербатых Ю.В., Туровский Я.А. Анатомия центральной нервной системы для психологов: Учебное пособие. СПб.: Питер, 2007. 128 с.
2. Плотникова М. В. Анатомия центральной нервной системы : учеб. Пособие. Тюмень: Изд-во ТюмГУ, 2009, 188 с
3. Анатомия, физиология, психология человека : краткий иллюстрированный словарь/ ред. А.С.Батуев. Санкт-Петербург: Питер, 2005, 256 с.
4. Tortora, G.J., Derrickson, B. *Principles of Anatomy and Physiology (15th edition)*. Publisher. J. Wiley, 2016
5. Դասախոսությունների տեքստեր և մեթոդական ուղեցույց նկարներով՝ էլեկտրոնային կրիչով:

1. 0303/ B21	2. Մասնագիտության ներածություն	3. 2 ECTS կրեդիտ
4. 2 ժամ/ շաբ.	5. 30/0/0	
6. 1-ին կիսամյակ	7. Առանց ընթացիկ գնահատման	
8. Դասընթացի նպատակն է՝ • իրազեկել ուսանողին ուսումնական գործունեության առաձնահատկությունների մասին, նպաստել հոգեբանության բնագավառում գիտելիքների ձեռքբերմանը և կիրառմանը: • ուսանողներին ծանոթացնել հոգեբանության գիտական հիմունքներին, տեսություններին և հիմնական բնագավառներին, զարգացման ժամանակակից միտումներին:		
9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն 1. նկարագրելու հոգեբանի մասնագիտական գործունեության բովանդակությունը, առանձնահատկությունները, 2. տարբերակելու ուսումնական գործունեության ձևերը, բովանդակությունը, պահանջները և տրամաբանությունը: բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ 1. ճանաչելու արդի հոգեբանության հիմնադրույթները և հասկացությունները, 2. վերլուծելու հոգեբանության տարբեր բնագավառներում գիտելիքների ձեռքբերման ուղիները, գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ 1. կազմակերպելու իր ուսումնական գործունեությունը ինչպես լսարանային պայմաններում, այնպես էլ ինքնուրույն ուսումնական և հետազոտական աշխատանքներում:		
10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները. Ա2. Բացահայտելու հոգեբանական հիմնախնդիրները մարդու հոգեկան զարգացման օրինաչափությունները, մեխանիզմները, առանձնահատկությունները, հոգեկանի նորմալ և ախտաբանական դրսևորումները: Ա4. Ճանաչելու հոգեբանության հիմնարար և կիրառական բնագավառներին առընչվող հոգեբանական փաստերը և օրինաչափությունները, բացատրելու դրանց դերն ու նշանակությունը անհատի և հասարակության կյանքում: Բ4. Համադրելու հոգեբանական աշխատանքի տարբեր մոտեցումները, գտնելու մասնագիտական լուծումներ և ցուցաբերելու ստեղծագործական մոտեցում: Գ1. Համագործակցելու տվյալ և հարակից ոլորտների այլ մասնագետների հետ, աշխատելու մասնագիտական միջավայրում,		
11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները 1. դասախոսություն, 2. քննարկում, 3. ինքնուրույն աշխատանքներ:		

12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

Առանց ընթացիկ գնահատման քննությունը գնահատվում է 20 միավոր:

13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.

Թեմա 1. Հոգեբանության զարգացման համառոտ պատմությունը, փուլերը: Ժամանակակից հոգեբանության ուղղությունները: **Թեմա 2.** Հոգեբանության որպես գիտություն զարգացման նախապայմանները և հիմնական փուլերը: **Թեմա 3.** Հոգեբանության ուսումնասիրման առարկան և խնդիրների շրջանակը: **Թեմա 4.** Հոգեկանի կառուցվածքը՝ հոգեկան հատկություններ, վիճակներ, գործընթացներ: **Թեմա 5.** Հոգեբանական հետազոտության մեթոդները և մեթոդիկաները: **Թեմա 6.** Հոգեբանության բնագիտական հիմքերը: Հոգեբանության սոցիալական և հումանիտար հիմքերը: **Թեմա 7.** Անձի կառուցվածքը: Անձի տեսությունները: **Թեմա 8.** Հոգեբանության հիմնական բնագավառները, զարգացման ժամանակակից միտումները: **Թեմա 9.** Հոգեբանության հիմնական սկզբունքները (դետերմինիզմի, զարգացման, ակտիվության): **Թեմա 10.** Հոգեկանի էվոլյուցիոն զարգացում: Հոգեկանի զարգացման փուլերը ֆիլոգենետիկ:

14. Հիմնական գրականության ցանկ.

1. Ավանեսյան Հ.Մ., Հովհաննիսյան Ս.Վ., Հովհաննիսյան Հ.Ռ., Ասրիյան Է.Վ., Հոգեբանություն (դեմքեր, փաստեր): Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2010:
2. Климов Е.А., Психология как профессия. М.: МГУ, 2009
3. Маклаков А.Г. Общая психология. – СПб.: Питер, 2006. – 583с.
4. Introduction to Psychology// https://ocw.mit.edu/ans7870/9/9.00SC/MIT9_00SCF11_text.pdf

1. 0303/ B22	2. Իմացական գործընթացների հոգեբանություն և պրակտիկում-1	3. 6 ECTS կրեդիտ
4. 6 ժամ/ շաբ.	5.60/30/0	
6. 1-ին կիսամյակ	7. Էզրափակիչ գնահատումով	
8. Դասընթացի նպատակն է՝ 1. Ձևավորել պերցեպտիվ գործընթացների և ուշադրության հոգեբանական առանձնահատկությունների, հիմնական տեսական և կիրառական մոտեցումների և հայեցակարգերի վերաբերյալ ամբողջական պատկերացումներ: 2. Ընդլայնել և լրացնել գիտելիքները պերցեպտիվ գործընթացների և ուշադրության, որպես հոգեբանական երևույթների, զարգացման, օրինաչափությունների, տեսակների, առանձնահատկությունների և ուսումնասիրման մեթոդների մասին: 3. Զարգացնել մեթոդոլոգիական գիտելիքները, որը թույլ կտա ուսանողին համադրել անհատական մոտեցումները ընդհանուր, համակարգային մոտեցումների հետ:		
9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն 1. Մեկնաբանելու զգայության, ընկալման, ուշադրության հոգեբանության հիմնական տեսական (դասական և ժամանակակից) մոտեցումները: 2. Ներկայացնելու և վերարտադրելու պերցեպտիվ գործընթացների հայրենական և արտասահմանյան հեղինակների կողմից մշակված տեսական և կիրառական հիմքերը: 3. Վերլուծելու պերցեպտիվ գործընթացների և ուշադրության վերաբերյալ հիմնարար գրականությունը: 4. Քննարկելու զգայության, ընկալման, ուշադրության հոգեբանության հիմնական փորձարարական մոտեցումները, հիմնական ուղղությունները, առաջադրանքներն ու խնդիրները:		
բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ 1. Ճանաչելու և մեկնաբանելու պերցեպտիվ գործընթացների և ուշադրության հոգեբանական առանձնահատկությունները, օրինաչափությունները, հիմնական օրենքները:		

2. Քննարկելու զգայության, ընկալման և ուշադրության ծագումնաբանական խնդիրները:
3. Տարբերակելու նրանց բնութագրող հիմնական հասկացության համակարգը:
4. Ինքնուրույն իրականացնելու ուսումնասիրություններ՝ փորձարարական ճանապարհով:

գ. ընդհանրական/հոխանցելի կարողություններ

1. Պատրաստելու բանավոր զեկուցումներ պերցեպտիվ գործընթացների հոգեբանությանը վերաբերող լրացուցիչ գրականությունից:
2. Վերլուծելու և եզրակացություններ կատարելու պերցեպտիվ գործընթացների տեսական դրույթների, և գործնական ու կիրառական հիմնախնդիրների վերաբերյալ:
3. Կիրառելու գիտելիքները հոգեբանական այլ գործընթացների և երևույթների դրսևորման հոգեբանական առանձնահատկությունների և պատճառահետևանքային կապերի բացահայտման համար:

10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.

Ա1.Նկարագրելու հոգեբանության հիմնական մեթոդաբանական սկզբունքները, արդի և հիմնարար տեսությունները, ներկայացնելու դրանց առնչվող հայեցակարգերը, մոտեցումներն ու հասկացությունները, բացատրելու դրանց կիրառական նշանակությունը հասարակական կյանքի տարբեր ոլորտներում:

Ա2.Բացահայտելու հոգեբանական հիմնախնդիրները՝ մարդու հոգեկան զարգացման օրինաչափությունները, մեխանիզմները, առանձնահատկությունները, հոգեկանի նորմալ և ախտաբանական դրսևորումները:

Ա3.Սահմանելու հոգեբանական հետազոտության կազմակերպման, տվյալների հավաքագրման, արդյունքների վերլուծության և մեկնաբանման հիմնական մեթոդները, մատնանշելու դրանց կիրառման ուղիները, հնարավորությունները և սահմանափակումները:

Բ1.Կիրառելու հոգեբանական հետազոտության հիմնական մեթոդները ըստ նշանակության, վերլուծելու և մեկնաբանելու ստացված արդյունքները մասնագիտական (աշխատանքի կամ ուսումնառության) խնդիրների լուծման համար:

Բ2.Գործնականում կիրառելու հոգեախտորոշիչ մեթոդներ, մասնագիտական վերլուծության օգնությամբ կատարելու հիմնավորված եզրահանգումներ:

Գ3.Քննադատորեն վերլուծելու և եզրահանգումներ կատարելու տեսությունների, ուսումնասիրությունների և կիրառական հիմնախնդիրների վերաբերյալ:

Գ4.Պատրաստելու զեկուցումներ, ներկայացնելու հետազոտությունների արդյունքները, վարելու գիտական բանավեճեր:

Գ5.Ստեղծագործաբար կիրառելու ձեռքբերված գիտելիքը, ընկալելու և տարածելու նոր տեղեկատվությունը:

11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

1. դասախոսություն՝ տեսական նյութի մատուցում
2. սեմինար պարապմունք, մենագրությունների ինքնուրույն ընթերցանություն^{7/8} և խմբային քննարկում
3. գործնական պարապմունք և ինքնուրույն կատարած հետազոտությունների ներկայացում
4. գրականության ինքնուրույն վերլուծություն և բանավոր զեկուցում:

12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

1-ին ընթացիկ քննությունը գնահատվում է առավելագույնը 5 միավոր.

Գնահատման մեթոդ. ամփոփ վերլուծական պատասխաններ հարցերին գրավոր կերպով և թեսթային աշխատանք:

Գնահատման չափանիշներ. մտքի տրամաբանվածություն, ինքնուրույնություն, նյութի ճիշտ մեկնաբանություն:

2-րդ ընթացիկ քննությունը գնահատվում է առավելագույնը 5 միավոր.

Գնահատման մեթոդ. ամփոփ վերլուծական պատասխաններ հարցերին գրավոր կերպով և թեսթային աշխատանք:

Գնահատման չափանիշներ. մտքի տրամաբանվածություն, ինքնուրույնություն, նյութի ճիշտ մեկնաբանություն:

Եզրափակիչ քննությունը գնահատվում է առավելագույնը 10 միավոր.

Գնահատման մեթոդ. բանավոր քննություն ըստ առաջադրված հարցաշարի:

Գնահատման չափանիշներ. հարցերի առանցքային կողմերի իմացություն, վերլուծական պատասխաններ:

13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.

Բաժին 1. Ներածություն: Հոգեկանի կառուցվածքը: **Բաժին 2.** Զգայություն: **Բաժին 3.** Ընկալում: **Բաժին 4.** Ուշադրություն:

14. Հիմնական գրականության ցանկ.

1. Գրին Է.Ս., Հոգեբանությունը իրավապահ գործունեությանում. - Եր. Զանգակ-97, 2007. - 144 էջ
2. Годфруа Ж., Что такое психология. Т. 2, М. Мир, 1992., 376 с.
3. Рубинштейн С.Л., Основы общей психологии. – СПб.: Питер, 2002. 700 с.
4. Фаликман М.В., Внимание. М. АСАДЕМ 2006. - 455 с.
5. Шифман Х., Ощущение и восприятие, 5-е изд. - СПб.: Питер, 2003.-928 с.

1. 0303/ B23	2. Անձնային աճի պրակտիկում	3. 2 ECTS կրեդիտ
4. 2 ժամ/ շաբ.	5. 0/30/0	
6. 1-ին կիսամյակ	7. Առանց եզրափակիչ գնահատման	
8. Դասընթացի նպատակն է՝ 1. ծանոթացնել ուսանողներին «հասուն անձ», «անձնային աճ» հասկացությունների էությանը, բավանդակությանը, 2. տրամադրել գիտելիքներ ինքնակարգավորման էության, նպատակների և նպատառող գործոնների վերաբերյալ, 3. իրազեկել անձնային աճին նվիրված թրենինգների բովանդակային կողմերին, նպատակներին:		
9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն 1. սահմանելու «Անձնային աճ» հասկացությունը, ներկայացնելու «Անձնային աճ» հասկացության ծագման պատմությունը, մեկնաբանելու դրա էությունը, բնութագրելու հիմնական գործոնները, 2. բացատրելու ինքնակարգավորման առանցքային կողմերը և հմտությունները, 3. քննարկելու անձնային աճին ուղղված հանդիպումների կազմակերպման էական առանձնահատկությունները, բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ 1. պլանավորելու, կազմելու անձնային աճին ուղղված հանդիպումներ, 2. կազմակերպելու և իրականացնելու անձնային աճին ուղղված առանձին վարժություններ տարիքային տարբեր խմբերում, 3. վերլուծելու և կարգավորելու սեփական մտքերն ու հույզերը, գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ		71

1. կիրառելու ինքնակարգավորման և անձնային աճին ուղղված հմտությունները: 10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները. Ա5. Թվարկելու հոգեբանի մասնագիտական գործունեության հիմնական էթիկական սկզբունքները, մատնանշելու դրանց նշանակությունը և պահպանման անհրաժեշտությունը: Բ4. Համադրելու հոգեբանական աշխատանքի տարբեր մոտեցումները, գտնելու մասնագիտական լուծումներ և ցուցաբերելու ստեղծագործական մոտեցում: Բ5. Կազմակերպելու իր աշխատանքային և/կամ ուսումնական գործունեությունը ստացած տեսագործական գիտելիքներին համապատասխան:		
11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները. 1. դասախոսություն 2. քննարկում 3. գործնական վարժանքներ:		
12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են. 1-ին ընթացիկ ստուգումը գնահատվում է առավելագույնը 10 միավոր. <i>Գնահատման մեթոդը՝</i> ամփոփ վերլուծական գրավոր պատասխաններ հարցերին, <i>Գնահատման չափանիշները՝</i> նյութի ինքնուրույն վերլուծություն, պատասխանների ամբողջականություն 2-րդ ընթացիկ ստուգումը գնահատվում է առավելագույնը 10 միավոր. <i>Գնահատման մեթոդները՝</i> ինքնուրույն աշխատանքի գնահատում (գործնական առաջադրանքի իրականացում և վերլուծություն), <i>Գնահատման չափանիշները՝</i> կատարված աշխատանքի համապատասխանությունը առաջադրված նկարագրիչներին, ռեֆլեքսիայի և ինքնավերլուծության առկայություն		
13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից. Բաժին 1. Անձ, անձնային աճ, հասուն անձ, ինքնակարգավորում: Հասուն անձի էական բնութագրիչները: Հասուն անձի իմացական, հուզական և վարքային բաղադրիչների նկարագիրը: Անձնային աճ հասկացության պատմական հիմքերը: Անձնային աճի հետևանքով տեղի ունեցող փոփոխությունները: Անձնային աճի ներանձային և միջանձնային գործոնները: Բաժին 2. Անձնային աճին նպաստող հանդիպումների կառուցվածքը, խմբային աշխատանքների օրինակներ: Անձնային աճին նվիրված խմբեր: Անձնային աճի խմբերի կազմակերպման սկզբունքները: Անձնային աճի խմբերի հանդիպումների կառուցվածքը, նպատակները: Բաժին 3. Գործնական հանդիպումներ և վարժանքներ. սեփական ռեսուրսների բացահայտում և ճանաչում, աղեկվատ ինքնագնահատականի կառուցում, ինքնագիտակցության բաղադրիչների վերակառուցում, հուզական ինքնակարգավորման հմտությունների, ամբողջական Ես-կերպարի, կենսական լավատեսության և դրական ինքնընկալման ձևավորում:		
14. Հիմնական գրականության ցանկ. 1. Зайцева Т.В., Теория психологического тренинга. Психологический тренинг как инструментальное действие. СПб.: Речь, М.: Смысл, 2002. 2. Карелин А., Большая энциклопедия психологических тестов. Изд. Эксмо, 2007. 3. Рамедник Д.М., Тренинг личностного роста: Учебное пособие. – М.: ФОРУМ: ИНФРА –М, 2007. 4. Шевцова И.В., Тренинг личностного роста, СПб.: Речь, 2003. 5. http://www.essentiallifefskills.net/personaldevelopmentarticles.html		

1. 0303/ B24	2. Իմացական գործընթացների հոգեբանություն և պրակտիկում-2	3. 6 ECTS կրեդիտ
4. 6 ժամ/շաբ.	5. 60/30/0	
6. 2 –րդ կիսամյակ	7. եզրափակիչ գնահատումով	

8. Դասընթացի նպատակն է՝

1. ուսանողներին ծանոթացնել կոգնիտիվ գործընթացների հոգեբանական ուսումնասիրություններին, ցույց տալ հոգեկան արտացոլման բարձրագույն ձևերի յուրակերպությունը,
2. ներկայացնել դասական և ժամանակակից տեսությունները, տալ հիմնական հարցադրումների և խնդիրների գիտական բացատրությունները,
3. ծանոթացնել դրանց փորձարարական ուսումնասիրման եղանակներին և հիմնական արդյունքներին:

9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝

ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն

1. նկարագրելու կոգնիտիվ գործընթացների աշխատանքի առանձնահատկությունները,
2. ներկայացնելու և վերլուծելու կոգնիտիվ ոլորտի զարգացման օրինաչափությունները,
3. գտնելու և բացատրելու կոգնիտիվ ոլորտի նորագույն հոգեբանական տեսությունները և այդ ոլորտում կատարված ուսումնասիրությունները:

բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ

1. ուսումնասիրելու և վերլուծելու կոնկրետ անհատի կոգնիտիվ ոլորտի անհատական առանձնահատկությունները,
2. կազմելու և իրականացնելու կոգնիտիվ գործընթացների ուսումնասիրման հոգեբանական հետազոտական ծրագրեր,

գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ

1. քննադատորեն վերլուծելու և եզրահանգումներ կատարելու կոգնիտիվ տեսությունների, ուսումնասիրությունների և կիրառական հիմնախնդիրների վերաբերյալ,
2. ստեղծագործաբար կիրառելու ձեռքբերված գիտելիքը, ընկալել և տարածել նոր տեղեկատվությունը:

10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.

Ա1.Նկարագրելու հոգեբանության հիմնական մեթոդաբանական սկզբունքները, արդի և հիմնարար տեսությունները, ներկայացնելու դրանց առնչվող հայեցակարգերը, մոտեցումներն ու հասկացությունները, բացատրելու դրանց կիրառական նշանակությունը հասարակական կյանքի տարբեր ոլորտներում:

Ա2.Բացահայտելու հոգեբանական հիմնախնդիրները՝ մարդու հոգեկան զարգացման օրինաչափությունները, մեխանիզմները, առանձնահատկությունները, հոգեկանի նորմալ և ախտաբանական դրսևորումները:

Ա4.Ճանաչելու հոգեբանության հիմնարար և կիրառական բնագավառներին առնչվող հոգեբանական փաստերը և օրինաչափությունները, բացատրելու դրանց դերն ու նշանակությունը անհատի և հասարակության կյանքում:

Բ1.Կիրառելու հոգեբանական հետազոտության հիմնական մեթոդները ըստ նշանակության, վերլուծելու և մեկնաբանելու ստացված արդյունքները մասնագիտական (աշխատանքի կամ ուսումնառության) խնդիրների լուծման համար:

Բ2.Գործնականում կիրառելու հոգեախտորոշիչ մեթոդներ, մասնագիտական վերլուծության օգնությամբ կատարելու հիմնավորված եզրահանգումներ:

Գ3.Քննադատորեն վերլուծելու և եզրահանգումներ կատարելու տեսությունների, ուսումնասիրությունների և կիրառական հիմնախնդիրների վերաբերյալ:

11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

1. Դասընթացի յուրացումը իրականանում է միմյանց միջև փոխադարձ պարապմունքների և կրթության ձևերի միջոցով, որոնց թվին են պատկանում դասախոսությունները, պրակտիկ պարապմունքները, ուսանողների ինքնուրույն աշխատանքը, յուրացման այլ ակտիվ մեթոդներ, պրակտիկ առաջադրանքների իրականացում, գործնական խաղեր, խմբային քննարկումներ:
2. Կարևոր տեղ է հատկացվում ուսանողների ինքնուրույն աշխատանքին, որը ներառում է անցած նյութի կրկնություն՝ կոնսպեկտներով, յուրաքանչյուր թեմայի գրականության հետ ծանոթացում, այդ թվում նաև համացանցի օգնությամբ խմբային քննարկումներին նախապարտքատում:
3. Առարկայի դասավանդումը ենթադրում է նաև ժամանակակից բազմաթիվ գործնական հնարների և մեթոդների մատուցում:

12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

1-ին ընթացիկ քննություն. առավելագույնը՝ 5 միավոր, 25 %:

Գնահատման մեթոդ. Իրականացվում է գրավոր՝ թեստային հարցերին բաց և փակ պատասխանների ձևով:

2-րդ ընթացիկ քննություն. առավելագույնը՝ 5 միավոր, 20 %:

Գնահատման մեթոդ. Իրականացվում է գրավոր՝ թեստային հարցերին բաց և փակ պատասխանների ձևով:

Եզրափակիչ քննություն . առավելագույնը՝ 10 միավոր, 50%:

Գնահատման մեթոդ. Իրականացվում է բանավոր՝ համաձայն անցած թեմաների կազմված հարցաշարի հարցերին ուսանողների բանավոր պատասխանների միջոցով:

13. Դասընթացը և սեմինարները բաղկացած են հետևյալ հիմնական բաժիններից.

Թեմա 1. Ընդհանուր հասկացություն հիշողության մասին: Հիշողության ֆենոմենոլոգիան: Հիշողության կազմակերպումը. հիմնական մոտեցումներն ու տեսությունները: Հիշողության դասակարգումը, տեսակները, ձևերը: **Թեմա 2.** Հիշողության եռաբաղադրիչ մոդելը կառուցվածքը և գործընթացները: Հիշողության տարիքային առանձնահատկությունները, զարգացումը: Մենմոտեխնիկաներ: **Թեմա 3.** Մտածողության հասկացությունը: Մտածողության տեսակները: Մտածողության տեսությունները: Մտածողություն և գիտելիք: **Թեմա 4.** Դրդապատճառները և հույզերը մտածողական գործունեությունում: Մտածողության անհատական առանձնահատկությունները: **Թեմա 5.** Զարգացման սկզբունքը մտածողության հոգեբանությունում: Ինտելեկտի հիմնախնդիրը: **Թեմա 6.** Լեզու և խոսք: Խոսքի տեսությունները: **Թեմա 7.** Երևակայությունը որպես ճանաչողական գործընթաց: Երևակայության տեսությունները: Երևակայության զարգացումը և նրա գնահատումը: Երևակայության դերը ստեղծագործական աշխատանքում:

Գործնական աշխատանքների թեմատիկ պլան

1. Կարճատեւ հիշողության ծավալի ուսումնասիրում (Ջեկոբսի մեթոդը):
2. Օպերատիվ հիշողության առանձնահատկությունների ուսումնասիրում: 74
3. Ոչ կամաձին եւ կամաձին մտապահման արդյունավետության ուսումնասիրումը (Պ.Ջինչենկոյի մեթոդիկան):
4. Անմիջական եւ միջնորդավորված մտապահման ուսումնասիրումը:
5. Պիկտոգրամմաների մեթոդը:
6. Մտապահման վրա նյութի իմաստավորվածության ազդեցության ուսումնասիրումը:
7. Մտապահման կախվածությունը անձի դիրքորոշումներից:
8. Հիշողության մեջ պահպանման ժամանակ նյութի որակական փոփոխությունների ուսումնասիրումը:
9. Մտածողական գործընթացների ռիզիկոյության ուսումնասիրումը (նախկինի փորձի ազդեցությունը խնդրի լուծման միջոցի վրա):
10. Ակնառու-պատկերավոր մտածողության ուսումնասիրում («Պիկտոգրամմա» մեթոդիկան):

11. Ստեղծագործական եւ վերարտադրողական մտածողության ուսումնասիրում (դիրքորոշման ազդեցությունը մտածողական գործունեության յուրահատկության վրա):
12. Արտիկուլյար խոչընդոտների առկայության պարագայում խոսքի հասկացման ուսումնասիրում:
13. Պատկերացումներ եւ երեւակայություն:
14. Երեւակայության արդյունավետության ուսումնասիրում:
15. Երեւակայության անհատական առանձնահատկությունների ուսումնասիրում:
16. Ստեղծագործական երեւակայության ուսումնասիրում
14. Հիմնական գրականության ցանկ.
1. Зинченко Т. П. Память в экспериментальной и когнитивной психологии.-СПБ.; Питер, 2002
2. Надлер Дж., Хибино М., Фаррелл Дж. Мышление полного спектра. Минск, Попурри,2001
3. Психология памяти. Под ред. Ю. Б. Гиппенрейтер, В.Ф. Спиридонова М.;Астерь,2008
4. Хозиев В. Б. Практикум по общей психологии; Учебное пособие для студ. Высш. Учебн,заведений. М, Академия,2003
5. Philip Quinlan, Philip T. Quinlan, Ben Dyson. 2008. <i>Cognitive Psychology</i> . Publisher- Pearson/Prentice Hall.

1. 0303/ B25	2. Հոգեբանության պատմություն	3. 5 ECTS կրեդիտ
4. 4 ժամ/ շաբ.	5. 45/0/15	
6.2-րդ կիսամյակ	7. եզրափակիչ գնահատումով	
8. Դասընթացի նպատակն է՝ - ներկայացնել ուսանողներին առարկայի հիմնախնդիրներն ու բովանդակությունը, հոգեբանության գիտության զարգացման ուղին, - ներկայացնել հոգեկանի՝ որպես հոգեբանության ուսումնասիրության առարկայի զարգացումը պատմական տարբեր ժամանակաշրջաններում, - ծանոթացնել այն կարևորագույն հարցերին, որոնք առնչվում են հոգեբանության գիտության ձևավորմանը, զարգացման ընթացքին, կառուցվածքին, ինչպես նաև ժամանակակից հայեցակարգերին, միջառարկայական և միջբնագավառային նշանակությանը, հայ հոգեբանական մտքի զարգացմանը: - վերլուծել և ներկայացնել նաև հոգեբանության գիտության զարգացումը Հայաստանում:		
9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն - ճանաչելու հոգեբանության գիտության նախահիմքերը, բնութագրելու հոգեբանության գիտական համակարգը, ներկայացնելու վերջինիս կառուցվածքը, խնդիրները և մեթոդները, - մեկնաբանելու հոգեբանական տեսությունները, դպրոցների, ուղղությունների, նրանց հայեցակարգերի և տեսական հայացքների դրույթները, - ներկայացնելու հոգեկանի ծագման և զարգացման հիմնախնդիրը, հոգեկանի ուսումնասիրության էմպիրիկ կողմը, փորձարարական ուղին և հետազոտական բնույթը,		
բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ - կատարելու վերլուծաճանաչողական աշխատանքներ իրենց մասնագիտության համար, - մեկնաբանելու հոգեկանի կառուցվածքը, հոգեկան երևույթները, գործընթացները և հատկությունները իրենց պատմական զարգացման ընթացքում, - իրականացնելու ուսումնասիրություններ հոգեբանության տեսությունների և մոտեցումների, փորձարարական ուսումնասիրության վերաբերյալ:		
գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ 9. մշակելու հոգեբանության մասնագիտական գրականություն, պատրաստելու բանավոր զեկուցում և վարելու գիտական բանավեճ:		

10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները. Ա1. Նկարագրելու հոգեբանության հիմնական մեթոդաբանական սկզբունքները, արդի և հիմնարար տեսությունները, ներկայացնելու դրանց առնչվող հայեցակարգերը, մոտեցումներն ու հասկացությունները, բացատրելու դրանց կիրառական նշանակությունը հասարակական կյանքի տարբեր ոլորտներում: Ա4. Ճանաչելու հոգեբանության հիմնարար և կիրառական բնագավառներին առնչվող հոգեբանական փաստերը և օրինաչափությունները, բացատրելու դրանց դերն ու նշանակությունը անհատի և հասարակության կյանքում: Բ3. Տարբերակելու և մեկնաբանելու հոգեբանական երևույթները, մարդու կյանքի և գործունեության տարբեր ոլորտներում առկա հոգեբանական խնդիրները, իրականացնելու այդ խնդիրների լուծմանն ուղղված գործողություններ: Գ1. համագործակցելու տվյալ և հարակից ոլորտների այլ մասնագետների հետ, աշխատելու մասնագիտական միջավայրում, Գ5. ստեղծագործաբար կիրառելու ձեռքբերված գիտելիքը, ընկալելու և տարածելու նոր տեղեկատվությունը		
11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները. 1. դասախոսություն, 2. սեմինար պարապմունք 3. քննարկում, 4. բանավեճ, 5. գրականության ինքնուրույն վերլուծություն <i>և բանավոր գեղարվեստ:</i>		
12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են. առանց եզրափակիչ գնահատման 1-ին ընթացիկ քննություն. (առավելագույնը՝ 5 միավոր, 25 %: <i>Գնահատման մեթոդ.</i> Իրականացվում է գրավոր՝ թեստային հարցերին բաց և փակ պատասխանների ձևով: 2-րդ ընթացիկ քննություն. առավելագույնը՝ 5 միավոր, 20 %: <i>Գնահատման մեթոդ.</i> Իրականացվում է գրավոր՝ թեստային հարցերին բաց և փակ պատասխանների ձևով: Եզրափակիչ քննություն . առավելագույնը՝ 10 միավոր, 50%: <i>Գնահատման մեթոդ.</i> Իրականացվում է բանավոր՝ համաձայն անցած թեմաների կազմված հարցաշարի հարցերին ուսանողների բանավոր պատասխանների միջոցով:		
13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից. Թեմա 1. Անտիկ շրջան և միջգիտական հոգեբանություն. հոգեբանության փիլիսոփայական հիմքերը: Թեմա 2. Միջնադար. գիտակցության հիմնախնդիրները և արաբական փիլիսոփայության զարգացումը: Թեմա 3. Վերածնունդից հետո մինչև նորագույն շրջան. հոգեբանության գիտության զարգացման և ձևավորման ամփոփում: Թեմա 4. Նորագույն շրջան. հոգեբանության ժամանակակից ուղղությունները: 76 Բոլոր այս բաժիններում առանձնակի տեղ է հատկացվում հայ հոգեբանական մտքի զարգացմանը:		
14. Հիմնական գրականության ցանկ. 1. Հոգեբանություն (Դեմքեր, փաստեր): Խմբ. Հ. Ավանեսյան, Եր.: 2010 2. Հայ հոգեբանների միջազգային ներուժը, ԵՊՀ, Ե.: 2015, 75էջ 3. Лучинин А.С., История Психологии, изд. Экзамен, М.: 2005, 288с 4. Ярошевский М.Г., История психологии.— 3-е изд.— М., 1985 5. Петровский А.В., Ярошевский М.Г., История и теория психологии: В 2 т. Ростов н/Д., 1996, 416		

1. 0303/ B26	2. Մարդաբանություն և համեմատական հոգեբանություն	4 կրեդիտ
4. 4 ժամ/ շաբ.	5. 45/0/15	
6. 2-րդ կիսամյակ	7. առանց եզրափակիչ գնահատման	

8. Դասընթացի նպատակն է՝

1. ծանոթացնել ուսանողներին բանական մարդու ծագման, հոգեկանի առաջացման և զարգացման էվոլյուցիային, մարդաբանության ուսումնասիրման բաժիններին, անթրոպոգենեզի վարկածներին, գոռոհոգեբանության և էթոլոգիայի հետազոտությունների ժամանակակից վերլուծություններին,
2. փոխանցել գիտելիքներ մարդու ֆիլոգենետիկական և օնոտոգենետիկական զարգացման, հոգեկան ընդունակությունների առաջացման օրինաչափությունների, պերցեպտիվ հոգեկանի, ինտելեկտի և անհատական կազմավորման, մարդու և կենդանիների հոգեկան
3. գործընթացների որակական տարբերությունների վերաբերյալ,
4. ծանոթացնել կենսասոցիալական տեսանկյունից մարդու և կենդանիների էվոլյուցիայի վարքային առանձնահատկությունների դրսևորումների տարբերություններին:

9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝

ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն

1. սահմանել և մեկնաբանել մարդու և կենդանիների վարքի դրսևորումները էվոլյուցիոն հոգեբանության տեսանկյունից,
2. ներկայացնել և քննարկել համեմատական հոգեբանության զարգացման ժամանակակից միտումները և ուսումնասիրվող հիմնախնդիրները,
3. թվարկել և բացատրել հոգեկանի զարգացման մակարդակները՝ ստորակարգ կենդանիներից մինչև մարդ
4. քննարկել կենդանիների վարքի ուսումնասիրման տարբեր տեսությունների սահմանափակումները և կիրառական նշանակությունը:

բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ

1. վերլուծել և համեմատել ստորակարգ և բարձրակարգ կենդանիների հոգեկան դրսևորումների առանձնահատկությունները,
2. տարանջատել կենդանիների վարքի ուսումնասիրման հիմնական բնութագրիչները պերցեպտիվ հոգեկանի զարգացման տարբեր փուլերում
3. ձևակերպել մարդու և կենդանիների հոգեկան գործունեության ուսումնասիրման մեթոդաբանությունը:

գ. ընդհանրական/հոխանցելի կարողություններ

1. պատրաստել բանավոր զեկուցում և ակնարկ (էսսե), գիտական քննարկումներ:

10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.

Ա2. Բացահայտելու հոգեբանական հիմնախնդիրները մարդու հոգեկան զարգացման օրինաչափությունները, մեխանիզմները, առանձնահատկությունները:

Բ3. Տարբերակելու և մեկնաբանելու հոգեբանական երևույթները, մարդու կյանքի և գործունեության տարբեր ոլորտներում առկա հոգեբանական խնդիրները, իրականացնելու այդ խնդիրների լուծմանն ուղղված գործողություններ:

77

Գ3. Քննադատորեն վերլուծելու և եզրահանգումներ կատարելու տեսությունների, ուսումնասիրությունների և կիրառական հիմնախնդիրների վերաբերյալ:

Գ4. Պատրաստելու զեկուցումներ, ներկայացնելու հետազոտությունների արդյունքները, վարելու գիտական բանավեճեր,

11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

1. դասախոսություն,
2. սեմինար պարապմունք
3. քննարկում,
4. գրականության ինքնուրույն վերլուծություն և բանավոր զեկուցում:

12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են 1-ին ընթացիկ ստուգումը գնահատվում է առավելագույնը 10 միավոր. <i>Գնահատման մեթոդ</i>՝ ամփոփ վերլուծական գրավոր պատասխաններ հարցերին, <i>Գնահատման չափանիշները</i>՝ նյութի ինքնուրույն վերլուծություն, պատասխանների ամբողջականություն: 2-րդ ընթացիկ ստուգումը՝ գնահատվում է առավելագույնը 10 միավոր. <i>Գնահատման մեթոդները</i>՝ ինքնուրույն աշխատանքի գնահատում (ռեֆերատ, ակնարկ՝ էսսե), <i>Գնահատման չափանիշները</i>՝ կատարված աշխատանքի թեմատիկ համապատասխանությունը և ինքնուրույն վերլուծությունը:		
13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից. Բաժին 1. Կյանքի ծագման վարկածները: Մարդաբանության պատմական ակնարկ: Սոցիալական մարդաբանություն: Ինտելեկտի ձևավորումը: Հոգեկանի էվոլյուցիան: Մարդու էվոլյուցիայի հիմնական փուլերը: Մարդու կազմավորման գնահատման մեթոդները: Անթրոպոլոգիայի սոցիալական վարքը: Աքսելերացիայի զարգացման հիմնախնդիրը և կենսաբանական տարիքի չափորոշիչները: Նյութական մշակույթը և կենսաբանական օրինաչափությունները: Էթնիկական մարդաբանություն: Բաժին 2. Համեմատական հոգեբանության կենսաբանական հիմունքները: Հմտությունների ձևավորումը կենդանիների մոտ: Կինեզներ և տաքսիսներ: Կենդանիների զգայության և ըմբռնման ուսումնասիրման մեթոդները: Կենդանիների վարքը և հաղորդակցումը: Ուսուցանումը և ընտելացումը կենդանիների մոտ:		
14. Հիմնական գրականության ցանկ. 1. Պապոյան Վ.Ռ., Դասախոսություններ մարդաբանությունից, Երևան, 2004 2. Мандель Б.Р., Зоопсихология и сравнительная психология. Новый модульный курс [Электронный ресурс] : Учеб. пособие / Б. Р. Мандель. - М.: Вузовский учебник; ИНФРА-М, 2014. - 304 с. 3. Филиппова Г.Г., Зоопсихология и сравнительная психология, Москва, 2004		
1. 0303/B27	2. Հոգեֆիզիոլոգիա	3. 4 ECTS կրեդիտ
4. 4 ժամ/ շաբ.	5. 45/0/15	
6. 3-րդ կիսամյակ	7. Էզրափակիչ գնահատումով	
8. Դասընթացի նպատակն է՝ ձևավորել հոգեկան գործընթացների, վիճակների և հատկությունների ֆիզիոլոգիական օրինաչափությունների, հոգեֆիզիոլոգիական տարբեր դպրոցների կողմից ընդունված տեսությունների և հայեցակարգերի վերաբերյալ լիարժեք մասնագիտական գիտելիքներ:		

**9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝
ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն**

1. Մահմանելու և մեկնաբանելու մարդու հոգեկանի գործառնության ուղեղային ապահովումը, գլխուղեղում դրանց լոկալիզացիան, բացատրելու և մեկնաբանելու միջկիսագնդային անգուգաչափության դերը հոգեկանի գործառնության դրսևորումներում:
2. Ներկայացնելու և քննարկելու հոգեկան գործընթացների վեգետատիվ կոռեյաստները:
3. Ներկայացնելու տարբեր հոգեկան գործընթացների ուսումնասիրման համար նախատեսված համապատասխան հոգեֆիզիոլոգիական մեթոդները:
4. Մեկնաբանելու տարբեր հոգեկան գործընթացների հոգեֆիզիոլոգիական մոտեցումները, հայեցակարգերը և տեսությունները:

բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ

1. Կիրառելու ստացված գիտելիքները՝ հոգեկանի գործառնության առանձնահատկությունները բացատրելու համար:
2. Որոշելու հոգեկան վիճակների վեգետատիվ և ուղեղային կոռեյաստները:
3. Կանխատեսելու հոգեկանի զարգացման ուղին՝ հիմնվելով գլխուղեղի գործառնության առանձնահատկությունների վրա:

գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ

1. Կիրառելու հոգեկան հատկությունների, գործընթացների և վիճակների ուսումնասիրման հոգեֆիզիոլոգիական մեթոդները և հնարքները,
2. Վերլուծելու հոգեֆիզիոլոգիական ցուցանիշները:

10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.

Ա1. Նկարագրելու հոգեբանության հիմնական մեթոդաբանական սկզբունքները, արդի և հիմնարար տեսությունները, ներկայացնելու դրանց առնչվող հայեցակարգերը, մոտեցումներն ու հասկացությունները, բացատրելու դրանց կիրառական նշանակությունը հասարակական կյանքի տարբեր ոլորտներում:

Ա2. Բացահայտելու հոգեբանական հիմնախնդիրները՝ մարդու հոգեկան զարգացման օրինաչափությունները, մեխանիզմները, առանձնահատկությունները, հոգեկանի նորմալ և ախտաբանական դրսևորումները:

Բ1. Կիրառելու հոգեբանական հետազոտության հիմնական մեթոդները ըստ նշանակության, վերլուծելու և մեկնաբանելու ստացված արդյունքները մասնագիտական (աշխատանքի կամ ուսումնառության) խնդիրների լուծման համար:

Բ2. Գործնականում կիրառելու հոգեախտորոշիչ մեթոդներ, մասնագիտական վերլուծության օգնությամբ կատարելու հիմնավորված եզրահանգումներ:

Բ3. Տարբերակելու և մեկնաբանելու հոգեբանական երևույթները, մարդու կյանքի և գործունեության տարբեր ոլորտներում առկա հոգեբանական խնդիրները, իրականացնելու այդ խնդիրների լուծմանն ուղղված գործողություններ:

79

Գ1. Համագործակցելու տվյալ և հարակից ոլորտների մասնագետների հետ, աշխատելու մասնագիտական միջավայրում, պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:

Գ4. Պատրաստելու զեկուցումներ, ներկայացնելու հետազոտությունների արդյունքները, վարելու գիտական բանավեճեր,

Գ5. ստեղծագործաբար կիրառելու ձեռքբերված գիտելիքը, ընկալելու և տարածելու նոր տեղեկատվությունը,

11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

1. դասախոսություն,
2. սեմինար պարապմունք
3. գործնական պարապմունք
4. դիսկուրսներ, բանավեճեր,
5. գրականության ինքնուրույն վերլուծություն,

6. Բանավոր զեկուցում:
11. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են 1-ին ընթացիկ քննությունը գնահատվում է առավելագույնը 5 միավոր Գնահատման չափանիշներ. նյութի ճիշտ մեկնաբանություն, ինքնուրույնություն: 2-րդ ընթացիկ քննությունը գնահատվում է առավելագույնը 5 միավոր. Գնահատման մեթոդ. ամփոփ տրամաբանական պատասխաններ հարցերին՝ գրավոր կերպով, թեստային աշխատանք Գնահատման չափանիշներ. նյութի ճիշտ մեկնաբանություն, ինքնուրույնություն: Եզրափակիչ քննությունը գնահատվում է առավելագույնը 10 միավոր.. Գնահատման մեթոդ. Բանավոր քննություն ըստ առաջադրված հարցաշարի: Գնահատման չափանիշներ. հարցերի առանցքային կողմերի իմացություն, վերլուծական պատասխաններ:
11. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից. Բաժին 1. Հոգեֆիզիոլոգիայի ներածություն: Բաժին 2. Պերցեպտիվ գործընթացների հոգեֆիզիոլոգիա: Բաժին 3. Գիտակցված վարքի և շարժման հոգեֆիզիոլոգիա: Բաժին 4. Կոգնիտիվ գործընթացների հոգեֆիզիոլոգիա: Բաժին 5. Ուսուցման հոգեֆիզիոլոգիա: Բաժին 6. Հույզերի հոգեֆիզիոլոգիա: Բաժին 7. Սթրեսի հոգեֆիզիոլոգիա: Բաժին 8. Գիտակցության հոգեֆիզիոլոգիա: Բաժին 9. Քնի հոգեֆիզիոլոգիա: Բաժին 10. Միջկիսագնդային անգուգաչափություն:
12. Հիմնական գրականության ցանկ. 1. Գրիգորյան Վ. Հ. Հոգեֆիզիոլոգիա. Եր.: ԵՊՀ. հրատ., 2014, 465 էջ 2. Психофизиология / Под ред. Ю. И. Александрова. 4-е изд. Питер пресс, 2016, 464 с. 3. Лурия А. Р. Основы нейропсихологии. М., Изд-во Академия. 2006. 381с. 4. Психофизиология: Учебник для вузов / Н. Н. Данилова М.: Аспект Пресс, 2012. 368 с. 5. Handbook of Psychophysiology // Edited by J. T. Cacioppo, L. G. Tassinari, G. Berntson. Cambridge University Press, 2007, P. 914.

1. 0303/ B28	2. Անձի հոգեբանություն	3. 4 ECTS կրեդիտ
4. 4 ժամ/ շաբ.	5. 30/30/0	
6. 3-րդ կիսամյակ	7. Առանց եզրափակիչ գնահատումով	
8. Դասընթացի նպատակն է՝ • ծանոթացնել ուսանողներին անձի հոգեբանության հիմնարար խնդիրներին⁸⁰ • փոխանցել գիտելիքներ անձի հոգեբանական կենտրոնական առանձնահատկությունների մասին • ծանոթացնել ուսանողներին անձի ուսումնասիրման հնարավորությունները:		
9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն 1. Սահմանելու և մեկնաբանելու անձի հոգեբանության առարկան, խնդիրները, հիմնահարցերը: 2. Ներկայացնելու և բացատրելու անձի կառուցվածքի, զարգացման, դրդապատճառային և արժեքմաստային ոլորտների առանձնահատկությունները: 3. Ներկայացնելու անձի հոգեբանության ներառարկայական և միջառարկայական կապերը: բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ 1. Իրականացնելու հետազոտական աշխատանքներ՝ անձի տարբեր հոգեբանական առանձնահատկությունները ուսումնասիրելու համար:		

2. Վերլուծելու, համադրելու և ընդհանրացնելու անձի զարգացման գործոնները և պայմանները:
3. Վերլուծելու հետազոտական տարբեր նյութեր՝ հիմնվելով ունեցած գիտելիքների վրա:

Գ. ընդհանրական/հոխանցելի կարողություններ

- 1.** պատրաստելու բանավոր զեկուցումներ:

10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.

Ա1.Նկարագրելու հոգեբանության հիմնական մեթոդաբանական սկզբունքները, արդի և հիմնարար տեսությունները, ներկայացնելու դրանց առնչվող հայեցակարգերը, մոտեցումներն ու հասկացությունները, բացատրելու դրանց կիրառական նշանակությունը հասարակական կյանքի տարբեր ոլորտներում:

Ա2.Բացահայտելու հոգեբանական հիմնախնդիրները՝ մարդու հոգեկան զարգացման օրինաչափությունները, մեխանիզմները, առանձնահատկությունները, հոգեկանի նորմալ և ախտաբանական դրսևորումները:

Բ2.Գործնականում կիրառելու հոգեախտորոշիչ մեթոդներ, մասնագիտական վերլուծության օգնությամբ կատարելու հիմնավորված եզրահանգումներ:

Գ3.քննադատորեն վերլուծելու և եզրահանգումներ կատարելու տեսությունների, ուսումնասիրությունների և կիրառական հիմնախնդիրների վերաբերյալ:

11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

1. դասախոսություն,
2. սեմինար պարապմունք
3. քննարկում,
4. բանավեճ:

12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

1-ին ընթացիկ ստուգումը գնահատվում է առավելագույնը 10 միավոր.

Գնահատման մեթոդ՝ ամփոփ վերլուծական գրավոր պատասխաններ հարցերին, Գնահատման չափանիշները՝ նյութի ինքնուրույն վերլուծություն, պատասխանների ամբողջականություն

2-րդ ընթացիկ ստուգումը գնահատվում է առավելագույնը 10 միավոր.

Գնահատման մեթոդները՝ ինքնուրույն աշխատանքի գնահատում (ռեֆերատ, ակնարկ՝ էսսե), Գնահատման չափանիշները՝ կատարված աշխատանքի թեմատիկ համապատասխանությունը և ինքնուրույն վերլուծություն:

13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.

Բաժին 1. Անձի հոգեբանության մեթոդաբանական հարցեր: **Բաժին 2.** Անձի ուսումնասիրման մեթոդները և սկզբունքները: **Բաժին 3.** Անձի հոգեբանական կառուցվածք: **Բաժին 4.** Անձի զարգացում. շարժիչ ուժերը և առանձնահատկությունները: **Բաժին 5.** Ինքնագիտակցություն և Ես-կոնցեպցիա: **Բաժին 6.** Անձի դրդապատճառային ոլորտ: **Բաժին 7.** Անձի արժեքմաստային ոլորտի առանձնահատկությունները դրդապատճառային կարգավորման մեջ: **Բաժին 8.** Գաղափար անձնային առողջության մասին:

14. Հիմնական գրականության ցանկ.

1. Асмолов А.Г., Психология личности, М., Изд. Смысл, 2007.
2. Первин Л.А., Джон О.П., Психология личности: Теория и исследования. М., 2000.
3. Психология личности./ под ред. П.Н. Ермакова, В.А. Лабунской. 2008.
4. Слотина Т.В., Психология личности. СПб.; Питер, 2008.
5. Хекхаузен Х., Мотивация и деятельность, СПб.: Питер; М.: Смысл, 2003.

1. 0303/ B29	2. Դիֆերենցիալ հոգեբանություն և պրակտիկում	3. 6 ECTS կրեդիտ
4. 5 ժամ/ շաբ.	5. 30/30/15	
6. 3-րդ կիսամյակ	7. Եզրափակիչ գնահատումով	
8. Դասընթացի նպատակն է՝ • ծանոթացնել ուսանողներին դիֆերենցիալ հոգեբանության ժամանակակից հիմնախնդիրներին, • փոխանցել գիտելիքներ անձի խառնվածքի, բնավորության և ընդունակությունների անհատական տարբերությունների ձևավորման և զարգացման օրինաչափությունների վերաբերյալ:		
8. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն 1. սահմանելու և մեկնաբանելու դիֆերենցիալ հոգեբանության մեթոդաբանական հարցերի և զարգացման ժամանակակից միտումները, 2. քննարկելու խառնվածքի, բնավորության և ընդունակությունների ուսումնասիրման դասական և ժամանակակից մոտեցումները, 3. թվարկելու և բացատրելու խառնվածքի, բնավորության և ընդունակությունների տիպոլոգիական առանձնահատկությունները, բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ 1. վերլուծելու անհատական տարբերությունները, դրանց զարգացման օրինաչափությունները և մեխանիզմները, 2. կիրառելու անհատական տարբերությունների բացահայտման ախտորոշիչ մեթոդիկաներ և վերլուծելու դրանց արդյունքները: 3. ախտորոշելու և վերլուծելու խառնվածքի, բնավորության և ընդունակությունների անհատական տարբերություններն ըստ տարբեր տիպոլոգիական մոտեցումների, գ. ընդհանրական/հոփսանցելի կարողություններ 1. պատրաստելու բանավոր զեկուցում և վարելու գիտական բանավեճ, 2. պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:		
10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները. 82 Ա1. Նկարագրելու հոգեբանության հիմնական մեթոդաբանական սկզբունքները, արդի և հիմնարար տեսությունները, ներկայացնելու դրանց առնչվող հայեցակարգերը, մոտեցումներն ու հասկացությունները, բացատրելու դրանց կիրառական նշանակությունը հասարակական կյանքի տարբեր ոլորտներում: Ա4. Նկարագրելու հոգեբանության հիմնական մեթոդաբանական սկզբունքները, արդի և հիմնարար տեսությունները, ներկայացնելու դրանց առնչվող հայեցակարգերը, մոտեցումներն ու հասկացությունները, բացատրելու դրանց կիրառական նշանակությունը հասարակական կյանքի տարբեր ոլորտներում: Բ2. Գործնականում կիրառելու հոգեախտորոշիչ մեթոդներ, մասնագիտական վերլուծության օգնությամբ կատարելու հիմնավորված եզրահանգումներ: Գ4. Պատրաստելու զեկուցումներ, ներկայացնելու հետազոտությունների արդյունքները, վարելու գիտական բանավեճեր:		

11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները. - դասախոսություն, - սեմինար պարապմունք, - գործնական պարապմունք (ինքնուրույն առաջադրանքների կատարում, թեստերի և մեթոդիկաների կիրառում):		
12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են. 1-ին ընթացիկ քննությունը գնահատվում է առավելագույնը 5 միավոր: <i>Գնահատման մեթոդ.</i> ամփոփ պատասխաններ հարցերին գրավոր կերպով, թեստային առաջադրանքներ: <i>Գնահատման չափանիշներ.</i> մտքի տրամաբանվածություն, ինքնուրույնություն, նյութի ճիշտ մեկնաբանություն, ճիշտ պատասխանի ընտրություն: 2-րդ ընթացիկ քննությունը գնահատվում է առավելագույնը 5 միավոր: <i>Գնահատման մեթոդ.</i> ամփոփ պատասխաններ հարցերին գրավոր կերպով, թեստային առաջադրանքներ: <i>Գնահատման չափանիշներ.</i> մտքի տրամաբանվածություն, ինքնուրույնություն, նյութի ճիշտ մեկնաբանություն, ճիշտ պատասխանի ընտրություն: Եզրափակիչ քննությունը գնահատվում է առավելագույնը 10 միավոր.. <i>Գնահատման մեթոդ.</i> բանավոր քննություն ըստ առաջադրված հարցաշարի: <i>Գնահատման չափանիշներ.</i> հարցերի առանցքային կողմերի իմացություն, վերլուծական և հիմնավորված պատասխաններ:		
13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից. Բաժին 1. Դիֆերենցիալ հոգեբանության մեթոդաբանական հիմքերը: Դիֆերենցիալ հոգեբանության առարկան, խնդիրները, ուսումնասիրության ուղղությունները: Դիֆերենցիալ հոգեբանության մեթոդները: Հասկացություն անհատականության մասին: Անհատականության կառուցվածք: Բաժին 2. Խառնվածքը որպես անհատական առանձնահատկություն: Խառնվածքի մասին պատկերացումների ձևավորում: Խառնվածքի ուսումնասիրության կոնստիտուցիոնալ մոտեցում: Խառնվածքի ուսումնասիրության հոգեֆիզիոլոգիական մոտեցում: Խառնվածքի ուսումնասիրության գործոնային մոտեցում: Ժամանակակից ուսումնասիրություններ. հոգեգեներտիկ և լոնգիտյուդ հետազոտություններ: Բաժին 3. Բնավորությունը որպես անհատական առանձնահատկություն: Բնավորությունը որպես անհատական առանձնահատկություն. տարբեր մոտեցումներ և մեկնաբանություններ: Բնավորություն և անձ. բնավորության կառուցվածք, բնավորության գծեր: Բնավորության նորմա և պաթոլոգիայի հիմնախնդիրը: Բնավորության և անձի շեշտվածություն: Բնավորության ձևավորման հիմնախնդիրը. պայմաններ և մեխանիզմներ: Բաժին 4. Ընդունակությունները որպես անհատական տարբերություններ: Ընդունակությունների հիմնախնդրի ձևավորումը: Ընդունակությունները որպես անհատական առանձնահատկություններ: Ընդունակությունների կառուցվածքը. Ընդունակությունների տեսակները⁸³ ըստ տարբեր դասակարգումների: Ընդունակությունների զարգացում: Օժտվածության հիմնախնդիրը: Մտավոր ընդունակությունների և ինտելեկտի ուսումնասիրություններ:		
14. Հիմնական գրականության ցանկ. - Ильин Е.П. Психология индивидуальных различий. СПб.: Питер, 2004. - Нартова-Бочавер С.К. Дифференциальная психология: Учебное пособие для студентов. – М.: МГППУ, 2007. - Психология индивидуальных различий. Хрестоматия. Под ред. Ю.Б. Гиппенрейтер, В.Я. Романова, М.: ЧеРо, МПСИ, 2006.		

1. 0303/ B30	2. Սոցիալական հոգեբանություն	3. 6 ECTS կրեդիտ
4. 6 ժամ/շաբ.	5. 60/30/0	

6. 3-րդ կիսամյակ	7. եզրափակիչ գնահատումով
8. Դասընթացի նպատակն է՝ ուսանողներին տրամադրել հիմնարար գիտելիքներ սոցիալական հոգեբանության, սոցիալական գործընթացների և երևույթների, ինչպես նաև դրանց փոխակերպումների մասին:	
9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն 1. ներկայացնելու հոգեբանության պատմությունը, սահմանելու և բացատրելու նրա հիմնական հասկացությունները, 2. տարբերակելու հիմնարար սոցիալ-հոգեբանական գործընթացների և երևույթների, ինչպես նաև սոցիալական հոգեբանության կիրառության դաշտը, բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ 1. ուսումնասիրելու և մեկնաբանելու սոցիալ-հոգեբանական գործընթացները և երևույթները, 2. վերլուծելու սոցիալ-հոգեբանական հարաբերությունների առանձնահատկությունները, գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ 1. կիրառելու սոցիալ-հոգեբանական գիտելիքները գիտահետազոտական աշխատանքներ իրականացնելիս: 2. ուսումնասիրելու տարբեր սոցիալական խմբերի հոգեբանական առանձնահատկությունները:	
10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները. Ա1.Նկարագրելու հոգեբանության հիմնական մեթոդաբանական սկզբունքները, արդի և հիմնարար տեսությունները, ներկայացնելու դրանց առնչվող հայեցակարգերը, մոտեցումներն ու հասկացությունները, բացատրելու դրանց կիրառական նշանակությունը հասարակական կյանքի տարբեր ոլորտներում: Ա2.Բացահայտելու հոգեբանական հիմնախնդիրները՝ մարդու հոգեկան զարգացման օրինաչափությունները, մեխանիզմները, առանձնահատկությունները, հոգեկանի նորմալ և ախտաբանական դրսևորումները: Բ3.Տարբերակելու և մեկնաբանելու հոգեբանական երևույթները, մարդու կյանքի և գործունեության տարբեր ոլորտներում առկա հոգեբանական խնդիրները, իրականացնելու այդ խնդիրների լուծմանն ուղղված գործողություններ: Գ3.քննադատորեն վերլուծելու և եզրահանգումներ կատարելու տեսությունների, ուսումնասիրությունների և կիրառական հիմնախնդիրների վերաբերյալ:	
11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները. 1. դասախոսություն, 2. սեմինար պարապմունք 3. քննարկում, 4. բանավեճ, 5. գրականության ինքնուրույն վերլուծություն և բանավոր զեկուցում:	84
12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են. 1-ին ընթացիկ քննությունը գնահատվում է առավելագույնը 5 միավոր. Գնահատման մեթոդ. ամփոփ վերլուծական պատասխաններ հարցերին գրավոր կերպով: Գնահատման չափանիշներ. մտքի տրամաբանվածություն, ինքնուրույնություն, նյութի ճիշտ մեկնաբանություն: 2-րդ ընթացիկ քննությունը գնահատվում է առավելագույնը 5 միավոր. Գնահատման մեթոդ. ամփոփ վերլուծական պատասխաններ հարցերին գրավոր կերպով: Գնահատման չափանիշներ. մտքի տրամաբանվածություն, ինքնուրույնություն, նյութի ճիշտ մեկնաբանություն: Եզրափակիչ քննությունը գնահատվում է առավելագույնը 10 միավոր.. Գնահատման մեթոդ. բանավոր քննություն ըստ առաջադրված հարցաշարի: Գնահատման չափանիշներ. հարցերի առանցքային կողմերի իմացություն, վերլուծական	

պատասխաններ, ամբողջականություն, նյութի տիրապետման աստիճան և ներկայացման որակ:	
13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից. Թեմա 1. Անհատ-զանգված, հոգեկան փոխակերպությունների խնդիրը: Թեմա 2. Զանգվածների հոգեկանի կառուցվածքը: Թեմա 3. Զանգվածների հավատն ու սպասելիքները: Թեմա 4. Առաջնորդ-զանգված՝ սոցիալական առաջնորդության և իշխանության խնդիրը: Թեմա 5. Առաջնորդի հոգեբանական դիմանկարը: Թեմա 6. Ներագրման մեխանիզմները զանգվածներում: Թեմա 7. Սոցիալական դիրքորոշման ուսումնասիրման պատմությունը:	
14. Հիմնական գրականության ցանկ. 1. Андреева Г. М. Социальная психология М. Аспект, Пресс, 2004 2. Майерс Д., Социальная психология. «Питер» 2011 3. Свенцицкий А., Социальная психология, Москва, Проспект, 2004г. /5 հատ/ 4. Семечкин Н., Социальная психология на рубеже веков. Вл. 2005 5. Чалдини Р., Психология влияния, «Питер» 2011	

1. 0303/ B31	2. Կրթության հոգեբանություն	3. 4 ECTS կրեդիտ
4. 3 ժամ/շաբ.	5. 30/0/15	
6. 3-րդ կիսամյակ	7. Առանց եզրափակիչ գնահատման	
8. Դասընթացի նպատակն է՝ 1. ծանոթացնել ուսանողներին կրթության կառուցվածքին, ուսումնական և մանկավարժական գործունեության հոգեբանական առանձնահատկություններին և օրինաչափություններին, 2. տրամադրել տարբեր տարիքային փուլերում սովորողների կրթության կազմակերպման առանձնահատկությունների վերաբերյալ գիտելիքներ, ձևավորել դպրոցին հոգեբանական պատրաստվածության և ուսումնական մոտիվացիայի հոգեախտորոշման հմտություններ: 3. ձևավորել առանձնահատուկ կրթական կարիքներ ունեցող սովորողների առանձնահատկությունների վերաբերյալ գիտելիքներ:		
9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն 1. բնութագրելու կրթությունը՝ որպես համակարգ և գործընթաց, թվարկելու այդ գործընթացի սուբյեկտների՝ աշակերտի և մանկավարժի հոգեբանական բնութագրերը, 2. սահմանելու ուսումնական գործունեության բնութագրերը, ներկայացնելու կառուցվածքը, առարկայական բովանդակությունը, բնութագրելու ուսումնական մոտիվացիայի տեսակներն ու տարիքային առանձնահատկությունները: 3. նկարագրելու կրթության առանձնահատուկ կարիքներ ունեցող ⁸⁵ սովորողների առանձնահատկությունները, սահմանելու ներառական կրթության սկզբունքները և էությունը: բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ 1. գնահատելու տարբեր տարիքի սովորողների ուսումնական մոտիվացիայի մակարդակը, 2. կիրառելու հոգեախտորոշիչ մեթոդիկաներ դպրոցական ուսուցմանը երեխայի հոգեբանական պատրաստվածությունը որոշելու համար: գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ 1. օգտվելու տեղեկատվության տարատեսակ աղբյուրներից (ինտերնետ ռեսուրսներ, էլեկտրոնային գրադարաններ, գիտական հոդվածներ), 2. ստեղծագործաբար կիրառելու յուրացրած գիտելիքը և հմտությունները:		
10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները. Ա2. Բացահայտելու հոգեբանական հիմնախնդիրները մարդու հոգեկան զարգացման		

օրինաչափությունները, մեխանիզմները, առանձնահատկությունները, հոգեկանի նորմալ և ախտաբանական դրսևորումները:

Ա4. Ճանաչելու հոգեբանության հիմնարար և կիրառական բնագավառներին առնչվող հոգեբանական փաստերը և օրինաչափությունները, բացատրելու դրանց դերն ու նշանակությունը անհատի և հասարակության կյանքում:

Բ2. Գործնականում կիրառելու հոգեախտորոշիչ մեթոդներ, մասնագիտական վերլուծության օգնությամբ կատարելու հիմնավորված եզրահանգումներ:

Բ3. Տարբերակելու և մեկնաբանելու հոգեբանական երևույթները, մարդու կյանքի և գործունեության տարբեր ոլորտներում առկա հոգեբանական խնդիրները, իրականացնելու այդ խնդիրների լուծմանն ուղղված գործողություններ:

Գ5. ստեղծագործաբար կիրառելու ձեռքբերված գիտելիքը, ընկալելու և տարածելու նոր տեղեկատվությունը

11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

1. դասախոսություն, գործնական պարապմունքներ,
2. ինտերակտիվ մեթոդներ, քննարկում,
3. հանձնարարված գրականության ընթերցում և վերլուծություն,
4. ինքնուրույն արտաստանային անհատական աշխատանքներ (անհատական հոգեախտորոշիչ ուսումնասիրություններ և դրանց արդյունքների ներկայացում)

12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

1-ին ընթացիկ ստուգում. գնահատվում է առավելագույնը 10 միավոր,

Գնահատման մեթոդները. ամփոփ գրավոր պատասխաններ հարցերին,

Գնահատման չափանիշները. հարցերի առանցքային կողմերի իմացություն, վերլուծական պատասխաններ:

2-րդ ընթացիկ ստուգում. գնահատվում է առավելագույնը 10 միավոր

Գնահատման մեթոդները. ինքնուրույն աշխատանքի գնահատում (հոգեախտորոշիչ

ուսումնասիրություն-ների իրականացում և դրանց արդյունքների գրավոր ներկայացում),

Գնահատման չափանիշները. իրականացված ուսումնասիրությունների խորություն, կիրառված մեթոդների բազմազանություն, արված եզրակացությունների որակ:

13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.

Թեմա 1. Կրթություն: Կրթության ժամանակակից հարացույցը: **Թեմա 2.** Ուսուցումը կրթության կառուցվածքում: Ուսումնական գործունեություն: **Թեմա 3.** Մանկավարժական գործունեություն: **Թեմա 4.** Կրթական գործընթացի սուբյեկտները՝ մանկավարժ և սովորող: **Թեմա 5.** Առանձնահատուկ կրթական կարիքներ և ներառական կրթություն:

14. Հիմնական գրականության ցանկ.

1. Овчарова Р.В., Практическая психология образования.- М., 2003
2. Педагогическая психология: Учеб. для студ. высш учеб заведений / Под ред. Н.В. Ключевой. - М.: ВЛАДОС-ПРЕСС, 2003
3. Педагогическая психология: учебное пособие /Под ред. И.Ю. Кулагиной. - М.: ТЦ сфера, 2008
4. Столяренко Л.Д., Педагогическая психология. — Ростов н/Д: Феникс, 2003

1. 0303/ B32	2. Հուզականային ոլորտի հոգեբանություն և պրակտիկում	3. 6 ECTS կրեդիտ
4. 6 ժամ/ շաբ.	5. 45/30/15	
6. 4-րդ կիսամյակ	7. եզրափակիչ գնահատումով	

8. Դասընթացի նպատակն է՝

1. ծանոթացնել անձի հուզական և կամային ոլորտների վերաբերյալ առկա հոգեբանական ժամանակակից տեսություններին և հետազոտություններին,
2. տրամադրել գիտելիքներ հուզականային ոլորտի ուսումնասիրման կենսաբանական, ֆիզիոլոգիական, հոգեբանական, սոցիալական, մշակութային նոր մոտեցումների մասին,
3. ծանոթացնել հույզերի ախտորոշման հիմնական մեթոդներին,
4. ծանոթացնել հույզերի, հուզական վիճակների, կամքի հետ հոգեբանական շտկողական աշխատանքների հիմնական մոտեցումներին:

9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝

ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն

1. սահմանելու և մեկնաբանելու հուզականային ոլորտի հոգեբանություն առարկայի հիմնական կատեգորիաները և ֆենոմենները,
2. ներկայացնելու և քննարկելու հուզականային ոլորտի հոգեբանության զարգացման ժամանակակից միտումները և ուսումնասիրվող հիմնախնդիրների շրջանակը,
3. ճանաչելու, թվարկելու և բացատրելու հիմնական բազային հույզերը, սահմանելու, հուզական վիճակները,
4. ճանաչելու և մեկնաբանելու անձի տարբեր տեսությունների սահմանափակումները և կիրառական նշանակությունը

բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ

1. համեմատելու և վերլուծելու առարկայի հիմնական կատեգորիաները տարբեր հոգեբանական հայեցակարգերի դիտանկյունից,
2. կազմելու հույզերի և կամքի հետազոտման մեթոդական ծրագիր
3. ձևավորելու անձի հուզական ոլորտի ուսումնասիրման տեսական և գործնական ծրագիր՝ կախված տարբեր կիրառական խնդիրներից:

գ. քննիանքական/հիփոսանցելի կարողություններ

1. կատարելու նշված ոլորտում հետազոտություններ, ներկայացնել այն կազմելով բանավոր զեկուցում և վարել գիտական բանավեճ:

10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.

Մ1.Նկարագրելու հոգեբանության հիմնական մեթոդաբանական սկզբունքները, արդի և հիմնարար տեսությունները, ներկայացնելու դրանց առնչվող հայեցակարգերը, մոտեցումներն ու հասկացությունները, բացատրելու դրանց կիրառական նշանակությունը հասարակական կյանքի տարբեր ոլորտներում:

Մ2.Բացահայտելու հոգեբանական հիմնախնդիրները՝ մարդու հոգեկան զարգացման օրինաչափությունները, մեխանիզմները, առանձնահատկությունները, հոգեկանի նորմալ և ախտաբանական դրսևորումները:

Բ1.Կիրառելու հոգեբանական հետազոտության հիմնական մեթոդները ըստ նշանակության, վերլուծելու և մեկնաբանելու ստացված արդյունքները մասնագիտական (աշխատանքի կամ ուսումնառության) խնդիրների լուծման համար:

Բ3.Տարբերակելու և մեկնաբանելու հոգեբանական երևույթները, մարդու կյանքի և գործունեության տարբեր ոլորտներում առկա հոգեբանական խնդիրները, իրականացնելու այդ խնդիրների լուծմանն ուղղված գործողություններ:

Գ1.Համագործակցելու տվյալ և հարակից ոլորտների այլ մասնագետների հետ, աշխատելու մասնագիտական միջավայրում:

Գ3.Քննադատորեն վերլուծելու և եզրահանգումներ կատարելու տեսությունների, ուսումնասիրությունների և կիրառական հիմնախնդիրների վերաբերյալ:

Գ4.Պատրաստելու զեկուցումներ, ներկայացնելու հետազոտությունների արդյունքները, վարելու գիտական բանավեճեր:

11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները. 1. դասախոսություն, 2. սեմինար պարապմունք, 3. պրակտիկ աշխատանքներ, 4. քննարկում, 5. բանավեճ, 6. հետազոտական աշխատանքների իրականացում և դրա ներկայացում, 7. գրականության ինքնուրույն վերլուծություն և բանավոր զեկուցում:		
12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են. 1-ին ընթացիկ քննությունը գնահատվում է առավելագույնը 5 միավոր. <i>Գնահատման մեթոդ.</i> ամփոփ վերլուծական պատասխաններ հարցերին գրավոր կերպով: <i>Գնահատման չափանիշներ.</i> մտքի տրամաբանվածություն, ինքնուրույնություն, նյութի ճիշտ մեկնաբանություն: 2-րդ ընթացիկ քննությունը գնահատվում է առավելագույնը 5 միավոր. <i>Գնահատման մեթոդ.</i> ամփոփ վերլուծական պատասխաններ հարցերին գրավոր կերպով: <i>Գնահատման չափանիշներ.</i> մտքի տրամաբանվածություն, ինքնուրույնություն, նյութի ճիշտ մեկնաբանություն: Եզրափակիչ քննությունը գնահատվում է առավելագույնը 10 միավոր. <i>Գնահատման մեթոդ.</i> բանավոր քննություն ըստ առաջադրված հարցաշարի: <i>Գնահատման չափանիշներ.</i> հարցերի առանցքային կողմերի իմացություն, վերլուծական պատասխաններ:		
13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից. Թեմա 1. Հույզերի հետազոտման պատմական ակնարկ: Թեմա 2. Հույզերը հոգեկանի համակարգում: Թեմա 3. Հույզերի ֆիզիոլոգիական հիմքերը: Թեմա 4. Հույզերի հիմնական տեսությունները: Թեմա 5. Հույզերի նյարդամկանային, միմիկական առանձնահատկությունները և դրանց մշակութային առանձնահատկությունները: Թեմա 6. Հույզերի առաջացման պատճառները: Թեմա 7. Հուզական վիճակներ: Թեմա 8. Կամքի սահմանումը, գործառնությունները, հիմնական տեսությունները: Թեմա 9. Կամքի հատկությունները և զարգացման տարիքային ասպեկտները: Թեմա 10. Կամային ակտի կառուցվածքը, կամքի պայթյունը:		
14. Հիմնական գրականության ցանկ. 1. Հարությունյան Ն., Ասրիյան Է., Ստեփանյան Լ., Հուզականային ոլորտի հոգեբանության. պրակտիկում, Երևան 2014. – 172 էջ 2. Изард К.Э., Психология эмоций., СПб., 2006 3. Ильин Е. П., Психология воли. 2-е изд. — СПб.: Питер, 2009. — 368 с.: ил. — (Серия «Мастера психологии»). 4. Психология состояний. Хрестоматия. Составители Т.Н. Васильева, Г.Ш. Габдрахманов, А.О. Прохоров. /Под ред. проф. Прохорова А.О. – М.: Пер СЭ; СПб.: Речь, 2004. – 608 с. 5. Экман П., Психология эмоций., М., 2011, 336 с.		

1. 0303/ B33	2. Անձի տեսություններ	3. 6 ECTS կրեդիտ
4. 5 ժամ/ շաբ.	5. 60/0/15	
6. 4-րդ կիսամյակ	7. Եզրափակիչ գնահատում	
8. Դասընթացի նպատակն է՝ 1. ծանոթացնել ուսանողներին անձի ուսումնասիրման արևմտյան տարբեր ուղղություններին և տեսություններին, 2. փոխանցել և ձևավորել գիտելիքներ անձի տեսությունների հասկացությունների և հայեցակարգերի վերաբերյալ:		

9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝

ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն

1. թվարկելու և բացատրելու անձի տեսության գործառնությունները, գնահատման չափանիշները և բաղադրիչները,
2. ներկայացնելու և քննարկելու անձի տարբեր ուղղությունների և տեսությունների հիմնադրությունները,
3. սահմանելու և մեկնաբանելու հոգեվերլուծական, բիոհեվիոքիստական, սոցիալ-կոգնիտիվիստական և հումանիստական տեսությունների հիմնական հասկացությունները և դրանց կիրառական նշանակությունը,

բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ

1. վերլուծելու առանձին տեսություններ ըստ գնահատման չափանիշների,
2. համեմատելու տարբեր տեսությունների հիմնադրությունները և հասկացությունները,
3. կիրառելու տեսության հասկացությունները անձնային առանձնահատկությունները վերլուծելու և հասկանալու համար:

գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ

1. պատրաստելու բանավոր զեկուցում և վարելու գիտական բանավեճ,
2. քննադատորեն վերլուծելու տեսությունների առավելությունները և սահմանափակումները:

10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.

Ա1.Նկարագրելու հոգեբանության հիմնական մեթոդաբանական սկզբունքները, արդի և հիմնարար տեսությունները, ներկայացնելու դրանց առնչվող հայեցակարգերը, մոտեցումներն ու հասկացությունները, բացատրելու դրանց կիրառական նշանակությունը հասարակական կյանքի տարբեր ոլորտներում:

Ա2.Բացահայտելու հոգեբանական հիմնախնդիրները՝ մարդու հոգեկան զարգացման օրինաչափությունները, մեխանիզմները, առանձնահատկությունները, հոգեկանի նորմալ և ախտաբանական դրսևորումները:

Բ3.Տարբերակելու և մեկնաբանելու հոգեբանական երևույթները, մարդու կյանքի և գործունեության տարբեր ոլորտներում առկա հոգեբանական խնդիրները, իրականացնելու այդ խնդիրների լուծմանն ուղղված գործողություններ:

Գ3.Քննադատորեն վերլուծելու և եզրահանգումներ կատարելու տեսությունների, ուսումնասիրությունների և կիրառական հիմնախնդիրների վերաբերյալ:

Գ4.Պատրաստելու զեկուցումներ, ներկայացնելու հետազոտությունների արդյունքները, վարելու գիտական բանավեճեր:

11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

1. դասախոսություն,
սեմինար պարապմունք (նյութի վերարտադրում, զեկուցումներ, խմբային քննարկումներ):

12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

1-ին ընթացիկ քննությունը գնահատվում է առավելագույնը 5 միավոր. 89

Գնահատման մեթոդ. ամփոփ վերլուծական պատասխաններ հարցերին գրավոր կերպով:

Գնահատման չափանիշներ. մտքի տրամաբանվածություն, ինքնուրույնություն, նյութի ճիշտ մեկնաբանություն:

2-րդ ընթացիկ քննությունը գնահատվում է առավելագույնը 5 միավոր.

Գնահատման մեթոդ. ամփոփ վերլուծական պատասխաններ հարցերին գրավոր կերպով:

Գնահատման չափանիշներ. մտքի տրամաբանվածություն, ինքնուրույնություն, նյութի ճիշտ մեկնաբանություն, ամբողջականություն, նյութի տիրապետման աստիճան և ներկայացման որակ:

Եզրափակիչ քննությունը գնահատվում է առավելագույնը 10 միավոր.

Գնահատման մեթոդ. բանավոր քննություն ըստ առաջադրված հարցաշարի:

Գնահատման չափանիշներ. հարցերի առանցքային կողմերի իմացություն, վերլուծական պատասխաններ:

13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.

Բաժին 1. Հոգեվերլուծական տեսություններ: Ռադիկալ հոգեվերլուծության հիմնադրույթները, ենթատեսություններ, հիմնական հասկացություններ (Ֆրոյդ): Անալիտիկ հոգեբանության հիմնադրույթները (Յունգ): Անհատական հոգեբանության հիմնադրույթներ (Ադլեր): Նեոհոգեվերլուծության ուղղությունները և հիմնադրույթները. Էգո-հոգեբանություն (Էրիքսոն), մշակութային հոգեվերլուծություն (Հորնի, Ֆրոմ):

Բաժին 2. Բիհեվիորիստական ուղղություն: Բիհեվիորիստական հոգեբանության հիմնադրույթները: Սոցիալական ուսուցման տեսության հասկացությունները (Սկիններ): Ռեսպոնդենտ և օպերանտ վարք: Վարքի ամրապնդում և ամրապնդման ռեժիմներ: Վարքի վերահսկում և փոփոխություն:

Բաժին 3. Սոցիալ-կոգնիտիվիստական տեսություններ: Սոցիալ-կոգնիտիվիստական տեսության հիմնադրույթները (Բանդուրա): Ամրապնդում դիտման միջոցով, անուղղակի ամրապնդում և ինքնամրապնդում: Ես-համակարգ. ինքնակարգավորման և ինքնարդյունավետության մեխանիզմներ:

Բաժին 4. Հումանիստական հոգեբանություն: Հումանիստական հոգեբանության հիմնադրույթները: Պահանջմունքների հիերարխիա և մետապահանջմունքներ: Պատկերացում դեֆիցիտար և աճի պահանջմունքների մասին (Մասլոու): Ֆեռմենտոլոգիական դաշտ և ինքնիրացման ձգտում: Ես-կոնցեպցիա և Ես-կոնցեպցիայի զարգացում: (Ռոջերս): Լիարժեք գործող մարդու բնութագրեր: Ֆունկցիոնալ ավտոնոմիայի հասկացությունը /Օլպորտ/:

14. Հիմնական գրականության ցանկ.

1. Хьелл Л., Зиглер Д., Теории личности.- СПб.: Питер, 2004.
2. Фрейджер Р., Фейдимен Д. Личность. Теории, упражнения, эксперименты. – СПб.: «Прайм-Еврознак», 2004.
3. Психология личности. Хрестоматия в 2-х томах / Под ред. Райгородского. - М.: Изд-во «БАХРАР», 2002.

1.0303/B34	2. Հոգեախտորոշում	3. 6 ECTS կրեդիտ
4. 6 ժամ/ շաբ.	5. 30/30/30	
6. 4-րդ կիսամյակ	7. եզրափակիչ գնահատումով	
8. Դասընթացի նպատակն է՝ • ծանոթացնել ուսանողներին հոգեդիագնոստիկա գիտակարգի կարևորագույն բաժինների՝ հոգեմետրիկայի և անձի հոգեճանաչման հիմնախնդիրների հետ • փոխանցել տեսական և կիրառական գիտելիքներ հոգեդիագնոստիկական մեթոդների և մեթոդիկաների ստեղծման, զարգացման և կիրառության, ինչպես նաև ժամանակակից թեստաբանության խնդիրների վերաբերյալ, • զարգացնել ուսանողների մտավոր կարողությունները հոգեդիագնոստիկական մեթոդների և մեթոդիկաների՝ որպես հետազոտական գործիքի, ընտրության և կիրառության ուղղությամբ, հիմնվելով գիտական հավաստման օրինաչափություններին, • զարգացնել ուսանողների մոտ հոգեդիագնոստի մասնագիտական գործունեության նախադրյալները՝ գիտակցելու, հոգեդիագնոստիկական կարողությունները և հնարավորությունները ճանաչելու ունակությունը հոգեբանության տարբեր բնագավառներում:		
9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն 1. սահմանելու հոգեդիագնոստիկայի հիմնական մեթոդաբանական սկզբունքները, մոտեցումներն ու հասկացությունները, սահմանելու դրանց կիրառական նշանակությունը հոգեբանության տարբեր բնագավառներում, 2. ճանաչելու անձի հոգեդիագնոստիկայի հիմնախնդիրները, անհատական առանձնահատկությունները, դրանց ճանաչման և գնահատման ընթացակարգերը,		

3. Օգտագործելու հոգեբանական հետազոտության կազմակերպման, տվյալների հավաքագրման, արդյունքների վերլուծության և մեկնաբանման հիմնական մեթոդները, հոգեմետրիկական և վիճակագրական չափանիշները: բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ 1. կիրառելու հոգեախտորոշիչ մեթոդները, 2. մասնագիտական վերլուծության օգնությամբ կատարելու հիմնավորված եզրահանգումներ, ներկայացնել հետազոտական ամփոփիչ արդյունքներ գիտական հավաստման ճանափարհով, 3. ապահովելու հոգեդիագնոստիկ տարբեր մեթոդների արդյունքների համադրումը գործնական աշխատանքում, գտնելու մասնագիտական լուծումներ: գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ 1. ներկայացնելու հետազոտությունների արդյունքները, վարելու գիտական բանավեճեր, 2. պահպանելու դիագնոստիկ մասնագիտական էթիկայի նորմերը, պահանջները:	10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները. Ա3. Սահմանելու հոգեբանական հետազոտության կազմակերպման, տվյալների հավաքագրման, արդյունքների վերլուծության և մեկնաբանման հիմնական մեթոդները, մատնանշելու դրանց կիրառման ուղիները, հնարավորությունները և սահմանափակումները: Ա4. Ճանաչելու հոգեբանության հիմնարար և կիրառական բնագավառներին առնչվող հոգեբանական փաստերը և օրինաչափությունները, բացատրելու դրանց դերն ու նշանակությունը անհատի և հասարակության կյանքում: Բ1. Կիրառելու հոգեբանական հետազոտության հիմնական մեթոդները ըստ նշանակության, վերլուծելու և մեկնաբանելու ստացված արդյունքները մասնագիտական (աշխատանքի կամ ուսումնառության) խնդիրների լուծման համար: Բ2. Գործնականում կիրառելու հոգեախտորոշիչ մեթոդներ, մասնագիտական վերլուծության օգնությամբ կատարելու հիմնավորված եզրահանգումներ: Գ2. կիրառելու ժամանակակից S2S -ները գիտելիքի փոխանցման գործընթացը և մասնագիտական գործունեությունը արդյունավետ իրականացնելու և դյուրացնելու համար: Գ4. պատրաստելու զեկուցումներ, ներկայացնելու հետազոտությունների արդյունքները, վարելու գիտական բանավեճեր:
11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները. 1. դասախոսություն, 2. սեմինար պարապմունքներ, 3. ինքնուրույն աշխատանքներ, քննարկումներ:	12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են. 1-ին ընթացիկ քննությունը գնահատվում է առավելագույնը 5 միավոր. <i>Գնահատման մեթոդ.</i> ամփոփ վերլուծական պատասխաններ հարցերին գրավոր կերպով: <i>Գնահատման չափանիշներ.</i> մտքի տրամաբանվածություն, ինքնուրույնություն, նյութի ճիշտ մեկնաբանություն: 2-րդ ընթացիկ քննությունը գնահատվում է առավելագույնը 5 միավոր. <i>Գնահատման մեթոդ.</i> ամփոփ վերլուծական պատասխաններ հարցերին գրավոր կերպով: <i>Գնահատման չափանիշներ.</i> մտքի տրամաբանվածություն, ինքնուրույնություն, նյութի ճիշտ մեկնաբանություն: Եզրափակիչ քննությունը գնահատվում է առավելագույնը 10 միավոր. <i>Գնահատման մեթոդ.</i> բանավոր քննություն ըստ առաջադրված հարցաշարի: <i>Գնահատման չափանիշներ.</i> հարցերի առանցքային կողմերի իմացություն, վերլուծական պատասխաններ: Ամբողջականություն և նյութի տիրապետման աստիճան:
13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից. Բաժին 1. Հոգեդիագնոստիկայի զարգացման պատմությունը: Հոգեդիագնոստիկայի առարկան և խնդիրները: Հոգեդիագնոստիկական մեթոդիկաների հոգեմետրիկական հիմքերը և դրանց	

ներկայացվող պահանջները: **Բաժին 2.** Անձ հոգեդիագնոստիկա: Անձի հոտեագոստման պրոյեկտիվ մեթոդներ: Բնքնագիտակցության հոգեդիագնոստիկա: Ընդունակությունների հոգեդիագնոստիկա: Հոգեդիագնոստիկայի բարոյագիտական սկզբունքները: Հոգեդիագնոստիկայի արդյունքների ներկայացման խնդիրը, կոնֆիդենցիալությունը:

14. Հիմնական գրականության ցանկը:

1. Հոգեդիագնոստիկա: Ուսումնական ձեռնարկ / ԵՊՀ: Կազմողներ՝ Ռ.Ստեփանյան, Ա.Գալստյան, - Եր: ԵՊՀ հրատ., 2012
2. Бурлачук Л.Ф., Психодиагностика: Учебник для вузов.-СПб.: Питер, 2006
3. Психологическая диагностика: Уч. пособ / под.ред. К.М. Гуревича и Е.М. Борисовой. –УРАО, 1997
4. Романова Е.С., Психодиагностика: 2-е изд.-СПб.: Питер, 2008

1. 0303/ B35	2. Էթնոհոգեբանություն	3. 4 ECTS կրեդիտ
4. 4 ժամ/շաբ.	5.30/30/0	
6. 4-րդ կիսամյակ	7. Առանց եզրափակիչ գնահատման	
8. Դասընթացի նպատակն է՝ տրամադրել ուսանողներին հիմնարար գիտելիքներ էթնիկական հոգեբանության, էթնիկ գործընթացների և երևույթների, ինչպես նաև դրանց փոխակերպումների մասին:		
9.Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն 1. Ճանաչելու էթնիկական բնությունների և էթնիկ հանդուրժողականություն հասկացությունների ժամանակակից ուղղությունները, գաղափարական հիմքերը և հիմնադրույթները: 2. Բացահայտելու հիմնարար էթնիկական գործընթացների և երևույթների, ինչպես նաև միջէթնիկ կոնֆլիկտների սոցիալ-հոգեբանական առանձնահատկությունները: բ.գործնական մասնագիտական կարողություններ 1. մեկնաբանելու էթնիկական գործընթացները և երևույթները: 2. վերլուծելու միջէթնիկական հարաբերությունների և բնությունների սոցիալ- հոգեբանական առանձնահատկությունները: գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ 1. Կիրառելու էթնոհոգեբանական գիտելիքները գիտահետազոտական աշխատանքներ իրականացնելիս: 2. Ուսումնասիրելու տարբեր էթնոսները, դրանց հոգեբանական առանձնահատկություններն ու նշանակությունը:		
10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները. Ա1.Նկարագրելու հոգեբանության հիմնական մեթոդաբանական սկզբունքները, արդի և հիմնարար տեսությունները, ներկայացնելու դրանց առնչվող հայեցակարգերը, մոտեցումներն ու հասկացությունները, բացատրելու դրանց կիրառական նշանակությունը հասարակական կյանքի տարբեր ոլորտներում: Ա2.Բացահայտելու հոգեբանական հիմնախնդիրները՝ մարդու հոգեկան զարգացման օրինաչափությունները, մեխանիզմները, առանձնահատկությունները, հոգեկանի նորմալ և ախտաբանական դրսևորումները: Բ3.Տարբերակելու և մեկնաբանելու հոգեբանական երևույթները, մարդու կյանքի և գործունեության տարբեր ոլորտներում առկա հոգեբանական խնդիրները, իրականացնելու այդ խնդիրների լուծմանն ուղղված գործողությունները: Գ3.քննադատորեն վերլուծելու և եզրահանգումներ կատարելու տեսությունների, ուսումնասիրությունների և կիրառական հիմնախնդիրների վերաբերյալ:		

11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները. 1. դասախոսություն, 2. սեմինար պարապմունք 3. քննարկում, 4. բանավեճ, 5. գրականության ինքնուրույն վերլուծություն և բանավոր զեկուցում:	
12.Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են. 1-ին ընթացիկ ստուգում. Գնահատվում է առավելագույնը 10 միավոր, Գնահատման մեթոդները. ամփոփ գրավոր պատասխաններ հարցերին, Գնահատման չափանիշները. հարցերի առանցքային կողմերի իմացություն, վերլուծական պատասխաններ: 2-րդ ընթացիկ ստուգում. Գնահատվում է առավելագույնը 10 միավոր, Գնահատման մեթոդները. ինքնուրույն աշխատանքի գնահատում (հոգեախտորոշիչ ուսումնասիրությունների իրականացում և դրանց արդյունքների գրավոր ներկայացում), Գնահատման չափանիշները. իրականացված ուսումնասիրությունների խորություն, կիրառված մեթոդների բազմազանություն, արված եզրակացությունների որակ:	
13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից. Թեմա 1. Էթնոս և էթնիկություն:հոգեբանական առանձնահատկությունները: Թեմա 2. Ազգային հոգեկերտվածք և ինքնագիտակցություն: Թեմա 3. Լեզվի, կրոնի և ավանդույթների էթնոհոգեբանական նշանակությունը: Թեմա 4. Էթնիկ կարծրատիպեր, միջէթնիկական լարվածություն և էթնոցենտրիզմ: Թեմա 5. Միջէթնիկական անհանդուրժողականության ձևավորման մեխանիզմները և հաղթահարման հնարավորությունները: Թեմա 6. Էթնոմշակութային մարզինալության հոգեբանական բնութագիրը: Թեմա 7. Կրկնակի էթնոմարզինալների (փախստականների) սոցիալ-հոգեբանական հարմարման առանձնահատկությունները: Թեմա 8. Էթնոմարզինալության հաղթահարման ուղիները: Թեմա 9. Քսենոֆոբիան որպես միջէթնիկ ագրեսիայի դրդապատճառ: Թեմա 10. Ցեղասպանության երևույթի էթնոհոգեբանական վերլուծությունը:	
14. Հիմնական գրականության ցանկ. 1. Կորբեյան Ա., Էթնիկական նույնականություն և հանդուրժողականություն: Երևան 2016. 2. Белик А.А., Культура и личность. М., 2001 3. Платонов Ю.П., Основы этнической психологии. Санкт-Петербург, 2003 4. Стефаненко Т.Г., Этнопсихология. М. 2003 г. 5. Аклаев А.Р., Этнополитическая конфликтология. Анализ и менеджмент, М. Дело, 2008	

1. 0303/ B36	2. Ընտանիքի հոգեբանություն	3. 4 ECTS կրեդիտ
4. 4 ժամ/շաբ.	5. 30/30/0	
6. 4-րդ կիսամյակ	7. Առանց եզրափակիչ գնահատմամբ	
8. Դասընթացի նպատակն է՝ 1. ծանոթացնել հասարակության պատմական զարգացման ընթացքում ամուսնական հարաբերությունների էվոլյուցիային, 2. տրամադրել գիտելիքներ ընտանեկան հարաբերությունների դերա-ֆունկցիոնալ կառուցվածքի մասին, 3. ներկայացնել ընտանիքի զարգացման կենսական փուլերը, 4. փոխանցել գիտելիքներ ընտանեկան խորհրդատվության հիմնական մոտեցումների մասին:		

9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝

ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն

1. ճանաչելու ընտանիքի կառուցվածքային-գործառնության բնութագրերը,
2. սահմանելու և քննարկելու ընտանիքի նորմատիվային և ոչ նորմատիվային ճգնաժամերը,
3. մեկնաբանելու ծնողական դիրքորոշումներն ու երեխաների դաստիարակության հիմնական մոտեցումները,

բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ

1. սահմանելու և համեմատելու ընտանիքի զարգացման կենսական փուլերը,
2. կատարելու վերլուծություններ ընտանեկան հարաբերությունների ճգնաժամերի և դրանց կանխարգելման ուղիների շուրջ,
3. կիրառելու ընտանեկան հարաբերությունների ախտորոշման և գնահատման մեթոդիկաները,

գ. ընդհանրական/հոգիանցելի կարողություններ

1. գործնական աշխատանքում կիրառելու ընտանիքի հետ հոգեբանական աշխատանքի հիմնական մոտեցումները:

9. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.

Ա2. Բացահայտելու հոգեբանական հիմնախնդիրները մարդու հոգեկան զարգացման օրինաչափությունները, մեխանիզմները, առանձնահատկությունները, հոգեկանի նորմալ և ախտաբանական դրսևորումները

Բ2. Գործնականում կիրառելու հոգեախտորոշիչ մեթոդներ, մասնագիտական վերլուծության օգնությամբ կատարելու հիմնավորված եզրահանգումներ:

Գ4. պատրաստելու զեկույցներ, ներկայացնելու հետազոտական աշխատանքների արդյունքները, վարելու գիտական բանավեճեր,

Գ5. ստեղծագործաբար կիրառելու ձեռքբերված գիտելիքները, ընկալելու և տարածելու նոր տեղեկատվությունը:

11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

1. դասախոսություն,
2. գրականության ինքնուրույն վերլուծություն և բանավոր զեկույցում,
3. քննարկումներ,
4. գործնական աշխատանք:

12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

1-ին ընթացիկ ստուգումը գնահատվում է առավելագույնը 10 միավոր.

Գնահատման մեթոդ. ամփոփ վերլուծական գրավոր պատասխաններ հարցերին, **Գնահատման չափանիշները.** նյութի ինքնուրույն վերլուծություն, պատասխանների ամբողջականություն

2-րդ ընթացիկ ստուգումը գնահատվում է առավելագույնը 10 միավոր. 94

Գնահատման մեթոդները. ինքնուրույն աշխատանքի գնահատում (ռեֆերատ, ակնարկ՝ էսսե), **Գնահատման չափանիշները.** կատարված աշխատանքի թեմատիկ համապատասխանությունը և նքնուրույն վերլուծություն:

13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից

Թեմա 1. Ամուսնական հարաբերությունների էվոլյուցիան հասարակության պատմական զարգացման ընթացքում: **Թեմա 2.** Ընտանիքի կառուցվածքային-գործառնության բնութագրերը: **Թեմա 3.** Ընտանիքի զարգացման կենսական փուլերը: **Թեմա 4.** Ամուսնական հարաբերությունների հոգեբանություն: **Թեմա 5.** Ծնող-երեխա փոխհարաբերությունների հոգեբանություն: **Թեմա 6.** Ընտանիքի զարգացման նորմատիվային և ոչ նորմատիվային ճգնաժամերը: Ընտանեկան խորհրդատվության հիմնական մոտեցումները:

14. Հիմնական գրականության ցանկ.

1. Шнейдер Л.Б., Семейная психология: Учебное пособие для вузов. 2-ое изд. – М.: Академический проект; Екатеринбург, 2006. – 768с.
2. Андреева Т.В., Семейная психология: Учеб. пособие. — СПб.: Речь, 2004. — 244 с.
3. Дружинин В.Н., Психология семьи. – Екатеринбург, 2000.
4. Эйдемиллер Э.Г., Юстицкис В., Семейная психотерапия. – СПб., Питер, 2000.
5. Психология семьи. Хрестоматия. Под. ред. Райгородского Д.Я.- Самара, 2002.

1. 0303/ B37	2. Զարգացման հոգեբանություն	3. 5 ECTS կրեդիտ
4. 5 ժամ/ շաբ.	5. 60/0/15	
6. 5-րդ կիսամյակ	7. Եզրափակիչ գնահատումով	
8. Դասընթացի նպատակն է՝ 1. ձևավորել անձնավորության նկատմամբ վերլուծական մոտեցում՝ հոգեբանական տարիքի ըմբռնման տեսանկյունից, 2. ծանոթացնել տարիքային հոգեբանության պրակտիկ խնդիրների լուծմանը միտված մեթոդական մշակումներին:		
9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն 1. ներկայացնելու տարիքային հոգեբանության տեսական և մեթոդաբանական հարցերը և հոգեկան զարգացման արդի միտումները, 2. մեկնաբանելու տարիքային հոգեբանության հիմնախնդիրները, տարբեր հայեցակարգերը և տեսական դրույթները, 3. քննարկելու տարիքային հոգեբանության պրակտիկ խնդիրների լուծման համար նախատեսված մեթոդական մշակումները, 4. թվարկելու հոգեկան զարգացման հիմնական սկզբունքները: բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ 1. վերլուծելու և գործածելու տարիքային հոգեբանության հիմնական եզրույթներն ու հասկացությունները, 2. ձևակերպելու արդի տարիքային հոգեբանության կարևոր տեսական դրույթները, 3. ձևակերպելու տարիքային հոգեբանության խնդիրները՝ որպես մեթոդաբանական հիմք ընդունելով այս կամ այն հիմնարար տեսությունը և հայեցակարգը, 4. լուծումներ գտնելու պրոբլեմային իրավիճակներում՝ կիրառելով տարիքային հոգեբանությանը ներհատուկ վերլուծական ունակություններ: գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ 1. պատրաստելու բանավոր զեկուցում և վարելու գիտական բանավեճ:		
10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները. 95 Ա1. Նկարագրելու հոգեբանության հիմնական մեթոդաբանական սկզբունքները, արդի և հիմնարար տեսությունները, ներկայացնելու դրանց առնչվող հայեցակարգերը, մոտեցումներն ու հասկացությունները, բացատրելու դրանց կիրառական նշանակությունը հասարակական կյանքի տարբեր ոլորտներում: Ա2. Բացահայտելու հոգեբանական հիմնախնդիրները՝ մարդու հոգեկան զարգացման օրինաչափությունները, մեխանիզմները, առանձնահատկությունները, հոգեկանի նորմալ և ախտաբանական դրսևորումները: Ա4. Ճանաչելու հոգեբանության հիմնարար և կիրառական բնագավառներին առնչվող հոգեբանական փաստերը և օրինաչափությունները, բացատրելու դրանց դերն ու նշանակությունը հասարակական կյանքի կազմակերպման մեջ: Բ3. Ճանաչելու հոգեբանության հիմնարար և կիրառական բնագավառներին առնչվող հոգեբանական փաստերը և օրինաչափությունները, հասկանալու դրանց դերն ու նշանակությունը		

հասարակական կյանքի կազմակերպման մեջ: Գ3. քննադատորեն վերլուծելու և եզրահանգումներ կատարելու տեսությունների, ուսումնասիրությունների և կիրառական հիմնախնդիրների վերաբերյալ: Գ4. պատրաստելու զեկուցումներ, ներկայացնելու հետազոտությունների արդյունքները, վարելու գիտական բանավեճեր:		
11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները. 1. դասախոսություն, 2. սեմինար պարապմունք 3. քննարկում, 4. գրականության ինքնուրույն վերլուծություն և բանավոր զեկուցում:		
12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են. 1-ին ընթացիկ քննությունը գնահատվում է առավելագույնը 5 միավոր. Գնահատման մեթոդ. ամփոփ վերլուծական պատասխաններ հարցերին գրավոր կերպով: Գնահատման չափանիշներ. մտքի տրամաբանականություն, ինքնուրույնություն, նյութի ճիշտ մեկնաբանություն, վերլուծելու կարողություն: 2-րդ ընթացիկ քննությունը գնահատվում է առավելագույնը 5 միավոր. Գնահատման մեթոդ. ամփոփ վերլուծական պատասխաններ հարցերին գրավոր կերպով: Գնահատման չափանիշներ. մտքի տրամաբանականություն, ինքնուրույնություն, նյութի ճիշտ մեկնաբանություն, վերլուծելու կարողություն: Եզրափակիչ քննությունը գնահատվում է առավելագույնը 10 միավոր. Գնահատման մեթոդ. բանավոր քննություն՝ ըստ առաջադրված հարցաշարի: Գնահատման չափանիշներ. հարցերի առանցքային կողմերի իմացություն, վերլուծական պատասխաններ:		
13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից. Թեմա 1. Տարիքային հոգեբանության առարկան, խնդիրները, կառուցվածքը, կապն այլ գիտությունների հետ: Թեմա 2. Տարիքային հոգեբանության մեթոդները: Թեմա 3. Տարիքային հոգեբանության տեսական հիմնահարցերը: Թեմա 4. Անձի անհատական զարգացումը: Թեմա 5. Հոգեկան զարգացման առանձնահատկությունները տարբեր տարիքային փուլերում:		
14. Հիմնական գրականության ցանկ. 1. Խուրդյան Ս., Անձի զարգացման ճգնաժամային տարիքները: Եր., 2004: 2. Крайг Г., Бокум Д., Психология развития. 9-е изд., М., 2007. 3. Кулагина И.Ю., Коллюцкий В.Н., Возрастная психология: полный жизненный цикл развития человека. М., 2006. 4. Нартова-Бочавер С.К., Потапова А.В., Введение в психологию развития. Учебное пособие, М., 2005. 5. Обухова Л.Ф., Возрастная психология. М., 2007.		

96

1. 0303/ B38	2. Փորձարարական հոգեբանություն	3. 4 ECTS կրեդիտ
4. 4 ժամ/ շաբ.	5.30/30/0	
6. 5-րդ կիսամյակ	7. Եզրափակիչ գնահատումով	
8. Դասընթացի նպատակն է՝ 1. ուսանողներին ծանոթացնել հոգեբանության մեջ փորձարարական հետազոտությունների տեսություններին, մեթոդաբանության հիմքերին, 2. կողմնորոշել հոգեբանական հետազոտությունների մեթոդների համակարգում, 3. ձևավորել գիտելիքներ հոգեբանական գիտափորձի ծրագրավորման և իրականացման համար:		

9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝

ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն

1. ճանաչելու հոգեբանական հետազոտությունների հիմնական ծրագրերի և գիտափորձի կազմակերպման ձևերը,
2. ներկայացնելու հոգեբանական հետազոտության կազմակերպման տրամաբանությունը,

բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ

1. կողմնորոշվելու հոգեբանական հետազոտության մեթոդաբանական հիմնախնդիրներում և իրականացնելու հետազոտություն,

գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ

1. ինքնուրույն օգտագործելու գիտելիքները գիտափորձերի կազմակերպման, ծրագրավորման և այլ էմպիրիկ հետազոտությունների համար:

10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.

Մ1.Նկարագրելու հոգեբանության հիմնական մեթոդաբանական սկզբունքները, արդի և հիմնարար տեսությունները, ներկայացնելու դրանց առնչվող հայեցակարգերը, մոտեցումներն ու հասկացությունները, բացատրելու դրանց կիրառական նշանակությունը հասարակական կյանքի տարբեր ոլորտներում:

Մ3.Սահմանելու հոգեբանական հետազոտության կազմակերպման, տվյալների հավաքագրման, արդյունքների վերլուծության և մեկնաբանման հիմնական մեթոդները, մատնանշելու դրանց կիրառման ուղիները, հնարավորությունները և սահմանափակումները:

Մ5.Թվարկելու հոգեբանի մասնագիտական գործունեության հիմնական էթիկական սկզբունքները, մատնանշելու դրանց նշանակությունը և պահպանման անհրաժեշտությունը:

Բ1.Կիրառելու հոգեբանական հետազոտության հիմնական մեթոդները ըստ նշանակության, վերլուծելու և մեկնաբանելու ստացված արդյունքները մասնագիտական (աշխատանքի կամ ուսումնառության) խնդիրների լուծման համար:

Բ2.Գործնականում կիրառելու հոգեախտորոշիչ մեթոդներ, մասնագիտական վերլուծության օգնությամբ կատարելու հիմնավորված եզրահանգումներ:

Գ3.քննադատորեն վերլուծելու և եզրահանգումներ կատարելու տեսությունների, ուսումնասիրությունների և կիրառական հիմնախնդիրների վերաբերյալ:

Գ4.պատրաստելու զեկուցումներ, ներկայացնելու հետազոտությունների արդյունքները, վարելու գիտական բանավեճեր

11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

1. սեմինար պարապմունք,
2. քննարկում,
3. պրակտիկ աշխատանքներ,
4. հետազոտական աշխատանքների իրականացում և դրա ներկայացում,

12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

97

1-ին ընթացիկ քննությունը գնահատվում է առավելագույնը 5 միավոր.

Գնահատման մեթոդ. ամփոփ վերլուծական պատասխաններ հարցերին գրավոր կերպով:
Գնահատման չափանիշներ. մտքի տրամաբանվածություն, ինքնուրույնություն, նյութի ճիշտ մեկնաբանություն:

2-րդ ընթացիկ քննությունը գնահատվում է առավելագույնը 5 միավոր.

Գնահատման մեթոդ. ամփոփ վերլուծական պատասխաններ հարցերին գրավոր կերպով:
Գնահատման չափանիշներ. մտքի տրամաբանվածություն, ինքնուրույնություն, նյութի ճիշտ մեկնաբանություն:

Եզրափակիչ քննությունը գնահատվում է առավելագույնը 10 միավոր.

Գնահատման մեթոդ. բանավոր քննություն ըստ առաջադրված հարցաշարի:
Գնահատման չափանիշներ. հարցերի առանցքային կողմերի իմացություն, վերլուծական պատասխաններ: Ամբողջականություն և նյութի տիրապետման աստիճան:

13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.

Բաժին 1. Փորձարարական մեթոդը որպես հոգեբանական վարկածների ստուգման նորմատիվների համակարգ և հետազոտողի պրակտիկ գործունեության տեսակ: Գիտափորձը հոգեբանական հետազոտությունների համակարգում: Հոգեբանական վարկածներ և տեսական վերակառուցումներ էքսպերիմենտալ մեթոդի շրջանակներում: Փորձարարական փաստերի և ամփոփումների տրամաբանությունը: **Բաժին 2.** Հոգեբանական գիտափորձի պլանավորման հիմքերը և փորձարարական սխեմաների դասակարգումը: Գիտափորձերի վալիդությունը որպես փորձարարական վերահսկման նպատակ: Հոգեբանական գիտափորձերի տեսակներ: **Բաժին 3.** Կորելյացիոն մոտեցումը հոգեբանական հետազոտություններում: Քվադիէքսպերիմենտներ և փորձարարական մեթոդին ձգտող հետազոտություններ: Հոգեբանական հետազոտության կազմակերպման մեթոդաբանական հարցեր:

14. Հիմնական գրականության ցանկ.

1. Ավանեսյան Հ.Մ., Փորձարարական հոգեբանություն: Ուսումնական ձեռնարկ, Էդիթ Պրինտ, Երևան, 2010
2. Ավանեսյան Հ.Մ., Հոգեբանական գիտափորձերի պրակտիկում. Ուս. ձեռնարկ: Հեղ. հրատ., Երևան, 2015, 50 էջ
3. Зароченцев К.Д., Худяков А.И., Экспериментальная психология/ Учебник. М., 2005.
4. Корнилова Т.В., Экспериментальная психология: Теория и методы: Учебник для вузов. М.: Аспект Пресс, 2003.
5. Handbook of Psychology, Volume 4: Experimental Psychology//
<https://psychologiapentroti.files.wordpress.com/2011/08/handbook-of-psychology-vol-04-experimental-psychology.pdf>

1. 0303/ B39	2. Կոնֆլիկտի հոգեբանություն	3. 4 ECTS կրեդիտ
4. 4 ժամ / շաբ.	5. 45/15/0	
6. 5-րդ կիսամյակ	7. Առանց եզրափակիչ գնահատման	
8. Դասընթացի նպատակն է՝ 1. ուսանողներին հաղորդել հիմնարար գիտելիքներ կոնֆլիկտի հոգեբանության հիմնադրույթների մասին, 2. ծանոթացնել կոնֆլիկտների առաջացման և դրսևորման առանձնահատկություններին, հանգուցալուծման եղանակներին:		
9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն 1. թվարկելու և տարբերակելու կոնֆլիկտի հիմնական ձևերը, պատճառները, ընթացքի օրինաչափությունները, 2. թվարկելու կոնֆլիկտի հետազոտման և կառավարման հիմնական մեթոդները, 3. ընտրելու և հիմնավորելու կոնֆլիկտի հետ աշխատանքի մեթոդիկաները, 4. մեկնաբանելու կոնֆլիկտի կառավարման մեթոդիկաների արդյունքները, բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ 1. կիրառելու կոնֆլիկտի ախտորոշման, տարբերակման և կառավարման մեթոդները, 2. վերլուծելու հետազոտությամբ կամ ախտորոշմամբ ստացված արդյունքները և դրանց միջև առկա կապերը, 3. իրականացնելու կոնֆլիկտային իրավիճակների հոգեբանական ախտորոշում և կառավարում, գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ 1. օգտվելու տեղեկատվության տարբեր աղբյուրներից, 2. պլանավորելու, մոդելավորելու և կատարելու հետազոտություններ, 3. ներկայացնելու հետազոտության արդյունքները:		

10.Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները. Ա4.Ճանաչելու հոգեբանության հիմնարար և կիրառական բնագավառներին առնչվող հոգեբանական փաստերը և օրինաչափությունները, բացատրելու դրանց դերն ու նշանակությունը անհատի և հասարակության կյանքում: Բ3.Տարբերակելու և մեկնաբանելու հոգեբանական երևույթները, մարդու կյանքի և գործունեության տարբեր ոլորտներում առկա հոգեբանական խնդիրները, իրականացնելու այդ խնդիրների լուծմանն ուղղված գործողություններ: Բ5.Կազմակերպելու իր աշխատանքային և/կամ ուսումնական գործունեությունը ստացած տեսագործական գիտելիքներին համապատասխան: Գ1.Համագործակցելու տվյալ և հարակից ոլորտների այլ մասնագետների հետ, աշխատելու մասնագիտական միջավայրում:		
11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները. 1. դասախոսություն, 2. գործնական պարապմունք 3. գրականության ինքնուրույն վերլուծություն և բանավոր զեկուցում:		
12.Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են. 1-ին ընթացիկ ստուգում. Գնահատվում է առավելագույնը 10 միավոր, <i>Գնահատման մեթոդները.</i> ամփոփ գրավոր պատասխաններ հարցերին, <i>Գնահատման չափանիշները.</i> հարցերի առանցքային կողմերի իմացություն, վերլուծական պատասխաններ: 2-րդ ընթացիկ ստուգում. Գնահատվում է առավելագույնը 10 միավոր, <i>Գնահատման մեթոդները.</i> ինքնուրույն աշխատանքի գնահատում (հոգեախտորոշիչ ուսումնասիրությունների իրականացում և դրանց արդյունքների գրավոր ներկայացում), <i>Գնահատման չափանիշները.</i> իրականացված ուսումնասիրությունների խորություն, կիրառված մեթոդների բազմազանություն, արված եզրակացությունների որակ:		
13.Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից. Թեմա 1. Կոնֆլիկտի հոգեբանության նշանակությունը, առարկան և մեթոդները: Թեմա 2. Կոնֆլիկտի նկարագրության հիմնական սկզբունքները, կոնֆլիկտի պատճառները, կառուցվածքը, դինամիկան, գործառույթները: Թեմա 3. Կոնֆլիկտի տարատեսակները: Թեմա 4. Միջանձնային կոնֆլիկտներ: Թեմա 5. Ներանձնային կոնֆլիկտներ: Թեմա 6. Անձը կոնֆլիկտում: Թեմա 7. Ներխմբային կոնֆլիկտներ: Թեմա 8. Միջխմբային կոնֆլիկտներ: Թեմա 9. Կոնֆլիկտի կառավարում և կարգավորում:		
14.Գրականության ցանկ 1. Аллаhverдова О.В. и др., Конфликтология — СПб.: Лань. 1999. 2. Анцупов А.Я., Шипилов А.И., Конфликтология: Учебник для вузов. — М.: ЮНИТИ, 1999. 3. Гришина Н.В., Психология конфликта. — СПб.: Питер, 2004. 4. Дмитриев А.В., Конфликтология. – М.: Гардарики. 2000. 5. Уткин Э.А., Конфликтология. Теория и практика. — М.: «Тандем» ЭКМОС, 1998.		

1.0303/ B40	2.Ռազմական հոգեբանություն	3. Յկրեդիտ
4. 3 ժամ / շաբ.	5.30/15/0	
6. 5-րդ կիսամյակ	7.Առանց եզրափակիչ գնահատման	
8.Դասընթացի նպատակն է Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին գիտելիքներ հաղորդել ռազմական հոգեբանության, նախապատրաստության և մարտական գործողությունների ընթացքում զինվորի, հրամանատարի, կոլեկտիվի վարքի առանձնահատկությունների, նրանց ռազմատեխնիկական և		

բարոյաբաղադրական պատրաստության հոգեբանական պայմանների ու նախադրյալների մասին: Բացահայտել մարտական գործողության մեջ հոգեբանական գործոնների դերն ու նշանակությունը:

Դասընթացի խնդիրները.

1. Ռազմական հոգեբանության գիտելիքների ձևավորում, առարկայի նպատակի, խնդիրների մեկնաբանում,
2. Ռազմական հոգեբանության բնագավառում հանդիպող խնդիրների հետ աշխատելու կարողությունների, ունակությունների և հմտությունների ձևավորում ու զարգացում:

9.Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝

ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն

1. ձևավորելու պատկերացում ռազմական հոգեբանության, նրա խնդիրների և նպատակների մասին,
2. ներկայացնելու ռազմական հոգեբանության տեսագործական ու մեթոդաբանական հիմքերը,
3. ծանոթացնելու ռազմական հոգեբանության հիմնական ուղղություններին,
4. ծանոթացնելու ռազմական հոգեբանության տեսություններին և հոգեդիագնոստիկ մեթոդներին:

բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ

1. ուսումնասիրելու ռազմական հոգեբանության տեսամեթոդաբանական հիմքերը և վերլուծելու դրանք:
2. վերլուծելու և պարզաբանելու ռազմական հոգեբանության կիրառական մեթոդաբանական համակարգը:
3. կատարելու հոգեախտորոշիչ աշխատանքներ ռազմական հոգեբանության բնագավառում հանդիպող խնդիրների ժամանակ:

գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ

1. լուծելու մասնագիտական խնդիրներ, պլանավորելու և իրականացնելու հետազոտություններ, կայացնելու որոշումներ:
2. գործնականում իրականացնելու ռազմական հոգեբանության բնագավառում հիմնական կիրառական մեթոդներ:

10.Դասընթացը ձյավորում է կրթական ծրագրի հետյալ վերջնարդյունքները.

Ա4.Ճանաչելու հոգեբանության հիմնարար և կիրառական բնագավառներին առնչվող հոգեբանական փաստերը և օրինաչափությունները, բացատրելու դրանց դերն ու նշանակությունը անհատի և հասարակության կյանքում:

Բ3.Տարբերակելու և մեկնաբանելու հոգեբանական երևույթները, մարդու կյանքի և գործունեության տարբեր ոլորտներում առկա հոգեբանական խնդիրները, իրականացնելու այդ խնդիրների լուծմանն ուղղված գործողություններ:

Բ5.Գազմակերպելու իր աշխատանքային և/կամ ուսումնական գործունեությունը ստացած տեսագործական գիտելիքներին համապատասխան:

Գ1.Համագործակցելու տվյալ և հարակից ոլորտների այլ մասնագետների հետ, աշխատելու մասնագիտական միջավայրում, պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:

11.Կիրառվում են դասավանդման 7 ուսումնառության հետյալ ձյերն ու մեթոդները.

1. դասախոսություններ (պրոբլեմային դասախոսություն, դասախոսություն երկուսով, դասախոսություն պրես-կոնֆերանս, դասախոսություն սադրանք, դասախոսություն խաղային մեթոդների կիրառմամբ),
2. թիմային աշխատանքներ,
3. քննարկումներ,
4. հետազոտական սեմինարներ:

Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

1-ին ընթացիկ ստուգում. Գնահատվում է առավելագույնը 10 միավոր, *Գնահատման մեթոդները.* ամփոփ գրավոր պատասխաններ հարցերին, *Գնահատման չափանիշները.* հարցերի առանցքային կողմերի իմացություն, վերլուծական պատասխաններ:

2-րդ ընթացիկ ստուգում. Գնահատվում է առավելագույնը 10 միավոր, *Գնահատման մեթոդները.* ինքնուրույն աշխատանքի գնահատում (հոգեախտորոշիչ ուսումնասիրությունների իրականացում և դրանց արդյունքների գրավոր ներկայացում), *Գնահատման չափանիշները.* իրականացված ուսումնասիրությունների խորություն, կիրառված մեթոդների բազմազանություն, արված եզրակացությունների որակ:

13. Դասընթացը բաղկացած է հետյալ հիմնական բաժիններից.

Թեմա 1. Ռազմական հոգեբանության տեսամեթոդաբանական խնդիրները, հետազոտության մեթոդները: **Թեմա 2.** Չինվորական կոլեկտիվի հոգեբանություն: **Թեմա 3.** Անձի հարմարման խնդիրը զինված ուժերում: **Թեմա 4.** Կոնֆլիկտների յուրահատկությունները զինված ուժերում: **Թեմա 5.** Չինժառայողների հոգեբանական պատրաստությունը մարտական գործողություններին: **Թեմա 6.** Պատերազմի ազդեցությունը զինժառայողի անձի վրա: **Թեմա 7.** Հոգեբանական աշխատանքի առանձնահատկությունները զինված ուժերում /խորհրդատվական, վերականգնողական, թերապևտիկ/:

14. Հիմնական գրականության ցանկ.

1. Ասատրյան Չ. Դ., Չինվորական կարգապահության ամրապնդման հիմնախնդիրները (դասախոսությունների ժողովածու): Ե., 2013.
2. Մարգարյան Վ.Հ. Մարտական գործունեության հոգեբանական հիմքերը, Ե., 2009.
3. Մարգարյան Վ.Հ. Մարտական գործունեության հոգեբանություն, Ե., 2009, ՀՀ ՊՆ ԱՌՀԻ, 2009.
4. Ջամայյան Դ.Վ., Թադևոսյան Հ.Վ., Աբազյան Ս.Վ., Ռազմական հոգեբանության հիմունքներ: -Եր., Չանգակ-97, 2002:
5. Военная психология / под ред. А. Г. Маклакова. – СПб.: Питер, 2004.
6. Дьяченко М.И., Военная психология и педагогика, Минск, 1999.
7. Караяни А.Г., Сыромятников И.В. Военная психология: учебник для специалистов психологической работы Вооруженных Сил Российской Федерации. – М.: ВУ, 2016.
8. Казаринов, О.И. Обратная сторона войны. На полях сражений XX века. – М., 2006.
9. Современная военная психология. – Мн. : Харвест, 2003.
10. Социальная и военная психология / под ред. С.И. Съедина. – М., 1990.
11. Шамрей, В.К., Рустанович, А. В. Атлас военной психиатрии. – СПб.: ВМедА., 2003.
12. Шапарь, В.Б. Психология войн и военных конфликтов. – Ростов н/Д., 2005.

101

1. 0303/ B41	2. Հոգեբանական խորհրդատվություն և պրակտիկում	3. 4 ECTS կրեդիտ
4. 4 ժամ/ շաբ.	5. 30/30/0	
6. 5-րդ կիսամյակ	7. Եզրափակիչ գնահատման	
8. Դասընթացի նպատակն է՝ 1. ծանոթացնել ուսանողներին հոգեբանական խորհրդատվական աշխատանքի առանձնահատկություններին, 2. տրամադրել գիտելիքներ կյանքի տարբեր ոլորտներում հոգեբանական խորհրդատվության յուրահատկությունների վերաբերյալ, 3. ծանոթացնել հոգեբանական խորհրդատվության կազմակերպման և իրականացման առանձնահատկություններին:		

9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝

ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն

1. սահմանելու և մեկնաբանելու հոգեբանական խորհրդատվությունը որպես կիրառական ուղղություն,
2. բացատրելու հոգեբանական խորհրդատվության նպատակները,
3. ներկայացնելու տարբեր ոլորտներում հոգեբանական խորհրդատվության էական նմանություններն ու տարբերությունները,

բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ

1. տարբերակելու հոգեբանական խորհրդատվության ենթակա խնդիրները և դժվարությունները,
2. տարանջատելու և վերլուծելու այցելուի հայցի տեսակները և կարիքները,
3. վերլուծելու տարբեր բնագավառներում հոգեբանական խորհրդատվություն իրականացնող անձի արդյունավետ մասնագիտական և անձնային բնութագրիչները,

գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ

1. աշխատելու թիմում՝ հարակից մասնագետների հետ,
2. պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:

10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները.

Ա4.Ճանաչելու հոգեբանության հիմնարար և կիրառական բնագավառներին առնչվող հոգեբանական փաստերը և օրինաչափությունները, բացատրելու դրանց դերն ու նշանակությունը անհատի և հասարակության կյանքում:

Ա5.Թվարկելու հոգեբանի մասնագիտական գործունեության հիմնական էթիկական սկզբունքները, մատնանշելու դրանց նշանակությունը և պահպանման անհրաժեշտությունը:

Բ3.Տարբերակելու և մեկնաբանելու հոգեբանական երևույթները, մարդու կյանքի և գործունեության տարբեր ոլորտներում առկա հոգեբանական խնդիրները, իրականացնելու այդ խնդիրների լուծմանն ուղղված գործողություններ:

Բ4.Համադրելու հոգեբանական աշխատանքի տարբեր մոտեցումները, գտնելու մասնագիտական լուծումներ և ցուցաբերելու ստեղծագործական մոտեցում:

Գ1.համագործակցելու տվյալ և հարակից ոլորտների այլ մասնագետների հետ, աշխատելու մասնագիտական միջավայրում, պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:

11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

1. դասախոսություն,
2. գործնական պարապմունք (խմբային քննարկումներ, դերային խաղեր, վարժանքներ:

12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են՝

1-ին ընթացիկ քննությունը գնահատվում է առավելագույնը 5 միավոր.

Գնահատման մեթոդ. ամփոփ պատասխաններ հարցերին գրավոր կերպով:

Գնահատման չափանիշներ. մտքի տրամաբանվածություն, ինքնուրույնություն, նյութի ճիշտ մեկնաբանություն:

102

2-րդ ընթացիկ քննությունը գնահատվում է առավելագույնը 5 միավոր.

Գնահատման մեթոդ. ամփոփ պատասխաններ հարցերին գրավոր կերպով:

Գնահատման չափանիշներ. մտքի տրամաբանվածություն, ինքնուրույնություն, նյութի ճիշտ մեկնաբանություն:

Եզրափակիչ քննությունը գնահատվում է առավելագույնը 10 միավոր..

Գնահատման մեթոդ. բանավոր քննություն ըստ առաջադրված հարցաշարի, ինքնուրույն աշխատանքի գնահատում (դեպքի վերլուծություն):

Գնահատման չափանիշներ. հարցերի առանցքային կողմերի իմացություն, վերլուծական և հիմնավորված պատասխաններ, կատարված աշխատանքի համապատասխանությունը առաջադրված նկարագրիչներին, ռեֆլեքսիայի և ինքնավերլուծության առկայություն:

12. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.

Բաժին 1. Հոգեբանական խորհրդատվության խնդիրները: Հոգեբանական խորհրդատվության

առանձնահատկությունները, նպատակները և խնդիրները: Հոգեբանական խորհրդատվություն, կլինիկական հոգեբանություն և հոգեթերապիա, նրանց նմանությունն ու տարբերությունը: Խորհրդատուին անհրաժեշտ մասնագիտական և անձնային կոդները: Հոգեբանական խորհրդատվության էթիկական սկզբունքները, դրանց նպատակը, կիրառելիությունը և դրանց լուծման դժվարությունները:

Բաժին 2. Հոգեբանական խորհրդատվության կազմակերպում: Հոգեբանական խորհրդատվության կազմակերպման և իրականացման հարցերը: Առաջին հանդիպման առանձնահատկությունները և նպատակները, հայցի ձևակերպում, կոնտակտի հաստատում, պայմանագրի կնքում, թերապևտիկ արդյունավետ մթնոլորտի ստեղծման առանձնահատկությունները: Ուսանողները դերային խաղերի և վարժանքներ:

Բաժին 3. Հոգեբանական խորհրդատվությունը տարբեր բնագավառներում: Հոգեբանական խորհրդատվության առանձնահատկությունները կյանքի և գործունեության տարբեր բնագավառներում, տարբերություններն ու նմանությունները, իրականացման ձևերը: Հեռահար խորհրդատվության և կարճատև խորհրդատվության կազմակերպման ձևերը:

14. Հիմնական գրականության ցանկ.

1. Гусакова М.П., Психологическое консультирование: учебное пособие. – М.: Эксмо, 2010.
2. Линде Н.Д., Психологическое консультирование. – М., 2009.
3. Нельсон-Джоунс Р., Теория и практика консультирования. – СПб, 2000.
4. Corey G., Theory and Practice of Counseling and Psychotherapy. 2001.
5. Mcleod J., Mcleod J., Counselling Skills. A practical guide for counsellors and helping professionals, Open University Press, NY, 2011.

1. 0303/ B42	2. Բժշկական հոգեբանություն	3. 6 ECTS կրեդիտ
4. 6 ժամ / շաբաթ	5. 60/0/30	
6. 6-րդ կիսամյակ	7. Եզրափակիչ գնահատումով	
8. Դասընթացի նպատակն է՝ 1. հաղորդել ուսանողներին հիմնարար գիտելիքներբժշկական հոգեբանության հիմնադրույթների մասին, 2. ծանոթացնել առանձին հոգեկան խանգարումների ծագումնաբանությանը, դրսևորման առանձնահատկություններին և բուժման եղանակներին:		
9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն 1. թվարկելու կլինիկական հոգեախտորոշման հիմնական մեթոդները և մեթոդիկաները, 2. ընտրելու և հիմնավորելու կլինիկական տարբեր խանգարումների ախտորոշմանն ուղղված մեթոդիկաները, 3. մեկնաբանելու կլինիկական պրակտիկայում կիրառվող մեթոդիկաների արդյունքները, բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ 1. կիրառելու կլինիկական-հոգեբանական մեթոդները և մեթոդիկաները ախտահոգեբանական հետազոտություններում, 2. վերլուծելու ստացված արդյունքները և դրանց միջև առկա կապերը, 3. իրականացնելու հոգեբանական ախտորոշում, գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ 1. օգտվելու տեղեկատվության տարբեր աղբյուրներից, 2. մոդելավորելու և կատարելու կլինիկական- հոգեբանական հետազոտություններ:		

12. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները. Ա1.Նկարագրելու հոգեբանության հիմնական մեթոդաբանական սկզբունքները, արդի և հիմնարար տեսությունները, ներկայացնելու դրանց առնչվող հայեցակարգերը, մոտեցումներն ու փասկացությունները, բացատրելու դրանց կիրառական նշանակությունը հասարակական կյանքի տարբեր ոլորտներում: Ա6.Հանաչելու հոգեկան խանգարումների յուրաքանչյուր տեսակի ախտանիշները և դրանց դասակարգման համակարգերը /DSM-IV-R, ICD-10/ Բ3.Տարբերակելու և մեկնաբանելու հոգեբանական ախտաբանական երևույթները, մարդու կյանքի և գործունեության տարբեր ոլորտներում առկա հոգեբանական խնդիրները, իրականացնելու այդ խնդիրների լուծմանն ուղղված գործողություններ: Գ2.Համագործակցելու տվյալ և հարակից ոլորտների այլ մասնագետների հետ, աշխատելու մասնագիտական միջավայրում:		
16. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները. 1. դասախոսություն, 2. սեմինար պարապմունք 3. գրականության ինքնուրույն վերլուծություն և բանավոր զեկուցում:		
17. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են. 1-ին ընթացիկ քննությունը գնահատվում է առավելագույնը 5 միավոր. <i>Գնահատման մեթոդ.</i> ամփոփ վերլուծական պատասխաններ հարցերին գրավոր կերպով: <i>Գնահատման չափանիշներ.</i> մտքի տրամաբանվածություն, ինքնուրույնություն, նյութի ճիշտ մեկնաբանություն: 2-րդ ընթացիկ քննությունը գնահատվում է առավելագույնը 5 միավոր. <i>Գնահատման մեթոդ.</i> ամփոփ վերլուծական պատասխաններ հարցերին գրավոր կերպով: <i>Գնահատման չափանիշներ.</i> մտքի տրամաբանվածություն, ինքնուրույնություն, նյութի ճիշտ մեկնաբանություն: Եզրափակիչ քննությունը գնահատվում է առավելագույնը 10 միավոր. <i>Գնահատման մեթոդ.</i> բանավոր քննություն ըստ առաջադրված հարցաշարի: <i>Գնահատման չափանիշներ.</i> հարցերի առանցքային կողմերի իմացություն, վերլուծական պատասխաններ:		
18. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից. Թեմա 1. Բժշկական հոգեբանության պատմությունը, առարկան, խնդիրները և բաժինները: Թեմա 2. Հասկացություն նորմայի և ախտաբանության մասին: Միմպտոմ, սինդրոմ, նոզոլոգիա հասկացությունները: Հոգեկան առողջության չափանիշներն ըստ ՀԱԿ-ի: Թեմա 3. Հոգեկան գործընթացների խանգարումներ՝ զգայություն, ընկալում, հիշողություն, մտածողություն: Գիտակցության խանգարումներ: Թեմա 4. Նկրոտիկ խանգարումներ: Թեմա 5. Դեպրեսիվ և բիպոլյար խանգարում: Թեմա 6. Տագնապային խանգարումների բնութագիրը և տեսակները: Թեմա 7. Հասկացություն հոգեւոմատիկայի մասին. «Չիկագյան յոթնյակ»: Թեմա 8. Շիզոֆրենիա: Թեմա 9. Ալկոհոլիզմ, թմրամոլություն: Թեմա 10. Օերոնական փսիխոզներ: Թեմա 11. Էպիլեպսիա:		
19. Հիմնական գրականության ցանկ 1. Перре М., Бауман У., Клиническая психология, Питер, 2006 2. Менделевич В.Д., Клиническая и медицинская психология. М., 2002 3. Основы клинической психологииб Дж.Тод, А.Богард, Эксмо-Пресс, 2001 4. Карвасарский Б.Д., Медицинская психология, Л., 1982 5. Лакосина Н.Д., Ушаков Г.К., Медицинская психология, М., 1984		

1. 0303/ B43	2. Ստեղծագործության հոգեբանություն	3. 4ECTS կրեդիտ
4. 4 ժամ/շաբ.	5. 30/30/0	

6. 6-րդ կիսամյակ	7. Առանց եզրափակիչ գնահատման
8. Դասընթացի նպատակն է ծանոթացնել ուսանողներին ստեղծագործության հոգեբանության հիմնադրույթներին և աշխատանքի սկզբունքներին:	
9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն 1. թվարկելու ստեղծագործության հոգեբանության հիմնական հասկացությունները, 2. ընտրելու և հիմնավորելու ստեղծագործության հոգեբանության ուղղությունները, 3. մեկնաբանելու ստեղծագործության հոգեբանության արդյունքները, բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ 1. կիրառելու ստեղծագործության հոգեբանության մեթոդները պրակտիկայում, 2. վերլուծելու ստեղծագործողի աշխատանքի արդյունքները, 3. իրականացնելու որոշակի արտ-թերապևտիկ աշխատանքներ, գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ 1. օգտվելու տեղեկատվության տարբեր աղբյուրներից, 2. համեմատելու ստեղծագործության հոգեբանությունը հոգեբանության այլ ուղղությունների հետ:	
10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները. Ա4. Ճանաչելու ստեղծագործության հոգեբանության հիմնարար և կիրառական բնագավառներին առնչվող հոգեբանական փաստերը և օրինաչափությունները, բացատրելու դրանց դերն ու նշանակությունը անհատի կյանքում: Ա5. Թվարկելու ստեղծագործության հոգեբանի մասնագիտական գործունեության հիմնական էթիկական սկզբունքները, մատնանշելու դրանց նշանակությունը և պահպանման անհրաժեշտությունը: Բ3. Տարբերակելու և մեկնաբանելու հոգեբանական երևույթները, մարդու կյանքի և գործունեության տարբեր ոլորտներում առկա հոգեբանական խնդիրները: Գ3. Քննադատորեն վերլուծելու և եզրահանգումներ կատարելու ստեղծագործության հոգեբանության տեսությունների, ուսումնասիրությունների և կիրառական հիմնախնդիրների վերաբերյալ:	
11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները. 1. դասախոսություն 2. ինտերակտիվ քննարկում 3. գործնական օրինակների ցուցադրություն:	
12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են. 1-ին ընթացիկ ստուգում. Գնահատվում է առավելագույնը 10 միավոր, <i>Գնահատման մեթոդները.</i> ամփոփ գրավոր պատասխաններ հարցերին <i>Գնահատման չափանիշները.</i> հարցերի առանցքային կողմերի իմացություն, վերլուծական պատասխաններ: 2-րդ ընթացիկ ստուգում. Գնահատվում է առավելագույնը 10 միավոր, <i>Գնահատման մեթոդները.</i> ինքնուրույն աշխատանքի գնահատում ¹⁰⁵ (հոգեախտորոշիչ ուսումնասիրությունների իրականացում և դրանց արդյունքների գրավոր ներկայացում), <i>Գնահատման չափանիշները.</i> իրականացված ուսումնասիրությունների խորություն, կիրառված մեթոդների բազմազանություն, արված եզրակացությունների որակ:	
13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից. Թեմա 1. Ստեղծագործության հոգեբանության առարկան, մեթոդները, կապն այլ գիտությունների հետ: Թեմա 2. Ստեղծագործությունը բացատրող տեսությունները, հոգեվերլուծական, անալիտիկ, ախտաբանական և այլն: Թեմա 3. Ստեղծագործության հոգեբանության բնագավառները, գիտական և գեղարվեստական: Թեմա 4. Ստեղծագործական աշխատանքի հիմնական փուլերը՝ գիտակցական աշխատանք, ինկուբացիա, փայլատակում, վերջնական արդյունք: Թեմա 5. Ստեղծագործ անձին բնորոշ առանձնահատկությունները: Թեմա 6. Կրեատիվություն և ստեղծագործություն: Կոնվերգենտ և դիվերգենտ մտածողություն: Թորենսի ինտելեկտուալ շեմ հասկացությունը: Թեմա 7.	

Ստեղծագործական ընկալում: Գյոթեի և Լեոնտի մեկնաբանումները: **Թեմա 8.** Նորը որպես ստեղծագործության արդյունք: Նորի ընկալման արքետիպային մակարդակը: **Թեմա 9.** Մշակութային անգիտակցականը որպես գեղարվեստական մտածողության աղբյուր: **Թեմա 10.** Ստեղծագործական գործընթացը որպես թերապիա: Ընդհանուր հասկացություն արտ-թերապիայի մասին:

14. Հիմնական գրականության ցանկ.

1. Թուրունջյան Հ., Հոգեբանական էսյուներ, Եր. 1991.
2. Выготский Л., Психология искусства. М. 1986.
3. Ермолаева-Томина Л., Психология художественного творчества. М. 2003.
4. Калошина И., Психология творческой деятельности. М. 2010.
5. Николаенко Н., Психология творчества. СПб 2005.

1. 0303/ B44	2. Ինքնակարգավորման հիմունքներ	3. 4 ECTS կրեդիտ
4. 4 ժամ/շաբ.	5. 30/30/0	
6. 6-րդ կիսամյակ	7. Առանց եզրափակիչ գնահատման	
8. Դասընթացի նպատակն է՝ 1. ինքնակարգավորման և ինքնակառավարման գործընթացների ուսումնասիրում, 2. հոգեբանական սթրեսի դրսևորման մեխանիզմների ուսումնասիրում, 3. սթրեսի կառավարման վերաբերյալ գիտելիքների ձեռքբերում, 4. հոգեբանական կայունության բարձրացման միջոցների և մեթոդների տիրապետում:		
9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն 1. Ճանաչելու ինքնակարգավորման տեսական մոտեցումները, 2. Սահմանելու ինքնակարգավորման և ինքնակառավարման տարբեր հոգեբանական ուղղությունները, 3. Կիրառելու սթրեսային և լարված իրավիճակներում ինքնակարգավորման գիտելիքներ բ. Գործնական մասնագիտական կարողություններ 1. Կիրառելու լարվածությունը թուլացնելու մեթոդները, 2. Իրականացնելու հոգեֆիզիոլոգիական ռեակտիվության բարձրացման տեխնիկաները, 3. Կիրառելու շնչառական, մկանների թուլացման և կենտրոնացման հմտություններ, գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ 1. Նկարագրելու ինքնակարգավորմանը վերաբերող հիմքային պատկերացումները, 2. Կիրառելու բացասական և անհանգստացնող հոգեվիճակների կառավարման գիտելիքներ 3. Կիրառելու սթրեսակայունության բարձրացման միջոցները:		
10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները. Ա1. Նկարագրելու հոգեբանության հիմնական մեթոդաբանական սկզբունքները, արդի և հիմնարար տեսությունները, ներկայացնելու դրանց առնչվող հայեցակարգերը, մոտեցումներն ու հասկացությունները, բացատրելու դրանց կիրառական նշանակությունը հասարակական կյանքի տարբեր ոլորտներում: Ա2. Բացահայտելու հոգեբանական հիմնախնդիրները՝ մարդու հոգեկան զարգացման օրինաչափությունները, մեխանիզմները, առանձնահատկությունները, հոգեկանի նորմալ և ախտաբանական դրսևորումները: Բ1. Կիրառելու հոգեբանական հետազոտության հիմնական մեթոդները ըստ նշանակության, վերլուծելու և մեկնաբանելու ստացված արդյունքները մասնագիտական (աշխատանքի կամ ուսումնառության) խնդիրների լուծման համար: Գ1. համագործակցելու տվյալ և հարակից ոլորտների այլ մասնագետների հետ, աշխատելու մասնագիտական միջավայրում:		

11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները. 1. Դասախոսություն 2. Պրեզենտացիաներ 3. Քննարկումներ 4. Լաբորատոր աշխատանք
12.Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են. 1-ին ընթացիկ ստուգում. Գնահատվում է առավելագույնը 10 միավոր, <i>Գնահատման մեթոդները.</i> ամփոփ գրավոր պատասխաններ հարցերին, <i>Գնահատման չափանիշները.</i> հարցերի առանցքային կողմերի իմացություն, վերլուծական պատասխաններ: 2-րդ ընթացիկ ստուգում. Գնահատվում է առավելագույնը 10 միավոր, <i>Գնահատման մեթոդները.</i> ինքնուրույն աշխատանքի գնահատում (հոգեախտորոշիչ ուսումնասիրությունների իրականացում և դրանց արդյունքների գրավոր ներկայացում), <i>Գնահատման չափանիշները.</i> իրականացված ուսումնասիրությունների խորություն, կիրառված մեթոդների բազմազանություն, արված եզրակացությունների որակ:
13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից Թեմա 1. Ինքնակարգավորման, ինքնակառավարման, ինքնաճանաչման, ինքնավերահսկման հասկացությունների և գործընթացների հոգեբանական բնութագրությունը: Թեմա 2. Ինքնակարգավորման տեսական մոտեցումները և դրույթները: Թեմա 3. Ինքնակարգավորման մեթոդները, միջոցները և տեխնիկաները: Թեմա 4. Ինքնակարգավորման մեխանիզմները և մակարդակները: Թեմա 5. Մարմնական կողմնորոշում ունեցող հոգետեխնիկաները:
14. Հիմնական գրականության ցանկ. 1. Гладкова С., Аутотренинг. Антистрессовые методики. – Ростов н/Д: Феникс, 2002. – 315с. 2. Гремлинг С., Ауэрбах С., Практикум по управлению стрессом. – СПб: Питер, 2002. – 240 с. 3. Гринберг Дж., Управление стрессом. – СПб: Питер, 2004.- 496 с. 4. Вильямс К., Тренинг по управлению стрессом. – М.: ЭКСМО, 2002. – 272 с. 5. Маришук В.Л., Евдокимов В.И., Поведение и саморегуляция человека в условиях стресса. – СПб: Изд. Дом «Сентябрь», 2001. – 260 с.

1. 0303/ B45	2. Արտակարգ իրավիճակների հոգեբանություն	3. 2 ECTS կրեդիտ
4. 2 ժամ/ շաբ.	5. 30/0/0	
6. 6-րդ կիսամյակ	7. առանց ընթացիկ գնահատման	
8. Դասընթացի նպատակն է՝ 1. ծանոթացնել ուսանողներին արտակարգ իրավիճակների, դրանցում առաջացող հոգեֆիզիոլոգիական, սոցիալ-հոգեբանական տեղաշարժերի վերաբերյալ տեսական գիտելիքներին, 2. ներկայացնել արտակարգ գործոն պարունակող մասնագիտություններում¹⁰⁷ աշխատակիցների հոգեբանական տեղաշարժերի օրինաչափությունները, աշխատունակության պահպանման միջոցների կիրառման հնարավորությունները:		
9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն 1. Մեկնաբանելու աշխատանքային գործունեության ընթացքում առաջացող արտակարգության և ռիսկայնության վերաբերյալ գիտելիքները, աշխատանքային պայմանների և աշխատանքային վարքի մոդելների շուրջ պատկերացումները, 2. բացահայտելու արտակարգ իրավիճակների հոգեբանական օրինաչափությունները, բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ 1. վերլուծելու արտակարգ իրավիճակներում հոգեկան տեղաշարժերը, 2. հետևելու և հնարավորինս ճշգրիտ նկարագրելու աշխատանքային գործունեության մեջ ծագող		

հոգեբանական ոչ ստանդարտ իրավիճակները, 3. կիրառելու հոգեկշտկողական ու հոգեվերականգնողական տեխնիկաներ, գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ 1. համագործակցելու տվյալ և հարակից ոլորտների այլ մասնագետների հետ, 2. աշխատելու մասնագիտական միջավայրում:
10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները. Ա2.Բացահայտելու հոգեբանական հիմնախնդիրները մարդու հոգեկան զարգացման օրինաչափությունները, մեխանիզմները, առանձնահատկությունները, հոգեկանի նորմալ և ախտաբանական դրսևորումները: Ա4.Ճանաչելու հոգեբանության հիմնարար և կիրառական բնագավառներին առնչվող հոգեբանական փաստերը և օրինաչափությունները, բացատրելու դրանց դերն ու նշանակությունը անհատի և հասարակության կյանքում: Բ3.Տարբերակելու և մեկնաբանելու հոգեբանական երևույթները, մարդու կյանքի և գործունեության տարբեր ոլորտներում առկա հոգեբանական խնդիրները, իրականացնելու այդ խնդիրների լուծմանն ուղղված գործողություններ: Բ4.Համադրելու հոգեբանական աշխատանքի տարբեր մոտեցումները, գտնելու մասնագիտական լուծումներ և ցուցաբերելու ստեղծագործական մոտեցում: Գ1.համագործակցելու տվյալ և հարակից ոլորտների այլ մասնագետների հետ, աշխատելու մասնագիտական միջավայրում, Գ5.ստեղծագործաբար կիրառելու ձեռքբերված գիտելիքը, ընկալելու և տարածելու նոր տեղեկատվությունը:
11.Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները. 1. դասախոսություն, 2. քննարկում:
12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են. Առանց ընթացիկ գնահատման քննությունը 20 միավոր է:
13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից. Թեմա 1. Արտակարգ իրավիճակների հոգեբանության առարկան, նպատակը, խնդիրները, միջոցները: Թեմա 2. Արտակարգ իրավիճակների ազդեցության հոգեֆիզիոլոգիական տեղաշարժերը. հոգեկան առողջություն, հոգեհիգիենա, սահմանային վիճակներ, աշխատանքային իրավիճակի փոփոխություն, աշխատանքային հարմարում, աշխատանքային վարքի մոդել: Թեմա 3. Ֆունկցիոնալ վիճակ և ֆունկցիոնալ հնարավորություն, աշխատունակություն. աշխատանքի հոգեբանություն, աշխատանքային մոտիվացիայի ձևավորում, հոգեբանական պատրաստություն աշխատանքային ոչ սովորական և փոփոխվող պայմաններին, աշխատանքային վարքի մոդելներ, էրգոնոմիկական հարցեր, հուսալիության ապահովում: Թեմա 4. Հոգեբանական պատրաստվածության տեսակները, կառուցվածքը. հոգեբանական 108 կանխատեսում, մասնագիտական խմբերի և անձնակազմերի հոգեբանական ուսուցում և մարզում, համատեղ գործունեություն, սոցիալ-հոգեբանական էֆեկտները արտակարգ պայմաններում: Թեմա 5. Առաջին հոգեբանական օգնություն. նպատակը, խնդիրները, գործընթացի կազմակերպման սոցիալ-հոգեբանական առանձնահատկությունները, հոգեբանական աջակցություն, հոգեբանի աշխատանքի բնույթը:

14. Հիմնական գրականության ցանկ.

1. Մկրտումյան Մ.Պ., Արտակարգ իրավիճակների հոգեբանության կանխարգելման և վերակազմողական հիմնախնդիրները, Եր., Ջանգալ-97, 2008, 320 էջ:
2. Осипова А.А., Справочник психолога по работе в кризисных ситуациях. /Ростов н-Д.: Феникс, 2005, 315с.
3. Смирнов В.Н., Психология управления персоналом в экстремальных условиях: учебн. пособие_ М., Изд. Центр “Академия”, 2007,
4. Антипов В.В., Психологическая адаптация к экстремальным ситуациям, М. 2002г., 176с.
5. Ромек В., Психологическая помощь в кризисных ситуациях, СПб. 2004г., 256с.

1. 0303/ B46	2. Հոգեթերապիա-1	3. 5 ECTS կրեդիտ
4. 4 ժամ/ շաբ.	5. 30/30/0	
6. 6-րդ կիսամյակ	7. Եզրափակիչ գնահատումով	
8.Դասընթացի նպատակն է Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին գիտելիքներ հաղորդել հոգեթերապիայի դասական և ժամանակակից ուղղությունների և հայեցակարգերի վերաբերյալ, ներկայացնել այն գործնական խնդիրները, որ հոգեթերապիան լուծում է պրակտիկայում, լուսաբանել ժամանակակից աշխարհում հոգեթերապևտիկ միջամտության անհրաժեշտության և արդյունավետության հիմնահարցերը: Դասընթացի խնդիրները. 1. Հոգեթերապևտիկ գիտելիքների ձևավորում, առարկայի նպատակի, խնդիրների մեկնաբանում, 2. Հոգեթերապևտիկ ուղղությունների վերաբերյալ հիմնային գիտելիքների ձևավորում, 3. Հոգեթերապիայի բնագավառում հանդիպող խնդիրների հետ աշխատելու կարողությունների, ունակությունների և հմտությունների ձևավորում ու զարգացում:		
9.Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն 1. Սահմանելու հոգեթերապիայի խնդիրները և նպատակները, 2. Ներկայացնելու հոգեթերապիայի տեսագործական ու մեթոդաբանական հիմքերը, 3. Ճանաչելու հոգեթերապիայի հիմնական ուղղությունները, 4. Ճանաչելու հոգեթերապևտիկ դպրոցների տեսությունները և դրանց թերապևտիկ մեթոդները: բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ 1. Ուսումնասիրելու հոգեթերապիայի տեսամեթոդաբանական հիմքերը և վերլուծելու դրանք: 2. Վերլուծելու և պարզաբանելու հոգեթերապիայի կիրառական մեթոդաբանական համակարգը: 3. Կատարելու գործնական-թերապևտիկ աշխատանքներ հոգեբանական որոշակի խնդրային իրադրությունների կարգավորման նպատակով: գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ 1. Լուծելու մասնագիտական խնդիրներ, պլանավորելու և իրականացնելու հետազոտություններ, կայացնելու որոշումներ: 2. գործնականում իրականացնելու հոգեթերապևտիկ հիմնական կիրառական մեթոդներ:		
10.Դասընթացը ձյավորում է կրթական ծրագրի հետյալ վերջնարդյունքները. Ա1.Նկարագրելու հոգեբանության հիմնական մեթոդաբանական սկզբունքները, արդի և հիմնարար տեսությունները, ներկայացնելու դրանց առնչվող հայեցակարգերը, մոտեցումներն ու հասկացությունները, բացատրելու դրանց կիրառական նշանակությունը հասարակական կյանքի տարբեր ոլորտներում:		

Ա2. Բացահայտելու հոգեբանական հիմնախնդիրները՝ մարդու հոգեկան զարգացման օրինաչափությունները, մեխանիզմները, առանձնահատկությունները, հոգեկանի նորմալ և ախտաբանական դրսևորումները:

Բ5. Կազմակերպելու իր աշխատանքային և/կամ ուսումնական գործունեությունը ստացած տեսագործական գիտելիքներին համապատասխան:

11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետյալ ձյերն ու մեթոդները.

1. դասախոսություններ (պրոբլեմային դասախոսություն, դասախոսություն երկուսով, դասախոսություն պրեսս-կոնֆերանս, դասախոսություն սադրանք, դասախոսություն խաղային մեթոդների կիրառմամբ),
2. թիմային աշխատանքներ,
3. քննարկումներ,
4. հետազոտական սեմինարներ:

12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

1-ին ընթացիկ քննությունը գնահատվում է առավելագույնը 5 միավոր.

Գնահատման մեթոդ. ամփոփ վերլուծական պատասխաններ հարցերին գրավոր կերպով:

Գնահատման չափանիշներ. մտքի տրամաբանվածություն, ինքնուրույնություն, նյութի ճիշտ մեկնաբանություն:

2-րդ ընթացիկ քննությունը գնահատվում է առավելագույնը 5 միավոր.

Գնահատման մեթոդ. ամփոփ վերլուծական պատասխաններ հարցերին գրավոր կերպով:

Գնահատման չափանիշներ. մտքի տրամաբանվածություն, ինքնուրույնություն, նյութի ճիշտ մեկնաբանություն:

Եզրափակիչ քննությունը գնահատվում է առավելագույնը 10 միավոր.

Գնահատման մեթոդ. բանավոր քննություն ըստ առաջադրված հարցաշարի:

Գնահատման չափանիշներ. հարցերի առանցքային կողմերի իմացություն, վերլուծական պատասխաններ:

13. Դասընթացը բաղկացած է հետյալ հիմնական բաժիններից.

Թեմա 1. Հոգեթերապիայի առարկան, նպատակը, խնդիրները, ուղղությունները, ձևավորումն ու զարգացումը: **Թեմա 2.** Հոգեդինամիկ հոգեթերապիա: Խնդիրները, տեսությունները, մեթոդներն ու տեխնիկաները: **Թեմա 3.** Էքզիստենցիալ-հումանիստական հոգեթերապիա: Խնդիրները, տեսությունները, մեթոդներն ու տեխնիկաները: **Թեմա 4.** Վարքաբանական հոգեթերապիա: Խնդիրները, տեսությունները, մեթոդներն ու տեխնիկաները: **Թեմա 5.** Անհատական կողմնորոշված թերապիա: Խնդիրները, տեսությունները, մեթոդներն ու տեխնիկաները: **Թեմա 6.** Գեշտալտ թերապիա: Խնդիրները, տեսությունները, մեթոդներն ու տեխնիկաները: **Թեմա 7.** Կոգնիտիվ թերապիա: Խնդիրները, տեսությունները, մեթոդներն ու տեխնիկաները: **Թեմա 8.** Ռացիոնալ-հուզական թերապիա: Խնդիրները, տեսությունները, մեթոդներն ու տեխնիկաները:

14. Հիմնական գրականության ցանկ.

1. Карварсарский Б.Д., Психотерапия, Питер, 2002.
2. Классен И.А., Практическая психотерапия: Курс лекций / И.А. Классен. – М.: МЕДпресс-информ, 2004.
3. Коттлер Дж., Браун Р., Психотерапевтического консультирование. СПб.: 2001.
4. Браун Д., Педдер Д., Введение в психотерапию, М., 1998.
5. Шавердян Г.М., Основы психотерапии. Питер. 2007.
6. Берн Э., Групповая психотерапия. – М.: 2000.
7. Роджерс К., Взгляд на психотерапию. М.: 1994.
8. Ассаджоли И., Психосинтез. М.: 1988.

9. Берн Э., Трансакционный анализ и психотерапии: М.: 2001.
10. Гулина М.А., Терапевтическая и консультативная психология. 2001.
11. Перлз Ф., Теория гештальт-терапии. Институт общегуманитарных исследований М. 2004.
12. Аналитическая психология и психотерапия: Хрестоматия / Сост. В. М. Лейбин. — СПб.: Питер, 2001.

1. 0303/ B47	2. Հոգեսոմատիկա	3. 3 ECTS կրեդիտ
4. 2 ժամ/շաբ.	5. 30/0/0	
6. 6-րդ կիսամյակ	7. Առանց եզրափակիչ գնահատման	
8. Դասընթացի նպատակն է՝ ուսանողներին տրամադրել հիմնարար գիտելիքներ հոգեսոմատիկայի հիմնադրույթների վերաբերյալ:		
9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն 1. նկարագրելու հոգեսոմատիկայի տեսությունների գիտական հիմքերը, հիմնադրույթները և մեթոդները, 2. լուսաբանելու հոգեսոմատիկայի հակազդումների ընդհանուր հիմնախնդիրները, բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ 3. ճանաչելու հոգետրավմայի հոգեսոմատիկ հակազդումների յուրահատկությունները 4. Կիրառելու հոգեսոմատիկ հոգեթերապիայի տեխնիկաները, գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ 1. Կիրառելու հոգեսոմատիկայի գիտելիքները գիտահետազոտական աշխատանք իրականացնելիս:		
10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները. Ա6. Ճանաչելու հոգեկան խանգարումների յուրաքանչյուր տեսակի ախտանիշները և դրանց դասակարգման համակարգերը /DSM-IV-R, ICD-10/ Բ2. Գործնականում կիրառելու հոգեախտորոշիչ մեթոդներ, մասնագիտական վերլուծության օգնությամբ կատարելու հիմնավորված եզրահանգումներ: Բ4. Համադրելու հոգեբանական աշխատանքի տարբեր մոտեցումները, գտնելու մասնագիտական լուծումներ և ցուցաբերելու ստեղծագործական մոտեցում: Գ5. Ստեղծագործաբար կիրառելու ձեռքբերված գիտելիքը, ընկալելու և տարածելու նոր տեղեկատվությունը:		
11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները. 1. դասախոսություն 2. գործնական պարապմունք		
12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են. 1-ին ընթացիկ ստուգում. Գնահատվում է առավելագույնը 10 միավոր, Գնահատման մեթոդները. ամփոփ գրավոր պատասխաններ հարցերին, 111 Գնահատման չափանիշները. հարցերի առանցքային կողմերի իմացություն, վերլուծական պատասխաններ: 2-րդ ընթացիկ ստուգում. Գնահատվում է առավելագույնը 10 միավոր, Գնահատման մեթոդները. ինքնուրույն աշխատանքի գնահատում (հոգեախտորոշիչ ուսումնասիրությունների իրականացում և դրանց արդյունքների գրավոր ներկայացում), Գնահատման չափանիշները. իրականացված ուսումնասիրությունների խորություն, կիրառված մեթոդների բազմազանություն, արված եզրակացությունների որակ:		

13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից. Թեմա 1. Փսիխոզների հոգեդինամիկան, Ես-ի արքայիկ հիվանդությունները: Թեմա 2. Ճնշում, Վրեժի զգացում: Թեմա 3. Կախվածություն, նախանձ: Թեմա 4. Լարվածություն, դժգոհություն: Թեմա 5. Ատելություն, անհանդուրժողականություն: Թեմա 6. Անվստահություն, անբավարարվածություն, միայնակություն, դատարկություն: Թեմա 7. Ջղաձգվածություն, պահանջկոտություն: Թեմա 8. Հիասթափություն, խանդ, կասկածամտություն: Թեմա 9. Վախ, սթրես, կիրք: Թեմա 10. Հոգնածություն, սառնություն, թերարժեքություն:		
14. Հիմնական գրականության ցանկ. 1. Боттом Н.Г., Галатти Р.Р., Экономическая разведка и контрразведка: практическое пособие. — Брызгунов И.П. и др. ПСИХОСОМАТИКА У ДЕТЕЙ 2. Виторская Н.М., Причины болезней и истоки здоровья Амрита-Русь; Москва 3. Бройтигам В., Психосоматическая медицина, Медицина, 1999 4. Гарбузов В.И., Концепция инстинктов и психосоматическая патология, СПб 1999. 5. Александер Ф., Психосоматическая медицина. Принципы и практическое применение. — М., 2016г.		

1.0303/ B48	2.Կառավարման հոգեբանություն	3.6 կրեդիտ
4.6 ժամ/շաբ.	5.60/0/30	
6.7-րդ կիսամյակ	7.Եզրափակիչ գնահատման	
8.Դասընթացի նպատակն է՝ ուսանողների մոտ ձևավորել գիտելիքներ կառավարման գործընթացների հոգեբանական ասպեկտի վերաբերյալ, ինչպես նաև պատկերացում ձևավորել կազմակերպության սահմաններում անձի և խմբերի գործունեության հոգեբանական օրինաչափությունների վերաբերյալ:		
9.Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝		
ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն		
1. Նկարագրելու կառավարման հոգեբանության ուսումնասիրման ոլորտը և հիմնախնդիրները, 2. Ներկայացնելու կառավարման գործընթացների ծավալման հոգեբանական մեխանիզմները և օրինաչափությունները, 3. մեկնաբանելու կազմակերպության արտաքին և ներքին միջավայրի ու անհատի փոխներգործության արդյունքները,		
բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ		
1. Կազմակերպելու հոգեբանական աջակցություն կազմակերպության սահմաններում 2. Ախտորոշելու սոցիալական երևույթների առկայությունը և առանձնահատկությունները կազմակերպչական միջավայրում 3. Ապահովելու առողջ ներքին հոգեբանական մթնոլորտ		
գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ		
1. վերլուծելու առկա կառավարման խնդիրները, 2. աշխատելու համատեղ՝ այլ մասնագետների հետ, 3. գնահատելու հոգեբանական ծառայության համար նպաստավոր ռեսուրսները, 4. կազմակերպելու հոգեբանական ուսումնասիրություններ, տվյալները կիրառելու կազմակերպության ներքին և արտաքին խնդիրների լուծման համար:		
10.Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետյալ վերջնարդյունքները.		
Մ2.Բացահայտելու հոգեբանական հիմնախնդիրները՝ մարդու հոգեկան զարգացման		

օրինաչափությունները, մեխանիզմները, առանձնահատկությունները, հոգեկանի նորմալ և ախտաբանական դրսևորումները:

U4.Ճանաչելու հոգեբանության հիմնարար և կիրառական բնագավառներին առնչվող հոգեբանական փաստերը և օրինաչափությունները, բացատրելու դրանց դերն ու նշանակությունը անհատի և հասարակության կյանքում:

F3.Տարբերակելու և մեկնաբանելու հոգեբանական երևույթները, մարդու կյանքի և գործունեության տարբեր ոլորտներում առկա հոգեբանական խնդիրները, իրականացնելու այդ խնդիրների լուծմանն ուղղված գործողություններ:

F4.Համադրելու հոգեբանական աշխատանքի տարբեր մոտեցումները, գտնելու մասնագիտական լուծումներ և ցուցաբերելու ստեղծագործական մոտեցում:

Q1.համագործակցելու տվյալ և հարակից ոլորտների այլ մասնագետների հետ, աշխատելու մասնագիտական միջավայրում,

Q5.ստեղծագործաբար կիրառելու ձեռքբերված գիտելիքը, ընկալելու և տարածելու նոր տեղեկատվությունը,

11. Կիրառվում են դասավանդման 7 ուսումնառության հետյալ ձյերն ու մեթոդները.

1. դասախոսություն
2. ինտերակտիվ քննարկում
3. ստեղծագործական գործունեության արդյունքների վերլուծություն և մեկնաբանություն

12. Գնահատման մեթոդները 7 չափանիշներն են.

1-ին ընթացիկ քննությունը գնահատվում է առավելագույնը 5 միավոր.

Գնահատման մեթոդ. ամփոփ վերլուծական պատասխաններ հարցերին գրավոր կերպով:

Գնահատման չափանիշներ. մտքի տրամաբանվածություն, ինքնուրույնություն, նյութի ճիշտ մեկնաբանություն:

2-րդ ընթացիկ քննությունը գնահատվում է առավելագույնը 5 միավոր.

Գնահատման մեթոդ. ամփոփ վերլուծական պատասխաններ հարցերին գրավոր կերպով:

Գնահատման չափանիշներ. մտքի տրամաբանվածություն, ինքնուրույնություն, նյութի ճիշտ մեկնաբանություն:

Եզրափակիչ քննությունը գնահատվում է առավելագույնը 10 միավոր.

Գնահատման մեթոդ. բանավոր քննություն ըստ առաջադրված հարցաշարի:

Գնահատման չափանիշներ. հարցերի առանցքային կողմերի իմացություն, վերլուծական պատասխաններ

13. Դասընթացը բաղկացած է հետյալ հիմնական բաժիններից.

Թեմա 1. Կառավարման հոգեբանության առարկան, խնդիրները, հիմնակա հասկացությունները: **Թեմա**

2. Կառավարման հոգեբանության հիմնական տեսությունները: **Թեմա 3.** Կազմակերպչական վարքի հոգեբանական հիմունքները: **Թեմա 4.** Կազմակերպչական մշակույթ: **Թեմա 5.** Հաղորդակցումը կազմակերպությունում: **Թեմա 6.** Լիդեր և ղեկավար: Հոգեբանական բնութագրեր: **Թեմա 7.** Կառավարչական գործառույթներ **Թեմա 8.** Կազմակերպչական կոնֆլիկտներ: **Թեմա 9.** Բանակցությունների վարման ռազմավարություններ: **Թեմա 10.** Հոգեբանական ծառայության առանձնահատկությունները կազմակերպությունում:

14. Հիմնական գրականության ցանկ.

1. Занковский А.Н. Организационная психология 2012.
2. Гончаров В.В. Важнейшие понятия и концепции в современном управлении. -М.: МНИИПУ, 1998.
3. Горьканова Л.В. Воробьев В.К. Организационное поведение практикум Оренбург 2013.
4. Лавриненко В.Н. Психология и этика делового общения М., 2003.
5. Науменко Е.А. Организационная психология Тюмень 2011.
6. Гвишиани Д.М. Организация и управление.- М.: МГТУ им. Н.Э. Баумана, 1998.
7. Евтихов О.В. Психология управления персоналом: теория и практика. – СПб.: Речь, 2010.
8. Кабаченко Т.С. Психология управления: Учеб-ное пособие. -М.: Пед. общество России, 2000.
9. Карпов А.В. Психология менеджмента: Учеб. пособие. -М.: Гардарики, 2005.

1.0303/ B49	2. Իրավաբանական հոգեբանություն և փորձաքննություն	3. 6 ECTS կրեդիտ
4. 6 ժամ/շաբ.	5. 60/30/0	
6. 7-րդ կիսամյակ	7. Եզրափակիչ գնահատումով	
8. Դասընթացի նպատակն է՝ • ծանոթացնել դատահոգեբանական փորձաքննությունների նշանակման և անցկացման սկզբունքներին ու գործիքներին, • տեղեկացնել դատահոգեբանական փորձաքննությունների տեսակներին և դրանց առանձնահատկություններին, • ծանոթացնել իավաբանության ոլորտի գործունեության տեսակների առանձնահատկություններին և դրանց առավել արդյունավետ իրականացման համար անհրաժեշտ հոգեբանական պատրաստվածության խնդիրներին, • ներկայացնել հանցագործության և հանցագործ անձի ձևավորման սոցիալ-հոգեբանական հիմնական առանձնահատկություններին:		
9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ <i>ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն</i> 1. թվարկելու և բացատրելու դատահոգեբանական փորձաքննությունների տեսակները, 2. ներկայացնելու և բնութագրելու տարբեր տեսակի դատահոգեբանական փորձաքննությունների անցկացման առանձնահատկություններն ու անցկացման յուրահատկությունները, 3. քննարկելու իրավաբանական ոլորտի տարբեր գործունեության տեսակների՝ քննչական, դատական, փաստաբանական, քրեակատարողական, արդյունավետ իրականացման համար անհրաժեշտ սոցիալ-հոգեբանական պատրաստվածության կիրառական խնդիրները, 4. ներկայացնելու հանցագործության և հանցագործ անձի հոգեբանական նախադրյալները և սոցիալականացման խեղաթյուրումները, <i>բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ</i> 1. տարբերակելու դատահոգեբանական փորձաքննություններն ըստ գործիքների և ընտրել գործիքակազմ դրանց իրականացման համար, 2. վերլուծելու դատահոգեբանական փորձաքննությունների եզրակացությունների որակը և տալու դրանց մասնագիտական գնահատական, 3. ձևակերպելու իրավաբանական ոլորտի տարբեր գործունեությամբ զբաղվող անձանց սոցիալ-հոգեբանական պատրաստվածության խնդիրները և ցույց տալու դրանց լուծման ուղիները, 4. վերլուծելու հանցագործ անձի սոցիալ-հոգեբանական դեգրադացման պատճառները, <i>գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ</i> 1. պատրաստելու վերլուծություն և վարելու գիտակիրառական քննարկում:		

10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները. Ա2. Բացահայտելու հոգեբանական հիմնախնդիրները՝ մարդու հոգեկան զարգացման օրինաչափությունները, մեխանիզմները, առանձնահատկությունները, հոգեկանի նորմալ և ախտաբանական դրսևորումները: Ա4. Ճանաչելու հոգեբանության հիմնարար և կիրառական բնագավառներին առընչվող հոգեբանական փաստերը և օրինաչափությունները, բացատրելու դրանց դերն ու նշանակությունը անհատի և հասարակության կյանքում: Բ2. Գործնականում կիրառելու հոգեախտորոշիչ մեթոդներ, մասնագիտական վերլուծության օգնությամբ կատարելու հիմնավորված եզրահանգումներ: Գ3. Քննադատորեն վերլուծելու և եզրահանգումներ կատարելու տեսությունների, ուսումնասիրությունների և կիրառական հիմնախնդիրների վերաբերյալ:		
11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնասիրության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները. 1. Դասախոսություն, 2. սեմինար պարապմունք, ներառյալ, գրականության ինքնուրույն վերլուծություն և բանավոր զեկուցում, 3. մասնագիտական քննարկումներ հրավիրյալ փորձագետների հետ, 4. բանավեճ Պոպերյան սկզբունքով:		
12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են. ըստ եզրափակիչ քննության՝ 1-ին ընթացիկ քննությունը գնահատվում է առավելագույնը 5 միավոր. <i>Գնահատման մեթոդ.</i> ամփոփ վերլուծական պատասխաններ հարցերին գրավոր կերպով: <i>Գնահատման չափանիշներ.</i> մտքի տրամաբանվածություն, ինքնուրույնություն, նյութի ճիշտ մեկնաբանություն: 2-րդ ընթացիկ քննությունը գնահատվում է առավելագույնը 5 միավոր. <i>Գնահատման մեթոդ.</i> Բազմակի պատասխաններով թեստ: <i>Գնահատման չափանիշներ.</i> վերլուծական մոտեցում, նյութի տիրապետման աստիճան: Եզրափակիչ քննությունը գնահատվում է առավելագույնը 10 միավոր. <i>Գնահատման մեթոդ.</i> Բանավոր քննություն ըստ առաջադրված հարցաշարի: <i>Գնահատման չափանիշներ.</i> հարցերի առանցքային կողմերի իմացություն, վերլուծական և տրամաբանական պատասխաններ՝ կոնկրետ օրինակների և դեպքերի հետ կապված:		
13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ 3 հիմնական բաժիններից. Թեմա 1. Դատահոգեբանական փորձաքննությունների առանձնահատկությունները, նշանակման հիմքերը, օրենսդրական կարգավորումները և դրանց տեսակները: Թեմա 2. Իրավաբանական գործունեություն իրականացնելու համար սոցիալ-հոգեբանական պատրաստվածություն, քննչական, դատական, փաստաբանական, քրեակատարողական միջնորդություն (մեդիացիա): Թեմա 3. Հանցագործության և հանցագործ անձի ծագման և ձևավորման հարցերը, անձի սոցիալիզացիայի վրա ազդող ինստիտուտները:		
14. Հիմնական գրականության ցանկ. 1. Աղուզումցյան Ռ. Գասպարյան Ա. Մելքոնյան Վ. «Իրավաբանական հոգեբանություն», Երևան, 2002 2. Է. Գրին, Ս. Արզումանյան, «Իրավաբանական հոգեբանություն», Երևան 2003 3. Է. Գրին, «Հոգեբանությունը իրավապահ գործունեությունում», Երևան, Զանգակ-97, 2007թ. 4. Ստամբուլյան արձանագրություններ 5. Мамайчук И. И. – Экспертиза личности в судебно-следственной практике, 2002СПб, Речь		115

1. 0303/ B50	2. Հոգեգենետիկայի հիմունքներ	3. 2 ECTS կրեդիտ
4. 2 ժամ/ շաբ.	5. 30/0/0	
6. 7-րդ կիսամյակ	7. առանց ընթացիկ գնահատման	

8. Դասընթացի նպատակն է՝ • ծանոթացնել ուսանողներին հոգեբանության հիմնարար բնագիտական բնագավառներից մեկի՝ վարքի գենետիկայի հետ, • փոխանցել գիտելիքներ անհատական տարբերությունների առաջացման պատճառների՝ գենոտիպ-միջավայր փոխհարաբերությունների դերի, ինչպես նաև վարքի խանգարումների ժառանգական նախադրյալների վերաբերյալ, • ծանոթացնել հոգեգենետիկայի մեթոդաբանությանը, որը հնարավորություն կտա հոգեգենետիկական հետազոտությունների արդյունքները մեկնաբանել, սկսած անձի հոգեֆիզիոլոգիական մակարդակից մինչև անձնային առանձնահատկություններ:
9.Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա.մասնագիտական գիտելիք և իմացություն 1. սահմանելու և մեկնաբանելու մարդու հոգեկանում կատարվող բարդ գործընթացների բնածին, ժառանգական, ձեռքբերովի հոգեգենետիկական դրսևորումները, 2. ներկայացնելու և քննարկելու հոգեգենետիկայի ժամանակակից մեթոդները, սերունդներում ժառանգական հատկանիշների փոխանցման հիմնական կանոնները, 3. թվարկելու և բացատրելու հոգեգենետիկայի ժամանակակից դրույթները որպես դիֆերենցիալ հոգեբանության միջանկյալ օղակ, 4. բացատրելու ժառանգականության և միջավայրի փոխհարաբերության կարևորությունը՝ անձի անհատական տարբերությունները մեկնաբանելիս, բ.գործնական մասնագիտական կարողություններ 1. վերլուծելու ժառանգական և միջավայրի գործոնների ազդեցությունը մարդու վարքում, 2. տարանջատելու վարքային խանգարումների բնածին դրսևորումները՝ պայմանավորված աուտոսոմներով և սեռական քրոմոսոմներով, 3. ձևակերպելու հետագա ուսումնասիրությունների համար անձի գենոգրամի կառուցման սկզբունքը, գ.ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ 1. պատրաստելու բանավոր գեկուցում և միջմասնագիտական քննարկումներ:
10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները. Ա2. Բացահայտելու հոգեբանական հիմնախնդիրները մարդու հոգեկան զարգացման օրինաչափությունները, մեխանիզմները, առանձնահատկությունները, հոգեկանի նորմալ և ախտաբանական դրսևորումները: Ա4.Ճանաչելու հոգեբանության հիմնարար և կիրառական բնագավառներին առնչվող հոգեբանական փաստերը և օրինաչափությունները, բացատրելու դրանց դերն ու նշանակությունը անհատի և հասարակության կյանքում: Բ1.Կիրառելու հոգեբանական հետազոտության հիմնական մեթոդները ըստ նշանակության, վերլուծելու և մեկնաբանելու ստացված արդյունքները մասնագիտական (և/կամ ընդհանրական) խնդիրների լուծման համար: Գ1.համագործակցելու տվյալ և հարակից ոլորտների այլ մասնագետների հետ, աշխատելու մասնագիտական միջավայրում,
11.Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները. 1. դասախոսություն, 2. սեմինար պարապմունք, 3. Քննարկում:
12.Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են. Առանց ընթացիկ գնահատման քննությունը 20 միավոր է:

13.Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.

Բաժին 1. Ընդհանուր ակնարկ հոգեգենետիկայի արդի խնդիրների մասին: Հոգեգենետիկան որպես դիֆերենցիալ հոգեբանության բնագավառ: Առատոստմային սինդրոմներ/համախտանիշներ/: Մեռական քրոմոսոմների համախտանիշներ: Քրոմոսոմային վերակառուցումներ:

Բաժին 2. Հոգեգենետիկայի հիմնական մեթոդները: Ժառանգականություն և միջավայր: Ընկալման գենետիկական վերահսկումը: Մենստրային ընդունակությունների հոգեգենետիկա: Մեռային և գենոթերային տարբերությունները: Կոնկորդանտություն: Պոպուլյացիայի կառուցվածքը և գենետիկական գործընթացները: Բնաբանական տարբերությունների գենետիկական հիմքը: Անձնային առանձնահատկությունների գենետիկա: Հակասոցիալական վարք: Ագրեսիվության գենետիկական հիմքերը: Քիմիական կախվածություն: Անոմալ վարքի գենետիկական հիմքը: Օստոգենեզում հոգեկան խանգարումների գենետիկական հիմքը: Ինքնավերհսկման խանգարում:

14. Հիմնական գրականության ցանկ.

1. Александрова А.А., Психогенетика: Учебное пособие.-СПб.: Питер, 2007.
2. Атраментова Л.А., Филиппова О.В., Введение в психогенетику. Учебное пособие. М.: Флинта. 2009,
3. Психогенетика: учеб. пособие для студентов высш.мед.учеб.заведений / А.С.Лучинин—М.: Изд-во ВЛАДОС-ПРЕСС, 2005.

1. 0303/ B51	2. Հատուկ հոգեբանություն	3.2ECTS կրեդիտ
4. 2 ժամ/ շաբ.	5. 30/0/0	
6. 7-րդ կիսամյակ	7. առանց եզրափակիչ գնահատման	
8.Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին զինել գիտելիքներով անձի զարգացման մեջ տեղ գտած շեղումների մեխանիզմների և օրինաչափությունների, դիսամիկայի, հոգեբանական առանձնահատկությունների մասին:		
9.Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝		
ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն		
1. Նկարագրելու անձի հոգեբանական զարգացման խանգարումների ախտորոշման տեսական և կիրառական մոտեցումները: 2. Մեկնաբանելու անձի հոգեբանական զարգացման խանգարումների դասակարգումները: 3. Նկարագրելու անձի հոգեբանական զարգացման առանձնահատուկ դիզոնոզներով երեխաների հոգեբանական բնութագիրը: 4. Մեկնաբանելու հաշմանդամություն ունեցող անձանց հոգեբանական ռեաբիլիտացիայի առանձնահատկությունները:		
բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ		
1. Կիրառելու տեսական մասնագիտական գիտելիքները զարգացման խնդիրներով անձանց հետ աշխատանքի ընթացքում: 2. Որոշելու զարգացման խանգարումների հոգեբանական կառուցվածքը՝ կիրառելով հատուկ հոգեբանական ախտորոշման մեթոդներ: 3. Իրականացնելու հոգեբանական հետազոտություններ՝ խախտված հոգեֆիզիկական զարգացման բնութագրման նպատակով: 4. Որոշելու հոգեֆիզիկական զարգացման առանձնահատկություններով երեխաների սոցիալիզացիայի պայմաններն ու չափանիշները:		
գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ		
1. Վերլուծելու անձի ախտորոշման հիմունքները: 2. Կազմակերպելու հոգեֆիզիկական զարգացման խնդիրներով անձանց հետազոտման տեխնոլոգիաները, մեթոդներն ու միջոցները:		

3. Գնահատելու հոգեշտկողական ներգործության մեթոդներով և միջոցներով: 4. Գնահատելու աշխատանքի հիմնական ձևերը՝ ուղղված հոգեֆիզիկական զարգացման շեղումներով երեխաների բազմակողմանի ֆիզիկական և հոգեկան զարգացմանը:
10.Դասընթացը ձյավորում է կրթական ծրագրի հետյալ վերջնարդյունքները. Ա2.Բացահայտելու հոգեբանական հիմնախնդիրները՝ մարդու հոգեկան զարգացման օրինաչափությունները, մեխանիզմները, առանձնահատկությունները, հոգեկանի նորմալ և ախտաբանական դրսևորումները: Ա4.Ճանաչելու հոգեբանության հիմնարար և կիրառական բնագավառներին առնչվող հոգեբանական փաստերը և օրինաչափությունները, բացատրելու դրանց դերն ու նշանակությունը անհատի և հասարակության կյանքում: Բ2.Գործնականում կիրառելու հոգեախտորոշիչ մեթոդներ, մասնագիտական վերլուծության օգնությամբ կատարելու հիմնավորված եզրահանգումներ: Գ3.Քննադատորեն վերլուծելու և եզրահանգումներ կատարելու տեսությունների, ուսումնասիրությունների և կիրառական հիմնախնդիրների վերաբերյալ:
11.Կիրառվում են դասավանդման 7 ուսումնառության հետյալ ձյերն ու մեթոդները. 1. դասախոսություն 2. ինտերակտիվ քննարկում 3. ստեղծագործական գործունեության արդյունքների վերլուծություն և մեկնաբանություն
12.Գնահատման մեթոդները 7 չափանիշներն են. 1-ին ընթացիկ ստուգում. Գնահատվում է առավելագույնը 10 միավոր, <i>Գնահատման մեթոդները.</i> ամփոփ գրավոր պատասխաններ հարցերին, <i>Գնահատման չափանիշները.</i> հարցերի առանցքային կողմերի իմացություն, վերլուծական պատասխաններ: 2-րդ ընթացիկ ստուգում. Գնահատվում է առավելագույնը 10 միավոր, <i>Գնահատման մեթոդները.</i> ինքնուրույն աշխատանքի գնահատում (հոգեախտորոշիչ ուսումնասիրությունների իրականացում և դրանց արդյունքների գրավոր ներկայացում), <i>Գնահատման չափանիշները.</i> իրականացված ուսումնասիրությունների խորություն, կիրառված մեթոդների բազմազանություն, արված եզրակացությունների որակ:
13.Դասընթացը բաղկացած է հետյալ հիմնական բաժիններից. Թեմա 1. Հատուկ հոգեբանության առարկան, խնդիրները, մեթոդները, միջառարկայական կապերը: Թեմա 2. Հոգեկան զարգացման հապաղումների դասակարգումը: Թեմա 3. Փոխհատուցումը, ադապտացիան, շտկումը և ռեաբիլիտացիան՝ որպես ժամանակակից հատուկ հոգեբանության ֆունդամենտալ կատեգորիաներ: Թեմա 4. Մտավոր հետամնացություն: Թեմա 5. Լսողության խանգարումներով երեխաների հոգեկան զարգացում: Թեմա 6. Տեսողության խանգարումներով երեխաների հոգեկան զարգացում: Թեմա 7. Հոգեկան զարգացման հապաղումով երեխաների հոգեկան զարգացում: Թեմա 8. Խոսքի խանգարումներով երեխաների հոգեբանական առանձնահատկությունները: Թեմա 9. Հուզականային ոլորտի և վարքի խանգարումներով երեխաների հոգեկան զարգացում: Թեմա 10. Հոգեբանական շտկման բովանդակությունն ու ուղղությունները հատուկ կրթության համատեքստում:

14. Հիմնական գրականության ցանկ.

1. Сорокин В.М., Специальная психология: Учеб. пособие / Под научн. ред. Л. М. Шипицыной. — СПб.: «Речь». 2003. — 216 с.
2. Специальная психология: Учеб. пособие для студ. высш. пед. учеб. заведений /В.И.Лубовский, Т.В.Розанова, Л.И.Солнцева и др.; Под ред. В.И.Лубовского. — 2-е изд., испр. — М.: Изд. центр «Академия», 2005. — 464 с.
3. Шаповал И.А., Специальная психология: Учебное пособие. — М.: ТЦ Сфера, 2005. — 224 с.
4. Трофимова Н.М., Дуванова С.П., Трофимова Н.Б., Пушкина Т.Ф., Основы специальной педагогики и психологии. — СПб.: Питер, 2005. — 304 с.
5. Основы специальной психологии: Учеб. пособие для студ. сред. пед. учеб. Заведений /Л.В.Кузнецова, Л.И.Перслени, Л.И.Соднцева и др.; под ред. Л.В.Кузнецовой.- 2-ое изд. стер.-М.: Изд.центр «Академия», 2005. — 480 с.

1. 0303/ B52	2. Հոգեախտաբանություն	3.2ECTS կրեդիտ
4. 2 ժամ/ շաբ.	5. 30/0/0	
6. 7-րդ կիսամյակ	7. առանց եզրափակիչ գնահատման	
8. Դասընթացի նպատակն է՝ ուսանողներին ծանոթացնել հոգեկան խանգարումների հիմնական դրսևորումների առանձին ախտանիշների և համախտանիշների, ինչպես նաև ինքնուրույն հոգեկան հիվանդությունների հետ:		
9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝		
ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն		
1. Ներկայացնելու և բնութագրելու հոգեկան խանգարումների առաջացման կենսաբանական և սոցիալական գործոնները: 2. Բնութագրելու տարիքային և ճգնաժամային փուլերը հիվանդության առաջացման և զարգացման մեջ: 3. Ներկայացնելու և բնութագրելու արատի ելակետային վիճակների ու տարբերակների ձևավորման ուղիները: 4. Սահմանելու հոգեբանի դերն ու նշանակությունը հոգեվերականգնողական պրակտիկայում: 5. Ներկայացնելու և վերլուծելու անձի ախտորոշման հիմունքները: 6. Ներկայացնելու և բացատրելու հոգեֆիզիկական զարգացման շեղումներով երեխաների բազմակողմանի ֆիզիկական և հոգեկան զարգացմանն ուղղված աշխատանքի հիմնական ձևերը:		
բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ		
1. Կազմակերպելու հոգեշտկողական գործողություններ՝ կիրառելով նրա մեթոդները և միջոցները: 2. Գնահատելու հոգեշտկողական գործողության արդյունքները: 119 3. Գնահատելու և մեկնաբանելու հոգեֆիզիկական զարգացման շեղումներով երեխաների բազմակողմանի ֆիզիկական և հոգեկան զարգացմանն ուղղված աշխատանքների արդյունքները:		
գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ		
1. Կիրառելու հոգեախտաբանական մեթոդական հնարքները և հետազոտման մեթոդները դեզոստոգենեզով երեխաների ու հոգեկան խանգարումներով հիվանդների հետազոտության ժամանակ: 2. Կազմակերպելու հոգեֆիզիկական զարգացման խնդիրներով անձանց հետազոտում՝ կիրառելով հոգեախտաբանության համապատասխան տեխնոլոգիաները, մեթոդներն ու միջոցները:		
10. Դասընթացը ձյավորում է կրթական ծրագրի հետյալ վերջնարդյունքները.		
Ս2. Բացահայտելու հոգեբանական հիմնախնդիրները՝ մարդու հոգեկան զարգացման օրինաչափությունները, մեխանիզմները, առանձնահատկությունները, հոգեկանի նորմալ և		

ախտաբանական դրսևորումները:

Ա4. Ճանաչելու հոգեբանության հիմնարար և կիրառական բնագավառներին առնչվող հոգեբանական փաստերը և օրինաչափությունները, բացատրելու դրանց դերն ու նշանակությունը անհատի և հասարակության կյանքում:

Բ2. Գործնականում կիրառելու հոգեախտորոշիչ մեթոդներ, մասնագիտական վերլուծության օգնությամբ կատարելու հիմնավորված եզրահանգումներ:

Գ3. Քննադատորեն վերլուծելու և եզրահանգումներ կատարելու տեսությունների, ուսումնասիրությունների և կիրառական հիմնախնդիրների վերաբերյալ:

11. Կիրառվում են դասավանդման 3 ուսումնառության հետյալ ձևերն ու մեթոդները.

1. դասախոսություն
2. ինտերակտիվ քննարկում
3. ստեղծագործական գործունեության արդյունքների վերլուծություն և մեկնաբանություն

12. Գնահատման մեթոդները 3 չափանիշներն են.

1-ին ընթացիկ ստուգում. Գնահատվում է առավելագույնը 10 միավոր,

Գնահատման մեթոդները. ամփոփ գրավոր պատասխաններ հարցերին,

Գնահատման չափանիշները. հարցերի առանցքային կողմերի իմացություն, վերլուծական պատասխաններ:

2-րդ ընթացիկ ստուգում. Գնահատվում է առավելագույնը 10 միավոր,

Գնահատման մեթոդները. ինքնուրույն աշխատանքի գնահատում (հոգեախտորոշիչ ուսումնասիրությունների իրականացում և դրանց արդյունքների գրավոր ներկայացում),

Գնահատման չափանիշները. իրականացված ուսումնասիրությունների խորություն, կիրառված մեթոդների բազմազանություն, արված եզրակացությունների որակ:

13. Դասընթացը բաղկացած է հետյալ հիմնական բաժիններից.

Թեմա 1. Հոգեախտաբանության առարկան և խնդիրները: **Թեմա 2.** Հոգեկան առողջության չափորոշիչները: **Թեմա 3.** Հոգեկան խանգարումների միջազգային դասակարգումները: **Թեմա 4.** Հոգեախտաբանական ախտանիշներ և համախտանիշներ: **Թեմա 5.** Պերցեպտիվ գործընթացների ախտաբանություն: **Թեմա 6.** Կոգնիտիվ գործընթացների ախտաբանություն: **Թեմա 7.** Հուզականային ոլորտի ախտաբանություն: **Թեմա 8.** Անձի ախտաբանություն: **Թեմա 9.** Վարքի ախտաբանություն: **Թեմա 10.** Մանկան հոգեախտաբանություն:

14. Հիմնական գրականության ցանկ.

1. Баншиков В.М., Короленко Ц.П., Давыдов И.В. Общая психопатология.- М.: ММИ им. И.С. Сеченова, 1991. 120
2. Бухановский А.О., Кутявин Ю.А., Литвак М.Е. Общая психопатология. – Ростов на Дону: Феникс, 2003.
3. Бухановский и др. Общая психопатология. – Ростов на Дону: Из – во ЛРНИЦ «Феникс», 2003.
4. Гурьева В.А. и др. Психопатология подросткового возраста. - Томск: Из – во Томского ун – та, 1994.
5. Зейгарник Б.В. Патопсихология. – М.: Издательский центр «Академия», 1999.
6. Исаев Д.Н. Психопатология детского возраста. – СПб.: Спецлит, 2007.
7. Классификация психических и поведенческих расстройств. МКБ-10.- СПб.: АДИС. – 1994.
8. Клиническая психиатрия / под ред. Г.Каплана, Б. Сэдока - М.: Медицина, 1998.
9. Ковалев В.В. Психиатрия детского возраста. - М.: Медицина, 1995.
10. Справочник по психологии и психиатрии детского и подросткового возраста / Под ред. С. Ю. Циркин. СПб.: Питер, 1999.
11. Ковалев В.В. Психиатрия детского возраста. М., 1985.
12. Личко А.Е. Психопатии и акцентуации характера у подростков. - Л.: Медицина, 1983.

13. Марилов В.В. Общая психопатология. — М.:М.: Академия, 2002.
14. Попов Ю.В., Вид В. Д. Современная клиническая психиатрия. — СПб., 2000.

1. 0303/ B53	2. Մաթվիճակագրական մեթոդները հոգեբանության մեջ	3. 3 ECTS կրեդիտ
4. 3 ժամ/ շաբ.	5. 15/30/0	
6. 7-րդ կիսամյակ	7. առանց ընթացիկ գնահատման	
8. Դասընթացի նպատակն է՝ 1. ապահովել փորձարարական և հետազոտական արդյունքների հաշվարկման և մշակման մատչելիություն, 2. ձևավորել գիտելիքներ մաթեմատիկական վիճակագրության պարզագույն հասկացությունների, քանակական և որակական ցուցանիշների վերլուծության և մեկնաբանման մասին:		
9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն 1. սահմանելու և մեկնաբանելու մաթեմատիկական վիճակագրության հիմնական գաղափարները, 2. ներկայացնելու և մեկնաբանելու մաթեմատիկական վիճակագրության հիմնական ցուցանիշները, 3. բացատրելու վիճակագրական վարկածի տրամաբանությունը, ներկայացնելու նրա ստուգման չափանիշները, 4. բնութագրելու մաթեմատիկական վիճակագրության դերը հոգեբանական հետազոտությունների իրականացման գործում, բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ 1. կատարելու հոգեբանական հետազոտական տվյալների մշակում, ընդհանրացումներ և վերլուծություններ, 2. ընտրելու համապատասխան մաթեմատիկական մեթոդներ՝ ուսումնական առաջադրանքներին համապատասխան և կիրառելու դրանք, 3. կատարելու փորձարարական ընտրանքների համեմատում և վերլուծություն, գ. ընդհանրական/հոխանցելի կարողություններ 1. կիրառելու մաթեմատիկական մեթոդների հաշվարկման համակարգչային ծրագրեր:		
10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները. 121 Ա3. Սահմանելու հոգեբանական հետազոտության կազմակերպման, տվյալների հավաքագրման, արդյունքների վերլուծության և մեկնաբանման հիմնական մեթոդները, մատնանշելու դրանց կիրառման ուղիները, հնարավորությունները և սահմանափակումները: Ա4. Ճանաչելու հոգեբանության հիմնարար և կիրառական բնագավառներին առնչվող հոգեբանական փաստերը և օրինաչափությունները, բացատրելու դրանց դերն ու նշանակությունը անհատի և հասարակության կյանքում: Բ4. Համադրելու հոգեբանական աշխատանքի տարբեր մոտեցումները, գտնելու մասնագիտական լուծումներ և ցուցաբերելու ստեղծագործական մոտեցում: Բ5. Կազմակերպելու իր աշխատանքային և/կամ ուսումնական գործունեությունը ստացած տեսագործական գիտելիքներին համապատասխան: Գ1. պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:		

Գ2. կիրառելու ժամանակակից S2S -ները գիտելիքի փոխանցման գործընթացը և մասնագիտական գործունեությունը արդյունավետ իրականացնելու և դյուրացնելու համար: Գ4. պատրաստելու զեկուցումներ, ներկայացնելու հետազոտությունների արդյունքները, վարելու գիտական բանավեճեր, Գ5. ստեղծագործաբար կիրառելու ձեռքբերված գիտելիքը, ընկալելու և տարածելու նոր տեղեկատվությունը,	
11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները. 1. դասախոսություն, 2. քննարկումներ հետազոտական խնդիրների դրվածքի և լուծումների հետ կապված:	
12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են. Առանց ընթացիկ գնահատման քննությունը 20 միավոր է: Իրականացվում է բանավոր հարցում:	
13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից. Բաժին 1. Հատկանիշներ և փոփոխականներ: Չափման սանդղակներ: Հիմնական վիճակագրական ցուցանիշներ: Կոռելյացիոն և ռեգրեսիոն վերլուծություններ: Ռանգային կոռելյացիա: Որակական տվյալների վերլուծություններ: Բաժին 2. Վիճակագրական վարկած: Վարկածի ստուգման վիճակագրական չափանիշներ: Փորձարարական ընտրանքների համեմատություն: Դիսպերսիոն վերլուծություններ: Ընտրանքների համեմատության ոչ պարամետրական մեթոդներ: Մաթեմատիկական վիճակագրության մեթոդների ծրագրային ապահովում:	
14. Հիմնական գրականության ցանկ. 1. Գալստյան Ա.Ս. Մաթեմատիկական վիճակագրության մեթոդները հոգեբանական հետազոտություններում. ուսումնական ձեռնարկ, հեղ. հրատ., Երևան, 2015 2. Պետրոսյան Ա.Ն., Միրզոյան Բ.Ա. Մաթեմատիկական վիճակագրության մեթոդների կիրառումը սպորտային-մանկավարժական հետազոտություններում: Ուսումնա-մեթոդական ձեռնարկ, Երևան 1975 3. Ермолаев О. Ю., Математическая статистика для психологов, Москва, 2004. 4. Наследов А.Д. Математические методы психологического исследования. Анализ и интерпретация 5. данных. Уч. пособие. 3-е изд., стереотип.-СПб.: Речь, 2008	

1. 0303/ B54	2. Հոգեթերապիա-2	3. 5 ECTS կրեդիտ
4. 4 ժամ/ շաբ.	5. 30/30/0	
6. 7-րդ կիսամյակ	7. Եզրափակիչ գնահատում	
8.Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին գիտելիքներ հաղորդել հոգեթերապիայի դասական և ժամանակակից ուղղությունների և հայեցակարգերի վերաբերյալ, ներկայացնել այն գործնական խնդիրները, որ հոգեթերապիան լուծում է պրակտիկայում, լուսաբանել ժամանակակից աշխարհում հոգեթերապևտիկ միջամտության անհրաժեշտության և արդյունավետության հիմնահարցերը: 122 Դասընթացի խնդիրները. 1. Հոգեթերապևտիկ գիտելիքների ձևավորում, առարկայի նպատակի, խնդիրների մեկնաբանում, 2. Հոգեթերապևտիկ ուղղությունների վերաբերյալ հիմնային գիտելիքների ձևավորում, 3. Հոգեթերապիայի բնագավառում հանդիպող խնդիրների հետ աշխատելու կարողությունների, ունակությունների և հմտությունների ձևավորում ու զարգացում:		
9.Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն 1. բացատրելու հոգեթերապիայի գաղափարը, սահմանելու նրա խնդիրները և նպատակները, 2. ներկայացնելու հոգեթերապիայի տեսագործական ու մեթոդաբանական հիմքերը, 3. ներկայացնելու և բնութագրելու հոգեթերապիայի հիմնական ուղղությունները,		

4. Նկարագրելու հոգեթերապևտիկ դպրոցների տեսությունները և ներկայացնելու դրանց թերապևտիկ մեթոդները: բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ 1. ուսումնասիրելու հոգեթերապիայի տեսամեթոդաբանական հիմքերը և վերլուծելու դրանք, 2. վերլուծելու և պարզաբանելու հոգեթերապիայի կիրառական մեթոդաբանական համակարգը, 3. կատարելու հոգեբանական որոշակի խնդրային իրադրությունների կարգավորում գործնական-թերապևտիկ մեթոդներով, գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ 1. Լուծելու մասնագիտական խնդիրներ, պլանավորելու և իրականացնելու հետազոտություններ, կայացնելու որոշումներ: 2. գործնականում իրականացնելու հոգեթերապևտիկ ուսումնասիրություններ և մեկնաբանելու դրանց արդյունքները:	10. Դասընթացը ձյավորում է կրթական ծրագրի հետյալ վերջնարդյունքները. Մ3. Սահմանելու հոգեբանական հետազոտության կազմակերպման, տվյալների հավաքագրման, արդյունքների վերլուծության և մեկնաբանման հիմնական մեթոդները, մատնանշելու դրանց կիրառման ուղիները, հնարավորությունները և սահմանափակումները: Մ4. Ճանաչելու հոգեբանության հիմնարար և կիրառական բնագավառներին առնչվող հոգեբանական փաստերը և օրինաչափությունները, բացատրելու դրանց դերն ու նշանակությունը անհատի և հասարակության կյանքում: Բ4. Համադրելու հոգեբանական աշխատանքի տարբեր մոտեցումները, գտնելու մասնագիտական լուծումներ և ցուցաբերելու ստեղծագործական մոտեցում: Բ5. Կազմակերպելու իր աշխատանքային և/կամ ուսումնական գործունեությունը ստացած տեսագործնական գիտելիքներին համապատասխան: Գ1. պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը: Գ2. կիրառելու ժամանակակից S2S -ները գիտելիքի փոխանցման գործընթացը և մասնագիտական գործունեությունը արդյունավետ իրականացնելու և դյուրացնելու համար: Գ4. պատրաստելու զեկուցումներ, ներկայացնելու հետազոտությունների արդյունքները, վարելու գիտական բանավեճեր,
11. Կիրառվում են դասավանդման 3 ուսումնառության հետյալ ձյերն ու մեթոդները. 1. դասախոսություններ (պրոբլեմային դասախոսություն, դասախոսություն երկուսով, դասախոսություն պրեսս-կոնֆերանս, դասախոսություն սադրանք, դասախոսություն խաղային մեթոդների կիրառմամբ), 2. թիմային աշխատանքներ, 3. քննարկումներ, 4. հետազոտական սեմինարներ: 12. Գնահատման մեթոդները 3 չափանիշներն են. 1-ին ընթացիկ քննությունը գնահատվում է առավելագույնը 5 միավոր. <i>Գնահատման մեթոդ.</i> ամփոփ վերլուծական պատասխաններ հարցերին գրավոր կերպով: <i>Գնահատման չափանիշներ.</i> մտքի տրամաբանվածություն, ինքնուրույնություն, նյութի ճիշտ մեկնաբանություն: 2-րդ ընթացիկ քննությունը գնահատվում է առավելագույնը 5 միավոր. <i>Գնահատման մեթոդ.</i> Բազմակի պատասխաներով թեստ: <i>Գնահատման չափանիշներ.</i> վերլուծական մոտեցում, նյութի տիրապետման աստիճան Եզրափակիչ քննությունը գնահատվում է առավելագույնը 10 միավոր. <i>Գնահատման մեթոդ.</i> Բանավոր քննություն ըստ առաջադրված հարցաշարի:	123

Գնահատման չափանիշներ. հարցերի առանցքային կողմերի իմացություն, վերլուծական և տրամաբանական պատասխաններ՝ կոնկրետ օրինակների և դեպքերի հետ կապված:

13. Դասընթացը բաղկացած է հետյալ հիմնական բաժիններից.

Թեմա 1. Մարմնին կողմնորոշված թերապիա: Խնդիրները, մեթոդներն ու տեխնիկաները: **Թեմա 2.** Լոգոթերապիա: Խնդիրները, տեսությունները, մեթոդներն ու տեխնիկաները: **Թեմա 3.** Տրանսակտ վերլուծություն: Խնդիրները, տեսությունները, մեթոդներն ու տեխնիկաները: **Թեմա 4.** Խմբային հոգեթերապիա: Խնդիրները, տեսությունները, մեթոդներն ու տեխնիկաները: **Թեմա 5.** Հոգեդրամա: Խնդիրները, տեսությունները, մեթոդներն ու տեխնիկաները: **Թեմա 6.** Նեյրոլեզվաբանական ծրագրավորում: Խնդիրները, տեսությունները, մեթոդներն ու տեխնիկաները: **Թեմա 7.** Հիպնոթերապիա: Խնդիրները, տեսությունները, մեթոդներն ու տեխնիկաները: **Թեմա 8.** Պոզիտիվ հոգեթերապիա: Խնդիրները, մեթոդներն ու տեխնիկաները:

14. Հիմնական գրականության ցանկ.

1. Карварсарский Б.Д., Психотерапия, Питер, 2002.
2. Классен И.А. Практическая психотерапия: Курс лекций / И.А. Классен. – М.: МЕДпресс-информ, 2004.
3. Коттлер Дж., Браун Р. Психотерапевтического консультирование. СПб.: 2001.
4. Браун Д., Педдер Д., Введение в психотерапию, М., 1998.
5. Шавердян Г.М. Основы психотерапии. Питер. 2007.
6. Берн Э. Групповая психотерапия. – М.: 2000.
7. Лендрет Г.Л., Игровая терапия: искусство отношений. М.: 1998.
8. Берн Э. Трансакционный анализ и психотерапии: М.: 2001.
9. Ялом И. Дар психотерапии. М.: 2006.
10. Гулина М.А. Терапевтическая и консультативная психология. 2001.
11. Франкл В. Воля к смыслу. /Пер. с англ. — М.: Апрель-Пресс, Изд. ЭКСМО-Пресс, 2000.
12. Франкл В. Доктор и душа. СПб.: Ювента, 1997.

Կամընտրական առարկաներ

1. 0303/B55	2. Առողջության հոգեբանություն	3. 3 ECTS կրեդիտ
4. 2 ժամ/շաբ.	5. 30/0/0	
6. 5-րդ կիսամյակ	7. առանց ընթացիկ գնահատման	124
8. Դասընթացի նպատակն է ծանոթացնել ուսանողներին առողջության հոգեբանության տեսակիրառական նյութերին:		
9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ <i>ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն</i>		
1. նկարագրելու հոգեկան առողջության անհատական և տիպաբանական տեսակետները,		
2. մեկնաբանելու առողջությունն իբրև համակարգային հասկացություն:		
<i>բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ</i>		
1. վարելու առողջ կենսակերպ, ապահովելու մասնագիտական առողջության հոգեբանական խնդիրները,		
2. իրականացնելու հոգեկան առողջության հետազոտություն համաձայն ճշգրիտ մեթոդաբանության և առաջադրելու գիտական աշխատանք կատարելու հստակ		

կողմնորոշիչներ, գ. ընդհանրական/հոխանցելի կարողություններ 1. ինքնուրույն օգտվելու տեղեկատվության տարաբնույթ աղբյուրներից, հավաքագրելու մասնագիտական տվյալներ և վերլուծելու դրանք, 2. կատարելու գիտականության չափանիշներին բավարարող գրավոր աշխատանքներ:		
10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները. Ա1. Նկարագրելու հոգեբանության հիմնական մեթոդաբանական սկզբունքները, արդի և հիմնարար տեսությունները, ներկայացնելու դրանց առնչվող հայեցակարգերը, մոտեցումներն ու հասկացությունները, բացատրելու դրանց կիրառական նշանակությունը հասարակական կյանքի տարբեր ոլորտներում Ա2. Բացահայտելու հոգեբանական հիմնախնդիրները՝ մարդու հոգեկան զարգացման օրինաչափությունները, մեխանիզմները, առանձնահատկությունները, հոգեկանի նորմալ և ախտաբանական դրսևորումները: Բ2. Գործնականում կիրառելու հոգեախտորոշիչ մեթոդներ, մասնագիտական վերլուծության օգնությամբ կատարելու հիմնավորված եզրահանգումներ:		
11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները. 1. դասախոսություններ և գործնական պարապմունքներ, 2. պասիվ ունկնդրում, 3. հետազոտական սարքավորումներով չափումներ:		
12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են. Առանց ընթացիկ գնահատման քննությունը գնահատվում է առավելագույնը 20 միավոր. Գնահատման մեթոդները. Բանավոր հարցում ըստ առաջադրված հարցաշարի, Գնահատման չափանիշները. անցած նյութի յուրացման և վերարտադրության աստիճանը, պատասխանների ամբողջականությունը և անսխալականությունը:		
13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից. Թեմա 1. Առողջության հոգեբանությունն իբրև գիտական համեմատաբար նոր ուղղություն, բնորոշումն ու հետազոտական խնդիրները: Թեմա 2. Առողջությունը որպես համակարգային հասկացություն. ֆիզիկական, հոգեկան և սոցիալական առողջություն: Թեմա 3. Անձի ներդաշնակությունն ու հոգեբանական կայունությունը: Թեմա 4. Հոգեկան առողջության անհատական և տիպաբանական տեսակետները: Թեմա 5. Մարդու կյանքի ուղին և նրա առողջությունը: Թեմա 6. Հոգևոր առողջություն և մշակույթ: Առողջություն և կենսակերպ:		
14. Հիմնական գրականության ցանկ. 1. «Սպորտի և առողջ ապրելակերպի հոգեբանություն» դասընթացի ուսումնական ծրագիր: Ուսումնամեթոդական ուղեցույց / Կազմ.՝ Ս.Վ.Հովհաննիսյան. - Եր.: Հեղ. հրատ., 2016. - 52 էջ: 2. Брэгг П., Здоровье и долголетие. - М., 1996. 3. Фролькис В.В., Старение и увеличение продолжительности жизни. - Л., 1988. 125 4. Никифоров Г.С., Психология здоровья: Учеб. пособие. - СПб., 2002. 5. Психология здоровья: Учебник для вузов / Под ред. Г.С.Никифорова. - СПб.: Питер, 2006. - 607с.		

1. 0303/ В 55	2. Մեռի հոգեբանություն	3. 3 ECTS կրեդիտ
4. 2 ժամ/շաբ.	5. 30/0/0	
6. 5-րդ կիսամյակ	7. Առանց եզրափակիչ գնահատման	

8. Դասընթացի նպատակն է՝ 1. ձևավորել գիտելիքներ կենսաբանական և հոգեբանական սեռային տարբերությունների, հոգեւեռական զարգացման անտենատալ և պոստնատալ փուլերի, սեռային նույնականության և ինքնագիտակցության զարգացման օրինաչափությունների վերաբերյալ, 2. ուսանողներին ծանոթացնել հոգեւեռական զարգացման տեսություններին, կնոջ և 3. տղամարդու սեռականության զարգացման և դրսևորման առանձնահատկություններին:
9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն 1. նկարագրելու կենսաբանական, հոգեբանական և մշակութային սեռային տարբերակումները, նշելու դրանց տարբերությունները, 2. նկարագրելու հոգեւեռական զարգացման փուլերը և դրանց բնորոշ առանձնահատկությունները, բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ 1. տարբերակելու երեխայի օրինաչափ սեռական դրսևորումները ախտաբանական դրսևորումներից, 2. իրականացնելու երեխաների սեռական զարգացման և սեռական դաստիարակության հարցերի շուրջ լուսավորչական աշխատանք ծնողների հետ, գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ 1. ստեղծագործաբար կիրառելու յուրացրած գիտելիքները և հմտությունները:
10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները. Ա2. Բացահայտելու հոգեբանական հիմնախնդիրները մարդու հոգեկան զարգացման օրինաչափությունները, մեխանիզմները, առանձնահատկությունները, հոգեկանի նորմալ և ախտաբանական դրսևորումները: Ա6. Ճանաչելու հոգեկան խանգարումների յուրաքանչյուր տեսակի ախտանիշները և դրանց դասակարգման համակարգերը /DSM-IV-R, ICD-10/: Բ3. Տարբերակելու և մեկնաբանելու հոգեբանական երևույթները, մարդու կյանքի և գործունեության տարբեր ոլորտներում առկա հոգեբանական խնդիրները, իրականացնելու այդ խնդիրների լուծմանն ուղղված գործողություններ: Գ5. ստեղծագործաբար կիրառելու ձեռքբերված գիտելիքը, ընկալելու և տարածելու նոր տեղեկատվությունը:
11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները. 1. դասախոսություն, գործնական պարապմունքներ, 2. ինտերակտիվ մեթոդներ, քննարկում, 3. հանձնարարված գրականության ընթերցում և վերլուծություն, 4. ինքնուրույն արտալսարանային անհատական աշխատանքներ (էսսեների պատրաստում, թեմայի շուրջ ուսումնասիրությունների իրականացում և դրանց արդյունքների ներկայացում)
12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են. <i>Առանց ընթացիկ գնահատման</i> քննությունը գնահատվում է առավելագույնը 20 միավոր. <i>Գնահատման մեթոդները.</i> Բանավոր հարցում ըստ առաջադրված հարցաշարի, <i>Գնահատման չափանիշները.</i> անցած նյութի յուրացման և վերարտադրության աստիճանը, պատասխանների ամբողջականությունը և անսխալականությունը:
13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից. Թեմա 1. Սեռային տարբերակում: Սեռային տարբերակման տեսություններ: Թեմա 2. Սեռային տարբերություններ: Թեմա 3. Հոգեւեռական զարգացման փուլեր: Սեռական հասունացում: Թեմա 4. Սեռական հարաբերությունների հոգեբանություն: Թեմա 5. Սեռական դաստիարակություն:

14. Հիմնական գրականության ցանկ.

1. Հարությունյան Ս.Ֆ., Մարդու հոգեհոգեբանական զարգացման հիմունքները.-Երևան, ԵՊՀ հրատ, 2004
2. Ильин Е.П., Дифференциальная психофизиология мужчины и женщины. -- СПб. : Питер, 2006
3. Ильин Е.П., Пол и гендер.-СПб, Питер, 2010
4. Кон И.С., Сексология.-М. Академия . 2004

Կամընտրական առարկաներ

1. 0303/ B 56	2. Ներագրման հոգեբանություն	3. 3 ECTS կրեդիտ
4. 2 ժամ/շաբ.	5. 15/15/0	
6. 5-րդ կիսամյակ	7. Առանց եզրափակիչ գնահատման	
8. Դասընթացի նպատակն է ծանոթացնել ուսանողներին «ներագրում» հասկացության հետ, բացահայտել ներագրման ձևավորման մեխանիզմները և օրինաչափությունները:		
9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն 1. սահմանելու և բացատրելու ներագրման հիմնական հասկացությունները, ներկայացնելու ներագրման ներքին կառուցվածքը, 2. ընտրելու և հիմնավորելու ներագրման հոգեբանական հիմքերը, 3. մեկնաբանելու ներագրման ընթացքում առաջացած խնդիրները, բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ 1. կիրառելու սոցիալական ներգործության տեխնիկաները պրակտիկայում, 2. վերլուծելու ներագրման տարբեր տեսակների միջև առկա կապերը, 3. իրականացնելու ներգործությունը մոդելավորող և բացատրող փորձեր, գ. ընդհանրական/հոփխանցելի կարողություններ 1. օգտվելու տեղեկատվության տարբեր աղբյուրներից:		
10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները. Ա1. Նկարագրելու հոգեբանության հիմնական մեթոդաբանական սկզբունքները, արդի և հիմնարար տեսությունները, բացատրելու դրանց կիրառական նշանակությունը հասարակական վարքի ներքո: Ա4. Ճանաչելու հոգեբանության հիմնարար և կիրառական բնագավառներին առնչվող հոգեբանական փաստերը և օրինաչափությունները, բացատրելու դրանց դերն ու նշանակությունը անհատի, խմբի և հասարակության կյանքում: Բ3. Տարբերակելու և մեկնաբանելու հոգեբանական երևույթները, մարդու կյանքի և գործունեության տարբեր ոլորտներում առաջացող հոգեբանական խնդիրները և սխալները: Գ3. Քննադատորեն վերլուծելու և եզրահանգումներ կատարելու տեսությունների, ուսումնասիրությունների և կիրառական հիմնախնդիրների վերաբերյալ		
11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները. 1. դասախոսություն 2. ինտերակտիվ քննարկում 3. գործնական խաղերի իրականացում		

12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

1-ին ընթացիկ ստուգում. Գնահատվում է առավելագույնը 10 միավոր,

Գնահատման մեթոդները. ամփոփ գրավոր պատասխաններ հարցերին,

Գնահատման չափանիշները. հարցերի առանցքային կողմերի իմացություն, վերլուծական պատասխաններ:

2-րդ ընթացիկ ստուգում. Գնահատվում է առավելագույնը 10 միավոր,

Գնահատման մեթոդները. ինքնուրույն աշխատանքի գնահատում (հոգեախտորոշիչ ուսումնասիրությունների իրականացում և դրանց արդյունքների գրավոր ներկայացում),

Գնահատման չափանիշները. իրականացված ուսումնասիրությունների խորություն, կիրառված մեթոդների բազմազանություն, արված եզրակացությունների որակ

13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.

Թեմա 1. Հոգեբանական ներագրման էությունը, սահմանումը: Ներագրման հասկացման երեք հիմնական պարադիգմաները: **Թեմա 2.** Հասկացություն ներագրման մասին. «ներագրում» և «ազդեցություն» հասկացությունների վերլուծություն: **Թեմա 3.** «Ներագրում» և «հակազդում» հասկացությունների վերլուծություն: **Թեմա 4.** Հոգեբանական ներագրում և մանիպուլյացիա. բարոյական կողմեր: **Թեմա 5.** Հոգեբանական ներագրման տեսակները. քաղաքակիրթ և ոչ քաղաքակիրթ: **Թեմա 6.** Միջանձնային և սոցիալական ներագրում: **Թեմա 7.** Ներշնչում, հոգեբանական վարակ, խնդրանք, նմանակում: **Թեմա 8.** ԶԼՄ-ների ազդեցություն: Ներագրման ուղիները՝ ԶԼՄ-ների մասնակցությամբ: **Թեմա 9.** Հոգեբանական ներագրման հիմքեր. Դիրքորոշումներ, վարք, կոգնիցիա դիրքորոշումների համակարգ: **Թեմա 10.** Ճանաչողական գործընթացները սոցիալական ներագրման դաշտում /ուշադրություն, ընկալում, համեմատություն, վերլուծություն, ֆիլտրացիա, ընդունում/: **Թեմա 11.** Հոգեբանական պաշտպանություն ներագրումից. ներագրման գիտակցում և ենթագիտակցական ազդակների հասկացում: **Թեմա 12.** Հարձակում, ստիպում, անտեսում /արհամարհում/: **Թեմա 13.** Հոգեկան և ֆիզիկական առողջության սոցիալ-հոգեբանական դրդապատճառները: **Թեմա 14.** Բնապահպանության խնդիրները հոգեբանական ներագրման դաշտում: **Թեմա 15.** Առողջ կենսակերպի պրոպագանդան որպես մասայական ներագրման ձև: **Թեմա 16.** Սոցի հոգեբանական մեխանիզմները:

14. Հիմնական գրականության ցանկ.

1. Зимбардо Ф., Ляйппе М., Социальное влияние. СПб.: Питер, 2001. - 448 с.
2. Крысько В.Г., Социальная психология. Москва, изд-во «Владос-Пресс» 2002.
3. Сидоренко Е.В., Тренинг влияния и противостояния влиянию. Издательство: Речь, 2004 256с.
4. Чалдини Р., Психология влияния, М., 2003
5. Шеинов В.П., Психологическое влияние, М., изд-во Харвест, 2007.

1. 0303/ B 56	2. Քաղաքական հոգեբանություն	3. 3 ECTS կրեդիտ
4. 2 Ժամ/շաբ.	5. 30/0/0	128
6. 5-րդ կիսամյակ	7. Առանց եզրափակիչ գնահատման	
8. Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին տրամադրել հիմնարար գիտելիքներ իշխանության հոգեբանության և հոգեվերլուծության վերաբերյալ:		
9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն 1. նկարագրելու իշխանության հոգեբանության ձևավորման պատմական և գիտական հիմքերը, հիմնադրությունները և մեթոդները, 2. լուսաբանելու իշխանության հոգեվերլուծության ընդհանուր հիմնախնդիրները, բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ 1. կողմնորոշվելու իշխանության հոգեվերլուծության դաշտում, 2. կիրառելու հոգեվերլուծական հիմնական տեխնիկաները այցելուների հետ աշխատանքում,		

3. կիրառելու ստացված գիտելիքները գործնական աշխատանքում:	
10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները. Ա4.Ճանաչելու հոգեբանության հիմնարար և կիրառական բնագավառներին առնչվող հոգեբանական փաստերը և օրինաչափությունները, բացատրելու դրանց դերն ու նշանակությունը անհատի և հասարակության կյանքում: Բ3.Տարբերակելու և մեկնաբանելու հոգեբանական երևույթները, մարդուկյանքի և գործունեության տարբեր ոլորտներում առկա հոգեբանական խնդիրները, իրականացնելու այդխնդիրներինլուծմաննուղղվածգործողություններ: Բ4.Համադրելու հոգեբանական աշխատանքի տարբերմոտեցումները, գտնելու մասնագիտական լուծումներ և ցուցաբերելուստեղծագործականմոտեցում: Գ5.ստեղծագործաբար կիրառելու ձեռքբերված գիտելիքը, ընկալելու և տարածելու նոր տեղեկատվությունը,	
11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները. 1. դասախոսություն 2. գործնականաշարապնունք	
12. Գնահատմանմեթոդները և չափանիշներնեն. 1-ին ընթացիկ ստուգում. Գնահատվում է առավելագույնը 10 միավոր, Գնահատման մեթոդները. ամփոփ գրավոր պատասխաններ հարցերին Գնահատման չափանիշները. հարցերի առանցքային կողմերի իմացություն, վերլուծական պատասխաններ: 2-րդ ընթացիկ ստուգում. Գնահատվում է առավելագույնը 10 միավոր, Գնահատման մեթոդները. ինքնուրույն աշխատանքի գնահատում (հոգեախտորոշիչ ուսումնասիրությունների իրականացում և դրանց արդյունքների գրավոր ներկայացում), Գնահատման չափանիշները. իրականացված ուսումնասիրությունների խորություն, կիրառված մեթոդների բազմազանություն, արված եզրակացությունների որակ:	
13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից. Թեմա 1. Քաղաքական սիմվոլ: Թեմա 2. Կրոնական սիմվոլ: Թեմա 3. Խարիզմատիկ իշխանություն: Թեմա 4. Հոգեկան պաթոլոգիաները և այլ քաղաքական մոտիվացիաները: Թեմա 5. Նախագահ Բուշ: Հոգեբանական դիմապատկեր: Թեմա 6. Ֆենիքսի համախտանիշ: Թեմա 7. Իշխանական կամք: Թեմա 8. Ամբոխի առաջնորդները: Թեմա 9. Իշխանության հոգեբանություն: Թեմա 10. Իշխանության հոգեպաթոլոգիա: Թեմա 11. Հիտլերի հոգեվերլուծություն: Թեմա 12. Ստալինի հոգեվերլուծություն:	
14. Հիմնական գրականության ցանկ. 1. Райгородский Д.Я., Психология и психоанализ власти. Хрестоматия, В 2-х т. Самара, 2007. 1265 с. 2. Шестопап Е.Б. , Политическая психология. М.: Инфра-М, 2002. 3. А.Г.Чернявская, Психология господства и подчинения: Хрестоматия. Изд. «Харвест», Минск, 1998 г., - 354 с.	

Կամրնտրական առարկաներ

1. 0303/ B 57	2. Այցելուակենտրոն թերապիա	3. 2 ECTS կրեդիտ
4. 2 ժամ/շաբ.	5. 15/15/0	
6. 6-րդ կիսամյակ	7. Առանց ընթացիկ գնահատման	
8. Դասընթացի նպատակն է ծանոթացնել ուսանողներին այցելուակենտրոն հոգեթերապիայի հիմնադրույթներին և աշխատանքի սկզբունքներին:		

9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա. մասնագիտական գիտելիք և խմացություն 1. թվարկելու այցելուակենտրոն հոգեթերապիայի հիմնական հասկացությունները, 2. ընտրելու և հիմնավորելու թերապիայի առանձին ուղղությունները, 3. մեկնաբանելու այցելուակենտրոն հոգեթերապիայի արդյունքները, բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ 1. կիրառելու այցելուակենտրոն հոգեթերապիայի մեթոդները պրակտիկայում, 2. վերլուծելու այցելուի խնդիրները և դրանց միջև առկա կապերը, 3. իրականացնելու այցելուի նախնական հոգեբանական ախտորոշում, գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ 1. օգտվելու տեղեկատվության տարբեր աղբյուրներից, 2. համեմատելու այցելուակենտրոն հոգեթերապիան հոգեթերապիայի այլ ուղղությունների հետ:	10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները. Ա4. Ճանաչելու հոգեբանության հիմնարար և կիրառական բնագավառներին առնչվող հոգեբանական փաստերը և օրինաչափությունները, բացատրելու դրանց դերն ու նշանակությունը անհատի կյանքում: Ա5. Թվարկելու հոգեբանի մասնագիտական գործունեության հիմնական էթիկական սկզբունքները, մատնանշելու դրանց նշանակությունը և պահպանման անհրաժեշտությունը: Բ3. Տարբերակելու և մեկնաբանելու հոգեբանական երևույթները, մարդու կյանքի և գործունեության տարբեր ոլորտներում առկա հոգեբանական խնդիրները: Գ3. Քննադատորեն վերլուծելու և եզրահանգումներ կատարելու տեսությունների, ուսումնասիրությունների և կիրառական հիմնախնդիրների վերաբերյալ:	11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները. 1. դասախոսություն 2. ինտերակտիվ քննարկում 3. գործնական օրինակների ցուցադրություն	12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են. Առանց ընթացիկ գնահատման քննությունը բանավոր է 20 միավոր: 13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից. Թեմա 1. Կ.Ռոջերսի տեսությունը: Կ.Ռոջերսի կենսագրությունը, այցելուակենտրոն թերապիայի հիմնադրման պատճառները: Թեմա 2. Այցելուակենտրոն հոգեթերապիայի տեսություն: Թեմա 3. Հումանիստական պարադիգմայի տարբերությունը հոգեդինամիկից: Հումանիստական մոտեցման սահմանափակումները: Թեմա 4. Այցելու-հոգեթերապստ հարաբերությունները այցելուակենտրոն թերապիայում: Թերապստ-այցելու հարաբերությունների բուժիչ էֆեկտի մասին: Թեմա 5. «Փորձի դաշտ», «Ինքնություն»: Թեմա 6. Ինքնաիրականացման ձգտում: Թեմա 7. Ոչ պայմանական ընդունում, կոնգրուենտություն: Թեմա 8. Էմպատիա և հոգեբանական մթնոլորտ: Թեմա 9. Հոգեբանական աջակցություն՝ միավորում, զգացում, գիտակցում: Թեմա 10. Պոզիտիվ աշխարհայացք և ասերտիվ վարք: Թեմա 11. Խնդիրը որպես ռեսուրս: Որոշման ընդունման խթանում:	14. Հիմնական գրականության ցանկ. 1. Маслоу А., Мотивация и личность. — СПб.: Питер, 2008 2. Бьюдженталь Дж., Искусство быть психотерапевтом, СПб, 2000 3. Мэй Р., Искусство психологического консультирования, М.: 2004 4. Роджерс Карл, Клиент-центрированная психотерапия, 2002г. 5. Роджерс Карл, Консультирование и психотерапия, 2006г.
--	---	---	--	---

1.0303/B57	2.Արտթերապիա	3.2Կրեդիտ
------------	--------------	-----------

4.2 Ժամ/շաբ.	5.15/15/0
6.6-րդ կիսամյակ	7.Առանց ընթացիկ գնահատման
8.Դասընթացի նպատակն է ծանոթացնել ուսանողներին արտթերապիայի տեսական և գործնական հիմքերին:	
9.Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի` ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն 1. թվարկելու և մեկնաբանելու արտթերապիայի հիմնական հասկացությունները, 2. ընտրելու և հիմնավորելու արտթերապիայի ուղղությունները, տեխնիկաներն ու մեթոդները, 3. մեկնաբանելու ստեղծագործական գործունեության արդյունքները, բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ 1. կիրառելու արտթերապիայի մեթոդները, տեխնիկաներն ու վարժությունները պրակտիկայում, 2. ախտորոշելու, շտկելու, վերլուծելու և մեկնաբանելու հոգեբանական տարբեր խնդիրներ, գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ 1. օգտվելու տեղեկատվական տարբեր աղբյուրներից և միջոցներից, 2. կատարելու գիտական տարբեր աղբյուրների տեղեկատվության վերլուծություն և համադրություն:	
10.Դասընթացը ձյավորում է կրթական ծրագրի հետյալ վերջնարդյունքները. Ա4. Ճանաչելու հոգեբանության հիմնարար և կիրառական բնագավառներին առնչվող հոգեբանական փաստերը և օրինաչափությունները, բացատրելու դրանց դերն ու նշանակությունը անհատի կյանքում: Ա5. Թվարկելու հոգեբանի մասնագիտական գործունեության հիմնական էթիկական սկզբունքները, մատնանշելու դրանց նշանակությունը և պահպանման անհրաժեշտությունը: Բ3. Տարբերակելու և մեկնաբանելու հոգեբանական երևույթները, մարդու կյանքի և գործունեության տարբեր ոլորտներում առկա հոգեբանական խնդիրները: Գ3. Քննադատորեն վերլուծելու և եզրահանգումներ կատարելու տեսությունների, ուսումնասիրությունների և կիրառական հիմնախնդիրների վերաբերյալ:	
11.Կիրառվում են դասավանդման 7 ուսումնառության հետյալ ձյերն ու մեթոդները. 1. դասախոսություն 2. ինտերակտիվ քննարկում 131 3. ստեղծագործական գործունեության արդյունքների վերլուծություն և մեկնաբանություն	
12.Գնահատման մեթոդները 7 չափանիշներն են. Առանց ընթացիկ գնահատման քննությունը բանավոր է 20 միավոր:	
13.Դասընթացը բաղկացած է հետյալ հիմնական բաժիններից. Թեմա 1. Արտթերապիայի առարկան, գործառույթներն ու խնդիրները: Թեմա 2. Արտթերապիայի զարգացման պատմական ակնարկ: Արտթերապիայի տեսամեթոդաբանական հիմքերը Թեմա 3. Արտթերապիայի ուղղությունները: Թեմա 4. Արտթերապիայի գործընթացը և նրա նկարագրությունը: Թեմա 5. Արտթերապիայի տեսակներ Թեմա 6. Արտթերապիայի սկզբունքները և կազմակերպչական	

ընթացակարգը երեխաների և դեռահասների հետ աշխատանքում:

14. Հիմնական գրականության ցանկ.

1. Копытин А.И., Теория и практика арт-терапии — СПб.: Питер, 2002. — 368 с: ил. — (Серия «Золотой фонд психотерапии»)
2. Копытин А.И., Арт-терапия психических расстройств, Санкт-Петербург, 2011:
3. Киселева М.В., Арт-терапия в работе с детьми: Руководство для детских психологов, педагогов, врачей и специалистов, работающих с детьми. — СПб.: Речь, 2006. — 160 с,
4. Рудестам К., Групповая психотерапия, Питер, 2000 г
5. Тарарина Е., «Глубинная арт-терапия: практики трансформаций». М.: ООО Вариант, 2018.-236 с
6. Тарарина Е.В., Практикум по арт-терапии: шкатулка мастера. К., Астамир-В, 2013.
7. Тарарина Е.В., Арт-кухня: волшебные рецепты. Л., 2014.

Կամընտրական առարկաներ

1. 0303/ B 58	2. Իմիջի հոգեբանություն	3. 4 ECTS կրեդիտ
4. 3 ժամ/շաբ.	5. 30/15/0	
6. 7-րդ կիսամյակ	7. Առանց եզրափակիչ գնահատման	
8. Դասընթացի նպատակն է ծանոթացնել ուսանողներին «Իմիջ» հասկացության հետ, բացահայտել դրա ձևավորման մեխանիզմները և օրինաչափությունները:		
9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն 1. թվարկելու իմիջի հոգեբանության հիմնական հասկացությունները, 2. հիմնավորելու իմիջի տեսակների առանձնահատկությունները, 3. մեկնաբանելու իմիջի ներքին կառուցվածքը, բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ 1. կիրառելու իմիջմեյքինգի սկզբունքները պրակտիկայում, 2. վերլուծելու իմիջի հետ կապված ոլորտները, 3. իրականացնելու իմիջի նախակերպարի հոգեախտորոշում, գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ 1. օգտվելու տեղեկատվության տարբեր աղբյուրներից, 2. համեմատելու իմիջի հոգեբանությունը սոցիալական հոգեբանության այլ ուղղությունների հետ:		
10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները. 132 Ա1. Նկարագրելու հոգեբանության հիմնական մեթոդաբանական սկզբունքները, արդի և հիմնարար տեսությունները, ներկայացնելու դրանց առնչվող հայեցակարգերը, մոտեցումներն ու հասկացությունները, բացատրելու դրանց կիրառական նշանակությունը հասարակական կյանքի տարբեր ոլորտներում: Ա4. Ճանաչելու հոգեբանության հիմնարար և կիրառական բնագավառներին առնչվող հոգեբանական փաստերը և օրինաչափությունները, բացատրելու դրանց դերն ու նշանակությունը անհատի կյանքում: Բ4. Համադրելու հոգեբանական աշխատանքի տարբեր մոտեցումները, գտնելու մասնագիտական լուծումներ և ցուցաբերելու ստեղծագործական մոտեցում: Բ5. Կազմակերպելու իր աշխատանքային և/կամ ուսումնական գործունեությունը ստացած տեսագործական գիտելիքներին համապատասխան: Գ5. ստեղծագործաբար կիրառելու ձեռքբերված գիտելիքը, ընկալելու և տարածելու նոր		

տեղեկատվությունը, հիմնախնդիրների վերաբերյալ:

11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները.

1. դասախոսություն
2. ինտերակտիվ քննարկում
3. գործնական օրինակների ցուցադրություն

12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.

1-ին ընթացիկ ստուգումը գնահատվում է առավելագույնը 10 միավոր.

Գնահատման մեթոդը՝ ամփոփ վերլուծական գրավոր պատասխաններ հարցերին, Գնահատման չափանիշները՝ նյութի ինքնուրույն վերլուծություն, պատասխանների ամբողջականություն

2-րդ ընթացիկ ստուգումը գնահատվում է առավելագույնը 10 միավոր.

Գնահատման մեթոդները՝ ինքնուրույն աշխատանքի գնահատում (դեպքի վերլուծություն, խորքային գրույցի անցկացում և վերլուծություն),

Գնահատման չափանիշները՝ կատարված աշխատանքի համապատասխանությունը առաջադրված նկարագրիչներին, ռեֆլեքսիայի և ինքնավերլուծության առկայություն

13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.

Թեմա 1. Իմիջ և սոցիալական փոխներգործություն: Իմիջի ընկալման դրդապատճառները: **Թեմա 2.** Անհատական իմիջ՝ տեսակները, ֆունկցիաները: Ընկալման վրա կողմնորոշված իմիջ: **Թեմա 3.** Խմբային իմիջի առանձնահատկությունները: **Թեմա 4.** Կորպորատիվ իմիջ: **Թեմա 5.** Առարկայական իմիջի ձևավորման առանձնահատկությունները: **Թեմա 6.** Քաղաքական իմիջը՝ որպես իմիջի առանձին տեսակ. գործառույթները, ձևավորման մեխանիզմները: **Թեմա 7.** Իմիջի արդյունավետության չափանիշները և խոչընդոտները: **Թեմա 8.** PR-տեխնոլոգիաների կիրառում. իմիջի դրական և բացասական դինամիկա: **Թեմա 9.** Ասեկոսները և բանբասանքը՝ որպես իմիջի վրա ներգործության ձև: **Թեմա 10.** Քաղաքական կոնսուլտացիա և իմիջմեյքինգ. հոգեբանի գործունեությունը քաղաքականության մեջ:

133

14. Հիմնական գրականության ցանկ.

1. Մելքոնյան Ն., Քաղաքական իմիջ: Մեկնաբանություններ և ձևավորման սկզբունքներ: Երևանի համալսարանի հրատ., 2007թ.
2. Имиджеология. Как нравиться людям. М.: Народное образование, 2002.-575с.
3. Панасюк А.Ю., Я- Ваш имиджмейкер и готов помочь сформировать Ваш профессиональный имидж. М.: Дело, 2003.- 240с.
4. Перельгина Е.В., Психология имиджа. – М.,2003г.
5. Почепцов Г.Г., Профессия: имиджмейкер. СПб.: Алетейя, 2001. - 256 с.

1. 0303/ B58	2. Մանկական հոգեախտորոշում և հոգեթերապիա	3. 4 ECTS կրեդիտ
4. 3 ժամ/ շաբ.	5. 15/30/0	
6. 7-րդ կիսամյակ	7. Առանց եզրափակիչ գնահատման	

8. Դասընթացի նպատակն է՝ 1. ծանոթացնել ուսանողներին երեխայի հոգեախտորոշման նպատակներին և կիրառելիության ոլորտներին, 2. տրամադրել գիտելիքներ առանձին հոգեկան գործընթացների գնահատման վերաբերյալ, 3. ծանոթացնել մանկան հոգեախտորոշման կազմակերպման գործընթացին:
9. Դասընթացի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն 1. սահմանելու և մեկնաբանելու մանկության տարբեր փուլերի հոգեախտորոշման հիմնական մոտեցումները, 2. բացատրելու երեխայի հոգեկան զարգացման տարբեր բնագավառներին ուղղված հոգեախտորոշման անհրաժեշտությունը, 3. ներկայացնելու երեխայի հոգեախտորոշման կազմակերպման արդյունավետ մոտեցումները, բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ 1. տարբերակելու մանկության շրջանում կիրառվող քանակական և որակական հոգեախտորոշիչ մեթոդների նպատակները և կիրառման ոլորտները, 2. տարանջատելու և վերլուծելու տարիքային տարբեր փուլերի հոգեախտորոշիչ մեթոդները, 3. կիրառելու երեխաների հոգեախտորոշման տարբեր մեթոդները գործնականում, գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ 1. կիրառելու մանկության շրջանի վերաբերյալ գիտելիքները և կարողությունները երեխաների հոգեկան զարգացման գնահատման գործընթացում:
10. Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունքները. Մ3. Սահմանելու հոգեբանական հետազոտության կազմակերպման, տվյալների հավաքագրման, արդյունքների վերլուծության և մեկնաբանման հիմնական մեթոդները, մատնանշելու դրանց կիրառման ուղիները, հնարավորությունները և սահմանափակումները: Բ1. Կիրառելու հոգեբանական հետազոտության հիմնական մեթոդները ըստ նշանակության, վերլուծելու և մեկնաբանելու ստացված արդյունքները մասնագիտական (աշխատանքի կամ ուսումնառության) խնդիրների լուծման համար: Բ2. Գործնականում կիրառելու հոգեախտորոշիչ մեթոդներ, մասնագիտական վերլուծության օգնությամբ կատարելու հիմնավորված եզրահանգումներ: Գ3. Քննադատորեն վերլուծելու և եզրահանգումներ կատարելու տեսությունների, ուսումնասիրությունների և կիրառական հիմնախնդիրների վերաբերյալ:
11. Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետևյալ ձևերն ու մեթոդները. 1. Դասախոսություն 2. Քննարկում 3. Գործնական առաջադրանքներ
12. Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են՝ 134 1-ին ընթացիկ ստուգումը գնահատվում է առավելագույնը 10 միավոր. <i>Գնահատման մեթոդ.</i> ամփոփ վերլուծական գրավոր պատասխաններ հարցերին, <i>Գնահատման չափանիշները.</i> նյութի ինքնուրույն վերլուծություն, պատասխանների ամբողջականություն 2-րդ ընթացիկ ստուգումը գնահատվում է առավելագույնը 10 միավոր. <i>Գնահատման մեթոդները.</i> ինքնուրույն աշխատանքի գնահատում (գործնական առաջադրանքի իրականացում վերլուծություն), <i>Գնահատման չափանիշները.</i> կատարված աշխատանքի համապատասխանությունը առաջադրված նկարագրիչներին, ռեֆլեքսիայի և ինքնավերլուծության առկայություն:

13. Դասընթացը բաղկացած է հետևյալ հիմնական բաժիններից.**Բաժին 1. Մանկան հոգեախտորոշման նպատակներ և կազմակերպում**

Մանկության շրջանում հոգեախտորոշման գործընթացի կազմակերպում ու անհրաժեշտության վերլուծություն: Հոգեախտորոշման խնդիրներները և նպատակները, աշխատանքի պլանավորում և կազմակերպում: Հոգեախտորոշման էթիկական սկզբունքների պահպանում և դրա անհրաժեշտություն: Մանկան հոգեախտորոշում, նմանություններն ու տարբերությունները:

Բաժին 2. Մանկան հոգեախտորոշման մեթոդներ

Մանկության տարբեր տարիքային փուլերի հոգեախտորոշիչ մեթոդները: Երեխայի անձնային, հուզական, իմացական, դրդապատճառային ոլորտների հոգեախտորոշիչ մեթոդները: Պրոյեկտիվ մեթոդիկաների կիրառումը մանկության շրջանում:

Բաժին 3. Գործնական առաջադրանքների վերլուծություն

Տարբեր տարիքի երեխաների հոգեախտորոշման իրականացում, իրականացված աշխատանքի վերլուծություն, դրա կազմակերպում, արդյունքների ներկայացում:

14. Հիմնական գրականության ցանկ.

1. Райгородский Д.Я., Практическая психодиагностика, М., 2011.
2. Рогов Е.И., Настольная книга практического психолога, М, 1996.
3. Собчик Л.Н., Психология индивидуальности. Теория и практика психодиагностики, СПб, 2005.
4. Mash E., Assessment of Childhood Disorders, N.Y., 2001.
5. Kamphaus W., Campbell J., Psychodiagnostic Assessment of Children. Dimensional and Categorical Approaches, Canada, 2006.

Կրթական այլ մոդուլներ

1.0303/B59	2.Կուրսային աշխատանք -1	3.2 կրեդիտ
4.5-րդ կիսամյակ	5.Առանց ընթացիկ գնահատման	
6.Կուրսային աշխատանք 1-ի նպատակն է՝ արտացոլել հոգեբանության շրջանակներում ուսանողի ձեռք բերած գիտելիքները կիրառելու և մասնագիտական ոլորտին առնչվող խնդիրներ բարձրացնելու ու լուծումներ առաջադրելու հմտությունները:		
7.Կուրսային աշխատանքի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝		
		135
ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն		
1. Բացահայտելու թեմային վերաբերվող նոր գիտելիքներ՝ տեսություններ, հայեցակարգեր, մոտեցումներ, սկզբունքներ: 2. Ձևակերպելու գիտական խնդիրներ:		
բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ		
1. Կատարելու գիտագործնական առաջարկներ՝ մասնագիտական խնդիրները լուծելու համար: 2. Հոգեբանական տարաբնույթ աղբյուրներից հավաքագրելու հոգեբանությանը վերաբերող տեղեկատվություն, ստացված տվյալները շարադրելու, խմբագրելու, մշակելու, պահպանելու և փոխանցելու, փաստագրելու և համակարգելու, ցուցաբերելու քննական մոտեցում: 3. Համադրելու հոգեբանական հետազոտությունների արդյունքները համապատասխան գիտական տեսության հետ և հիմնավորելու:		

4. Ինքնուրույն կամ համապատասխան ղեկավարման ներքո ստեղծելու հոգեբանական գիտելիքների համակարգ: գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ 1. Աշխատելու ինքնուրույն: 2. Մտածելու մասնագիտորեն և քննադատաբար: 3. Մայրենի լեզվով տրամաբանորեն ճիշդ փաստարկված և հստակ կառուցելու բանավոր և գրավոր խոսք մասնագիտական հանրություն: 4. Պահպանելու գիտական աշխատանքների ուսումնասիրության և վերլուծության կանոնները: 5. Ցուցաբերել կուրսային աշխատանք գրելու բավարար գիտելիքներ և կարողություններ:
8.Կուրսային աշխատանքը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետյալ վերջնարդյունքները. Ա1.Նկարագրելու հոգեբանության հիմնական մեթոդաբանական սկզբունքները, արդի և հիմնարար տեսությունները, ներկայացնելու դրանց առնչվող հայեցակարգերը, մոտեցումներն ու հասկացությունները, բացատրելու դրանց կիրառական նշանակությունը հասարակական կյանքի տարբեր ոլորտներում Բ1.կիրառելու հոգեբանական հետազոտության հիմնական մեթոդները ըստ նշանակության, վերլուծելու և մեկնաբանելու ստացված արդյունքները մասնագիտական (աշխատանքի կամ ուսումնառության) խնդիրների լուծման համար: Բ4.Համադրելու հոգեբանական աշխատանքի տարբեր մոտեցումները, գտնելու մասնագիտական լուծումներ և ցուցաբերելու ստեղծագործական մոտեցում: Գ3.Քննադատորեն վերլուծելու և եզրահանգումներ կատարելու տեսությունների, ուսումնասիրությունների և կիրառական հիմնախնդիրների վերաբերյալ: Գ5.Ստեղծագործաբար կիրառելու ձեռքբերված գիտելիքը, ընկալելու և տարածելու նոր տեղեկատվությունը,
9.Կիրառվում են դասավանդման 7 ուսումնառության հետյալ ձյերն ու մեթոդները. Խորհրդատվություններ / ուղղորդում
10.Գնահատման մեթոդները 7 չափանիշներն են. Տե՛ս «ԵԴՅ-ում բակալավրի կուրսային աշխատանքի պատրաստման և գնահատման կարգ»-ը:
11.Կուրսային աշխատանքի կատարումը բաղկացած է հետյալ հիմնական փուլերից՝36 1. թեմայի որոշում և հաստատում 2. տեսական հետազոտություն 3. արդյունքների համակարգում 4. Նախապաշտպանություն 5. աշխատանքի կազմում 6. պաշտպանություն:
12. Հիմնական գրականության ցանկ. 1. ԵԴՅ-ում բակալավրի կուրսային աշխատանքի պատրաստման և գնահատման կարգ: Հաստատված է ԵԴՅ գիտական խորհրդի 2017 թ. հոկտեբեր 12-ի թիվ 1 նիստում (հասանելի է հետևյալ հղմամբ՝ http://documentation.ysu.am/wp-content/uploads/2017/10/karg-1-4.pdf 24.01.2018, ժամը 12:30 դրությամբ)

1.0303/B60	2.Մասնագիտական պրակտիկա-1	3. 2 կրեդիտ
4.5-րդ կիսամյակ	5.Ստուգարք	
6.Պրակտիկայի նպատակն է՝ • ծանոթացնել ուսանողներին մասնագիտական աշխատանքի գործնական ասպեկտներին, • նպաստել տեսական գիտելիքների գործնականում կիրառման փորձի և մասնագիտական որակների ձևավորմանը, ամրապնդմանը և զարգացմանը, • խթանել գործնական աշխատանքում անրաժեշտ անձնային որակների զարգացումը 7.Պրակտիկայի ընթացքում ուսանողները հնարավորություն կունենան՝ ✓ Ծանոթանալ հաստատության համապատասխան աշխատակիցների, սաների հետ ✓ Հաստատության համապատասխան աշխատակիցների թույլտվությամբ ծանոթանալ հաստատության սաների համապատասխան տվյալների, գործունեության արդյունքների հետ, ✓ Ինքնուրույն կիրառել հոգեբանական ուսումնասիրության մեթոդներ՝ դիտում, զրույց, և գործունեության արդյունքների ուսումնասիրություն ✓ Ղեկավարի օգնությամբ և հաստատության մասնագետների թույլտվությամբ անցկացնել թեստավորում կիրառել պրոեկտիվ և հոգեմետրիկ թեստեր, ✓ Ղեկավարի օգնությամբ կատարել դիտման, զրույցի, գործունեության արդյունքների ուսումնասիրություն և թեստավորման արդյունքում գրանցված տվյալների հոգեբանական վերլուծություն ✓ Ղեկավարի օգնությամբ հոգեբանական վերլուծության հիման վրա կատարել եզրակացություն 8.Մասնագիտական պրակտիկայի ավարտին ուսանողն ունակ լինի՝ ա. Գործնական մասնագիտական կարողություններ 1. Ինքնուրույն կամ ղեկավարի օգնությամբ կիրառելու հոգեբանական ուսումնասիրության տարբեր մեթոդներ և մեթոդիկաներ 2. Ղեկավարի օգնությամբ ուսումնասիրության արդյունքում ստացված տվյալների հոգեբանական վերլուծություն կատարելու 3. Ղեկավարի օգնությամբ վերլուծության հիման վրա եզրակացություն անելու բ. Ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ 1. Տեսական գիտելիքները գործնականում կիրառելու 2. Պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը 3. Աշխատելու ինչպես ինքնուրույն, այնպես էլ թիմում 4. Համապատասխան շփում հաստատության հաստատության աշխատակիցների հետ		

9.Մասնագիտական պրակտիկան ձյավորում է կրթական ծրագրի հետյալ վերջնարդյունքները. Ա1.Նկարագրելու հոգեբանության հիմնական մեթոդաբանական սկզբունքները, արդի և հիմնարար տեսությունները, ներկայացնելու դրանց առնչվող հայեցակարգերը, մոտեցումներն ու հասկացությունները, բացատրելու դրանց կիրառական նշանակությունը հասարակական կյանքի տարբեր ոլորտներում Ա3.Սահմանելու հոգեբանական հետազոտության կազմակերպման, տվյալների հավաքագրման, արդյունքների վերլուծության և մեկնաբանման հիմնական մեթոդները, մատնանշելու դրանց կիրառման ուղիները, հնարավորությունները և սահմանափակումները: Ա5. Թվարկելու հոգեբանի մասնագիտական գործունեության հիմնական էթիկական սկզբունքները, մատնանշելու դրանց նշանակությունը և պահպանման անհրաժեշտությունը: Բ4.Համադրելու հոգեբանական աշխատանքի տարբեր մոտեցումները, գտնելու մասնագիտական լուծումներ և ցուցաբերելու ստեղծագործական մոտեցում: Գ3.Քննադատորեն վերլուծելու և եզրահանգումներ կատարելու տեսությունների, ուսումնասիրությունների և կիրառական հիմնախնդիրների վերաբերյալ: Գ5.Ստեղծագործաբար կիրառելու ձեռքբերված գիտելիքը, ընկալելու և տարածելու նոր տեղեկատվությունը,		
10.Կիրառվում են դասավանդման 7 ուսումնառության հետյալ ձյերն ու մեթոդները. 1. հետազոտական, գործնական աշխատանքների կատարում, 2. խմբային աշխատանքներ և քննարկումներ:		
11.Գնահատման մեթոդները 7 չափանիշներն են. Ստուգաբե՝ հիմնված անհատական հաշվետվության կազմման և պաշտպանության վրա:		
12.Մասնագիտական պրակտիկան բաղկացած է հետյալ հիմնական փուլերից. 1. Նախապատրաստման 2. Իրագործման 3. ավարտման:		
13. Հիմնական գրականության ցանկ. ԵՊՀ բակալավրի կրթական ծրագրի կառուցվածքը և բովանդակությունը: Հաստատված է ԵՊՀ գիտական խորհրդի 2017 թ. մայիսի 4-ի թիվ 7 նիստում.		

1.0303/B61	2.Կուրսային աշխատանք -2	3.2 կրեդիտ
4.6-րդ կիսամյակ	5.Առանց ընթացիկ գնահատման	
6.Կուրսային աշխատանք 1-ի Նպատակն է՝ արտացոլել հոգեբանության շրջանակներում ուսանողի ձեռք բերած գիտելիքները կիրառելու և մասնագիտական ոլորտին առնչվող խնդիրներ բարձրացնելու ու		

լուծումներ առաջադրելու հմտությունները:

7.Կուրսային աշխատանքի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝

ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն

1. Բացահայտելու թեմային վերաբերվող նոր գիտելիքներ՝ տեսություններ, հայեցակարգեր, մոտեցումներ, սկզբունքներ:
2. Ձևակերպելու գիտական խնդիրներ:

բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ

1. Կատարելու գիտագործնական առաջարկներ՝ մասնագիտական խնդիրները լուծելու համար:
2. Հոգեբանական տարաբնույթ աղբյուրներից հավաքագրելու հոգեբանությանը վերաբերող տեղեկատվություն, ստացված տվյալները շարադրելու, խմբագրելու, մշակելու, պահպանելու և փոխանցելու, փաստագրելու և համակարգելու, ցուցաբերելու քննական մոտեցում:
3. Համադրելու հոգեբանական հետազոտությունների արդյունքները համապատասխան գիտական տեսության հետ և հիմնավորելու:
4. Ինքնուրույն կամ համապատասխան ղեկավարման ներքո ստեղծելու հոգեբանական գիտելիքների համակարգ:

գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ

1. Աշխատելու ինքնուրույն:
2. Մտածելու մասնագիտորեն և քննադատաբար:
3. Մայրենի լեզվով տրամաբանորեն ճիշդ փաստարկված և հստակ կառուցելու բանավոր և գրավոր խոսք մասնագիտական հանրություն:
4. Պահպանելու գիտական աշխատանքների ուսումնասիրության և վերլուծության կանոնները:
5. Ցուցաբերել կուրսային աշխատանք գրելու բավարար գիտելիքներ և կարողություններ:

8.Կուրսային աշխատանքը ձյավորում է կրթական ծրագրի հետյալ վերջնարդյունքները.

Ա1.Նկարագրելու հոգեբանության հիմնական մեթոդաբանական սկզբունքները, արդի և հիմնարար տեսությունները, ներկայացնելու դրանց առնչվող հայեցակարգերը, մոտեցումներն ու հասկացությունները, բացատրելու դրանց կիրառական նշանակությունը հասարակական կյանքի տարբեր ոլորտներում,

Ա3.Սահմանելու հոգեբանական հետազոտության կազմակերպման, տվյալների հավաքագրման, արդյունքների վերլուծության և մեկնաբանման հիմնական մեթոդները, մատնանշելու դրանց կիրառման ուղիները, հնարավորությունները և սահմանափակումները:

Բ1. Կիրառելու հոգեբանական հետազոտության հիմնական մեթոդները ըստ նշանակության, վերլուծելու և մեկնաբանելու ստացված արդյունքները մասնագիտական (աշխատանքի կամ ուսումնառության) խնդիրների լուծման համար:

Բ2.Գործնականում կիրառելու հոգեախտորոշիչ մեթոդներ, մասնագիտական վերլուծության օգնությամբ կատարելու հիմնավորված եզրահանգումներ:

Բ4.Համադրելու հոգեբանական աշխատանքի տարբեր մոտեցումները, գտնելու մասնագիտական լուծումներ և ցուցաբերելու ստեղծագործական մոտեցում:

Գ3.Քննադատորեն վերլուծելու և եզրահանգումներ կատարելու տեսությունների, ուսումնասիրությունների և կիրառական հիմնախնդիրների վերաբերյալ:

Գ5.Ստեղծագործաբար կիրառելու ձեռքբերված գիտելիքը, ընկալելու և տարածելու նոր տեղեկատվությունը,

9.Կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության հետքավ ձևերն ու մեթոդները.
խորհրդատվություններ / ուղղորդում
10.Գնահատման մեթոդները և չափանիշներն են.
Տե՛ս «ԵՊՀ-ում բակալավրի կուրսային աշխատանքի պատրաստման և գնահատման կարգ»-ը:
11.Կուրսային աշխատանքի կատարումը բաղկացած է հետևյալ հիմնական փուլերից.
1. թեմայի որոշում և հաստատում 2. տեսական հետազոտություն 3. արդյունքների համակարգում 4. Նախապաշտպանություն 5. աշխատանքի կազմում 6. պաշտպանություն:
12.Հիմնական գրականության ցանկ.
1. ԵՊՀ-ում բակալավրի կուրսային աշխատանքի պատրաստման և գնահատման կարգ: Հաստատված է ԵՊՀ գիտական խորհրդի 2017 թ. հոկտեմբեր 12-ի թիվ 1 նիստում (հասանելի է հետևյալ հղմամբ՝ http://documentation.y-su.am/wp-content/uploads/2017/10/karg-1-4.pdf 24.01.2018, ժամը 12:30 դրությամբ)

1.0303/B62	2.Մասնագիտական պրակտիկա-2	3.2 կրեդիտ
4.6-րդ կիսամյակ	5.Ստուգաթիվ	
6.Պրակտիկայի նպատակն է՝ • Խթանել ուսումնասիրության ինքնուրույն անցկացումը, ինչպես նաև ուսումնասիրության արդյունքների ինքնուրույն հոգեբանական վերլուծությունը • Նպաստել տեսական գիտելիքների գործնականում կիրառման փորձի և մասնագիտական որակների ձևավորմանը, ամրապնդմանը և զարգացմանը, • Խթանել գործնական աշխատանքում անրաժեշտ անձնային որակների զարգացումը • Ծանոթացնել փորձարարական հետազոտության նախագծման և անցկացման ասանձնահատկություններին		
7.Պրակտիկայի ընթացքում ուսանողները հնարավորություն կունենան՝		140
✓ Ծանոթանալ հաստատության համապատասխան աշխատակիցների, սաների հետ ✓ Հաստատության համապատասխան աշխատակիցների թույլտվությամբ ծանոթանալ հաստատության սաների համապատասխան տվյալների, գործունեության արդյունքների հետ, ✓ Սովորելու ինքնուրույն կիրառել հոգեբանական ուսումնասիրության մեթոդներ՝ դիտում, զրույց, և գործունեության արդյունքների ուսումնասիրություն ✓ Սովորելու ինքնուրույն, սակայն հաստատության մասնագետների թույլտվությամբ անցկացնել թեստավորում՝ կիրառել պրոեկտիվ և հոգեմետրիկ թեստեր ✓ Սովորելու ինքնուրույն կատարել դիտման, զրույցի, գործունեության արդյունքների ուսումնասիրություն և թեստավորման արդյունքում գրանցված տվյալների հոգեբանական վերլուծություն ✓ Հոգեբանական վերլուծության հիման վրա ինքնուրույն եզրակացություն կազմելու		

✓ Սովորելու ղեկավարի օգնությամբ նախագծել փորձարարական հետազոտություն
8.Մասնագիտական պրակտիկայի ավարտին ուսանողն ունակ լինի՝ ա. Գործնական մասնագիտական կարողություններ 1. Ինքնուրույն կամ ղեկավարի օգնությամբ կիրառելու հոգեբանական ուսումնասիրության տարբեր մեթոդներ և մեթոդիկաներ 2. Ինքնուրույն կատարելու ուսումնասիրության արդյունքում ստացված տվյալների հոգեբանական վերլուծություն 3. Հոգեբանական վերլուծության հիման վրա ինքնուրույն եզրակացություն կատարելու 4. Ղեկավարի օգնությամբ փորձարարական հետազոտություն նախագծելու բ. Ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ 1. Տեսական գիտելիքները գործնականում կիրառելու 2. Պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը 3. Աշխատելու ինչպես ինքնուրույն, այնպես էլ թիմում 4. Մասնագիտական շփման ընդունակությունները զարգացնելու
9.Մասնագիտական պրակտիկան ձյավորում է կրթական ծրագրի հետյալ վերջնարդյունքները. Ա3.Սահմանելու հոգեբանական հետազոտության կազմակերպման, տվյալների հավաքագրման, արդյունքների վերլուծության և մեկնաբանման հիմնական մեթոդները, մատնանշելու դրանց կիրառման ուղիները, հնարավորությունները և սահմանափակումները: Ա5.Թվարկելու հոգեբանի մասնագիտական գործունեության հիմնական էթիկական սկզբունքները, մատնանշելու դրանց նշանակությունը և պահպանման անհրաժեշտությունը: Բ1. Կիրառելու հոգեբանական հետազոտության հիմնական մեթոդները ըստ նշանակության, վերլուծելու և մեկնաբանելու ստացված արդյունքները մասնագիտական (աշխատանքի կամ ուսումնառության) խնդիրների լուծման համար: Բ2. Գործնականում կիրառելու հոգեախտորոշիչ մեթոդներ, մասնագիտական վերլուծության օգնությամբ կատարելու հիմնավորված եզրահանգումներ: Բ4. Համադրելու հոգեբանական աշխատանքի տարբեր մոտեցումները, գտնելու մասնագիտական լուծումներ և ցուցաբերելու ստեղծագործական մոտեցում: Գ3. Զննադատորեն վերլուծելու և եզրահանգումներ կատարելու տեսությունների, ուսումնասիրությունների և կիրառական հիմնախնդիրների վերաբերյալ: Գ5. Ստեղծագործաբար կիրառելու ձեռքբերված գիտելիքը, ընկալելու և տարածելու նոր տեղեկատվությունը,
141
10.Կիրառվում են դասավանդման 3 ուսումնառության հետյալ ձյերն ու մեթոդները. 1. հետազոտական, գործնական աշխատանքների կատարում, 2. խմբային աշխատանքներ և քննարկումներ:
11.Գնահատման մեթոդները 3 չափանիշներն են. Ստուգաբե՝ հիմնված անհատական հաշվետվության կազմման և պաշտպանության վրա:
12.Մասնագիտական պրակտիկան բաղկացած է հետյալ հիմնական փուլերից. 1. Նախապատրաստման 2. իրագործման

3. ավարտման:
13.Հիմնական գրականության ցանկ.
ԵՊՀ բակալավրի կրթական ծրագրի կառուցվածքը և բովանդակությունը: Հաստատված է ԵՊՀ գիտական խորհրդի 2017 թ. մայիսի 4-ի թիվ 7 նիստում:

1. 0303/B63	2.Ավարտական աշխատանք	3.20 ECTS կրեդիտ
4.8-րդ կիսամյակ	5.Առանց ընթացիկ գնահատման	
6.Ավարտական աշխատանքի նպատակն է՝ արտացոլել տվյալ մասնագիտության շրջանակներում ուսանողի ձեռք բերած գիտելիքները կիրառելու և մասնագիտական ոլորտին առնչվող խնդիրներ բարձրացնելու ու լուծումներ առաջադրելու հմտությունները: Գիտականորեն վերլուծել և համադրել մասնագիտական գրականության տեսական ուսումնասիրությունները:		
7.Ավարտական աշխատանքի ավարտին ուսանողն ունակ կլինի՝ ա. մասնագիտական գիտելիք և իմացություն 1. Բացահայտելու ավարտական թեմային վերաբերվող նոր գիտելիքներ՝ տեսություններ, հայեցակարգեր, մոտեցումներ, սկզբունքներ: 2. Ներկայացնելու դասավանդման մեթոդիկայի գնահատման մեթոդաբանական ուղղությունները: 3. Ներկայացնելու հոգեբանության գնահատման մեթոդաբանական ուղղությունները: 4. Իրականացնել հետազոտական աշխատանք: բ. գործնական մասնագիտական կարողություններ 1. Ձևակերպելու գիտական խնդիրներ: 2. Մշակելու հետազոտական աշխատանքի պլան: 3. Կատարելու գիտագործնական առաջարկներ՝ մասնագիտական խնդիրները լուծելու համար: 4. Համացանցից, սկզբնաղբյուրներից, հոգեբանական տարաբնույթ աղբյուրներից հավաքագրելու հոգեբանությանը վերաբերող տեղեկատվություն, ստացված տվյալները շարադրելու, խմբագրելու, մշակելու, պահպանելու և փոխանցելու, փաստագրելու և համակարգելու, ցուցաբերելու քննական մոտեցում մանկավարժական փաստերի նկատմամբ: 5. Համադրելու հոգեբանական հետազոտությունների արդյունքները համապատասխան գիտական տեսության հետ, հիմնավորելու հոգեբանական հետազոտության ¹⁴² համար ընտրված մեթոդաբանական արդյունավետությունը: գ. ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ 1. Ինքնուրույն կամ համապատասխան ղեկավարման ներքո ծավալելու մանկավարժի մասնագիտական գործունեություն: 2. Արտահայտվելու մասնագիտորեն և քննադատաբար: 3. Մայրենի և որևէ օտար լեզվով տրամաբանորեն ճիշդ փաստարկված և հստակ կառուցելու բանավոր և գրավոր խոսք մասնագիտական հանրությամբ: 4. Պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը:		
8. Ավարտական աշխատանքը ձյավորում է կրթական ծրագրի հետյալ վերջնարդյունքները. Ա1. Նկարագրելու հոգեբանության հիմնական մեթոդաբանական սկզբունքները, արդի և հիմնարար տեսությունները, ներկայացնելու դրանց առնչվող հայեցակարգերը, մոտեցումներն ու հասկացությունները,		

բացատրելու դրանց կիրառական նշանակությունը հասարակական կյանքի տարբեր ոլորտներում Մ3. Մահմանելու հոգեբանական հետազոտության կազմակերպման, տվյալների հավաքագրման, արդյունքների վերլուծության և մեկնաբանման հիմնական մեթոդները, մատնանշելու դրանց կիրառման ուղիները, հնարավորությունները և սահմանափակումները: Բ1. կիրառելու հոգեբանական հետազոտության հիմնական մեթոդները ըստ նշանակության, վերլուծելու և մեկնաբանելու ստացված արդյունքները մասնագիտական (աշխատանքի կամ ուսումնառության) խնդիրների լուծման համար: Բ2. Գործնականում կիրառելու հոգեախտորոշիչ մեթոդներ, մասնագիտական վերլուծության օգնությամբ կատարելու հիմնավորված եզրահանգումներ: Բ4. Համադրելու հոգեբանական աշխատանքի տարբեր մոտեցումները, գտնելու մասնագիտական լուծումներ և ցուցաբերելու ստեղծագործական մոտեցում: Գ3. Զննադատորեն վերլուծելու և եզրահանգումներ կատարելու տեսությունների, ուսումնասիրությունների և կիրառական հիմնախնդիրների վերաբերյալ: Գ5. Ստեղծագործաբար կիրառելու ձեռքբերված գիտելիքը, ընկալելու և տարածելու նոր տեղեկատվությունը,		
9. Կիրառվում են դասավանդման 7 ուսումնառության հետյալ ձևերն ու մեթոդները. խորհրդատվություններ / ուղղորդում		
10. Գնահատման մեթոդները 7 չափանիշներն են. Տե՛ս «ԵՊՀ-ում բակալավրի ավարտական աշխատանքի պատրաստման և գնահատման կարգ»-ը:		
11. Ավարտական աշխատանքի կատարումը բաղկացած է հետյալ հիմնական փուլերից. 1. թեմայի որոշում և հաստատում 2. հետազոտական պլանի մշակում 3. տեսական և էմպիրիկ հետազոտություն 4. արդյունքների համակարգում 5. վերլուծություն 6. նախապաշտպանություն 7. աշխատանքի կազմում 8. պաշտպանություն:		
12. Հիմնական գրականության ցանկ.		143
2. ԵՊՀ-ում բակալավրի ավարտական աշխատանքի պատրաստման և գնահատման կարգ: Հաստատված է ԵՊՀ գիտական խորհրդի 2017 թ. հոկտեբեր 12-ի թիվ 1 նիստում (հասանելի է հետևյալ հղմամբ՝ http://documentation.ysu.am/wp-content/uploads/2017/10/karg-1-4.pdf 24.01.2018, ժամը 12:30 դրությամբ)		

1.0303/B64	2. Մասնագիտական պրակտիկա-3	3.6 կրեդիտ
4.8-րդ կիսամյակ	5. ստուգաբ	

6.Պրակտիկայի նպատակն է՝

- Նպաստել տեսական գիտելիքների գործնականում կիրառման փորձի և մասնագիտական որակների զարգացմանը,
- Խթանել փորձարարական հետազոտության ինքնուրույն նախագծումն ու անցկացումը,
- Ստեղծել ավարտական աշխատանքի հետազոտական մասի կազմակերպման հնարավորություն,

Պրակտիկայի ընթացքում ուսանողները հնարավորություն կունենան՝

- ✓ Ծանոթանալ հաստատության համապատասխան աշխատակիցների, սաների հետ (անրաժեշտության դեպքում),
- ✓ Հաստատության համապատասխան աշխատակիցների թույլտվությամբ ծանոթանալ հաստատության սաների համապատասխան տվյալների, գործունեության արդյունքների հետ,
- ✓ Պահպանելով մասնագիտական էթիկայի նորմերը և հաստատության համապատասխան կանոնները՝ նախագծել և անցկացնել փորձարարական հետազոտություն:

7.Մասնագիտական պրակտիկայի ավարտին ուսանողն ունակ լինի՝

ա. Գործնական մասնագիտական կարողություններ

1. Նախագծելու և անցկացնելու փորձարարական հետազոտություն
2. Վերլուծելու փորձարարական հետազոտության արդյունքում ստացված տվյալները
3. Փորձարարական հետազոտության արդյունքների վերլուծության հիման վրա համապատասխան եզրահանգումներ կատարելու

բ. Ընդհանրական/փոխանցելի կարողություններ

1. Տեսական գիտելիքները գործնականում կիրառելու
2. Պահպանելու մասնագիտական էթիկայի նորմերը
3. Մասնագիտական շփման ընդունակությունները զարգացնելու
4. Աշխատելու որպես բազմամասնագիտական թիմի անդամ

8.Մասնագիտական պրակտիկան ձյավորում է կրթական ծրագրի հետյալ վերջնարդյունքները

Ա3.Սահմանելու հոգեբանական հետազոտության կազմակերպման, տվյալների հավաքագրման, արդյունքների վերլուծության և մեկնաբանման հիմնական մեթոդները, մատնանշելու դրանց կիրառման ուղիները, հնարավորությունները և սահմանափակումները:

Ա5.Թվարկելու հոգեբանի մասնագիտական գործունեության հիմնական էթիկական սկզբունքները, մատնանշելու դրանց նշանակությունը և պահպանման անհրաժեշտությունը:

Բ1. Կիրառելու հոգեբանական հետազոտության հիմնական մեթոդները ըստ նշանակության, վերլուծելու և մեկնաբանելու ստացված արդյունքները մասնագիտական (աշխատանքի կամ ուսումնառության) խնդիրների լուծման համար:

Բ2. Գործնականում կիրառելու հոգեախտորոշիչ մեթոդներ, մասնագիտական վերլուծության օգնությամբ կատարելու հիմնավորված եզրահանգումներ:

Բ4. Համադրելու հոգեբանական աշխատանքի տարբեր մոտեցումները, գտնելու մասնագիտական լուծումներ և ցուցաբերելու ստեղծագործական մոտեցում:

Գ3. Քննադատորեն վերլուծելու և եզրահանգումներ կատարելու տեսությունների, ուսումնասիրությունների և կիրառական հիմնախնդիրների վերաբերյալ:

Գ5. Ստեղծագործաբար կիրառելու ձեռքբերված գիտելիքը, ընկալելու և տարածելու նոր տեղեկատվությունը,

9.Կիրառվում են դասավանդման 7 ուսումնառության հետյալ ձյերն ու մեթոդները. 1. հետազոտական, գործնական աշխատանքների կատարում, 2. խմբային աշխատանքներ և քննարկումներ:
10.Գնահատման մեթոդները 7 չափանիշներն են. Ստուգարթ՝ հիմնված անհատական հաշվետվության կազմման և պաշտպանության վրա:
11.Մասնագիտական պրակտիկան բաղկացած է հետյալ հիմնական փուլերից. 1. Նախապատրաստման 2. իրագործման 3. ավարտման:
12.Հիմնական գրականության ցանկ. ԵՊՀ բակալավրի կրթական ծրագրի կառուցվածքը և բովանդակությունը: Հաստատված է ԵՊՀ գիտական խորհրդի 2017 թ. մայիսի 4-ի թիվ 7 նիստում.